Podpisany przez:
Andrzej Tadeusz Pitrus
dnia 25 lutego 2022 r.

UCHWAŁA NR LXI/553/2022
RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE

z dnia 25 lutego 2022 r.

w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzenego Gminy Rymanów.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 12 ust. 1 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)

Rada Miejska w Rymanowie
uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, uchwalonego Uchwałą Nr LV/554/14 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 czerwca 2014 r. z późniejszymi zmianami.

§ 2. Załącznikami do niniejszej Uchwały są:

1) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego – Tekst jednolity - Załącznik nr 1, z wprowadzonymi zmianami;
2) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego – Rysunek jednolity - Załącznik nr 1A, wraz z zaznaczeniem obszarów objętych zmianą - załącznik graficzny w skali 1:10 000;
3) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – Tekst jednolity - Załącznik nr 2, ze zmianami w Rozdziale 4 – Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz w Rozdziale 5.4 – Uzdrowiska.
4) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – Rysunek jednolity - Załącznik nr 2A, wraz z zaznaczeniem obszarów objętych zmianą - załącznik graficzny w skali 1:10 000;
5) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów – Synteza ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań - Załącznik nr 3;
6) Dane przestrzenne – Załącznik nr 4.

§ 3. Tekst i Rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów wraz ze zmianą obowiązują w zakresie ustaleń w nich zawartych.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Rymanów.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Rymanowie

Andrzej Pitrus

GMINA RYMANÓW

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RYMANÓW

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tekst jednolity

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr LXI/553/2022 Rady Miejskiej w Rymanowie
z dnia 25 lutego 2022 r.

Wprowadzone zmiany wyróżniono czcionką koloru czerwonego

Rymanów, 2022 r.

SPIS TREŚCI

I.WSTĘP 6
2.Cel i zakres opracowania 7
3.Forma opracowania 7
4.Położenie i ogólna charakterystyka gminy 8
II.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 13
1.Struktura przyrodnicza oraz stan i funkcjonowanie środowiska naturalnego gminy 13
1.1.Regionalizacja fizycznogeograficzna gminy 13
1.2.Budowa geologiczna 13
1.3.Rzeźba terenu 14
1.4.Gleby 15
1.5.Wody powierzchniowe 16
1.6.Klimat 17
1.7. Flora 17
1.8.Fauna 18
2.Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody 18
2.1.Obszary chronionego krajobrazu 19
2.1.1.Obszar chronionego krajobrazu „Beskid Niski” 19
2.2.Obszar Natura 2000 20
2.2.1.Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - Beskid Niski [PLB060002] 20
2.2.2.Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) 21
2.3. Pomniki przyrody 24
3.Obszary ochrony uzdrowiskowej 25
4.Obszary prawnie chronione zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie gminy Rymanów 26
5.Korytarz ekologiczny 26
6.Tereny zieleni urządzonej 27
7.Rolnicza przestrzeń produkcyjna 27
7.1.Użytkowanie gruntów 27
7.2.Gospodarka indywidualna 28
7.3.Ochrona gruntów rolnych 29
8.Leśna przestrzeń produkcyjna 29
III.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 30
1.Rys historyczny 30
2.Rejestr zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego. 33
3.Gminna ewidencja zabytków 34
4.Stanowiska archeologiczne 49
5.Strefy ochrony konserwatorskiej 61
IV.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA 62

1.Demografia. 62
1.1. Liczba ludności 62
1.2.Ruch naturalny 64
1.3. Migracje 67
1.4.Przyrost rzeczywisty 68
1.5.Struktura płci i wieku 68
1.6.Prognoza demograficzna gminy Rymanów 71
1.7.Wykształcenie 75
2.Strefa gospodarcza 76
2.1.Działalność gospodarcza 76
2.2.Rynek pracy (bezrobocie) 79
2.3.Pracujący 80
3.Strefa społeczna 82
3.1.Sytuacja mieszkaniowa 82
3.2.Oświata i wychowanie 84
3.2.1.Przedszkole 84
3.2.2.Szkoły podstawowe 84
3.2.3.Szkoły gimnazjalne 85
3.2.4.Szkoły średnie i ponadgimnazjalne 85
3.2.5.Uczelnie wyższe 86
3.2.6.Ochrona zdrowia i opieka społeczna 86
3.2.7.Kultura 87
3.2.8.Sport i rekreacja 87
3.3.Zagrożenia naturalne 88
3.3.1.Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej 88
3.3.2.Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych ziemi 88
4.Zagrożenia antropogeniczne 88
4.1.Zanieczyszczenia gleb 88
4.2.Zanieczyszczenia powietrza 89
4.3.Zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych 89
4.4.Zagrożenia hałasem 90
4.5.Zagrożenia wibracjami 90
4.6.Zagrożenia związane z występowaniem infrastruktury technicznej 90
4.7.Zagrożenia związane z przewozem ładunków niebezpiecznych 91
V.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 91
1.Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne 95
2.Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy. 101
3.Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. 103
VI.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW 113
VII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ STREF UZDROWISKOWYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 116
VIII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ

GEOLOGICZNYCH 117
IX.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH 118
1.Udokumentowane złoża kopalin 118
2.Wody podziemne 118
X.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 119
XI.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI 120
1.Gminny system komunikacji 120
1.1.Infrastruktura drogowa 120
1.1.1.Droga krajowa i drogi wojewódzkie 120
1.1.2.Drogi powiatowe 120
1.1.3.Drogi gminne 121
1.2. Infrastruktura kolejowa 128
1.3.Infrastruktura lotnicza 128
1.4.Komunikacja autobusowa 128
1.5.Szlaki turystyczne 128
2.Gospodarka wodno-ściekowa 131
2.1.Zaopatrzenie w wodę 131
2.2.Kanalizacja sanitarna i deszczowa 134
3.Gospodarka odpadami 138
4.Elektroenergetyka 139
5.Niekonwencjonale źródła energii 139
6.Gazyfikacja 140
7.Telekomunikacja 140
XII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU 141
1.Gmina Rymanów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego 141
2.Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy 142
3.Bilans 143
4.Uwarunkowania planistyczne 146
4.1.Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 146
4.2.Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 147
4.3.Decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego 151
XIII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY 152
XIV.UWARUNKOWANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 153

I. WSTĘP

1. **Podstawa prawna opracowania**

Podstawę prawną wykonania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rymanów oraz jego zmian stanowią:

- Uchwała nr XXXIV/354/09 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów,
- Uchwała Nr IV/30/15 z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, skutkująca zmianą studium uchwaloną Uchwałą Nr IX/111/15 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie: uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego gminy Rymanów,
- Uchwała Nr IV/31/15 z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1 oraz załącznikiem nr 2 do uchwały,
- Uchwała Nr V/52/15 z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1, załącznikiem nr 2 oraz załącznikiem nr 3 do uchwały,
- Uchwała Nr IX/109/15 z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszar określony na załączniku graficznym do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały,
- Uchwała Nr XV/164/15 z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu,
- Uchwała Nr LI/479/18 z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załączniku graficznym do uchwały.
- Uchwała Nr LVII/523/18 z dnia 26 czerwca 2018r. i uchwała Nr LVIII/546/18 z dnia 27 lipca 2018r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów,
- Uchwała Nr VIII/106/19 z dnia 29 marca 2019r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów,
- Uchwała Nr IX/125/19 z dnia 26 kwietnia 2019 r w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów,
- Uchwała nr XX/231/19 z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rymanów,
- Uchwała Nr XXXI/315/2020 z dnia 31 lipca 2020 r. i Uchwała Nr XXXIV/327/2020 z dnia 28 sierpnia 2020 r. Rady Miejskiej w Rymanowie w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów,

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233).

2. Cel i zakres opracowania

Studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, a jego zawartość jest zgodna z zakresem przedmiotowym wskazanym w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Przyjęte założenia strategicznych kierunków zagospodarowania przestrzennego służyć będą pomocą organom samorządowym gminy przy podejmowaniu wszelkich decyzji rozwojowych. Uchwalenie ww. dokumentu umożliwi organom samorządowym gminy sprawne zarządzanie, ponieważ:

- studium jest najważniejszym materiałem źródłowym informacji koordynujących dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- z uwagi na zawarty w opracowanym dokumencie szeroki zestaw informacji na temat środowiska, gospodarki i społeczności gminnej, może on być podstawą dla sporządzenia programów inwestycyjnych i gospodarczych w określonym czasie,
- materiał zawarty w studium może być pomocą przy opracowaniu ofert dla potencjalnych inwestorów na obszarze gminy Rymanów.

3. Forma opracowania

Studium zostało sporządzone w formie tekstowej i graficznej. Dokument ten składa się z trzech części:

- „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” – część tekstowa stanowiąca załącznik nr 1 wraz z rysunkami „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, skala 1:10 000 w rozbiciu na poszczególne obręby geodezyjne, które stanowią załączniki 1A – 1Z;
- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – część tekstowa stanowiąca załącznik nr 2 wraz z rysunkami „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, skala 1: 10 000 w rozbiciu na poszczególne obręby geodezyjne, które stanowią załączniki 2A – 2Z;
- „Synteza ustaleń projektu studium wraz z wpływem uwarunkowań na ustalenie kierunków”

Ponadto, część tekstowa studium została dodatkowo zilustrowana rysunkami (spis rysunków zamieszczony na końcu opracowania), które stanowią integralne części tekstu studium, a dodane zostały dla pełniejszego zobrazowania części tekstowej.

Zmiana Studium obejmuje obszary miasta i gminy zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,

- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu studium ze zmianami wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem niebieski;
- **załącznik nr 4** - rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium.

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” jest załącznikiem aktualnym i nie był objęty zmianą na podstawie:

- Uchwały Nr IV/31/15 z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1 oraz załącznikiem nr 2 do uchwały.
- Uchwały Nr V/52/15 z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1, załącznikiem nr 2 oraz załącznikiem nr 3 do uchwały
- Uchwały Nr IX/109/15 z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszar określony na załączniku graficznym do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.
- Uchwały Nr XV/164/15 z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmującej obszary określone na załącznikach graficznych do uchwały dotyczącej zmiany przeznaczenia terenu.

Zmiana Studium na podstawie uchwały Nr LI/479/18 z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmuje obszary miasta i gminy zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu studium ze zmianami wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym;

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" został zmieniony w granicy obszaru objętego zmianą położonego w miejscowości Bałucianka tereny lasów zostały zmienione (zgodnie z ewidencją gruntów) na tereny rolne.

Zmiana Studium na podstawie Uchwały Nr LVII/523/18 z dnia 26 czerwca 2018r. i uchwały Nr LVIII/546/18 z dnia 27 lipca 2018r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmuje obszary miasta i gminy zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu studium ze zmianami wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym;

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" został zmieniony w granicy obszaru objętego zmianą położonego w miejscowości Rymanów przy oczyszczalni ścieków (teren rolny zostały zmieniony (zgodnie z faktycznym użytkowaniem) na teren usług – w tym usług publicznych.

Zmiana Studium na podstawie Uchwały Nr VIII/106/19 z dnia 29 marca 2019r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmuje obszary miasta zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,

- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu studium ze zmianami wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym;

Zmiana Studium na podstawie Uchwały NR IX/125/19 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, obejmuje obszary miasta zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu studium ze zmianami wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań.

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" został zmieniony w granicy obszaru objętego zmianą położonego w miejscowości Królik Polski (część terenu rolnego została zmieniona na teren leśny (zgodnie z ewidencją gruntów).

Zmiana Studium na podstawie Uchwały nr XX/231/19 z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rymanów obejmuje obszar zawarty w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A –** rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań,

- **załącznik nr 4** - Zbiór danych przestrzennych.

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" został zmieniony w granicy obszaru objętego zmianą położonego w miejscowości Rudawka Rymanowska i Tarnawka – teren o funkcji leśnej oznaczony na załączniku na 1A symbolem 38LS został włączony, zgodnie z ewidencją gruntów w tereny o funkcji rolnej o symbolu 42R.

Zmiana Studium na podstawie Uchwały Nr XXXI/315/2020 z dnia 31 lipca 2020 r. i Uchwały Nr XXXIV/327/2020 z dnia 28 sierpnia 2020 r. Rady Miejskiej w Rymanowie w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów, , obejmuje obszary miasta Rymanowa i obszar Rymanowa Zdroju zawarte w następujących załącznikach do uchwały:

- **załącznik nr 1** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 1A** – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", skala 1:10 000,
- **załącznik nr 2** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – wprowadzone zmiany wyróżniono kolorem czerwonym,
- **załącznik nr 2A** - rysunek: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 0000,
- **załącznik nr 3** - część tekstowa zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Synteza ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań.
- **Załącznik nr 4** – dane przestrzenne

Załącznik nr 1A – rysunek „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" został zmieniony w granicy obszaru objętego zmianą położonego w Rymanowie - teren o funkcji wód powierzchniowych oznaczony symbolem 1W został zmieniony na teren o funkcji zieleni (w tym zieleni naturalnej i izolacyjnej) oznaczony symbolem 5.1ZP (zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem).

4. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Rymanów położona jest w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie krośnieńskim. Graniczy z gminami:

- Iwonicz – Zdrój i Miejsce Piastowe (od zachodu),
- Dukla i Jaśliska (od zachodu i południa),
- Komańcza (od południowego wschodu),
- Zarszyn, Besko (od wschodu),

- Haczów (od północy).

Pod względem geograficznym gmina mieści się w Karpatach Zewnętrznych i znajduje się w widłach rzek Wisłok i Tabor. Powierzchnia gminy wynosi 166,63 km2, co stanowi 18% powierzchni powiatu krośnieńskiego i ok. 0,9 % powierzchni województwa podkarpackiego. W roku 2012 liczba ludności gminy wynosiła 15 983 osób.

Obraz 1 - Położenie gminy Rymanów na tle województwa podkarpackiego i powiatu krośnieńskiego

Źródło www.gminypolskie.pl

W granicach gminy Rymanów znajdują się następujące miejscowości:

Bałucianka – położona na południowym stoku pasma Przymiarki w dolinie Bałuciańskiego Potoku. Wieś dawniej łemkowsko – polska wymieniana w dokumentach z 1470 roku. Wówczas nazywała się Bałutowa, natomiast u schyłku XVI stulecia miejscowość zaczęto nazywać Bałucianką.

Bzianka – to stara osada nadana przez Władysława Jagiełłę w 1419 roku Mikołajowi Pelwelskiemu z licznymi jeziorami, bagnami, sadzawkami, po których dziś nie ma śladu. Położona jest w północnej rubieży gminy, w Dolinie Wisłoka.

Głębokie – przed 1445 rokiem, wieś lokowana była w dolinie Potoku Głęboki, będącego dopływem Wisłoka. W tym czasie nazywała się Pawłowa Wola, a później też Głęboka Wola. Nazwa Głębokie ustaliła się w XVII wieku. Miejscowość położona jest na południowy zachód od Sieniawy.

Klimkówka – miejscowość istniała już prawdopodobnie w XIV wieku, chociaż najstarszy

dokument pochodzi z 1437 roku. Osada założona została na prawie niemieckim. Wieś położona jest na zachód od miasta i północny zachód od uzdrowiska. Ciągnie się wzdłuż drogi Rymanów – Iwonicz oraz na południe doliny potoku Klimkówka, aż po las u stóp Suchej Góry.

Królik Polski – wieś założona w 1389 roku na prawie magdeburskim. Pierwotnie nazywana Johanowa, prawdopodobnie od imienia zasadźcy. W czasach panowania Władysława Jagiełły przeszła na własność biskupa Janusza z Lubienia pod nazwą Królikowa. W XVI wieku na południe od wsi powstała druga osada lokowana na prawie wołoskim, Królik Wołoski. Od tego czasu dla odróżnienia wieś nosi nazwę Królik Polski. Wieś położona jest w dolinie rzeki Tabor w odległości 5 km od uzdrowiska.

Królik Wołoski – nieistniejąca wieś w górnej części doliny potoku Tabor, na południe od Rymanowa, obecnie część wsi Królik Polski. Dawniej była to wieś łemkowska, została wysiedlona w 1947 roku w czasie Akcji Wisła. Od tego czasu pozostaje niezamieszkała.

Ladzin – położony jest 2 km na północ od miasta w dolinie Taboru. Jest osadą historyczną z racji swego istnienia. Występuje w dokumentach księcia Władysława Opolczyka, założyciela miasta Rymanów 1376 roku wraz z osadą Cisną. W dokumentach z 1504 roku występuje pod nazwą Ladzina, a w 1518 roku, jako Hiadina. Przez wieki osada dzieliła losy miasta, w skład dóbr, którego wchodziła. Obecnie stopniowo wchłaniana przez miasto.

Deszno – dawna wieś w gminie Rymanów. Od 1996 roku część uzdrowiska Rymanów Zdrój. Położona w dolinie rzeki Tabor na południe od Rymanowa Zdroju.

Łazy – mała wioska położona na północny wschód od miasta. Jedna z nielicznych miejscowości, gdzie zachowała się spora część starej zabudowy. Miejscowość zamieszkują osoby przeważnie starsze. Występuje tu dość dużo opuszczonych domów, kontrastujących z pięknie wystrojonymi i zadbanymi domami.

Milcza- jedna z najstarszych wsi gminy Rymanów. Powstała w 1553 roku. Największy rozwój miejscowości związany jest z zbudowaniem na początku XIX wieku kolei żelaznej Jasło-Zagórz. W ostatnich latach miejscowość znacznie się rozbudowała. Wzniesiono nowy kościół , dom ludowy i szkołę.

Posada Górna – leży między miastem, a uzdrowiskiem w dolinie Taboru. Najstarszy dokument o miejscowości pochodzi z 1552 roku. Osada została założona na prawie niemieckim. Na gruntach miejscowości, w znacznej części powstało uzdrowisko Rymanów Zdrój.

Puławy – osada lokowana była w 1572 roku obok hutniczej osady Hamry, która stanowiła później przysiółek Puław. Wieś Puławy dzieliła się dawniej na Dolne i Górne. Zamieszkiwana była głównie przez Łemków, obok których mieszkali Polacy, Żydzi i dwie rodziny cygańskie. Dolne Puławy ciągnęły się od doliny Wisłoka, na wschód do miejsca, gdzie dziś kończy się zabudowa. Puławy, zaludnione obecnie przez repatriantów polskich z Zaolzia, są nowocześnie zagospodarowane i spełniają warunki miejscowości letniskowej. Leżą przy szlaku czerwonym z Rymanowa Zdroju do Komańczy.

Rudawka Rymanowska – Osada założona na prawie wołoskim przed 1589 rokiem. Miejscowość przez cały czas należała do dóbr rymanowskich. Początkiem naszego stulecia w Rudawce Rymanowskiej odkryto złoża ropy naftowej. Powstała tu do dziś istniejąca kopalnia. Wieś zamieszkiwana była przez Łemków. Rudawka jest miejscowością potencjalnie uzdrowiskową. Obecnie znajdują się tu ośrodki kolonijne i domki campingowe oraz małe osiedle mieszkalne Instytutu Zootechniki PIB Odrzechowa Sp. z o.o..

Rymanów – Rymanów leży na niewysokim wzgórzu o wysokości 352 m n.p.m. w dolinie rzeki Tabor, lewobrzeżnego dopływu Wisłoka w Kotlinie Sieniawsko – Rymanowskiej, stanowiącej część tzw. Dołów Jasielsko – Sanockich, wciśniętych między pagórkami Pogórza Karpackiego i Beskidu Niskiego. Miasto zostało lokowane 15 marca 1376 roku na prawie magdeburskim przez Władysława Opolczyka. Obecny Rymanów zmieniał swoją nazwę kilkakrotnie. Najpierw była to Ladisslavia, kolejna Laslaw. Od początku istnienia, aż do II wojny światowej Rymanów był własnością prywatną. Należał do zamożnych i sławnych rodów: Gorajskich herbu Korczak, Sienieńskich herbu Dębno, Skórskich i Potockich herbu Pilawa. Miasto leżące na uczęszczanym „trakcie węgierskim" szybko stało się ośrodkiem handlowym a miejscowi rzemieślnicy uzyskiwali liczne przywileje. Zamieszkiwała je ludność głównie pochodzenia polskiego i żydowskiego. Od czasu zakończenia II wojny światowej Rymanów systematycznie rozwija się .

Rymanów Zdrój – położony jest o 4 km na południe od Rymanowa w malowniczej dolinie Taboru, wśród gór zwanymi Wzgórzami Rymanowskimi. Uzdrowisko leży na pograniczu dwóch różniących się krajobrazowo mezoregionów karpackich: Beskidu Niskiego i Pogórza Bukowskiego, w dolinie rzeki Tabor i jej prawego dopływu – Czarnego Potoku. Odkrycie źródeł mineralnych w 1876 roku dało początek dziejom Rymanowa Zdroju. Nie było wówczas na terenie dzisiejszego uzdrowiska prawie żadnej zabudowy, z wyjątkiem kilkunastu domów gospodarczych. Założycielem uzdrowiska był Stanisław hrabia Potocki. Znaczący udział w jego rozwoju miała jego żona Anna z Działyńskich Potocka. Potoccy weszli w posiadanie terenów, na których odkryto źródła. Wkrótce zostały wybudowane łazienki, zakład kąpielowy, pijalnia, restauracja i kilka willi. Niestety kolejne lata dla uzdrowiska były okresem klęski. Liczne pożary paliły drewnianą zabudowę, zaś I wojna światowa dopełniła dzieła zniszczenia. Rymanów Zdrój odbudowano po zakończeniu wojny i zaczął przyjmować ponownie kuracjuszy, dzięki ogromnemu wysiłkowi kolejnego właściciela Jana hrabiego Potockiego. Tragiczne wydarzenia II wojny światowej, a zwłaszcza przechodzący front, spowodowały powtórną dewastację uzdrowiska. Po zakończeniu wojny odbudowano niektóre obiekty uzdrowiskowe, odrestaurowano pensjonaty. Powstały tez nowe sanatoria, kąpielisko i wyciąg narciarski. Rymanów Zdrój istnieje faktycznie od 1876 roku, jednak dopiero w 1996 roku, w stu dwudziestą rocznicę odkrycia źródeł mineralnych, utworzono wieś Rymanów Zdrój, posiadającą status uzdrowiska.

Sieniawa – Sieniawa założona przed rokiem 1438, określana była wtedy i wiek później, jako Siniwa. Od roku 1589 występuje w dokumentach pod nazwą Sieniawa. Sieniawa odległa na wschód o 4 km od miasta Rymanów położona jest na lewym orograficznie brzegu Wisłoka, nad głębokimi jarami, a w części dziś również nad zalewem.

Wisłoczek – jest to stara osada, pierwotnie lokowana na prawie niemieckim w XIV wieku. Nazywała się wówczas Międzyrzecze. W XV wieku wieś przeniesiona została na prawo wołoskie. Wisłoczek leży na południowym – wschodzie od Rymanowa Zdroju w odległości 5 km. Miejscowość położona jest w dolinie potoku o tej samej nazwie, będącego dopływem Wisłoka.

Wróblik Królewski – Wróblik Królewski wymieniony po raz pierwszy w XV wieku, określany był, jako Targowice lub Wróblik. Zapewne początkowo stanowił jedną wieś z sąsiednim Wróblikiem Szlacheckim. Wieś aż do pierwszego rozbioru stanowiła własność królewską i zarządzana była przez starostów sanockich. Miejscowość często bywała w zastawie lub w dzierżawie. Wieś znajdująca się na terenie Dołów Jasielsko – Sanockich, leży u ujścia potoku Flora do Taboru.

Wróblik Szlachecki – najstarsze dokumenty o osadzie pochodzą z 1494 roku, wtedy wieś nazywała się Targowiska, a w 1518 roku Targowce. W okresie późniejszym miejscowość określana już, jako Wróblik, a z czasem Wróblik Szlachecki. Wieś zamieszkiwali Łemkowie, wraz z położonymi na Pogórzu Strzyżowskim czterema wioskami łemkowskimi. Po wybudowaniu linii kolejowej w ubiegłym wieku miejscowość stanowiła stację załadunkową ropy naftowej z okolicznych kopalń. Wieś znajduje się zaledwie 4 km od Rymanowa. Położona jest w dolinie Taboru, tu lokalnie zwanego Morawą lub Morwawą.

Zmysłówka – mała wioska położona na północny - wschód od Rymanowa, tuż przy granicy miasta. Dawniej istniała, jako przysiółek, obecnie stanowi oddzielne sołectwo. W miejscowości zachowała się stara zabudowa.

Dokładną lokalizację poszczególnych miejscowości gminy Rymanów wskazuje obraz 2.

Obraz 2 Miejscowości w gminie Rymanów

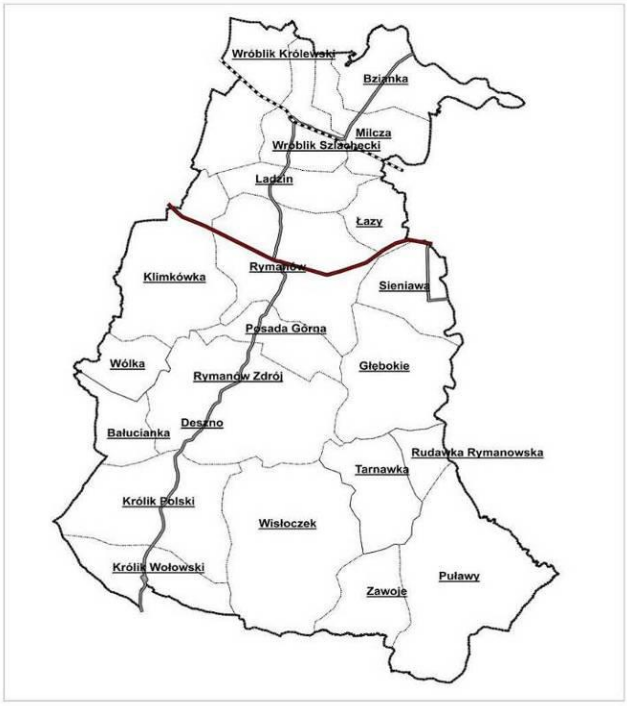

Źródło: Opracowanie własne

Miasto Rymanów, stanowiące siedzibę gminy, oddalone jest o 15 km od Krosna. W centrum gminy krzyżują się ważne dla kraju arterie komunikacyjne (droga krajowa 28 Wadowice – Przemyśl – Medyka oraz drogi wojewódzkie : nr. 887 Brzozów – Rymanów - Daliowa, nr. 889 Sieniawa-Bukowsko- Szczawne). Układ komunikacyjny uzupełniony jest przez linię kolejową Stróże – Jasło – Krosno – Sanok – Zagórz, ze stacją osobowo – towarową we Wróbliku Szlacheckim, oddalonym od Rymanowa o 5 km.

Gmina Rymanów wyróżnia się specyficznym mikroklimatem i atrakcyjnym położeniem. Oferuje szeroki wachlarz usług sanatoryjnych, atrakcyjną ofertę usług turystycznych i kulturalnych. Ze względu na liczne walory przyrodnicze i uzdrowiskowe, gmina pełni funkcję jednostki typowo uzdrowiskowo - turystycznej o charakterze wypoczynkowym i zdrowotnym. Poprzez wykorzystanie potencjału, gmina w dalszym ciągu może rozwijać się w tym kierunku.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Struktura przyrodnicza oraz stan i funkcjonowanie środowiska naturalnego gminy

1.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna gminy

Gmina Rymanów położona jest w południowej części województwa podkarpackiego. Od północy graniczy z gminą Haczów, od wschodu z gminami: Besko, Zarszyn i Bukowsko, od południa z gminą Dukla ,Jaśliska i Komańcza, a od zachodu z gminą Miejsce Piastowe i Iwonicz Zdrój. Obszar gminy znajduje się w obrębie makroregionu Karpat Zachodnich, a dokładniej w obrębie

mezoregionów: Beskidów i Pogórza Bukowskiego oraz Kotliny Jasielsko – Krośnieńskiej. Południowa część gminy leży w obrębie Beskidu Niskiego, stanowiącego jeden z regionów Beskidów. Beskid Niski rozciąga się od Bramy Tylickiej na zachodzie, po Przełęcz Łupkowską na wschodzie. Ku północy Beskid Niski opada stopniem, wyznaczając jednocześnie południową granicę Pogórza – a dokładniej Dołów Jasielsko Sanockich, obejmujących północną część gminy Rymanów. Region ten powstał w obrębie mało odpornych warstw krośnieńskich, stanowiących zachodnią część obniżenia tektonicznego, tzw. centralnej depresji karpackiej. Tworzy go ciąg większych i mniejszych kotlin, rozdzielonych przez niskie pogórza, który jest drenowany przez rzeki płynące z Beskidu Niskiego.

1.2. Budowa geologiczna

W podziale geologicznym gmina Rymanów znajduje się w obrębie Karpat Wschodnich, stanowiących fragment łuku karpackiego. Region zbudowany jest ze skał osadowych, tzw. fliszu: naprzemiennie występujących piaskowców, łupków i zlepieńców. Osady fliszowe osadzały się w okresie kredowo – paleogeńskim. Podłożem utworów fliszowych są osady paleozoiczno-mezozoiczne.

Gmina położona jest w obrębie tzw. Fałdu Iwonicza- Rymanowa, który jest pierwszym od południa liczącym się fałdem centralnej depresji karpackiej. Fałd ten ciągnie się na długość 40 km, licząc od Żmigrodu (na zachodzie), aż poza doliny Wisłoka. Najbardziej wyniesiona część fałdu znajduje się w rejonie Lubatówki i biegnie przez Iwonicz Zdrój, Klimkówkę, Rymanów Zdrój, aż do Rudawki Rymanowskiej. W tej części fałdu na powierzchni występują otwory eocenu środkowego i dolnego, aż do III łupków pstrych. Pod względem tektonicznym, fałd Iwonicza Zdroju stanowi wyniesienie pocięte uskokami poprzecznymi na bloki o północnym skrzydle złuskowanym, a południowym, łagodniejszym i pełnym. Fałd Iwonicza - Rymanowa budują następujące utwory:

- warstwy krośnieńskie – kompleks piaskowo- łupkowy, gdzie w górnej części przeważają łupki, a w dolnej piaskowce;
- warstwy przejściowe – łupki ciemno – szare z wkładkami piaskowców wapnistych, miąższość do 200 m- eocen górny;
- łupki menilitowe – ciemne łupki bitumiczne – miąższość do 200 m – eocen górny
- seria globigerynowa - szare, różno ziarniste piaskowce, w górnej części łupki, miąższość do 150 m – eocen górny

  - I pstre łupki - łupki szaro – zielone i czerwone, miąższość do 150 m – eocen środkowy;

  - I piaskowiec ciężkowicki – piaskowce różno ziarniste o lepiszczu kwarcowym, miąższość do 80 m – eocen dolny;

  - II pstre łupki - łupki szare, zielone i czerwone, miąższość do 15 m - eocen dolny;

  - II piaskowiec ciężkowicki – piaskowce różno ziarniste, miąższość do 90 m – eocen dolny;

1.3. Rzeźba terenu

Gmina Rymanów położona jest na terenie Dołów Jasielsko-Sanockich oraz Beskidu Niskiego, w jego części zwanej Wzgórzami Rymanowskimi i Pasem Bukowicy (w obrębie gminy leży niewielka, zachodnia część miejscowości Puławy). Tereny Dołów Jasielsko-Sanockich stanowią

szerokie obniżenie między Beskidem Niskim a Pogórzem Strzyżowsko-Dynowskim i znajdują się na wysokości ok. 280 – 350 m n.p.m. Przeważają tu tereny płaskie lub lekko pofalowane, dlatego też cały obszar zajęty jest pod osadnictwo.

Na południu część beskidzką tworzą tzw. Wzgórza Rymanowskie, obejmujące wzniesienia tj., Suchej Góry (611 m), Kopca (635 m), Kopy (640 m) i Działu nad Desznem (673 m) oraz fragmenty pasm Jawornika (761 m) i Bukowicy (776 m).

Gmina Rymanów jest obszarem o bardzo zróżnicowanym urzeźbieniu, które uwarunkowane jest procesami morfologicznymi, geologicznymi oraz odpornością skał budujących teren. Rzeźbę terenu gminy Rymanów formują wydzielone jednostki morfologiczne:

- **Beskid Dukielski**, który charakteryzuje się występowaniem monoklinalnych grzbietów górskich. Stoki grzbietów są strome często poprzecinane siecią dolin.
- **Beskid Rymanowski**, który charakteryzuje się występowaniem szerokich, kopulastych pasm o przebiegu południowo-wschodnim i północno-zachodnim. Obszar Beskidu Rymanowskiego jest mocno urzeźbiony o mocno zróżnicowanych nachyleniach. Na osiach grzbietów zaznaczają się wyraźne zróżnicowania wierzchowinowe na wysokości 350 – 400 m n.p.m. Stoki wzniesień przecięte są gęstą siecią dolin potoków.

Na terenie Beskidu Dukielskiego i Rymanowskiego można wyróżnić:

- Zrównania wierzchowinowe, które występują w rejonach wierzchołkowych wzniesień o wysokości 650 – 750 m lub 400 – 500 m n.p.m. Charakteryzuje je niewielkie nachylenie (8%) oraz niewielkie zróżnicowanie rzeźby terenu.
- Stoki wzniesień, stanowiące najbardziej urozmaiconą i nachyloną część terenów gminy. W obrębie stoków spadki są zróżnicowane i wahają się w granicach 8-20%, a miejscami dochodzą nawet do 30%. W granicach wzniesień można lokalnie zauważyć ruchy masowe w postaci spełzywań i suwów, rzadziej osuwisk.
- Doliny zboczowe, charakteryzujące się stromymi zboczami o wysokości od 2 do 30 m. Są to formy V- kształtne.
- Doliny nieckowate, stanowiące formy o łagodnych zboczach i płaskich, często podmokłych dnach. U wylotu dolin materiał transportowany przez potoki utworzył stożki napływowe.
- Obniżenie Sieniawskie – tworzy go obniżenie pomiędzy grzbietami Beskidu Rymanowskiego, a przebieg dopasowany jest do przebiegu grzbietów (NE-SW), stanowi ono rozległą równinę, z której wystają niewielkiej wysokości fliszowe ostańce. Obniżenie rozcina głębokim wąwozem przełomowym dolina rzeki Wisłok i erozyjnie do niej dopasowujące się doliny potoku Głębokiego.
- Równinę Beska – tworzy ją rozległa, płaska, w części podmokła równina, która stanowi fragment Dołów Jasielsko- Sanockich. Równina ta występuje w północnej części gminy.
- Doliny rzek Wisłok i Tabor – stanowią decydujący element rzeźby, który wpływa bezpośrednio na ukształtowanie terenu.

Dolina rzeki Wisłok ma charakter przełomowy, tworząc jar o głębokości 25-45 metrów. Jej szerokość waha się od 40 do 450 m, co uzależnione jest od odporności skał. W obrębie doliny rzeki Wisłok wyróżnia się następujące formy morfologiczne:

- terasa zalewowa – obejmuje niewielkie fragmenty terenu przylegające do koryta rzecznego. Wyniesiona jest ok. 2 metry nad średni stan wody w rzece,
- terasa nadzalewowa – wyniesiona jest 4-7 metry nad średni stan wody w rzece. W tej

formie morfologicznej nachylenia są niewielkie i dochodzą do 5%,

- terasa wysoka – stanowi rozległą, płaską powierzchnię, gdzie występuje niewielki spadek terenu (2-5%). Wzniesiona jest od 7 do 25 metrów nad średni stan wody. Powierzchnia terasy wysokiej porozdzielana jest dolinami dopływów Wisłoka.

Źródliskowy odcinek doliny rzeki Tabor przyjmuje charakter doliny V-kształtnej, natomiast w dalszej części w okolicach Królika Polskiego, Deszna, Rymanowa, zbocza doliny są dość strome, a dno płaskie i starasowane. W dolnej części Rymanowa, na obszarze Dołów Jasielsko- Sanockich, rzeka Tabor znacznie zmniejsza spadek i meandrując płynie szeroką doliną.

Występujące na terenie gminy formy morfologiczne tj. Obniżenie Sieniawskie, Równina Beska oraz stoki Beskidu Rymanowskiego, tworzą korzystne warunki do zagospodarowania.

1.4. Gleby

Na obszarze gminy Rymanów wyróżnia się następujące gleby:

- gleby brunatne (właściwe, wyługowane, kwaśne), rędziny (brunatne, deluwialne) – wykształciły się z utworów zboczowych, gliniastych i pyłowych oraz utworów fliszowych. Są to gleby charakteryzujące się dobrymi właściwościami fizykomechanicznymi. Ich przydatność rolnicza uwarunkowana jest rzeźbą terenu. Gleby występujące na obszarach typowo górskich są wymywane i namyte, rzadko przydatne do uprawy ornej. Zdecydowana większość gruntów wykorzystywana jest, jako trwałe łąki i pastwiska.
- gleby bielicowe i pseudobielicowe – występują na Równinie Beska, w północnej części gminy. Wyróżniają się średnią zasobnością składników pokarmowych i odznaczają się dobrą oraz średnią przydatnością rolniczą.
- gleby mułowo – torfowe, aluwialno-deluwialne mady rzeczne, których występowanie związane jest z obecnością dolin rzek. Gleby tego typu, z uwagi na dużą wilgotność, wyklucza się z rolniczego użytkowania.

Najlepsze gleby, występujące na terenie gminy zaliczane są do III klasy bonitacyjnej. Występują one w dolinnej części gminy, głównie we wsiach: Bzianka, Wróblik Królewski i Milcza. W kierunku południowym wyraźnie pogarsza się jakość gruntów, czego skutkiem jest coraz mniejsza możliwość uprawy rolnej. Na krańcach gminy, w miejscowościach Tarnawka, Zawoje, Rudawka Rymanowska, Wołtuszowa prawie nie występują grunty orne. Przeważają tu typowe pastwiska górskie.

Na obszarach leśnych występują głównie gleby brunatne, które zajmują 95,19% powierzchni leśnej. Pozostałe typy gleb zajmują jedynie 4,81%. Gleby brunatne i płowe występują na stokach o ułatwionym odpływie wód powierzchniowych, mady – w dolinach rzek i potoków.

1.5. Wody powierzchniowe

Główną rzeką omawianego obszaru jest lewy dopływ Wisłoka – Tabor (ciek I rzędu – Wisła, cieki II rzędu – San, Wisłoka, ciek III rzędu – Wisłok), który w swym dolnym biegu jest również zwany Morwawą. Całkowita długość rzeki równa jest 27,9 km, a powierzchnia dorzecza 109,2 km2, średni spadek 8,4%. Rzeka ta bierze swój początek na północnym skłonie Przełęczy Szklarskiej. Natomiast rzeka Wisłok bierze swój początek na zboczach Kanasiówki, a na teren gminy wpływa w okolicach nieistniejącej wsi Wernejówka. Do Sieniawy Wisłok jest rzeką górską, z wartkim

biegiem, skalistym podłożem i licznymi przełomami. Czystość i dostępność rzeki tworzą idealne warunki do kąpieli na całej długości rzeki do Sieniawy. W Sieniawie charakter rzeki zmienia się za sprawą zapory wodnej, która spiętrza wody, tworząc sztuczny zbiornik Besko.

Rzeka Wisłok wytworzyła kilka przełomów strukturalnych poniżej Wisłoka Wielkiego, Wernejówki, Puław Dolnych, Rudawki Rymanowskiej. Powstały wspaniałe wodospady na jej dopływach, w tym najbardziej znany – w miejscowości Wisłoczek.

Zbiornik Besko przerywa ciągłość rzeki i diametralnie zmienia krajobraz. Poniżej zapory w kierunku północnym rzeka tworzy urokliwą dolinę zwaną Jarem Wisłoka. Na odcinku kilku kilometrów do miejscowości Besko rzekę otaczają pionowe ściany zboczy porośnięte drzewami.

Sieć rzeczną w obrębie gminy, oprócz rzek Tabor i Wisłok, tworzą: Wisłoczek, Bałucianka, Średnia, Flora, Pielnica, Potok Polański. Rzeki te odwadniają Beskid Niski i mają typowy, odcinkowy układ. W górnych odcinkach ich doliny charakteryzują znaczne spadki, a koryta głęboko wcięte w skalne podłoże tworzą charakterystyczne berda z niewielkimi odsypami kamieńca. Szerokości dolin są niewielkie, a ich dna płaskie i szerokie, utworzone w obrębie nagromadzenia żwiru i piasku nabierają znaczenia surowcowego.

Na terenie gminy śródlądowe wody stojące reprezentowane są przede wszystkim przez zbiornik zaporowy Besko. Poza tym spotykane są nieliczne oczka wodne i hodowlane stawy rybne: stawy w Bartoszowie, hodowla pstrągów i karpi - gospodarstwo rybackie „Wisłok" w Sieniawie. W Sieniawie również wybudowana jest zapora wodna, o wys. 38 m, która spiętrza wody tworząc sztuczny zbiornik o pow. ok. 2 km2. Zbiornik ten utworzono w celach retencyjnych.

Zbiornik Besko umiejscowiony jest na 172,8 kilometrze rzeki Wisłok w miejscowości Sieniawa. Eksploatacja zbiornika rozpoczęła się w 1978 roku. Podstawowym zadaniem zbiornika Besko jest:

- ochrona przed powodzią doliny rzeki Wisłok poniżej zapory,
- zapewnienie poboru wody bezpośrednio ze zbiornika na potrzeby komunalne wodociągu grupowego przez Zakład Uzdatniania Wody w Sieniawie,
- wyrównanie przepływów na rzece Wisłok poniżej zapory, w celu zapewnienia przepływu nienaruszalnego oraz przepływu umożliwiającego pokrycie potrzeb użytkowników poniżej zapory,
- pobór wody na potrzeby produkcji narybku oraz hodowli ryb,
- pobór wody dla celów energetycznych.

Zlewnia zbiornika ma charakter rolniczy i silnie rozwiniętą gospodarkę leśną. Wokół zlewni występuje słabo wykształcona zabudowa rekreacyjna, głównie w Rudawce Rymanowskiej.

1.6. Klimat

Klimat Gminy Rymanów uwarunkowany jest wieloma czynnikami, z których najważniejszą rolę odgrywają: położenie geograficzne, napływające masy powietrza, ukształtowanie powierzchni.

Gmina Rymanów według podziału klimatycznego Polski E. Romera, leży w strefie klimatów górskich i podgórskich w Krainie Beskidu Wschodniego, a według Gumińskiego na pograniczu dzielnicy podkarpackiej oraz dzielnicy karpackiej. Klimat Beskidu Niskiego i Bieszczadów Zachodnich, kształtowany jest głównie przez masy powietrza morskiego (63% dni w roku)

i powietrza polarno - kontynentalnego (26% dni w roku). Każda z tych mas posiada odmienną charakterystykę meteorologiczną i kształtuje odmienny typ pogody.

Przewodnim i kompleksowym wskaźnikiem zróżnicowania stosunków klimatycznych jest tu średnia temperatura roczna, która wynosi 6,5°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najzimniejszym - luty. Najwyższą temperaturę zanotowano w czerwcu (32,4°C), najniższą w marcu (-32,9°C). Opad średnioroczny wynosi 816,6 mm. W przebiegu rocznym maksimum przypada na miesiące lipiec - 121,5 mm i sierpień 118,6 mm, minimum na styczeń. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 90 dni w roku, maksymalna jej grubość przypada na luty. Najpiękniejszymi miesiącami w roku są wrzesień i październik, wtedy w górach panuje złota, polska jesień, z małą ilością opadów i największą ilością dni pogodnych. W chłodnej porze roku wieją tu wiatry fenowe zwane rymanowskimi. Okres wegetacji trwa około 200 – 220 dni.

1.7. Flora

Szata roślinna Gminy Rymanów ukształtowała się w wyniku długotrwałego oddziaływania klimatu, podłoża skalnego i gospodarki człowieka. Śledząc rozwój tutejszej flory od plejstocenu zauważa się zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów oraz zmiany w przebiegu górnej granicy lasu.

Dominującym typem siedliskowym jest las górski (95%) i las wyżynny (5%). Lasy te należą do I grupy ochronnej, z czego lasy glebochronne stanowią 1,95%, wodochronne – 82,5%, uzdrowiskowo-klimatyczne 6,4% i lasy masowego wypoczynku i turystyki 9,2%.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gminie Rymanów wynosi 6 102,6 ha (36,3%). Ponad 50% powierzchni gminy zajmują lasy o dominującym drzewostanie buku (31,4%), jodły (27,3%), sosny (24%) z domieszką świerków i modrzewi. W drzewostanach bukowo-jodłowych prowadzona jest przez Nadleśnictwo Rymanów gospodarka leśna na zasadach zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz równowagę. Szczególną ochroną objęte są obszary dwóch rezerwatów tj. “Źródliska Jasiołki” i “Bukowica”. Obszary chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego zajmują ponad 60% powierzchni gminy, a zgrupowane są głównie w jej południowej części z centralną miejscowością Rymanów Zdrój, położoną 4 km na południe od Rymanowa, przy drodze krajowej nr 28.

1.8. Fauna

Świat zwierzęcy regionu jest charakterystyczny dla całego Beskidu Niskiego. Wśród większych drapieżników wymienia się, pojawiającego się sporadycznie: niedźwiedzia brunatnego i wilka.

Lasy, powszechnie występujące w gminie Rymanów są ostoją licznej i różnorodnej fauny. Oprócz dużych i okazałych zwierząt, tj. jelenie, sarny, dziki, spotkać tu można wiele gatunków drobnych ssaków, ptaków, gadów, płazów a także owadów i innych bezkręgowców.

Bogaty świat płazów tworzą gatunki salamandry, traszki karpackiej. Wśród gadów najczęściej występującymi gatunkami są żmija zygzakowata, zaskroniec. Na terenie uzdrowiska, w pobliżu Czarnego Potoku zlokalizowany jest Punkt Czynnej Ochrony Płazów.

Wśród awifauny najczęściej występującym gatunkiem jest bocian czarny, a nad potokami spotkać można pliszki górskie i pluszcze. Ponadto powszechnie występującymi przedstawicielami

ptaków w dolinie rzek są kaczki krzyżówki.

Cieki wodne są miejscem bytowania wielu gatunków ryb. W rzece Wisłok stwierdzono występowanie 26 gatunków ryb, z czego 18 z rodziny karpiowatych. Najliczniej łowiono ukleję, świnkę, płoć, klenia, brzanę i okonia. W dolinie rzeki Wisłok również zwierzęta lądowe znajdują dogodne siedliska. Oprócz wyżej wspominanych występują tu także wydry i bobry. Wśród ptaków spotkać można orlika krzykliwego i puchacza, a sporadycznie orły przednie i puszczyka uralskiego. Na obszarach łąkowych licznie występuje myszołów zwyczajny.

2. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Gmina Rymanów należy do cennych przyrodniczo terenów województwa podkarpackiego. Teren gminy odznacza się, bowiem szczególnie wysokimi walorami środowiska naturalnego, dysponuje dużym potencjałem zasobów przyrodniczych i geograficznych. Istotnym elementem krajobrazu podkarpackiej gminy są tereny chronione. Na terenie gminy Rymanów wyróżniamy następujące formy ochrony przyrody:

1) Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego,
1) Obszary Natura 2000:
a) Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - Beskid Niski [PLB060002],
b) Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa):

- Ladzin [PLH180038],
- Rymanów [PLH180016],
- Ostoja Jaśliska [PLH180014],
- Wisłok środkowy z dopływami [PLH 18_21],
- Las Hrabeński [PLH180039].

2) Pomniki przyrody:
a) jesion wyniosły – w miejscowości Królik Wołoski;
b) 1 lipa szerokolistna – w miejscowości Klimkówka;
c) 1 lipa drobnolistna – w miejscowości Królik Polski;
d) 3 jesiony wyniosłe – w miejscowości Rymanów;
e) 3 dęby szypułkowe – w miejscowości Klimkówka.

2.1. Obszary chronionego krajobrazu

2.1.1. Obszar chronionego krajobrazu „Beskid Niski”

Obszar chronionego krajobrazu Beskid Niski utworzony został rozporządzeniem Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 r. (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17 poz. 223). Najnowszym dokumentem określającym jego powierzchnię, granicę oraz obowiązujące zakazy, nakazy jest Rozporządzenie Nr 56/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 maja 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 80 poz. 1357).

Całkowita powierzchnia wynosi 82 360 ha, przy czym na gruntach Nadleśnictwa jest to powierzchnia 5379,23 ha, a w zasięgu terytorialnym 22244,13 ha. Obszar chronionego krajobrazu

cechuje się znacznym zróżnicowaniem budowy geologicznej oraz bogactwem fauny i flory. Od południowego wschodu graniczy z Magurskim Parkiem Narodowym, a od południa z Jaśliskim Parkiem Krajobrazowym, od wschodu zaś z Wschodniobeskidzkim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Obszar pełni funkcję ochronną przedpola najwyżej wzniesionych partii Beskidu Niskiego chronionych w ramach parku krajobrazowego i narodowego. Wzniesienia są tu niższe, łagodniejsze, a doliny szersze i znacznie silniej zurbanizowane.

Lasy w obrębie Beskidu Niskiego zajmują powierzchnię ponad 60% powierzchni tego terenu. Charakterystyczne są dolnoreglowe lasy jodłowe i bukowe. Szata roślinna jest przejściowa między Karpatami Zachodnimi, a Karpatami Wschodnimi. Dominującym zbiorowiskiem roślinnym jest buczyna karpacka. Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu występują 53 gatunki chronione. Z chronionych roślin należy wymienić: kruszczyk błotny, buławnik czerwony, buławnik wielkokwiatowy, storczyk bzowy, storczyk plamisty, lilia złotogłów, kłokoczka południowa. Osobliwością dendrologiczną są krzewiaste formy cisa w rezerwatach.

Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego został powołany dla zachowania wysokich walorów krajobrazowych obszarów oraz celem zapewnienia względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Granicę Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego przedstawia część graficzna uwarunkowań. Biegnie drogą relacji Krosno – Sanok do miejscowości Klimkówka, gdzie dochodzi do granicy administracyjnej Rymanowa. Omija granice administracyjne Rymanowa od strony południowej, aż do przecięcia się z drogą Rymanów – Głębokie, gdzie w miejscowości Sieniawa odbija w kierunku północnym na drogę łączącą Sieniawę z drogą relacji Krosno – Sanok. Dalej granica obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego biegnie drogą Krosno – Sanok do miejscowości Posada Zarszyńska.

2.2. Obszar Natura 2000

Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać – dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu (według określonych kryteriów), a następnie skutecznym ochronieniu określonych obszarów. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwa akty prawne: Dyrektywa w sprawie ochrony dzikich ptaków, zwana Dyrektywą Ptasią (Dyrektywa Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 roku) oraz Dyrektywa w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana Dyrektywą Siedliskową (92/43/EWG z 21 maja 1992 roku).

2.2.1. Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - Beskid Niski [PLB060002]

Beskid Niski jest to obszar specjalnej ochrony ptaków wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. w sprawie ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275).

Obszar Beskid Niski obejmuje większe pasma Beskidu Niskiego leżącego we wschodniej części polskich Karpat. Jest to wododziałowy, graniczny łańcuch górski położony w miejscu

największego zwężenia i obniżenia łuku Karpat, gdzie wysokości nie przekraczają 1000 m n.p.m. W Beskidzie Niskim przeważają szerokie, kopulaste pasma o przebiegu z północnego zachodu na południowy wschód. Układają się one w dwa wyraźne ciągi, pomiędzy którymi, równolegle rozłożyły się kotliny i obniżenia pooddzielane niewysokimi grzbietami. Łuk gór przebiega skośnie do struktur geologicznych, stąd często napotkać tu można wychodnie piaskowców, a w miejscach występowania skał nieodpornych na niszczenie – przełęcze. Na stromych zboczach i w głębokich lejach źródłowych występują liczne, rozległe osuwiska (najbardziej znane znajduje się w Lipowicy koło Dukli). Występuje tu, co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK) Beskid Niski charakteryzuje się największą w Polsce i prawdopodobnie w całej Unii Europejskiej, liczebnością orlika krzykliwego i puszczyka uralskiego. Jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi orła przedniego, bociana czarnego, dzięciołów: zielonosiwego, białogrzbietego, białoszyjego, trójpalczastego oraz muchołówki małej. Stwierdzono tu również znaczną, jak na siedliska górskie, liczebność derkacza.

W okresie lęgowym obszar zasiedla, co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł białoszyi, orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puszczyk uralski (PCK), sóweczka (PCK), włochatka (PCK).

Na terenie gminy Rymanów obszar Natura 2000 „Beskid Niski" obejmuje znaczną część terenu zlokalizowanego na południu gminy. Granica obszaru przebiega wzdłuż dużych zwartych kompleksów leśnych w okolicach miejscowości Głębokie, w kierunku miejscowości Rymanów Zdrój, następnie biegnie w dół w kierunku południowym, omija miejscowość Królik Polski. Dalej na wysokości miejscowości Królik Wołoski granica biegnie skrajem lasu w kierunku miejscowości Bałucianka, a następnie poza obszar gminy Rymanów.

Według danych z Nadleśnictwa Rymanów na terenie obszaru Beskid Niski w granicach omawianej gminy zlokalizowane są wyspowo ostoje zwierząt chronionych oraz siedliska chronione o znaczeniu europejskim wymienione w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. Na terenie omawianego obszaru lasy pełnią w większości funkcje wodochronne, ale także część z nich zaliczono do lasów uzdrowiskowych (w okolicy miejscowości Rymanów Zdrój). Niewielki odsetek stanowią tu lasy glebochronne.

2.2.2. Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

a. Ladzin [PLH180038]

Jest to bardzo jednolity w swoim charakterze obszar łąk wypłaszczenia Kotliny Krośnieńskiej. Do obszaru włączone są najbogatsze w gatunki płaty łąk. Koszenie odbywa się dwa lub trzy razy w roku. Łąki nie są nawożone lub słabo nawożone. Obszar ten już historycznie miał charakter łąkowo-pastwiskowy, przypuszczalnie od kilkuset lat. W przeszłości jednak łąki miały charakter łąk podmokłych. Kilkadziesiąt lat temu częściowo je zmeliorowano, w wyniku, czego zmienił się stan gatunkowy. Obecnie są to wilgotniejsze postacie łąk rajgrasowych z dużym udziałem gatunków łąk zmiennowilgotnych. Łąki w Ladzinie stanowią jeden z największych płatów tradycyjnie użytkowanych i bogatych w gatunki łąk we wschodniej części Karpat. Na uwagę zasługuje nie tylko ich dobry stan zachowania, ale i utrzymywanie się ekstensywnej gospodarki (wykaszanie), co zapewnia przetrwanie zbiorowiska. Ważne jest występowanie na tym obszarze populacji pełnika europejskiego (Trollius europaeus) i liczne występowanie rzadkich gatunków motyli (modraszek).

Według miejscowej ludności na łąkach występował też dawniej kosaciec syberyjski i zimowit jesienny (w 2008 r. nie odnaleziono ich). Na półnaturalny charakter tych łąk wskazuje też występowanie w runi łąkowej leśnych roślin kwitnących wczesną wiosną (pierwiosnek wyniosły, zawilce gajowy i żółty).

b. Rymanów [PLH180016]

Specjalny obszar ochrony siedlisk Zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 12 grudnia 2008 r.

Obszar Natura 2000 „Rymanów" obejmuje dwie kolonie rozrodcze nietoperzy: nocka dużego (Myotis myotis) i podkowca małego (Rhinolophus hipposideros) i obszary żerowiskowe tych kolonii. Kolonie mieszczą się w kościele pw. św. Stanisława Biskupa męczennika w Rymanowie Zdroju i kościele pw. MB Częstochowskiej w Sieniawie. Na terenie gminy Rymanów obszar ten pokrywa się częściowo z obszarem specjalnej ochrony ptaków Beskid Niski. Granice obszaru Rymanów, na terenie omawianej gminy, biegną od miejscowości Sieniawa wzdłuż zbiornika retencyjnego Besko po miejscowości Rudawka Rymanowska, Wisłoczek, Królik Polski dalej w kierunku północnym wzdłuż drogi do Bałucianki i skrajem lasu do zachodniej granicy gminy. Część obszaru zlokalizowana jest na obszarze sąsiedniej gminy: Iwonicz – Zdrój.

Siedlisko nietoperzy znajduje się, jak wcześniej wspomniano w kościołach. Ich stan nie należy do najlepszych, co może stanowić duże zagrożenie dla nietoperzy. Prace remontowe głównie stropu i dachu są niezbędne ze względu na ochronę kolonii rozrodczej nietoperzy.

Nocek duży - gatunek ssaka z rzędu nietoperzy z rodziny mroczkowatych. Nocek duży jak sama nazwa wskazuje jest to jeden z trzech największych krajowych nietoperzy. Jego letnimi kryjówkami są najczęściej strychy. Kolonie rozrodcze są bardzo duże, w latach pięćdziesiątych sięgały kilku tysięcy samic. Jednak w ostatnich pięćdziesięciu latach liczebność tego gatunku spadła i obecnie wielkość kolonii rzadko przekracza 500. Nietoperze te najczęściej nie kryją się w szczelinach, lecz wiszą na ścianach strychu. Zimą spotykany jest w dużych podziemiach, zarówno naturalnych, jak i sztucznych, tj. w piwnicach, fortyfikacjach, opuszczonych kopalniach, w jaskiniach. Zamieszkuje głównie w osiedlach ludzkich, latem kryjąc się na dużych strychach, wieżach kościelnych i w innych budowlach. Żeruje w dojrzałych lasach z ubogim podszytem, na świeżo skoszonych łąkach, murawach, w sadach ze starymi drzewami.

Podkowiec mały jest nietoperzem należącym do rzadko reprezentowanej w naszym kraju rodziny podkowcowatych (jedyny z przedstawicieli tej rodziny stale u nas występujący), jest jednocześnie jednym z najmniejszych nietoperzy występujących w Polsce (oraz najmniejszym europejskim podkowcem). Cechą charakterystyczną, (od której pochodzi nazwa rodzajowa podkowców) jest narośl w kształcie podkowy wokół nozdrzy. W Polsce zarejestrowano jedynie kilkadziesiąt stanowisk podkowca małego. W odróżnieniu od pozostałych polskich nietoperzy, odpoczywających przyciśnięte do podłoża (lub wzajemnie do siebie), nietoperze te śpią podwieszone do stropu lub na występach ścian, zazwyczaj w pewnej odległości od siebie (za wyjątkiem okresu, gdy samice skupiają się w ciasne grupy podczas przychodzenia na świat młodych). Nietoperze te jednak nigdy nie wciskają się w szczeliny. Siedliskiem tych ssaków są głównie tereny skaliste i leśne. Pożywienie stanowią dla niego głównie drobne owady i pająki. Żeruje wśród zarośli, często blisko zbiorników wodnych, chwytając pożywienie podczas lotu lub zbierając pokarm z pni drzew lub powierzchni skał. Gatunek ten chroniony jest zarówno prawem

krajowym jak i konwencjami międzynarodowymi.

c. Ostoja Jaśliska [PLH180014]

Cały obszar obejmuje górne dorzecze Jasiołki i źródliska Wisłoka we wschodniej części Beskidu Niskiego, aż po Cergową Górę oraz Zawadkę Rymanowską i Królik Polski na północy. Teren stanowi strefę przejściową pomiędzy dwiema jednostkami geomorfologicznymi łańcucha Karpat Wschodnich i Zachodnich, między Przełęczami Dukielską i Łupkowską. Rzeźba terenu ma łagodny charakter, wzniesienia nie przekraczają 1000 m n.p.m., deniwelacje wynoszą 450-550 m. Najwyższe szczyty tego obszaru to Kamień (863 m n.p.m.), Danawa (841 m n.p.m.), Kanasiówka (823 m n.p.m.). W dolinach i na zboczach występują tarasy i spłaszczenia erozyjne. Interesującą budowę geologiczną wykazują okolice wzgórza Piotruś (727 m n.p.m.) i Ostrej (687 m n.p.m.), gdzie Jasiołka tworzy malowniczy przełom. W strefie szczytowej Piotrusia oraz w masywie Kamienia nad Jaśliskami znajduje się ciąg skałek zbudowanych z piaskowca oraz rumowiska skalne. Na Górze Cergowej występują liczne jaskinie. Większą część obszaru pokrywają lasy o wysokim stopniu naturalności zbiorowisk roślinnych. Dominują żyzne buczyny karpackie. Tereny otwarte to głównie dawne pastwiska i łąki, na których zaprzestano w ostatniej dekadzie użytkowania. Bogata jest sieć rzeczna, liczne źródliska i wysięki wody, wokół których formują się młaki.

Dobrze zachowane zostały biocenozy leśne o naturalnym składzie gatunkowym (przede wszystkim buczyny, a także dobrze zachowane jaworzyny), rozległe obszary źródliskowe i naturalne doliny rzeczne, ważna ostoja fauny puszczańskiej z dużymi drapieżnikami: niedźwiedziem, wilkiem i rysiem, silne populacje nadobnicy alpejskiej oraz kumaka górskiego. Unikatowe jest występowanie cennych gatunków ksylobontycznych bezkręgowców (zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany). W jaskiniach na Cergowej Górze są znajdują się najważniejsze w Karpatach kolonie zimowe i rozrodcze nocka Bechsteina, nocka orzęsionego, i podkowca małego. Obszar charakteryzuje się też bogatą fauną ptaków, zwłaszcza drapieżnych, a przez Przełęcz Dukielską prowadzi ważny szlak migracyjny ptaków. W 1997 roku, u źródeł Jasiołki znaleziono po raz pierwszy w Polsce stanowisko ponikła kraińskiego Eleocharis carniolica.

Na terenie gminy Rymanów, Ostoja Jaśliska obejmuje stosunkowo niewielki, w odniesieniu do powierzchni gminy, zwarty obszar kompleksów leśnych położonych w południowo – zachodniej części gminy, w okolicach miejscowości Królik Polski.

d. Wisłok środkowy z dopływami [PLH180030 PLH 18_21]

W granicach gminy Rymanów Obszar Natura 2000 Wisłok z dopływami zajmuje fragment obszaru w dolinie rzeki Wisłok od zapory w miejscowości Besko na wysokości Gniewoszówki, dalej biegnie wzdłuż doliny rzeki w sąsiedniej gminie, dalej wzdłuż północno – wschodniej granicy gminy w okolicy miejscowości Bzianka Górna i Bzianka.

Większość zlewni Wisłoka to region o charakterze rolniczo – przemysłowym, o średnim natężeniu czynników zagrażających środowisku. W wielu miejscach bezpośrednio do rzeki dochodzą pola uprawne. Brzegi Wisłoka są porośnięte wąskim pasem zadrzewień. Niezajęte pod pola uprawne powierzchnie pokryte są łąkami. Szerokość koryta waha się od 5 -10 m w górnej części, do około 20 metrów części dolnej. Głębokość jest również zmienna i waha się od 0,15 do 3 m. W górnej części ostoi rzeka jest płytka i zwykle głębokość nie przekracza 0,5 - 1 metra. Dno

jest głównie kamieniste, a w części środkowej Wisłoka liczne są odcinki piaszczysto – żwirowe. Przebieg rzeki jest urozmaicony, na przemian występują długie odcinki z szybszym prądem wody i odcinki głębsze, wolno płynące. W korycie rzeki występują nielicznie pasy roślinności zanurzonej, głównie rdestnic. Stobnica jest największym dopływem środkowego Wisłoka. Płynie rozległą, podmokłą i częściowo zmeliorowaną doliną. Dolny odcinek zachował naturalny charakter koryta.

e. Las Hrabeński [PLH180039]

Obszar Natura 2000 „Las Hrabeński" zlokalizowany jest na granicy gminy Rymanów z gminą Besko. Las Hrabeński stanowi niewielki, zwarty kompleks leśny, w którym dominują drzewostany bukowo-grabowe z domieszką dębu, lipy, jawor i innych gatunków liściastych. Cały omawiany obszar ma bardzo dobrze zachowane runo leśne, jest bogaty w gatunki, jak i dorodne drzewostany.

Obszar stanowi przykład świetnie zachowanego lasu liściastego, głównie o cechach grądu (pomimo dominacji buka w drzewostanie). W większości są to żyzne postacie grądu bardzo bogate w geofity wiosenne (zawilec gajowy i żółty, cebulica dwulistna, kokorycz pełna). Niewielką powierzchnię w południowo - zachodniej części lasu (strome zbocze o ekspozycji północnej) porasta las złożony z jaworu, buka, lipy szerokolistnej i wiązu górskiego z warstwą runa zdominowaną przez miesiącznicę trwałą i kokorycz pełną.

Niewielkie "gniazda" wewnątrz lasu tworzą stare nasadzenia dębu czerwonego i modrzewia (na gruntach leśnych, z runem grądowym).

Dla danego obszaru nie zidentyfikowano większych zagrożeń, z zastrzeżeniem, że gospodarka leśna będzie prowadzona w sposób prawidłowy.

2.3. Pomniki przyrody

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku art. 40 pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych drzew ze względu na indywidualne cechy wyróżniające je spośród otaczającego krajobrazu, w szczególności sędziwy wiek i okazałe rozmiary.

Tabela nr 1 przedstawia wykaz pomników przyrody, występujących na terenie gminy Rymanów.

L.P.	NR REJESTRU	RODZAJ	ILOŚĆ	GATUNEK	OBWÓD (cm)	Wysokość (m)	Wiek	Akt ustanawiający pomnik przyrody	LOKALIZACJA
1	200	Drzewo	1	Jesion wyniosły	500	17	Około 300 lat	Uch. Rady Miejskiej Rymanów nr XIX/205/2000 z dnia 28.12.2000	Królik Wołoski, Na dz. ewid. nr 26, Własność Gminy Rymanów za rzeką na polach, nieopodal

									starej cerkwi
2	21	Drzewo	1	Lipa szerokolistna/ znaleziono tylko pień przewrócony i martwy	Stare dane przed aktualizacją przeprowadzoną w 2004r. "Lipa szerokolistna o wym.: obw. pnia na wys. 1, 3 m = 436 cm, wys. 19 m, wiek około 350 lat.			Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VIb-13/P/42/54 z 12 marca 1954 r.	Klimkówka, Działka 4288/2, ogród otaczający zajazd Ostoja
3	140	Drzewo	1	Lipa drobnolistna	650	25	Około 520 lat	Decyzja Nr RL-III-7141/11/82 z 12 maja 1982 r.	Obok Parafii Rzymsko-Katolicka w Króliku Polskim
4	92	Grupa drzew	3	grupa trzech jesionów wyniosłych	410, 360 i 380	25, 20 i 25	280, 230 i 230	Dec. Nr RLS.III.7141/19/78 z 15 lipca 1978 r.	Miasto Rymanów, grupa trzech jesionów wyniosłych rosnących w otoczeniu budynku Nadleśnictwa Rymanów, w parku podworskim.
5	20	Grupa drzew	3	Dęby szypułkowe	420, 530 i 610	od 25 do 30	Około 400, 450 i 500 lat	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VIb-13/P/42/54 z 12 marca 1954 r.	Klimkówka, Działka 4288/2, ogród otaczający zajazd Ostoja

Źródło: Rejestr pomników przyrody województwa podkarpackiego stan na dzień 14.05.2007 r. - Dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie

3. Obszary ochrony uzdrowiskowej

Uzdrowisko Rymanów Zdrój uzyskało statut uzdrowiska na podstawie Uchwały Nr XXVI/243/09 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 20 marca 2009 roku. Dla uzdrowiska Rymanów Zdrój zostały ustalone trzy strefy ochrony uzdrowiskowej: A, B, C, mające na celu ochronę warunków naturalnych do prowadzenia i rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego oraz kształtowanie innych czynników środowiskowych. Statut uzdrowiska obowiązuje w obszarze granic następujących miejscowości: Rymanów Zdrój, Bałucianka, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Posada Górna, Rudawka Rymanowska, Tarnawka, Wisłoczek.

- **Strefa A** (pow. 115 ha) obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie.
- **Strefa B** (pow. 541 ha) obejmuje obszar przyległy do strefy „A" i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych w procesie leczenia obiektów usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.
- **Strefa C** (pow. 7,243 ha) obszar przyległy do strefy „B" i stanowiący jej otoczenie. Obejmuje obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę

złóż naturalnych surowców leczniczych.

Za lecznictwo uzdrowiskowe odpowiada wiele zakładów zlokalizowanych w uzdrowisku Rymanów Zdrój. Do zakładów i obiektów lecznictwa uzdrowiskowego występujących na terenie miejscowości zalicza się:

- Szpital Uzdrowiskowy „Eskulap”,
- Zakład Przyrodoleczniczy nr 1 z pijalnią wód mineralnych,
- Szpital Uzdrowiskowy „Zimowit”,
- Zakład Przyrodoleczniczy nr 2 z pijalnią wód mineralnych,
- Basen leczniczy z wodą mineralną,
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Anna – Staś”,
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Gołąbek Opatrzność”,
- Szpital Uzdrowiskowy „Gozdawa”,
- Przychodnia Uzdrowiskowa,
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Maria”,
- Szpital Uzdrowiskowy „Leliwa”,
- Szpital Uzdrowiskowy „Polonia”,
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Krystyna”,
- Sanatorium „Stomil”,
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Teresa”,

Zakłady te funkcjonują o ściśle określonym profilu leczniczym chorób kardiologicznych, nadciśnienia, chorób ortopedyczno – urazowych, chorób górnych i dolnych dróg oddechowych oraz chorób nerek i dróg moczowych.

Możliwość wykonywania przez przedsiębiorcę uprawnień wynikających z koncesji wynika z uzyskanej koncesji:

Uzdrowisko Rymanów S.A. uzyskało od Ministra Środowiska decyzję o zmianie koncesji Nr 30/92 pismem z dnia 14.08.2012r. na eksploatację wód leczniczych ze źródeł Tytus, Klaudia, Celestyna oraz odwiertów Rymanów 1, 2, 4, 5, 6, na następne 30 lat.

Ujęcia wód leczniczych i odwierty wód leczniczych zaznaczone zostały na rysunku poglądowym do studium : „Uwarunkowania wynikające z wyposażenia w infrastrukturę techniczną i z przepisów odrębnych”.

4. Obszary prawnie chronione zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie gminy Rymanów

Rezerwat „Bukowica” położony jest we wschodniej części Beskidu Niskiego. Pasmo Bukowicy ciągnie się od Rzepedzi w dolinie Osławy po Puławy nad Wisłokiem. Rezerwat chroni zbiorowisko buczyny karpackiej o charakterze puszczańskim.

5. Korytarz ekologiczny

Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z póź. zm.) definiuje korytarz ekologiczny jako „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów” (art. 5, pkt. 2). Stanowi on istotny z punktu widzenia funkcjonowania środowiska element przestrzeni, gwarantujący (poprzez zachowanie warunków migracji organizmów)

utrzymanie możliwości wymiany i istnienia określonej puli genetycznej, liczebności osobników i gatunków, a w konsekwencji zachowanie różnorodności biologicznej środowiska.

Korytarze ekologiczne poza przestrzenią bytowania stanowią w rzeczywistości korytarze migracyjne. Dlatego też można wśród nich wyróżnić kilka typów – ze względu na zasięg i sposób migracji oraz rodzaj gatunków migrujących.

Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (EECONET). Sieć EECONET mają stanowić obszary powiązane przestrzennie i funkcjonalnie oraz objęte rożnymi, wzajemnie się uzupełniającymi formami ochrony przyrody. Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna ECONET - PL, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET, utworzonej w celu zintegrowania istniejących obszarów chronionych w poszczególnych krajach europejskich oraz potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami.

Zasadniczymi elementami sieci są:

- obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe;
- korytarze ekologiczne.

Na analizowanym obszarze wymienić należy następujące główne struktury przyrodnicze, z siedliskami wychodzącymi poza obszar gminy:

- Korytarz ekologiczny rangi międzynarodowej – Bieszczady – Ostoja – Magurska – ważny szlak migracyjny ptaków i ssaków- łącznik na linii Bieszczady – Beskid Niski – Ostoja Magurska – do bezwzględnego zachowania i ochrony. W gminie Rymanów biegnie od południowej części miejscowości Klimkówka przez Burdelówkę, południową część miejscowości Głębokie do zbiornika Besko;
- Korytarz ekologiczny rangi regionalnej związany z doliną rzeki Wisłok;
- Korytarz lokalny rzeki Morwawa oraz mniejszych cieków;
- Kompleksy leśne, w obrębie, których stwierdzono dużą różnorodność chronionych gatunków roślin i zwierząt, a także zróżnicowane warunki geomorfologiczne i siedliskowe. Zlokalizowane w południowej części gminy – dla których utworzono obszary Natura 2000 – „Rymanów” i „Beskid Niski” oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Beskid Niski. Stanowią węzeł ekologiczny (44M – Beskid Niski) o znaczeniu międzynarodowym;
- Mniejsze kompleksy leśne usytuowane w okolicy wsi Łazy oraz kompleksy leśne zlokalizowane w centralnej części gminy – lasy z cechami lasów liściastych naturalnych (żyzne buczyny górskie – w okolicach wsi Klimkówka).

Wymienione obszary, tj. ekosystemy dolinne oraz kompleksy leśne, o funkcjach korytarzy ekologicznych stanowiące główne szlaki przemieszczania się materii, energii i organizmów, z którymi związana jest duża różnorodność nisz ekologicznych i tym samym potencjalna bioróżnorodność, a także węzły ekologiczne - główne centra zasilania całego układu przestrzennego, powinny zostać zachowane i chronione w procesach zagospodarowania przestrzennego.

6. Tereny zieleni urządzonej

Zieleń urządzona to obszary całkowicie ukształtowane przez człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki miejskie, parki wiejskie, parki podworskie, zieleńce, skwery, cmentarze, kwietniki, aleje, szpalery, klomby, ogrody działkowe.

Na terenie gminy Rymanów zieleń urządzoną tworzą przede wszystkim parki, cmentarze, skwery oraz zieleńce zlokalizowane w miejscach publicznych, w szczególności na rynku miejskim w Rymanowie oraz w Rymanowie – Zdroju. Zieleń o szczególnej wartości zlokalizowana jest na terenie parków i cmentarzy. Większość z nich znajduje się w gminnej ewidencji zabytków. Cmentarz greckokatolicki/rzymskokatolicki i kirkut żydowski wpisane są do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego. Na obszarze zabytkowych parków zlokalizowane są cenne gatunki drzewostanu – pomniki zabytkowe – np. dęby i aleja kasztanowców po parku dworskim we wsi Głębokie oraz historyczne układy zieleni- otoczenie dworu w Ladzinie, dworu Grodzickich w Bziance.

7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

7.1. Użytkowanie gruntów

Gmina Rymanów położona jest w obrębie trzech krain fizjograficzno-geograficznych, skąd wynika duża różnorodność cech agroprzyrodniczych. Stosunkowo czysta ekologicznie rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy oraz liczba pracujących w rolnictwie, kwalifikuje ją do rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji, w tym zdrowej produkcji oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Od kilku lat zauważalny jest wzrost zainteresowania rolnictwem ekologicznym, co stanowi najbardziej przyjazną środowisku produkcję w rolnictwie.

Warunki przyrodniczo - klimatyczne mają znaczący wpływ na strukturę użytkowania gruntów, w której przeważają użytki rolne – 9234 ha. Strukturę użytkowania użytków rolnych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Struktura użytkowania użytków rolnych na terenie gminy Rymanów

Użytki rolne	Powierzchnia (ha)	% ogólnej powierzchni gruntów gminy
Grunty orne	5386	32,0
Łąki	1313	7,9
Pastwiska	2124	13,0
Pozostałe grunty pod stawami, rowami i budynkami	373	2,2
Sady	38	0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Jak wynika z powyższych danych, największy odsetek użytków rolnych zajmują grunty orne. Dominującymi gruntami w strukturze użytkowania użytków rolnych są także pastwiska – ok. 13 %, czyli 2 124 ha. Udział pozostałych gruntów jest nieznaczny i zajmuje niewielką powierzchnię gruntów w gminie Rymanów.

Przydatność rolnicza gleb jest silnie zróżnicowana, co wiąże się głównie z fizjografią terenu. Gleby użytków rolnych gminy wykazują małą różnicę pod względem składu mechanicznego

i typologii oraz nieco większe zróżnicowanie pod względem rolniczej przydatności. Średnią klasą bonitacyjną gruntów ornych w gminie Rymanów jest klasa IVa, a użytków zielonych klasa V. Gleby klasy III występują w dolinnej części gminy, głównie we wsiach: Bzianka, Wróblik Królewski i Milcza. Gleby te można z dobrymi efektami wykorzystywać w uprawie ornej. W tej okolicy znajdują się także kompleksy gruntów ornych, łąk i pastwisk o niskiej przydatności do produkcji rolnej. Jakość użytków rolnych zdecydowanie pogarsza się w południowo – wschodniej części gminy, co skutkuje coraz mniejszymi możliwościami użytkowania ornego. Na krańcach gminy, we wsiach: Tarnawka, Zawoje, Rudawka Rymanowska przeważają typowe pastwiska górskie, które użytkowane w sposób naturalny zapewniają wydajne wartościowe biologicznie plony.

Zdecydowana większość powierzchni użytków rolnych wymaga regularnego wapnowania, bez którego stosowane nawożenie nie przynosi efektów. Duży odsetek użytków rolnych jest nadmiernie uwilgotniony i okresowo podmokły. Dlatego tez niezbędne jest wykonywanie melioracji odwadniających, które prowadzą do poprawy przydatności rolniczej gruntów.

7.2. Gospodarka indywidualna

We władaniu rolników indywidualnych jest ok. 7 907 ha użytków rolnych. Na dzień 1.07.2011r. zarejestrowano na terenie gminy 2 458 gospodarstw indywidualnych. Zdecydowanie przeważa liczba małych gospodarstw o powierzchni od 1 – 2 ha i w dalszym ciągu prognozowany jest ich wzrost. W ciągu kilku ostatnich lat spadła liczba gospodarstw o powierzchni od 10 do 15 ha i powyżej. Spowodowane jest to głównie przekształcaniem gruntów na cele inne niż rolne i leśne. Strukturę gospodarstw indywidualnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Struktura gospodarstw indywidualnych w gminie Rymanów

Grupy gospodarstw wg powierzchni w ha	Ogólna liczba gospodarstw	Udział procentowy (%) liczby gospodarstw
Gospodarstwa poniżej 1 ha	108	4,40
Gospodarstwa od 1 -2 ha	1326	54,00
Gospodarstwa od 2-5 ha	787	32,00
Gospodarstwa od 5- 7 ha	108	4,40
Gospodarstwa od 7-10 ha	55	2,24
Gospodarstwa od 10 -15 ha	24	0,98
Gospodarstwa powyżej 15 ha	50	2,00
Razem	2458	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymanów

Z danych zawartych w tabeli wynika, że w gminie gospodarstwa charakteryzują się dużym rozdrobnieniem, co związane jest ze znacznym udziałem gospodarstw o małych pow. od 1-2 ha, który wynosi 54%. Do gospodarstw mniejszych zaliczyć można również gospodarstwa w przedziale od 2-5 ha, których udział wynosi 32%. Niewielka liczba kwalifikuje się do grupy średnich gospodarstw o powierzchni od 5-7 ha i od 7-10 ha. Grupę gospodarstw większych od 10-15 ha reprezentują 24 gospodarstwa, a grupę o powierzchni powyżej 15 ha – 50 gospodarstw, co stanowi zaledwie 2% ogółu gospodarstw.

7.3. Ochrona gruntów rolnych

Największą wartość rolniczą w gminie Rymanów przedstawiają gleby zaliczane do klasy III gruntów ornych (na terenie gminy nie występują użytki rolne klas I, II). Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, jeżeli ich zwarty obszar projektowany nie przekracza 0,5 ha, wymaga uzyskania zgody Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, zgodnie z przepisami Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r.

8. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy i grunty leśne zajmują 42,6% powierzchni ogólnej gminy tj. 6 574 ha. Uprawa lasu skupia się na wykorzystaniu możliwości naturalnych siedlisk. Lasy pełnią różne funkcje przyrodniczo - społeczne jak np. ochrona gleb przed erozją, ochrona źródeł i zbiorników wodnych, ochrona rodzimej przyrody, a także funkcje zdrowotno-rekreacyjne.

Udział gruntów leśnych stanowiących własność podmiotów publicznych w ogólnej powierzchni gruntów leśnych wynosi 87,7%, czyli 5 765 ha, a do osób prywatnych przynależy zaledwie 809 ha, tj. 12,3% (stan z dnia 01.01.2011 r.).

Zdecydowana większość powierzchni lasów jest własnością Nadleśnictwa Rymanów – 79,3 %, a pozostałe grunty leśne znajdują się w posiadaniu Nadleśnictwa Dukla, ok. 5%

Na terenie Nadleśnictwa Rymanów, w obrębie gminy, dominującym typem siedliskowym jest las górski świeży (82,31%) z typami lasu: bukowo - jodłowy, jodłowo- bukowy, jaworowo – jodłowo - bukowy, gdzie w składzie gatunkowym przeważa jodła pospolita, buk pospolity, jawor pospolity, z domieszką świerku pospolitego i modrzewia pospolitego. Lasy należące do Nadleśnictwa Rymanów ze względu na pełnione funkcje, można podzielić na lasy rezerwatowe, ochronne i gospodarcze. Wszystkie lasy Nadleśnictwa zaliczone są do ochronnych, wśród których wyróżniamy lasy wodochronne, glebochronne, uzdrowiskowe, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, nasienne oraz ostoje zwierząt chronionych.

Na terenie gminy funkcjonują małe rzemieślnicze zakłady produkcyjno-usługowe i usługowe przetwórcze drewna i runa leśnego. Funkcjonują także zakłady usług leśnych zajmujące się pozyskiwaniem, zrywką i transportem drewna.

Całość gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Rymanów położona jest w obszarze Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego.

Prognozuje się, że wraz z rozwojem intensywności produkcji rolnej, mało urodzajne grunty staną się coraz mniej przydatne dla rolnictwa i z konieczności będą zalesiane. Planowane są również rozwiązania dotyczące terenów śródpolnych i przedpola lasów na cele rekreacyjne i wypoczynkowo-sportowe.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Rys historyczny

Mimo, iż ziemie okolic Rymanowa były zamieszkane już w młodszej epoce kamienia, na co wskazują liczne znaleziska archeologiczne, intensywny rozwój osadnictwa na tych terenach nastąpił dopiero po przyłączeniu ich do Polski, czego dokonał Kazimierz Wielki.

15 marca 1376r. książę Władysław Opolczyk wydał w Sanoku dokument, oparty na prawie magdeburskim, na mocy którego na gruntach wsi Cisna i Ladzin powstało nowe miasto o nazwie „Ladisslavia". Nazwa Rymanów pojawiła się w dokumentach dopiero w 1415r., a jej pochodzenie tłumaczy częściowo akt lokacyjny miasta, w którym wymieniony został zasadźca miasta Mikołaj, syn Reymanna, co może wskazywać, że podstawą formy „Rymanów" jest niemieckie imię ojca zasadźcy – Reymann.

Po lokacji miasta rozpoczęto budowę zamku a w I poł. XV wieku z inicjatywy Dobiesława z Oleśnicy i Sienna, uczestnika bitwy pod Grunwaldem i dowódcy oblężenia Malborka powstaje nowy zamek. Dobiesław został właścicielem okolicy dzięki małżeństwu z Katarzyną Gorajską. (1413 r. - ślub Katarzyny i Dobiesława). Z późniejszego okresu zachowane są informacje o bardzo częstym pobycie Katarzyny w Rymanowie wraz ze swoimi 11 dziećmi.

W 1409 r. król Władysław Jagiełło odbył przez Rymanów podróż z Koszyc, przez Preszów, Stropkov, Beskid, Jaśliska do Sanoka. Wtedy Rymanów otrzymał przywilej organizowania dwóch jarmarków. Posiadał wówczas oprócz zamku dwa przedmieścia (Posada Dolna i Posada Górna), bramy wjazdowe np. krakowską, węgierską, lwowską, oraz rozwinięte rzemiosło.

W roku 1440 również biskup krakowski Zbigniew Oleśnicki bratanek Dobiesława Oleśnickiego, odbył tędy podróż z Budapesztu, przez Stropkov, Kiewesz, Beskid, Jaśliska, Rymanów do Sanoka. Od XVI wieku, prowadził tędy szlak handlowy do Bardejowa i historycznego regionu Zemplín. W 1441 r. - po śmierci Dobiesława, właścicielką zamku została jego żona, Katarzyna Gorajska Oleśnicka, która pisała się już "z Rymanowa", a następnie syn Andrzej Sienieński i wnuk Wiktoryn.

W 1537 r. - kolejnym właścicielem został Zbigniew Sienieński, kasztelan sanocki. W 1567 r. - jego córka wyszła za Andrzeja Stadnickiego, który stał się kolejnym panem tych ziem. Do połowy XVI wieku, Rymanów był własnością rodziny Sienieńskich z Sienna - Zbigniewa oraz jego ojca, krzewicieli kalwinizmu. Kalwinizm przetrwał w Rymanowie do końca trzeciej wojny północnej.

W roku 1547 bp Jan Dzieduski obłożył klątwą biskupią właściciela Rymanowa kasztelana sanockiego Zbigniewa Sienieńskiego za zabór kościoła katolickiego w Króliku Polskim i zamienienie świątyni na zbór kalwiński. W 1595 r. - Marcin Stadnicki, brat Andrzeja kupił od Zbigniewa Sienieńskiego Rymanów. Wiadomo, że gruntownie wyremontował on kościół. Można przypuszczać, że rozbudował także fortalicjum. Po jego śmierci, żona na swą siedzibę wybrała Rymanów. Jej córka Helena wyszła za Michała Zebrzydowskiego.

W czerwcu 1624 r. przez okoliczne miejscowości przeszedł oddział Tatarów paląc i niszcząc osady oraz mordując ludność. Potem w Rymanowie stacjonowali (1655r.) protestanci - Szwedzi doprowadzając miasto do ruiny. Dwa lata później Jerzy II Rakoczy wspierając Szwedów (marzec 1657r.) rozprawił się z ludnością tego grodu, paląc zabudowania i mordując mieszkańców.

W 1672 w czasie wojny z Turcją, gdy oblegano Lwów, Nuraddyn Sołtan napadał na grody nad Wisłokiem m.in. po Biecz, niszcząc miasta i biorąc ludność w jasyr lub mordując. Hetman Jan Sobieski w trakcie wyprawy na czambuły, dysponując zaledwie 3000 jazdy, pobił kilkudziesięciotysięczne wojska tatarskie, uwalniając 44000 niewolników.

W 1674r. - Jan Opaliński, który przejął dobra rymanowskie po Zebrzydowskich, wystawił dokument (dotyczący popostwa w Wołtuszowej) podpisany "dano na zamku moim rymanowskim". Po śmierci Opalińskiego zamek przeszedł na krótko na własność Jana Samuela

Czartoryskiego, który wydał rozporządzenie o odwoływaniu się od wyroków sądu miejskiego do zamku rymanowskiego. Rymanów wielokrotnie padał ofiarą napadów, nie tylko wojsk szwedzkich, czy rosyjskich ale nawet band zbójnickich. Jeden z nich miał miejsce w 1677 r.

W XVII i XVIII w. zamek i dobra rymanowskie i powróciły do Franciszka Stadnickiego do rodziny Stadnickich. W 1702 i w 1704 r. znowu dochodzi do walk ze Szwedami, a potem miasto wyludnia się w wyniku panującej zarazy. Najbardziej niszczą gród wojska rosyjskie. W 1731 r. Teresa Stadnicka poprzez małżeństwo z Józefem Kantym Ossolińskim wniosła Rymanów w posagu do rodziny Ossolińskich. "Teresa z hrabiów na Żmigrodzie Stadnickich, herbu Śreniawa, Ossolińska, Wojewodzina, Wołyńska w Rymanowie, zmarła dn. 6 maja 1776r. w Zagórzu u OO. Karmelitów pochowana." (wg tablicy w kościele w Lesku). W 1794r. ich córka Anna Teresa z Ossolińskich Potocka odsprzedała Rymanów rodzinie Potockich, w której posiadaniu był do XXw. Staraniem Józefa Kantego Ossolińskiego wzniesiono w Rymanowie kościół parafialny, ukończony przez jego córkę Annę Teresę z Ossolińskich Potocką. Mieszczanie, wspierają konfederację z Józefem Kantym Ossolińskim tocząc walki pod Leskiem 16 czerwca 1764r. i Brzozowem przeciw Rosjanom 18 czerwca 1764r..

W latach 1768-1772 wzmacniają Konfederatów barskich biorąc udział w zjeździe pod Sieniawą koło Rymanowa, gdzie się zebrało aż 6 tys. ochotników. Do 1772 miasteczko należało administracyjnie do ziemi sanockiej województwa ruskiego, w czasach zaboru austriackiego - do cyrkułu leskiego, a następnie sanockiego. Józef mimo posiadania zamków w Dukli i Lesku mieszkał w Rymanowie. W 1786r. - Rymanów po raz kolejny stał się posagiem i po ślubie Teresy Ossolińskiej z Józefem Potockim przeszedł w ręce Potockich. Małżeństwo mieszkało na stałe w Wiedniu a zamek w tym czasie mocno już podupadł. Teresa Ossolińska była ostatnią przedstawicielką rodu Stadnickich, zmarła 6 maja 1776r. i została pochowana w Klasztorze w Karmelu koło Zagórza.

W 1798r. - miasto kupił Franciszek Skórski. Postanowił jednak nie inwestować w zamek, który wymagał ogromnych nakładów finansowych. Po reformie administracyjnej w 1864 Rymanów został siedzibą powiatu sądowego i urzędu gminy Rymanów starostwa sanockiego w austriackim kraju koronnym Galicja.

W 1839r. w wyniku ogromnego pożaru wywołanego przez Żydów, którzy podpalili gospodarcze zabudowanie należące do proboszcza, zniszczeniu uległ kościół (odbudowany został w 1841 r.), niemal całe miasto oraz kilka sąsiednich wsi

W roku 1898 miasteczko liczyło 3704 osób, w tym 1889 wyznania rzymskokatolickiego i 1751 mojżeszowego oraz 328 domów. Działały poczta i telegraf w Rymanowie oraz gimnazjum żeńskie.

W 1907 roku zostało założone Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół" z inicjatywy doktora Ignacego Bieleckiego, który przez cały okres istnienia tej organizacji był jej prezesem. W latach 1934-1938 Rymanów był siedzibą apostolskiego administratora Łemkowszczyzny.

W dniu 8 września 1939 wkroczyły do Rymanowa Zdroju wojska słowackie. Następnego dnia, czyli 9 września 1939r., doszło pod Rymanowem do bitwy ze zmotoryzowanym niemieckim oddziałem z I Dywizji Górskiej gen. Kublera Grupy Geiger dowodzonej przez Pickera. Opór stawiały oddziały 3 Brygady Górskiej płk. Jana Kotwicza oraz 2 pułk Korpusu Ochrony Pogranicza Karpaty pod dow. Jana Zachodnego z Batalionu KOP Dukla i Komańcza. Poległo kilkunastu żołnierzy. Miasto ostrzeliwane przez ciężką artylerię wroga, zostało znacznie zniszczone i zajęte przez Niemców. W jesieni 1939r. w Rymanowie został utworzony kurierski korytarz przerzutowy Jaga do 1942r., a potem u Potockich Kora, kierowany przez por. Józefa Raka. W maju 1940r. podjął przeprawę przez

zieloną granicę do Węgier, uzbrojony i umundurowany oddział WP, pod dow. Karola Andersa i został rozbity przez ukraińskich nacjonalistów. Ujęto 9 żołnierzy, których rozstrzelano. Ruchowi oporu w jesieni 1939r. przewodniczył Henryk Stankiewicz z Posady Jaćmierskiej potem po spotkaniach por. Stanisława Pieńkowskiego poznaniaka, (który został inspektorem Inspektoratu ZWZ Krosno) z Michałem Rajchlem, powołano Placówkę ZWZ (AK) Róża (z kom. ppor. Mieczysławem Białasem), wchodzącego w skład I Batalionu Obwodu ZWZ AK Krosno OP-15. Akcje ZWZ AK na terenie Placówki w Rymanowie Róża;

15 sierpnia 1943r. dokonano pod dow. Antoniego Penara (Grzywacz) z iwonickiej placówki, ataku na garbarnię rymanowską w której zginął Józef Kazura z Iwonicza,

28 lutego 1944r. - został wysadzony zbiornik z 270 t. ropy na stacji PKP Rymanów-Wróblik Szlachecki.

7 czerwca 1944r. - wysadzono pociąg.

2 sierpnia 1944r. - oddział Franciszka Kochana stoczył walkę z kolumną SS Galizien w okolicy Rymanowa, w której zginęło 3 SS-manów.

21 sierpnia 1944r. - patrol plutonu mjr. Adama Winogrodzkiego dowodzony przez kaprala Polano zaskoczył Niemców, w szkole w Puławach, zdobywając; broń, 5 koni, i 2 wozy z żywnością, z obuwiem i sprzętem wojskowym.

W marcu 1940 roku Niemcy rozpoczęli na terenie przy garbarni budowę 30 baraków stuosobowych. Początkowo przybywali w nich żołnierze niemieccy. Po niemieckim ataku na ZSRR, w Rymanowie, w jesieni 1941r., gdy przybył pierwszy transport około 3 tysięcy jeńców, został zorganizowany obóz jeniecki Stalag 327 dla sowieckich żołnierzy, istniejący do 1943r., w którym przetrzymywano około 7000 jeńców. Komendantem obozu był; kpt. Schubert z Wermachtu, a zastępcą; leutnant Metlinka. Krwawo skończyła się próba ucieczki 150 jeńców, jak i też akcja partyzancka GL z Gorlic zorganizowana pod dow. G. Wodzika i A. Zawiejskiego wiosną 1943 r.

W jesieni 1941 roku wybuchła w obozie epidemia tyfusu plamistego. Dziennie umierało nawet po 100 osób, których ciała grzebano na powstającym cmentarzu. W wyniku epidemii do lutego 1942 roku zmarło ok. 8 000 jeńców oraz kilkudziesięciu mieszkańców Rymanowa i okolicznych wsi. W wyniku nieludzkiego traktowania i tyfusu zmarło ponad 10 000 ludzi, a niektórzy podają nawet kilkanaście tysięcy jeńców.

Likwidacja obozu odbyła się wiosną 1943 roku, gdy Niemcy rozstrzelali niezdolnych fizycznie do transportu jeńców a około 2500 wywieziono do Obozu w Szebniach i Olchowcach k. Sanoka, a z tego część skierowano do Rzeszy.

2. Rejestr zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego.

W granicach administracyjnych gminy Rymanów znajdują się 32 obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego, które przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 Wykaz obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego.

Lp.	MIEJSCE	ADRES	OBIEKT	MATERIAŁ	DATOWANIE	REJESTR
1	Bałucianka		cerkiew	drew	1750-1799	A-267 z 12.02.1992
			dzwonnica cerkiewna	mur	1820	
2	Bzianka		czworak dworski	mur	1890-1910	A-88 z 16.01.1986

			dwór	mur	1914	
3	Klimkówka		kościół parafialny	drew	1864	A-270 z 24.02.1992
			kapliczka w ogrodzeniu kościoła	kam	1866	
4			kościół św. Krzyża	drew	1854 i 1876	A-269 z 17.02.1992
			ogrodzenie kościelne			
			figura św. Jana obok kościoła	kam	1800-1850	
5	Królik Polski		kościół parafialny	drew	1647 i 1754	A-147 z 08.05.1989
6	Królik Polski d. Wołoski		cerkiew	mur	1843-1845	A-70 z 31.01.1985
			dzwonnica cerkiewna	mur	1843-1845	
			kostnica	mur	1850	
7	Ladzin	zespół dworsko-parkowy	dwór	mur/drew	1775-1825	A-95 z 16.06.1986
			park			
8	Rymanów	Bieleckiego 9	dom	drew	1875-1899	A-83 z18.02.1985
9		Dworska 38 - zespół pałacowo-parkowy	pałac	mur	1800-1825	A-73 z 27.11.1952
			zabudowania gospodarcze	mur		
			mur ogrodzeniowy	kam		
			park			
10		Kalwaria	cmentarz żydowski			A-343 z 24.10.1995
11		Mitkowskiego 12	gorzelnia dworska	mur	1850-1875	A-97 z 26.07.2004
12		Piękna	synagoga	mur	1700-1725	A-273 z 03.11.1970
13		Rynek	kościół parafialny	mur	1779	A-4 z 15.11.1948
			dzwonnica kościelna	mur	1779	
			mur kościelny	mur	1780	
14		Wola 5	plebania	mur	1780	A-74 z 27.11.1952
15		Sanocka 15	dom	mur	1920-1939	A-96 z 16.06.1986
16	Rymanów Zdrój	Krzemienna 6,d. Deszno	willa "Zaosie"	drew	1912	A-97 z 17.06.1986
17		Zdrojowa	dom- transformator	mur	1900-1925	A-345 z 24.03.2009
18		Zdrojowa obok 48	willa leśniczówka Potockich	drew	1850-1870	A-82 z15.02.1985
19	Sieniawa		cerkiew	drew	1874	A-262 z 28.01.1992
			dzwonnica cerkiewna	mur	1874	
			cmentarz gr. kat/rzym. kat			
20			szkoła	mur	1900-1910	A-87 z 15.01.1986

21	Wróblik Królewski		cerkiew	mur	1888	A-277 z 14.04.1992
			dzwonnica cerkiewna	mur	1888	
22	Wróblik Szlachecki		cerkiew	drew	1869	A-69 z 31.01.1985
			dzwonnica cerkiewna	mur	1875-1899	

Źródło: Wojewódzki

3. Gminna ewidencja zabytków

Na terenie gminy Rymanów oprócz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego, występują obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Wykaz zabytków architektury i budownictwa, cmentarzy oraz parków występujących na terenie gminy przedstawiony jest w tabelach poniżej.

Tabela 4. Zabytki architektury i budownictwa wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
1	BŁ-2/03	Bałucianka	Obok budynku nr.8	Kapliczka kamienna	1891	
2	BŁ-3/03	Bałucianka	Północno-zachodnia część miejscowości	Cerkiew drewniana	1750-1799	A-267/92
3	BŁ-4/03	Bałucianka	Północno-zachodnia część miejscowości	Dzwonnica cerkiewna	1820	A-267/92
4	BZ-1/05	Bzianka	Centrum miejscowości przy drodze wojewódzkiej	Dwór murowany z cegły-obecnie budynek szkoły	1914	A-88/86
5	BZ-3/05	Bzianka	Przy budynku nr 142	Kapliczka kamienna	1912	
6	BZ-4/05	Bzianka	Przy drodze powiatowej Bzianka-Besko	Dom murowany z cegły-obecnie sklep	1900-1925	
7	BZ-5/05	Bzianka	Centrum miejscowości przy drodze wojewódzkiej	Czworak dworski murowany z cegły-obecnie magazyn	1890-1910	A-88/86
8	BZ-6/05	Bzianka	Bzianka 124	Dom drewniany-obecnie budynek mieszkalny	1890-1910	
9	BZ-7/05	Bzianka	Bzianka126	Dom drewniany - obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
10	BZ-8/05	Bzianka	Bzianka 128	Dom drewniany-obecnie budynek mieszkalny	1932	
11	BZ-9/05	Bzianka	Bzianka 131	Dom drewniany-obecnie budynek mieszkalny	1920-1929	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
12	BZ-10/05	Bzianka	Bzianka 130	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
13	BZ-11/05	Bzianka	Bzianka 68	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1914	
14	BZ-12/05	Bzianka	Bzianka 67	Dom drewniany - obecnie budynek mieszkalny	1913	
15	BZ-13/05	Bzianka	Bzianka 66	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1915	
16	BZ-14/05	Bzianka	Bzianka 61	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1930-1939	
17	BZ-15/05	Bzianka	Bzianka 60	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
18	BZ-16/05	Bzianka	Bzianka 57	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1928	
19	BZ-17/05	Bzianka	Bzianka 54	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1927	
20	BZ-18/05	Bzianka	Przy budynku 43	Studnia kamienna	1910	
21	BZ-19/05	Bzianka	Przy budynku 44	Studnia kamienna	1889	
22	BZ-20/05	Bzianka	Przy budynku 37	Figura przydrożna kamienna	1936	
23	BZ-21/05	Bzianka	Przy budynku 30	Kapliczka kamienna	1875-1899	
24	BZ-22/05	Bzianka	Bzianka 30	Dom drewniany - obecnie budynek mieszkalny	1950	
25	BZ-23/05	Bzianka	Bzianka 29	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1875-1899	
26	BZ-24/05	Bzianka	Bzianka 28	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1916	
27	BZ-25/05	Bzianka	Bzianka 27	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1930-1939	
28	BZ-26/05	Bzianka	Bzianka 25	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1926	
29	BZ-27/05	Bzianka	Bzianka 24	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1920-1929	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
30	BZ-28/05	Bzianka	Bzianka 23	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1950	
31	BZ-29/05	Bzianka	Przy budynku 10	Studnia murowana z kamienia	1930	
32	BZ-30/05	Bzianka	Bzianka 10	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1930	
33	BZ-31/05	Bzianka	Przy budynku 6	Studnia murowana z kamienia	1900-1925	
34	BZ-32/05	Bzianka	Bzianka 2	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
35	BZ-33/05	Bzianka	Bzianka 94	Dom drewniany- obecnie budynek gospodarczy	1874-1899	
36	GŁ-1/02	Głębokie	Obok budynku 6	Kapliczka kamienna, otynkowana	1890-1910	
37	GŁ-2/02	Głębokie	Centrum miejscowości	Budynek szkoły, murowany	1890-1910	
36	GŁ-3/02	Głębokie	Centrum miejscowości, obok szkoły	Kapliczka kamienna	1900-1925	
37	GŁ-6/02	Głębokie	Przed budynkiem 214	Kapliczka kamienna, otynkowana	1890	
38	GŁ-7/02	Głębokie	Głębokie 202	Dom drewniany- obecnie budynek gospodarczy, częściowo rozebrany	1900-1925	
39	GŁ-8/02	Głębokie	Głębokie 118	Dom drewniany	1936	
40	GŁ-9/02	Głębokie	Obok budynku 116	Dom drewniany- obecnie budynek gospodarczy	1875-1899	
41	KL-1/02	Klimkówka	Przy skrzyżowaniu drogi krajowej Krosno- Sanok z drogą biegnącą z Klimkówki	Kapliczka kamienno-drewniano-metalowa	przełom XIX i XX wieku	
42	KL-2/02	Klimkówka	Naprzeciw budynku 116	Kapliczka kamienna	1900-1925	
43	KL-3/02	Klimkówka	Obok domu nr 9	Kapliczka murowana	1909	
44	KL-4/02	Klimkówka	Obok budynku nr 15	Kapliczka kamienna	1900-1925	
45	KL-5/02	Klimkówka	Naprzeciw budynku nr 31	Kapliczka kamienna	1890-1910	
46	KL-6/02	Klimkóka	Obok domu nr 49	Kapliczka kamienna	1800-1850	
47	KL-7/02	Klimkówka	Obok domu nr 229	Kapliczka	1800-1850	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
48	KL-8/02	Klimkówka	Centrum miejscowości, obok budynku szkoły	Pomnik kamienny poległych w I wojnie światowej	1839	
49	KL-9/02	Klimkówka	Centrum miejscowości	Szkoła- budynek murowany	1920	
50	KL-10/02	Klimkówka	Centrum miejscowości	Budynek murowany- obecnie sklep	1914	
51	KL-11/02	Klimkówka	Centrum wsi	Dom ludowy murowany	1910	
52	KL-12/02	Klimkówka	Położenie obok domu nr 238	Kapliczka kamienna	1800-1850	
53	KL-13/02	Klimkówka	Klimkówka, nr 238	Dom nr 238 drewniany	1900-1925	
54	KL-15/02	Klimkówka	Mur kościoła parafialnego w Klimkówce	Kapliczka kamienna	1866	A-270/92
55	KL-16/02	Klimkówka	Centrum miejscowości przy drodze	Kościół drewniany	1864	A-270/92
56	KL-17/02	Klimkówka	Na południowy wschód od miejscowości	Kościół św. Krzyża, drewniany	1854 lub 1876	A-269/92
57	KL-18/02	Klimkówka	Obok kościoła św. Krzyża	Figura św. Jana, kamienna	1800-1850	A-269/92
58	KP-1/03	Królik Polski	Królik Polski, ul. Bieszczadzka przy budynku nr 104	Kapliczka murowana	XIX w.	
59	KP-2/03	Królik Polski	Królik Polski, ul. Bieszczadzka przy budynku nr 56	Kapliczka kamienna	1850-1899	
60	KP-3/03	Królik Polski	Przy drodze Jaśliska-Brzozów, na Górze Szklarskiej	Kapliczka kamienna	1890-1910	
61	KP-4/03	Królik Polski	Przy drodze Jaśliska-Brzozów	Kapliczka murowana	1889	
62	KP-5/03	Królik Polski	Królik Polski, ul. Bieszczadzka przy budynku nr 218	Kapliczka murowana	1890-1910	
63	KP-7/03	Królik Polski	Królik Polski, ul. Bieszczadzka przy kościele parafialnym	Stodoła plebańska drewniano-murowana	przełom XIX i XX wieku	
64	KP-9/06	Królik Polski	Przy ulicy Bieszczadzkiej, blisko szkoły	Kościół parafilany, drewniany	1647-1754	A-147/89
65	KP-10/06	Królik Polski	Dawna miejscowość Królik Wołoski nad potokiem	Cerkiew kamienna	1843-1845	A-70/85

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
66	KP-11/06	Królik Polski	Dawna miejscowość Królik Wołoski nad potokiem Tabor	Ruiny dzwonnicy kamiennej	1843-1845	A-70/85
67	KP-12/06	Królik Polski	Na cmentarzu obok cerkwi w obrębie dawnej miejscowości Królik Wołoski	Ruiny kostnicy kamiennej	1850	A-70/85
68	L-1/06	Ladzin	Ladzin, ul. Zadwór 5	Dwór murowano-drewniany	1775-1825	A-95/86
69	L-2/06	Ladzin	Ladzin, ul. Zadwór 4	Stajnia dworska murowana	1775-1825	
70	L-4/06	Ladzin	Wschodnia część Ladzina przy ul. Zadwór	Figura przydrożna kamienna	1875-1899	
71	L-5/06	Ladzin	Ladzin, ul. Rzeszowska	Kapliczka kamienna	1875-1899	
72	L-6/06	Ladzin	Ladzin, ul. Rzeszowska	Kapliczka kamienna	1875-1899	
73	L-7/06	Ladzin	Ladzin, ul. Rzeszowska	Kapliczka kamienna	1900-1925	
74	L-8/06	Ladzin	Ladzin, ul. Nad Taborem 32	Dom drewniany	1890-1910	
75	ML-1/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 25	Dom drewniany	1906	
76	ML-2/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna23	Dom drewniany	1900-1925	
77	ML-3/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 27	Dom drewniany	1900-1925	
78	ML-4/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 31	Dom drewniany	1920	
79	ML-5/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 15	Dom drewniany	1900-1925	
80	ML-6/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 35	Dom drewniany	1900-1925	
81	ML-7/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 3	Dom drewniany	1900-1925	
82	ML-8/05	Milcza	Milcza, ul. Słoneczna 6	Dom drewniany	1900-1925	
83	ML-9/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 51	Dom drewniany	1920	
84	ML-10/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 53	Dom drewniany	1913	
85	ML-11/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna przy budynku nr 53	Stodoła drewniana	1900-1925	
86	ML-12/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 76	Dom drewniany	1900-1925	
87	ML-13/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna, przy	Kapliczka kamienna	1875-1900	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
			budynku 23			
88	ML-14/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 23	Dom drewniany	1900-1925	
89	ML-15/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 19	Dom drewniany	1900-1925	
90	ML-16/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 32	Dom drewniany	1928	
91	ML-17/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 30	Kapliczka kamienna	1893	
92	ML-18/05	Milcza	Milcza, ul. Ogrodowa 87	Dom drewniany	1900-1925	
93	ML-19/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 16	Szkoła murowana z cegły	1900-1925	
94	ML-20/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna, przy budynku szkoły	Kapliczka kamienna	1904	
95	ML-21/05	Milcza	Milcza, ul. Szkolna 10	Dom drewniany	1925	
96	ML-22/05	Milcza	Milcza, ul. Leśna 9	Dom drewniany	1920-1929	
97	ML-23/05	Milcza	Milcza, ul. Leśna 11	Dom drewniany	1900-1925	
98	PG-1/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 97	Kapliczka murowana	1890-1925	
99	PG-2/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 103	Dom mieszkalny drewniany	1900-1925	
100	PG- 3/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 344	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	
101	PG-4/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 312	Dom mieszkalny murowano-drewniany	1900-1945	
102	PG-5/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 320	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	
103	PG-6/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 306	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	
104	PG-7/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 276	Dom drewniany	1900-1945	
105	PG-8/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 73	Dom ludowy murowany	1900-1945	
106	PG-9/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 maja 260	Kapliczka kamienna	1900-1925	
107	PG-10/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 258	Dom mieszkalny murowany	1900-1945	
108	PG-11/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 97	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	
109	PG-12/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 101	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	
110	PG-13/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 69	Dom mieszkalny drewniany	1900-1945	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
111	PG-14/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 124	Dom mieszkalny drewniany	1905	
112	PG-15/06	Posada Górna	Posada Górna, ul. 3 Maja 86	Kapliczka kamienna	1900-1925	
113	RZ-1/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 41	Willa drewniana "Góral"- obecnie poczta	1900-1925	
114	RZ-2/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Kasztanowa 8	Willa "Niespodzianka", drewniana	1920-1939	
115	RZ-3/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa, przy skrzyżowaniu z ulicą Ogrodową	Dom drewniany	IV ćw. XIX w.	
116	RZ-4/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 38	Dom murowany- obecnie apteka	1900-1925	
117	RZ-5/03	Rymanów Zdrój	Centrum miejscowości przy drodze	Transformator murowany	I ćw. XX w.	
118	RZ-6/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 48	Willa murowana "Biały Orzeł"	1900-1925	
119	RZ-7/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 47	Dom drewniany	1900-1925	
120	RZ-8/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 27	Willa drewniana "Zgoda"	1900-1925	
121	RZ-9/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 26	Willa drewniana "Słoneczna"	1900-1925	
122	RZ-10/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Kasztanowa 42	Willa drewniana "Lwowianka"	1935	
123	RZ-11/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 49	Willa drewniana "Krakus"	1920-1939	
124	RZ-12/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 53	Willa drewniana "Opatrzność"	1920-1939	
125	RZ-13/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Kasztanowa 9	Willa murowana "Gozdawa"	1920-1939	
126	RZ-14/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa, obok mostu na rzece Tabor	Kościół murowany	1912	
127	RZ-15/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 56	Willa drewniana "Pogoń"	1891	
128	RZ-16/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Wyspiańskiego 5	Szpital drewniany "Maria"	1890-1910	
129	RZ-17/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 54	Szpital uzdrowiskowy drewniany "Teresa"	1900-1925	
130	RZ-18/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój. ul. Zdrojowa 55	Sanatorium "Gołąbek", drewniane	1882	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
131	RZ-19/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Wyspiańskiego 2	Szpital uzdrowiskowy drewniany "LELIWA"	1897	
132	RZ-20/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Parkowa 6	Zakład fizjoterapii (dawniej rozlewnia wód, warzelnia soli)	1875-1899	
133	RZ-21/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Parkowa 5	Kotłownia murowana (obok pijalni)	1920	
134	RZ-22/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Parkowa 8	Pijalnia wód mineralnych (murowana)	1890-1910	
135	RZ-23/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Wyspiańskiego	Willa murowano-drewniana "Zofia"	1882	
136	RZ-24/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Kasztanowa 7	Willa drewniana	1920-1939	
137	RZ-25/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa, obok budynku nr 48	Willa drewniana (d. leśniczówka Potockich)	1850-1870	
138	RZ-26/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 8	Dom drewniany	1875-1899	
139	RZ-27/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Potockich 2	Szpital uzdrowiskowy " Krystyna" (murowany)	1890-1910	
140	RZ-28/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Potockich 3	Dom wczasów dziecięcych, drewniany	1890-1910	
141	RZ-29/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Potockich 3, obok domu wczasów dziecięcych	Kapliczka figura kamienna	1920-1939	
142	RZ-30/03	Rymanów Zdrój	przy drodze Jaśliska-Brzozów	Kapliczka kamienna	Przełom XIX i XX wieku	
143	RZ-32/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Krzemienna 6	Willa "Zaosie" (drewniana)	1912	A-97/86
144	RZ-33/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 6	Budynek gospodarczy drewniano-kamienny	1900-1945	
145	RZ-34/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Ogrodowa 4	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
146	RZ-35/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Ogrodowa15	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
147	RZ-36/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 2	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
148	RZ-37/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 7	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
149	RZ-38/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 11	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
150	RZ-39/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 15	Krzyż kamienny		
151	RZ-40/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 21	Willa drewniana "Wanda"	1927	
152	RZ-41/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 25	Willa drewniana "Grażyna"	1900-1925	
153	RZ-42/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 28	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
154	RZ-43/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 32	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
155	RZ-44/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 36	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
156	RZ-45/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Dębowa 3	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
157	RZ-46/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. Wierzbowa 1 (obok budynku PCK)	Dom mieszkalny, drewniany	1900-1945	
158	RZ-47/03	Rymanów Zdrój	Rymanów Zdrój, ul. A i J Potockich b/n	Dom mieszkalny, drewniany	1890-1910	
159	R-1/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sienkiewicza 2	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
160	R-2/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 3	Dom drewniany- obecnie sklep	1934	
161	R-3/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 5	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1925	
162	R-4/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 5	Kapliczka murowana	1775-1825	
163	R-5/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 7	Dom murowany, budynek mieszkalny	1900-1925	
164	R-6/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 9	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1925	
165	R-7/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mickiewicza 46	Dom ludowy, murowany	1920-1939	
166	R-8/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piłsudskiego 4	Dom murowany- obecnie poczta	1900-1925	
167	R-9/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piłsudskiego 7	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
168	R-10/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piłsudskiego 11	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1875	
169	R-11/07	Rymanów	Rymanów, ul. Wola 2	Dom murowany - obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
170	R-12/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kolejowa 1	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
171	R-13/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kolejowa 5	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	
172	R-14/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kolejowa 37	Kapliczka murowana	1890-1910	
173	R-15/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kolejowa 48	Kapliczka kamienna	1890-1910	
174	R-16/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kolejowa 162	Kapliczka kamienna	1890-1910	
175	R-17/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 14	Dom murowany - obecnie Bank Spółdzielczy	1900-1925	
176	R-18/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 1	dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
177	R-19/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 26	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1939	
178	R-20/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 3	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
179	R-21/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 5	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
180	R-22/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 9	Dom murowany - obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
181	R-23/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 30	Dom murowany - obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
182	R-24/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piekarska 13	Kapliczka kamienna	1790	
183	R-25/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mitkowskiego 2	Kapliczka murowana	1900-1925	
184	R-26/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mitkowskiego 12	Gorzelnia dworska- obecnie do remontu	1850-1875	A-97/2004
185	R-27/07	Rymanów	Rymanów, ul. Mitkowskiego 111	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1800-1825	
186	R-28/07	Rymanów	Rymanów, ul. Ogrodowa 2	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
187	R-29/07	Rymanów	Rymanów, ul. Paderewskiego 14	Kapliczka murowana	1900-1925	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
188	R-30/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek1	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
189	R-31/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 2	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
190	R-32/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 3	Dom murwany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
191	R-33/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 4	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
192	R-34/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 5	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
193	R-35/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 6	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
194	R-36/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 7	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
195	R-37/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 8	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
196	R-38/07	Rymanów	Rymanów, ul.Rynek 9	Dom murowany- obecnie biura, sklep	1900-1925	
197	R-39/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 10	Dom murowany- obecnie biura, sklep	1900-1925	
198	R-40/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 11	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
199	R-41/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 12	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny, sklep	1900-1925	
200	R-42/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek 21	Dom murowane- obecnie budynek mieszkalny, apteka	1900-1925	
201	R-43/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek/centrum rynku	Dom studnia, murowany- obecnie sklep	1900-1925	
202	R-44/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 1	Dom murowany- obecnie sklep	1900-1925	
203	R-45/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka3	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1875-1899	
204	R-46/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 4	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
205	R-47/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 5	Dom murowany- obecnie biblioteka gminna	1900-1925	
206	R-48/07	Rymanów	Rymanów, ul.Sanocka 15	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	A-96/86
207	R-49/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 16	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
208	R-50/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 19	Dom murowany, obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	
209	R-51/07	Rymanów	Rymanów, ul. Sanocka 28	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	
210	R-52/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek	Kościół parafialny, murowany	1779	A-4/48
211	R-53/07	Rymanów	Rymanów, ul. Rynek	Dzwonnica kościelna, murowana	1779	A-4/48
212	R-54/07	Rymanów	Rymanów, ul.Rynek	Mur kościelny	1780	A-4/48
213	R-55/07	Rymanów	Rymanów, ul. Wola 5	Plebania murowana	1780	A-74/52
214	R-56/07	Rymanów	Rymanów, ul. Wola 3	Wikarówka murowana	1890-1910	
215	R-57/07	Rymanów	Rymanów, ul. Piękna	Synagoga murowana	1700-1725	A-273/70
216	R-58/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 38	Dwór murowany- obecnie biura Nadleśnictwa	1800-1825	A-73/52
217	R-59/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 38	Wozownia dworska murowana- obecnie garaże nadleśnictwa	1890-1910	
218	R-60/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 38	Brama dworska murowana - obecnie brama Nadleśnictwa	1800-1825	
219	R-61/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 38	Stajnia dworska murowana	1800-1825	
220	R-62/07	Rymanów	Rymanów, ul. Bieleckiego 2	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1920-1939	
221	R-63/07	Rymanów	Rymanów, ul. Bieleckiego 9	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1875-1899	A-83/85
222	R-64/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 7	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1890-1910	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
223	R-65/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska 13	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1840	
224	R-66/07	Rymanów	Rymanów, ul. Boczna 1	Dom murowany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
225	R-67/07	Rymanów	Rymanów, ul. Grunwaldzka 9	Dom murowany- obecnie kino " Irys"	1920-1939	
226	R-68/07	Rymanów	Rymanów, ul. Grunwaldzka 10	Dom murowany- obecnie Przedszkole św Józefa	1900-1925	
227	R-69/07	Rymanów	Rymanów, ul. Grunwaldzka 10	Figura św. Józefa zbudowana z kamienia	1900-1925	
228	R-70/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kilińskiego 2	Dom murowany- obecnie dom-sklep	1890-1910	
229	R-71/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kilińskiego 16	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1900-1925	
230	R-72/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kilińskiego 20	Dom drewniany- obecnie budynek mieszkalny	1875-1899	
231	SN-1/02	Sieniawa	Naprzeciw budynku nr 103	Dom drewniany- obecnie budynek gospodarczy	1890-1910	
232	SN-2/02	Sieniawa	Położona w pasie drogowym drogi powiatowej Krosno-Rymanów-Głębokie, przy budynku nr 108	Kapliczka murowana, otynkowana	1850-1875	
233	SN-3/02	Sieniawa	Położona w pasie drogowym drogi powiatowej Krosno-Rymanów-Głębokie, obok budynku 29 a	Kapliczka murowana, otynkowana	1875-1899	
234	SN-4/02	Sieniawa	Położona przy drodze powiatowej Krosno-Rymanów- Głębokie	Kapliczka murowana	1850-1875	
235	SN-5/02	Sieniawa	Położona nad jeziorem Sieniawskim, południowa część wsi	Cerkiew drewniana- obecnie Kościół rzymskokatolicki	1874	A-262/92
236	SN-6/02	Sieniawa	Położona nad jeziorem Sieniawskim, obok cerkwi	Dzwonnica cerkiewna	1874	A-262/92
237	SN-8/02	Sieniawa	Położona przy drodze do Głębokiego, w pobliżu cerkwi	Szkoła z kamienia i cegły	1900-1910	A-87/86

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
238	WKr-1/06	Wróblik Królewski	Położona w centralnej części miejscowości przy drodze powiatowej, obok Kościoła	Cerkiew murowana	1888	A-277/92
239	WKr-2/06	Wróblik Królewski	Położona w centralnej części miejscowości przy drodze powiatowej	Dzwonnica cerkiewna, murowana	1888	A-277/92
240	WKr-3/06	Wróblik Królewski	Położony przy skrzyżowaniu dróg, naprzeciw budynku nr 9	Krzyż przydrożny, kamienny	1890-1910	
241	WKr-4/06	Wróblik Królewski	Po przeciwnej stronie OSP	Krzyż przydrożny, kamienno- żeliwny	1890-1910	
242	WSz-1/06	Wróblik Szlachecki	Przy ul. Sicińskiej, działka niezabudowana	Kapliczka murowana	1870	
243	WSz-2/06	Wróblik Szlachecki	Przy ulicy Sicińskiej, naprzeciw budynku nr 14	Młyn murowany	1930-1939	
244	WSz-3/06	Wróblik Szlachecki	Wróblik Szlachecki, ul. Sicińska 14	Dom drewniany	1930-1939	
245	WSz-4/06	Wróblik Szlachecki	Wróblik Szlachecki, ul. Kolejowa 1	Kapliczka murowana	1875-1899	
246	WSz-5/06	Wróblik Szlachecki	Przy drodze powiatowej Rymanów- Brzozów	Dworzec kolejowy, murowany	1875-1899	
247	WSz-6/06	Wróblik Szlachecki	Przy drodze powiatowej Rymanów- Brzozów	Dworzec kolejowy, murowany	1884	
248	WSz-8/06	Wróblik Szlachecki	obok przejazdu kolejowego	Cerkiew drewniana	1869	A-69/85
249	WSz-9/06	Wróblik Szlachecki	obok przejazdu kolejowego, przy cerkwi	Dzwonnica cerkiewna, murowana	1875-1899	A-69/85
250	WSz-10/06	Wróblik Szlachecki	Wróblik Szlachecki, ul. Rymanowska 55	Kapliczka murowana	1875-1899	
251	Z-1/06	Zmysłówka	Zmysłówka 2	Dom drewniany	1900-1925	
252	Z-2/06	Zmysłówka	Zmysłówka 4	Dom drewniany	1900-1925	
253	Z-3/06	Zmysłówka	Zmysłówka 4	Kapliczka kamienna	1825-1899	
254	Z-4/06	Zmysłówka	Zmysłówka 6	Dom drewniany	1900-1925	
255	Z-5/06	Zmysłówka	Zmysłówka 8	Dom drewniany	1920-1929	
256	Z-6/06	Zmysłówka	Zmysłówka 9	Dom drewniany	1925	
257	Z-7/06	Zmysłówka	Zmysłówka 1	Dom drewniany	1920-1929	
258	Z-8/06	Zmysłówka	Zmysłówka 33	Stodoła drewniana	1900-1925	

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
259	Z-9/06	Zmysłówka	Zmysłówka 33	Spichlerz drewniany- obecnie budynek gospodarczy	1890-1910	
260	Z-10/06	Zmysłówka	Zmysłówka 33	Dom drewniany	1897	
261	Z-11/06	Zmysłówka	Zmysłówka 33	Studnia kamienna	1900-1925	

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Przemyślu, delegatura w Krośnie

Tabela 5 Zabytkowe cmentarze wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
1	BŁ-1/03	Bałucianka	Północno- zachodnia część miejscowości	Cmentarz- kiedyś greckokatolicki, obecnie rzymskokatolicki o pow. 0, 22 ha		
2	GŁ-4/02	Głębokie	Południowo-wschodnia część miejscowości	Cmentarz rzymskokatolicki- współczesny, pow. 0, 8 ha	1950	
3	KL-14/02	Klimkówka	Zachodnia część miejscowości Klimkówka	Cmentarz rzymskokatolicki, czynny o pow. 1, 48 ha		
4	KP-8/03	Królik Polski	Na wzniesieniu powyżej Kościoła	Cmentarz rzymskokatolicki, czynny		
5	R-73/07	Rymanów	Na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Kalwaria	Cmentarz kamienny, obecna funkcja- groby żołnierzy na cmentarzu rzymskokatolickim		
6	R-74/07	Rymanów	Przy ul. Kalwaria	Cmentarz rzymskokatolicki, czynny		
7	R-75/07	Rymanów	Rymanów, przy ul. Bartoszów	Cmentarz murowany z II wojny światowej		
8	R-76/07	Rymanów	Rymanów, ul. Kalwaria	Cmentarz żydowski, kamienny		A-343/95
9	RZ-31/03	Rymanów Zdrój-Deszno	Przy drodze Jaśliska-Brzozów	Pozostałości Cmentarza grekokatolickiego (nieczynny)		
10	SN- 7/06	Sieniawa	Nad jeziorem Sieniawskim, obok Cerkwi	Cmentarz grekokatolicki-rzymskokatolicki		A-262/92
11		Wołtuszowa		Cmentarz grekokatolicki		

12	WKr-5/06	Wróblik Króewski	Zachodnia część miejscowości, poza obszarem zabudowy	Cmentarz kamienny	1890-1910	
13	WSz-7/06	Wróblik Szlachecki	Obok przejazdu kolejowego	Cmentarz kamienny		
14		Wróblik Szlachecki		Cmentarz grekokatolicki		

Źródło: Gminna ewidencja zabytków w gminie Rymanów

Tabela 6 Zabytkowe parki wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Identyfikator	Miejscowość	Adres/Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
1	BZ-2/05	Bzianka	Przy drodze wojewódzkiej Brzozów- Jaśliska obok szkoły	Park	1900-1925	A-88/86
2	GŁ-5/02	Głębokie	Południowo-wschodnia część miejscowości	Park- zachowały się resztki, pow. 1 ha	1850-1875	
3	KL-19/06	Klimkówka	Przy drodze krajowej Krosno- Sanok	Park	1750-1825	A-333/95
4	L-2/06	Ladzin	Ladzin, ul. Zadwór 5	Park	1850	A-95/86
5	R-77/07	Rymanów	Rymanów, ul. Dworska przy Nadleśnictwie Rymanów	Park	1800-1825	A-73/52
6		Rymanów Zdrój	Centrum miejscowości Rymanów Zdrój	Park zdrojowy		

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Przemyślu, delegatura w Krośnie

4. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Rymanów znajduje się ponad 400 stanowisk archeologicznych w tym 7 wpisanych jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego. W poniższej tabeli przedstawione zostały wszystkie stanowiska archeologiczne, znajdujące się w granicach gminy Rymanów.

Tabela 7 Stanowiska archeologiczne w gminie Rymanów

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
Obręb 112-75			
Epoka kamienia			
1	AZP 81	33	Targowiska
2	AZP 64	9	Wróblik Królewski
3	AZP 66	11	Wróblik Królewski
4	AZP 71	16	Wróblik Królewski

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
5	AZP 39	2	Wróblik Szlachecki
6	AZP 42	5	Wróblik Szlachecki
Neolit/Wczesna epoka brązu			
7	AZP 33	16	Ladzin
8	AZP 2	2	Milcza
9	AZP 56	1	Wróblik Królewski
10	AZP 7	1	Besko
11	AZP 11	5	Besko
12	AZP 14	3	Besko
13	AZP 78	5	Klimkówka
14	AZP 18	1	Ladzin
15	AZP 21	4	Ladzin
16	AZP 28	11	Ladzin
17	AZP 31	14	Ladzin
18	AZP 32	15	Ladzin
19	AZP 1	1	Milcza
20	AZP 3	3	Milcza
21	AZP 83	32	Targowiska
22	AZP 58	3	Wróblik Królewski
23	AZP 67	12	Wróblik Królewski
24	AZP 69	14	Wróblik Królewski
25	AZP 73	18	Wróblik Królewski
26	AZP 75	20	Wróblik Królewski
27	AZP 43	6	Wróblik Szlachecki
Epoka brązu i okres halsztacki			
28	AZP 8	2	Besko
29	AZP 10	4	Besko
30	AZP 11	5	Besko
31	AZP 12	6	Besko
32	AZP 14	8	Besko
33	AZP 18	1	Ladzin
34	AZP 21	4	Ladzin
35	AZP 23	6	Ladzin
36	AZP 24	7	Ladzin
37	AZP 29	12	Ladzin
38	AZP 30	13	Ladzin
39	AZP 32	15	Ladzin
40	AZP 34	17	Ladzin
41	AZP 35	18	Ladzin
42	AZP 15	1	Łazy
43	AZP 2	2	Milcza

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
44	AZP 82	31	Targowiska
45	AZP 57	2	Wróblik Królewski
46	AZP 58	3	Wróblik Królewski
47	AZP 61	6	Wróblik Królewski
48	AZP 63	8	Wróblik Królewski
49	AZP 67	12	Wróblik Królewski
50	AZP 73	18	Wróblik Królewski
51	AZP 74	19	Wróblik Królewski
52	AZP 76	21	Wróblik Królewski
53	AZP 39	2	Wróblik Szlachecki
54	AZP 40	3	Wróblik Szlachecki
55	AZP 41	4	Wróblik Szlachecki
56	AZP 43	6	Wróblik Szlachecki
57	AZP 46	9	Wróblik Szlachecki
58	AZP 48	11	Wróblik Szlachecki
59	AZP 51	14	Wróblik Szlachecki
Okres wpływów rzymskich			
60	AZP 7	1	Besko
61	AZP 8	2	Besko
62	AZP 9	3	Besko
63	AZP 11	5	Besko
64	AZP 13	7	Besko
65	AZP 20	3	Ladzin
66	AZP 24	7	Ladzin
67	AZP 25	8	Ladzin
68	AZP 26	9	Ladzin
69	AZP 27	10	Ladzin
70	AZP 29	12	Ladzin
71	AZP 33	16	Ladzin
72	AZP 2	2	Milcza
73	AZP 3	3	Milcza
74	AZP 37	5	Rymanów
75	AZP 57	2	Wróblik Królewski
76	AZP 63	8	Wróblik Królewski
77	AZP 72	17	Wróblik Królewski
78	AZP 73	18	Wróblik Królewski
79	AZP 40	3	Wróblik Szlachecki
80	AZP 42	5	Wróblik Szlachecki
81	AZP 44	7	Wróblik Szlachecki
82	AZP 47	10	Wróblik Szlachecki
83	AZP 49	12	Wróblik Szlachecki

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
84	AZP 51	14	Wróblik Szlachecki
85	AZP 52	15	Wróblik Szlachecki
86	AZP 55	18	Wróblik Szlachecki
Okres prahistoryczny			
87	AZP 8	2	Besko
88	AZP 11	5	Besko
89	AZP 13	7	Besko
90	AZP 14	8	Besko
91	AZP 72	4	Klimkówka
92	AZP 80	7	Klimkówka
93	AZP 18	1	Ladzin
94	AZP 19	2	Ladzin
95	AZP 25	8	Ladzin
96	AZP 26	9	Ladzin
97	AZP 33	16	Ladzin
98	AZP 34	17	Ladzin
99	AZP 35	18	Ladzin
100	AZP 36	19	Ladzin
101	AZP 15	1	Łazy
102	AZP 16	2	Łazy
103	AZP 2	2	Milcza
104	AZP 4	4	Milcza
105	AZP 5	5	Milcza
106	AZP 6	6	Milcza
107	AZP 59	4	Wróblik Królewski
108	AZP 60	5	Wróblik Królewski
109	AZP 61	6	Wróblik Królewski
110	AZP 62	7	Wróblik Królewski
111	AZP 64	9	Wróblik Królewski
112	AZP 65	10	Wróblik Królewski
113	AZP 68	13	Wróblik Królewski
114	AZP 70	15	Wróblik Królewski
115	AZP 72	17	Wróblik Królewski
116	AZP 74	19	Wróblik Królewski
117	AZP 39	2	Wróblik Szlachecki
118	AZP 41	4	Wróblik Szlachecki
119	AZP 45	8	Wróblik Szlachecki
120	AZP 46	9	Wróblik Szlachecki
121	AZP 50	13	Wróblik Szlachecki
122	AZP 53	16	Wróblik Szlachecki
123	AZP 54	17	Wróblik Szlachecki

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
124	AZP 55	18	Wróblik Szlachecki
Wczesne średniowiecze			
125	AZP 17	3	Łazy
126	AZP 82	31	Targowiska
127	AZP 49	12	Wróblik Szlachecki
Późne średniowiecze			
128	AZP 78	5	Klimkówka
129	AZP 79	6	Klimkówka
130	AZP 18	1	Ladzin
131	AZP 33	16	Ladzin
132	AZP 36	19	Ladzin
133	AZP 62	7	Wróblik Królewski
134	AZP 64	9	Wróblik Królewski
135	AZP 69	14	Wróblik Królewski
Średniowiecze			
136	AZP 77	4	Klimkówka
137	AZP 22	5	Ladzin
138	AZP 30	13	Ladzin
139	AZP 32	15	Ladzin
140	AZP 34	17	Ladzin
141	AZP 15	1	Łazy
142	AZP 60	5	Wróblik Królewski
143	AZP 70	15	Wróblik Królewski
144	AZP 73	18	Wróblik Królewski
145	AZP 42	5	Wróblik Szlachecki
146	AZP 52	15	Wróblik Szlachecki
Okres nowożytny			
147	AZP 16	2	Łazy
148	AZP 6	6	Milcza
149	AZP 82	31	Targowiska
150	AZP 40	3	Wróblik Szlachecki
151	AZP 45	8	Wróblik Szlachecki
Obręb 114-74			
Paleolit schyłkowy			
152	AZP 49	1	Bałucianka
153	AZP 41	7	Królik Polski
154	AZP 42	8	Królik Polski
155	AZP 31	1	Królik Wołoski
156	AZP 4	8	Lubatowa
157	AZP 13	17	Lubatowa
158	AZP 25	1	Zawadka Rymanowska

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
Epoka kamienia- wczesna epoka brązu, epoka brązu			
159	AZP 50	2	Bałucianka
160	AZP 44	10	Królik Polski
161	AZP 45	11	Królik Polski
162	AZP 46	12	Królik Polski
163	AZP 47	13	Królik Polski
164	AZP 8	12	Lubatowa
165	AZP 9	13	Lubatowa
166	AZP 11	15	Lubatowa
167	AZP 28	4	Zawadka Rymanowska
Neolit- wczesna epoka brązu, epoka brązu			
168	AZP 2	13	Jasionka
169	AZP 34	4	Królik Wołoski
170	AZP 10	14	Lubatowa
171	AZP 16	20	Lubatowa
172	AZP 19	23	Lubatowa
173	AZP 27	3	Zawadka Rymanowska
Schyłek Neolitu- wczesna epoka brązu			
174	AZP 52	4	Bałucianka
175	AZP 20	24	Lubatowa
176	AZP 21	25	Lubatowa
177	AZP 22	26	Lubatowa
178	AZP 23	27	Lubatowa
179	AZP 24	28	Lubatowa
180	AZP 30	6	Zawadka Rymanowska
Schyłek Neolitu- epoka brązu			
181	AZP 37	3	Królik Polski
182	AZP 38	4	Królik Polski
183	AZP 39	5	Królik Polski
184	AZP 48	14	Królik Polski
185	AZP 33	3	Królik Wołoski
186	AZP 12	16	Lubatowa
187	AZP 15	19	Lubatowa
188	AZP 17	21	Lubatowa
189	AZP 18	22	Lubatowa
190	AZP 26	2	Zawadka Rymanowska
191	AZP 29	5	Zawadka Rymanowska
Wczesna epoka brązu			
192	AZP 3	14	Jasionka
Epoka brązu			
193	AZP 43	9	Królik Polski

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
194	AZP 6	10	Lubatowa
Okres rzymski			
195	AZP 1	12	Jasionka
Okres prahistoryczny			
196	AZP 51	3	Bałucianka
197	AZP 1	12	Jasionka
198	AZP 38	4	Królik Polski
199	AZP 40	6	Królik Polski
200	AZP 32	2	Królik Wołoski
201	AZP 5	9	Lubatowa
Wczesne średniowiecze			
202	AZP 14	18	Lubatowa
Późne średniowiecze			
203	AZP 1	12	Jasionka
204	AZP 22	26	Lubatowa
Późne średniowiecze- okres nowożytny			
205	AZP 35	1	Królik Polski
206	AZP 36	2	Królik Polski
207	AZP 32	2	Królik Wołoski
208	AZP 7	11	Lubatowa
209	AZP 23	27	Lubatowa
Obręb 113-74			
Epoka kamienia			
210	AZP 45	52	Iwonicz
211	AZP 41	2	Iwonicz Zdrój
212	AZP 29	8	Jasionka
213	AZP 61	18	Klimkówka
214	AZP 22	15	Lubatówka
Epoka kamienia lub wczesna epoka brązu			
215	AZP 48	55	Iwonicz
216	AZP 40	1	Iwonicz Zdrój
217	AZP 30	9	Jasionka
218	AZP 32	11	Jasionka
219	AZP 63	20	Klimkówka
220	AZP 34	2	Lubatowa
221	AZP 17	10	Lubatówka
Neolit			
222	AZP 16	9	Lubatówka
Wczesna epoka brązu			
223	AZP 24	3	Jasionka
224	AZP 25	4	Jasionka

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
225	AZP 31	10	Jasionka
226	AZP 51	8	Klimkówka
227	AZP 39	7	Lubatowa
228	AZP 12	5	Lubatówka
Epoka brązu i wczesna epoka żelaza			
229	AZP 42	49	Iwonicz
230	AZP 43	50	Iwonicz
231	AZP 45	52	Iwonicz
232	AZP 23	2	Jasionka
233	AZP 27	6	Jasionka
234	AZP 28	7	Jasionka
235	AZP 54	11	Klimkówka
236	AZP 55	12	Klimkówka
237	AZP 61	18	Klimkówka
238	AZP 65	22	Klimkówka
239	AZP 38	6	Lubatowa
240	AZP 9	2	Lubatówka
241	AZP 10	3	Lubatówka
242	AZP 11	4	Lubatówka
243	AZP 17	10	Lubatówka
244	AZP 18	11	Lubatówka
245	AZP 19	12	Lubatówka
246	AZP 20	13	Lubatówka
247	AZP 5	29	Równe
Okres lateński			
248	AZP 44	51	Iwonicz
Okres rzymski- późny okres rzymski			
249	AZP 45	52	Iwonicz
250	AZP 46	53	Iwonicz
251	AZP 47	54	Iwonicz
252	AZP 48	55	Iwonicz
253	AZP 49	56	Iwonicz
254	AZP 26	5	Jasionka
255	AZP 31	10	Jasionka
256	AZP 51	8	Klimkówka
257	AZP 52	9	Klimkówka
258	AZP 56	13	Klimkówka
259	AZP 57	14	Klimkówka
260	AZP 58	15	Klimkówka
261	AZP 35	3	Lubatowa
262	AZP 19	12	Lubatówka

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
263	AZP 1	25	Równe
264	AZP 2	26	Równe
Okres prahistoryczny			
265	AZP 45	52	Iwonicz
266	AZP 50	57	Iwonicz
267	AZP 24	3	Jasionka
268	AZP 59	16	Klimkówka
269	AZP 60	17	Klimkówka
270	AZP 61	18	Klimkówka
271	AZP 62	19	Klimkówka
272	AZP 64	21	Klimkówka
273	AZP 36	4	Lubatowa
274	AZP 37	5	Lubatowa
275	AZP 38	6	Lubatowa
276	AZP 13	6	Lubatówka
277	AZP 14	7	Lubatówka
278	AZP 15	8	Lubatówka
279	AZP 17	10	Lubatówka
280	AZP 21	14	Lubatówka
281	AZP 3	27	Równe
282	AZP 4	28	Równe
283	AZP 6	30	Równe
284	AZP 7	31	Równe
Średniowiecze i okres nowożytny			
285	AZP 53	10	Klimkówka
286	AZP 33	1	Lubatowa
287	AZP 8	1	Lubatówka
Obręb 113-75			
Epoka kamienia			
288	AZP 112	11	Besko
289	AZP 77	7	Głębokie
290	AZP 89	19	Głębokie
291	AZP 27	8	Rymanów
292	AZP 31	12	Rymanów
293	AZP 37	18	Rymanów
294	AZP 41	22	Rymanów
295	AZP 49	30	Rymanów
296	AZP 91	2	Sieniawa
297	AZP 98	9	Sieniawa
298	AZP 105	16	Sieniawa
Epoka kamienia- wczesna epoka brązu			

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
299	AZP 113	12	Besko
300	AZP 75	5	Głębokie
301	AZP 16	37	Klimkówka
302	AZP 61	9	Posada Górna
303	AZP 47	28	Rymanów
304	AZP 99	10	Sieniawa
305	AZP 101	12	Sieniawa
306	AZP 102	13	Sieniawa
Neolit - wczesna epoka brązu			
307	AZP 8	29	Klimkówka
308	AZP 15	36	Klimkówka
309	AZP 63	11	Posada Górna
310	AZP 68	16	Posada Górna
311	AZP 46	27	Rymanów
Wczesna epoka brązu			
312	AZP 54	2	Posada Górna
313	AZP 111	22	Sieniawa
Epoka brązu			
314	AZP 81	11	Głębokie
315	AZP 6	27	Klimkówka
316	AZP 28	9	Rymanów
317	AZP 30	11	Rymanów
318	AZP 32	13	Rymanów
319	AZP 43	24	Rymanów
320	AZP 92	3	Sieniawa
321	AZP 93	4	Sieniawa
322	AZP 109	20	Sieniawa
Epoka brązu- wczesna epoka żelaza			
323	AZP 74	4	Głębokie
324	AZP 79	9	Głębokie
325	AZP 82	12	Głębokie
326	AZP 86	16	Głębokie
327	AZP 87	17	Głębokie
328	AZP 59	7	Posada Górna
329	AZP 60	8	Posada Górna
330	AZP 40	21	Rymanów
331	AZP 52	33	Rymanów
332	AZP 20	3	Rymanów Zdrój
333	AZP 99	10	Sieniawa
334	AZP 100	11	Sieniawa
335	AZP 108	19	Sieniawa

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
Okres lateński			
336	AZP 44	25	Rymanów
Okres rzymski			
337	AZP 114	13	Besko
338	AZP 73	3	Głębokie
339	AZP 82	12	Głębokie
340	AZP 83	13	Głębokie
341	AZP 84	14	Głębokie
342	AZP 2	23	Klimkówka
343	AZP 3	24	Klimkówka
344	AZP 4	25	Klimkówka
345	AZP 5	26	Klimkówka
346	AZP 6	27	Klimkówka
347	AZP 7	28	Klimkówka
348	AZP 9	30	Klimkówka
349	AZP 12	33	Klimkówka
350	AZP 13	34	Klimkówka
351	AZP 14	35	Klimkówka
352	AZP 15	36	Klimkówka
353	AZP 54	2	Posada Górna
354	AZP 55	3	Posada Górna
355	AZP 56	4	Posada Górna
356	AZP 57	5	Posada Górna
357	AZP 58	6	Posada Górna
358	AZP 61	9	Posada Górna
359	AZP 62	10	Posada Górna
360	AZP 65	13	Posada Górna
361	AZP 66	14	Posada Górna
362	AZP 67	15	Posada Górna
363	AZP 69	17	Posada Górna
364	AZP 70	18	Posada Górna
365	AZP 23	3	Rymanów
366	AZP 24	4	Rymanów
367	AZP 25	6	Rymanów
368	AZP 26	7	Rymanów
369	AZP 29	10	Rymanów
370	AZP 33	14	Rymanów
371	AZP 34	15	Rymanów
372	AZP 35	16	Rymanów
373	AZP 36	17	Rymanów
374	AZP 37	18	Rymanów

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
375	AZP 38	19	Rymanów
376	AZP 39	20	Rymanów
377	AZP 41	22	Rymanów
378	AZP 42	23	Rymanów
379	AZP 43	24	Rymanów
380	AZP 48	29	Rymanów
381	AZP 90	1	Sieniawa
382	AZP 103	14	Sieniawa
383	AZP 104	15	Sieniawa
384	AZP 106	17	Sieniawa
385	AZP 107	18	Sieniawa
386	AZP 110	21	Sieniawa
Okres prahistoryczny			
387	AZP 71	1	Głębokie
388	AZP 72	2	Głębokie
389	AZP 75	5	Głębokie
390	AZP 76	6	Głębokie
391	AZP 78	8	Głębokie
392	AZP 80	10	Głębokie
393	AZP 85	15	Głębokie
394	AZP 86	16	Głębokie
395	AZP 87	17	Głębokie
396	AZP 88	18	Głębokie
397	AZP 89	19	Głębokie
398	AZP 10	31	Klimkówka
399	AZP 11	32	Klimkówka
400	AZP 16	37	Klimkówka
401	AZP 17	38	Klimkówka
402	AZP 63	11	Posada Górna
403	AZP 64	12	Posada Górna
404	AZP 30	11	Rymanów
405	AZP 31	12	Rymanów
406	AZP 45	26	Rymanów
407	AZP 50	31	Rymanów
408	AZP 51	32	Rymanów
409	AZP 94	5	Sieniawa
410	AZP 97	8	Sieniawa
411	AZP 98	9	Sieniawa
412	AZP 99	10	Sieniawa
413	AZP 110	21	Sieniawa
Wczesne średniowiecze			

Lp.	Numer obszaru	Numer stanowiska	Miejscowość
415	AZP 15	36	Klimkówka
416	AZP 16	37	Klimkówka
417	AZP 22	2	Rymanów
418	AZP 24	4	Rymanów
419	AZP 96	7	Sieniawa
Późne średniowiecze			
420	AZP 113	12	Besko
421	AZP 80	10	Głębokie
422	AZP 88	18	Głębokie
423	AZP 2	23	Klimkówka
424	AZP 7	28	Klimkówka
425	AZP 16	37	Klimkówka
426	AZP 53	1	Posada Górna
427	AZP 24	4	Rymanów
428	AZP 25	6	Rymanów
429	AZP 28	9	Rymanów
430	AZP 18	1	Rymanów Zdrój
431	AZP 95	6	Sieniawa
432	AZP 96	7	Sieniawa
433	AZP 97	8	Sieniawa
434	AZP 98	9	Sieniawa
Okres nowożytny			
435	AZP 55	3	Posada Górna
436	AZP 23	3	Rymanów
437	AZP 30	11	Rymanów
Chronologia nieokreślona			
438	AZP 1	1	Klimkówka
439	AZP 21	1	Rymanów
440	AZP 19	2	Rymanów Zdrój

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Przemyślu, delegatura w Krośnie

Tabela 8 Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego

Lp.	Nr obrębu	Nr obszaru	Nr stanowiska	Miejscowość	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr rejestru
1	112/75	18	1	Ladzin	Osada	Epoka brązu i okres halsztacki	A-a67/91
2	112/75	27	10	Ladzin	Osada	Późny okres rzymski	A-a66/91
3	112/75	29	12	Ladzin	Osada	Epoka brązu, okres halsztacki i rzymski	A-a65/91
4	112/75	33	16	Ladzin	Osada	Późny okres rzymski, okres prahistoryczny	A-a63/91

5	112/75	2	2	Milcza	Osada	Epoka brązu, okres halsztacki i rzymski	A-a72/91
6	113/75	18	1	Rymanów Zdrój	Zamczysko	Późne średniowiecze	A-a99/94
7	112/75	73	18	Wróblik Królewski	Osada	Okres rzymski	A-a64/91

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Przemyślu, delegatura w Krośnie

5. Strefy ochrony konserwatorskiej

Na terenie gminy Rymanów wyznaczono poniższe strefy ochrony konserwatorskiej:

STREFA A - Strefa ścisłej, pełnej ochrony konserwatorskiej zachowanych obiektów obejmująca:

- Układ urbanistyczny centrum miasta Rymanowa wraz z bezpośrednim sąsiedztwem obejmującym najcenniejsze obiekty architektury;
- Historyczne założenie uzdrowiskowe z zielenią komponowaną w Rymanowie Zdroju.

STREFA B - Strefa zachowanych obiektów i obszarów zabytkowych:

ulicy Mickiewicza oraz teren między ulicami Paderewskiego i Dworskiej do doliny rzeki Tabor w mieście Rymanów;

- zespoły zabudowy uzdrowiskowej z zielenią urządzoną oraz tereny związane z kulturą Łemków w Desznie i Wołtuszowej.

STREFA C - Strefa ochrony indywidualnej obiektu zabytkowego (obiekty wraz z terenem działki, na której są zlokalizowane, zaznaczone zostały na rysunku studium).

STREFA D – strefa ochrony kulturowej miejsc nie będących obiektami zabytkowymi lecz upamiętniającymi wydarzenie i miejsca historyczne. W ramach wyznaczonej strefy, studium wskazuje do ochrony:

- Zespół czternastu stacji pasyjnych ciągnących się od kościoła parafialnego do kaplicy na górze ‘Kalwaria”;
- Pomnik poświęcony ofiarom wojen przy murze kościelnym od strony rynku;
- Cmentarz jeńców radzieckich;
- Kamienny nagrobek na cmentarzu cholerycznym.

STREFA W – strefa ochrony archeologicznej stanowisk archeologicznych, pokrywająca się z naniesionymi na rysunku studium stanowiskami archeologicznymi wraz z ich bezpośrednim otoczeniem.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

1. Demografia.

1.1. Liczba ludności

Liczba ludności w gminie miejsko - wiejskiej Rymanów według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.XII.2012 r., wynosiła 15 983. Liczba ta stanowi 0,75% ludności województwa podkarpackiego oraz 14,1% powiatu krośnieńskiego. Przez 10 lat stan liczby ludności utrzymywał się na zbliżonym poziomie. W ciągu 12 lat liczba ludności wzrosła zaledwie o 50 osób. Spadek liczby ludności zauważalny jest w całym województwie podkarpackim. Odmienna sytuacja przedstawia się w powiecie krośnieńskim, gdzie liczba ludności w ciągu analizowanych lat wzrosła o 1 679 osób. Zróżnicowanie to wynika z przewagi obszarów wiejskich w powiecie krośnieńskim, w których notuje się zdecydowanie wyższy przyrost naturalny niż w miastach.

Tabela 9 Sytuacja demograficzna gminy Rymanów, powiatu krośnieńskiego oraz województwa podkarpackiego w latach 2000 i 2010.

Wyszczególnienie	Lata	Liczba ludności				Współczynnik feminizacji
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ludność na km²	
Województwo podkarpackie	2000	2 113 764	1 034 667	1 079 097	118,5	104,3
	2010	2 103 505	1 028 577	1 074 928	118,3	104,6
Powiat krośnieński	2000	109 515	53 497	56 018	118,3	104,7
	2010	111 194	54 552	56 642	120,4	104,1
Miasto i gmina Rymanów	2000	15 767	7 702	8 065	93,0	104,7
	2010	15 730	7 722	8 008	93,0	103,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 1 Liczba mieszkańców na terenie gminy Rymanów w latach 2000 - 2010

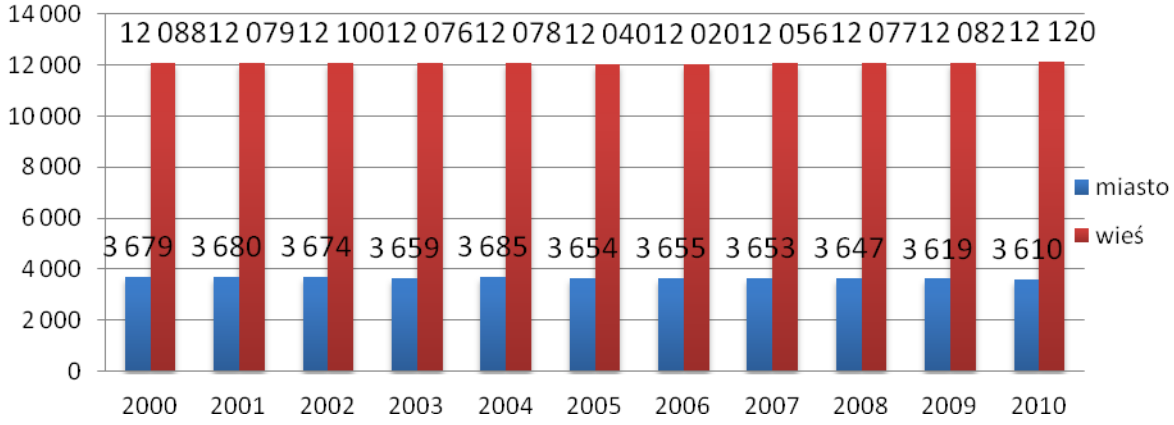

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższy wykres przedstawia liczbę mieszkańców na terenie miasta i obszarów wiejskich gminy Rymanów. Liczba ta w obu przypadkach utrzymuje się na stabilnym poziomie, ale wykazuje tendencję spadkową. Przykładowo w roku 2000 miasto Rymanów zamieszkiwało 3 679 ludności, a w roku 2012 liczba ta wzrosła do 3729, pod koniec 2014 roku wynosiła 3741. Na zmianę liczby ludności w latach 2000-2014 istotny wpływ miały elementy ruchu naturalnego oraz przemieszczenia migracyjne.

Z analizy poszczególnych miejscowości zlokalizowanych w gminie Rymanów wynika, iż liczba osiedlonych mieszkańców jest w nich dość zróżnicowana. Najwięcej ludności zamieszkuje miasto Rymanów, które stanowi siedzibę gminy miejsko – wiejskiej.

Wykres 2. Liczba mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w mieście i na obszarach wiejskich gminy Rymanów

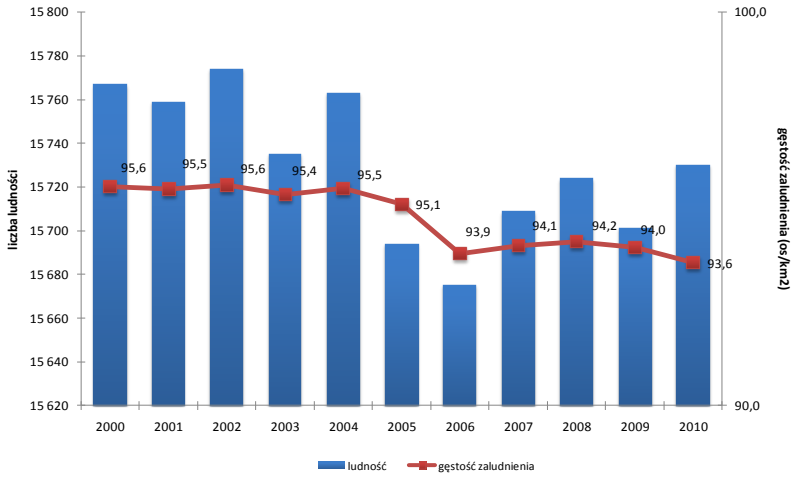

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gęstość zaludnienia na obszarze gminy jest niższa w stosunku do powiatu krośnieńskiego i województwa podkarpackiego. Na 1 km² przypada 93,6 osób (w 2014 było to 95 osób), natomiast w powiecie krośnieńskim i w województwie podkarpackim – 118 osób (w 2014 było to 121 osób). W ciągu 10 lat wartość wskaźnika gęstości zaludnienia stopniowo obniżała się, a najniższą zanotowano w 2010 roku.

Gmina Rymanów charakteryzuje się zdecydowaną przewagą liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Nadwyżka ta wykazywana jest również w całym powiecie krośnieńskim, jak również na terenie województwa podkarpackiego. Na przestrzeni lat 2000 - 2010 współczynnik feminizacji wyróżniał się dużą stabilnością. Dopiero pod koniec analizowanych lat można zauważyć spadek wartości współczynnika, czego powodem jest stały spadek liczby ludności. Jednak mimo tych niewielkich zmian kobiety nadal stanowią nadwyżkę, gdzie w 2010 roku na 100 mężczyzn przypadało 104 kobiety. Należy przepuszczać, iż w kolejnych latach struktura populacyjna gminy Rymanów wykaże dalszą nadwyżkę kobiet.

Wykres 3. Liczba mężczyzn i kobiet oraz współczynnik feminizacji w latach 2000 – 2010

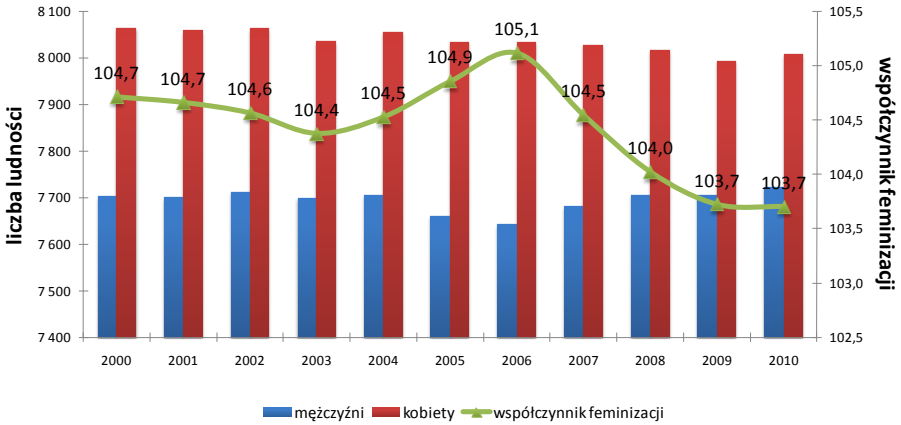

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla przyszłości każdej gminy stan demograficzny ludności jest bardzo istotnym elementem. Prognoza demograficzna odgrywa ważną rolę przy określaniu strategicznych planów rozwoju gminy. Decyduje głównie o kształcie rynku pracy, kondycji ekonomicznej gminy, potrzebach i kierunkach edukacji, spodziewanych kierunkach migracji oraz o problemach pomocy społecznej.

1.2. Ruch naturalny

Wielkość ruchu naturalnego określana jest przez dwa podstawowe wskaźniki– urodzeń i zgonów. Znaczący wpływ ma również wskaźnik przyrostu naturalnego, czyli różnica pomiędzy ilością urodzeń i zgonów.

Tabela 10 Ruch naturalny gminy Rymanów w latach 2000 – 2014.

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Urodzenia	189	151	150	139	153	150	157	168	170	162	175	161	172
Zgony	130	131	137	162	144	164	145	111	136	140	148	149	144
Przyrost naturalny	59	20	13	-23	9	-14	12	57	34	22	27	12	34
Urodzenia na 1000 mieszkańców	12,0	9,6	9,5	8,8	9,7	9,6	10,0	10,7	10,8	10,3	11,3	10,0	11,1
Zgony na 1000 mieszkańców	8,2	8,3	8,7	10,3	9,1	10,4	9,3	7,1	8,6	8,9	9,5	9,3	9,0
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	3,7	1,3	0,8	-1,5	0,6	-0,9	0,8	3,6	2,2	1,4	1,7	0,7	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ciągu ostatnich lat w gminie Rymanów obserwuje się spadek przyrostu naturalnego, co ma przyczyny w spadku liczby urodzeń spowodowanym odpływem młodych ludzi z terenu gminy, brakiem miejsc pracy, brakiem mieszkań, nowym modelem rodziny.

W ciągu badanego okresu na terenie gminy Rymanów liczba urodzeń jak i liczba zgonów była

zróżnicowana. W latach 2000-2003 liczba urodzeń malała, natomiast liczba zgonów stopniowo wzrastała. W kolejnych latach poziom urodzeń i zgonów ulegał ciągłym zmianom. W ciągu 12 lat zdarzyły się dwa przypadki, kiedy liczba zgonów przeważała nad liczbą urodzeń. Rzutowało to na przyrost naturalny, który w roku 2003 i 2005 przyjął wartość ujemną. W pozostałym badanym okresie wartość przyrostu naturalnego utrzymywała się na dodatnim poziomie. Najwyższą wartość przyrostu naturalnego zanotowano w roku 2000 i wyniosła 59. Na podobnym poziomie wartość ta wystąpiła w roku 2007. Najniższą zaś zarejestrowano na poziomie -23 w 2003 roku.

Ruch naturalny w gminie Rymanów kształtowany jest przez wiele czynników. Do podstawowych należy fakt, iż przyrost liczby urodzeń w latach 2000-2010 spowodowany był podjęciem decyzji o założeniu rodziny przez ludność urodzoną w latach 80-tych. Lata te wskazywały wyż demograficzny. Znaczący wpływ na przyrost naturalny ma również sytuacja społeczno-gospodarcza w powiecie krośnieńskim, która w dalszym ciągu ulega polepszeniu. Teren powiatu krośnieńskiego wyróżnia się wysoką i stabilną stopą zatrudnienia w porównaniu do powiatów ościennych. Umożliwia to pewniejsze warunki bytowe i zapewnienie dóbr dla młodych rodzin.

Istotne znaczenie dla opisu ruchu naturalnego w gminie Rymanów ma wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców. Najwyższą wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców przyjęto w 2000 roku i wynosiła 3,7. W kolejnych latach wskaźnik ten malał, a nawet przyjmował wartości ujemne. Dopiero od 2008 roku przyrost naturalny wykazał tendencję wzrostową. Analizując otrzymane dane można wywnioskować, iż w kolejnych latach nastąpi powtórzenie sytuacji z przed lat i ponownie wróci fala niskich wartości przyrostu naturalnego.

Wykres 4. Urodzenia, zgony oraz przyrost naturalny przeliczony na 1000 mieszkańców gminy Rymanów w latach 2000 – 2012

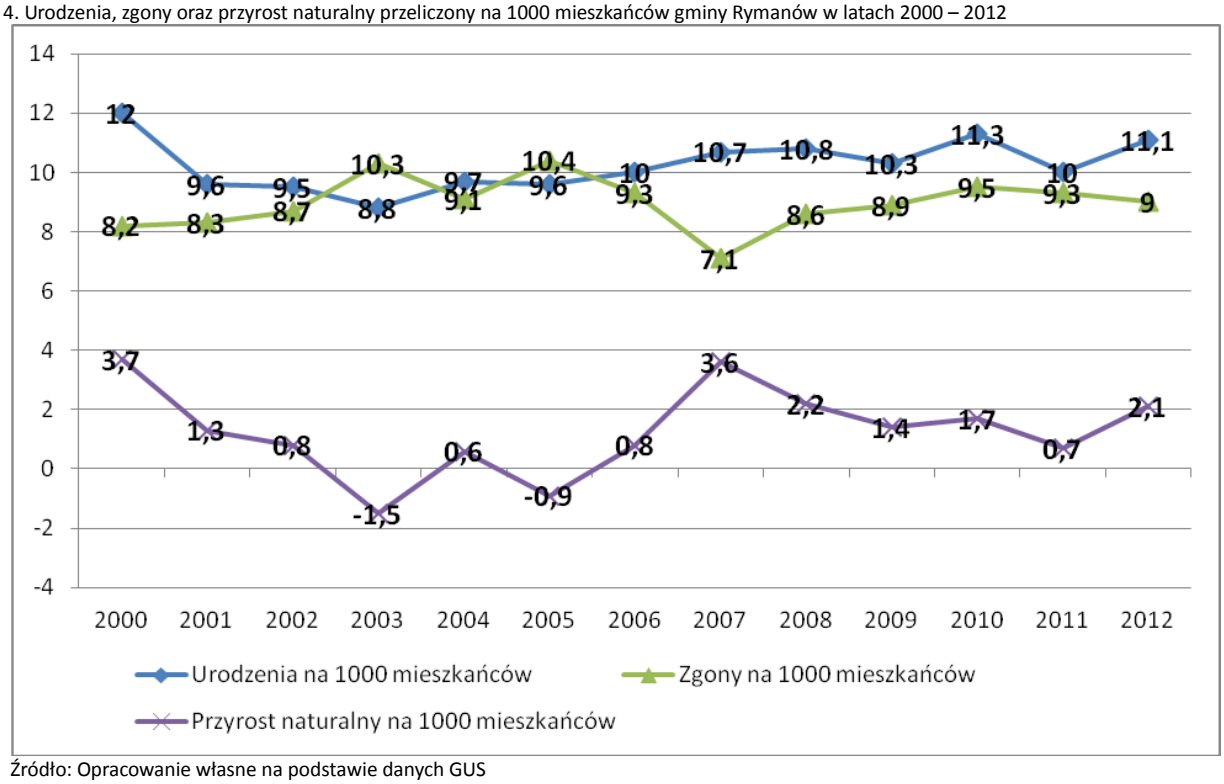

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejny czynnik mający duże znaczenie dla zjawiska demograficznego to ilość zawieranych małżeństw na obszarze gminy Rymanów.

Wykres 5. Liczba małżeństw zawieranych w gminie Rymanów w latach 2000 – 2012.

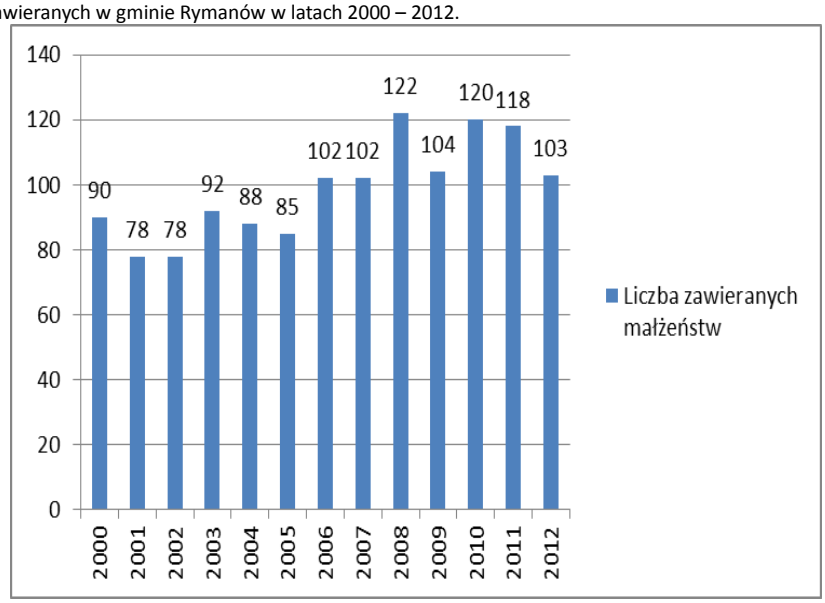

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z przedstawionych powyżej danych można zauważyć, że najwięcej małżeństw zostało zawartych w roku 2008. W analizowanym okresie zauważalny jest wzrost liczby zawieranych małżeństw w gminie Rymanów. W szczególności na wzrost ten wskazują lata 2006-2010. Zauważalny przyrost małżeństw jest efektem wstąpienia w związek małżeński par, które urodziły się w okresie wyżu demograficznego w latach 80-tych. Liczba ta w najbliższych latach nadal powinna systematycznie wzrastać.

1.3. Migracje

Kolejnym czynnikiem kształtującym liczbę ludności, a jednocześnie wpływającym na rynek pracy jest migracja ludności.

Zmiany stałego miejsca zamieszkania i miejsca czasowego pobytu określane są, jako wędrówki lub migracje ludności. Migracje stałe występują wraz z ruchem naturalnym, głównymi czynnikami wywołującymi zmiany w stanach zaludnienia, strukturze zaludnienia oraz innych strukturach demograficznych. Generalnie migracje możemy podzielić na wewnętrzne, odbywające się w granicach administracyjnych danego kraju i zewnętrzne, związane z wyjazdem poza granice kraju (tzw. emigracja) lub napływem do danego kraju (tzw. imigracja).

Tabela 11 Migracje w gminie Rymanów w latach 2000 – 2012.

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zameldowania ogółem	124	125	127	150	169	108	148	159	103	103	125	104	122

Wymeldowania ogółem	170	153	119	166	148	157	158	176	118	149	123	118	130
Zameldowania z zagranicy	8	0	0	1	0	1	3	10	12	8	5	1	1
Wymeldowania za granicę	1	0	6	1	2	7	24	16	16	7	5	2	13
Saldo migracji wewnętrznych	-46	-28	8	-16	21	-49	-10	-17	-15	-46	2	-14	-8
Saldo migracji zagranicznych	7	0	-6	0	-2	-6	-21	-6	-4	1	0	-1	-12
Zameldowania na 1000 mieszkańców	7,9	7,9	8,1	9,5	10,7	6,9	9,4	10,1	6,6	6,6	7,9	6,5	7,6
Wymeldowania na 1000 mieszkańców	10,8	9,7	7,5	10,5	9,4	10,0	10,1	11,2	7,5	9,5	7,8	7,3	8,1
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-2,5	-1,8	0,1	-1,0	1,2	-3,5	-2,0	-1,5	-1,2	-2,9	0,1	-0,6	-0,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Rymanów w analizowanym okresie charakteryzowała się przez niemalże cały czas ujemnym przyrostem migracyjnym, który najniższą wartość osiągnął w 2005 roku. W tym właśnie roku zanotowano 49 wymeldowań z terenów gminy. Zdecydowanie przeważa liczba wymeldowań od liczby zameldowań w gminie Rymanów. Głównym czynnikiem jest ucieczka ludności, a w szczególności młodych ludzi do większych ośrodków miejskich, w kierunku, których podążają za wykształceniem i pracą.

1.4. Przyrost rzeczywisty

Pełny obraz zmian liczby mieszkańców gminy Rymanów daje przyrost rzeczywisty stanowiący sumę wielkości przyrostu naturalnego i salda migracji.

Tabela 12 Zestawienie ruchu naturalnego oraz ruchu migracyjnego w gminie Rymanów w latach 2000 – 2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	3,7	1,3	0,8	-1,5	0,6	-0,9	0,8	3,6	2,2	1,4	1,7	0,7	2,1
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-2,5	-1,8	0,1	-1,0	1,2	-3,5	-2,0	-1,5	-1,2	-2,9	0,1	-0,8	-0,5
Przyrost rzeczywisty na 1000 mieszkańców	1,2	-0,5	0,9	-2,5	1,8	-4,4	-1,2	2,1	1,0	-1,5	1,8	-0,1	-0,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Rymanów charakteryzuje się przyrostem rzeczywistym w większości badanych lat, wartością ujemną. W trakcie analizowanego okresu najniższy przyrost rzeczywisty odnotowano w 2005 roku, kiedy teren gminy pozostawiło 49 osób. Niski przyrost rzeczywisty jest zjawiskiem niekorzystnym, ponieważ prowadzi to do wyludnienia mieszkańców gminy oraz starzenia się społeczeństwa.

Wykres 6. Przyrost naturalny, saldo migracji oraz przyrost rzeczywisty liczby mieszkańców w gminie Rymanów w latach 2000 – 2012

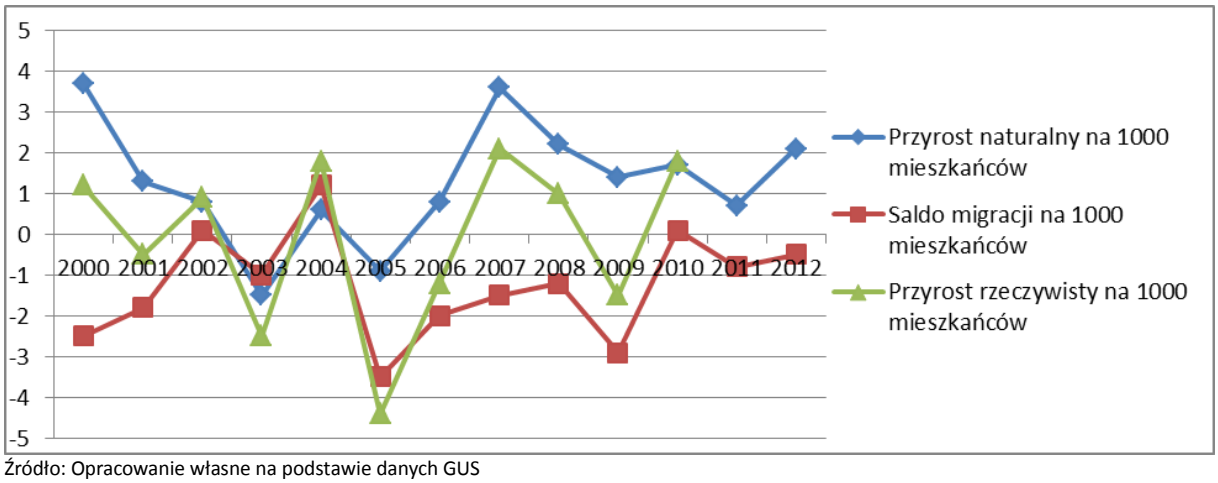

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.5. Struktura płci i wieku

Struktura płci i wieku jest udziałem różnych grup wiekowych w populacji z uwzględnieniem podziału na płeć. Udział przedstawia się w postaci graficznej za pomocą schematu zwanego piramidą płci i wieku.

Wszystkie wcześniej omówione elementy ruchu naturalnego tworzą strukturę płci i wieku społeczeństwa. Wykonana na podstawie danych GUS piramida płci i wieku dla gminy Rymanów przedstawia się następująco:

- wyraźny spadek liczebności ludności w wieku powyżej 65 roku życia,
- dwa wyże demograficzne (pierwszy na przełomie lat 50. i 60. XX w., drugi z początku lat 80. XX w.),
- rozpoczęcie trzeciego wyżu demograficznego będącego wynikiem zakładania rodzin przez ludność pochodzącą z wyżu demograficznego z lat 80. XX wieku,
- wysoki udział w strukturze mieszkańców gminy osób w wieku produkcyjnym, głównie pomiędzy 20 a 30 rokiem życia,
- nadwyżka kobiet nad mężczyznami w wieku poprodukcyjnym,
- nadwyżka mężczyzn nad kobietami do 49 roku życia,
- wzrost narodzin mężczyzn od lat 70 lat XX wieku.

Wykres 7. Struktura płci i wieku w gminie Rymanów w roku 2010

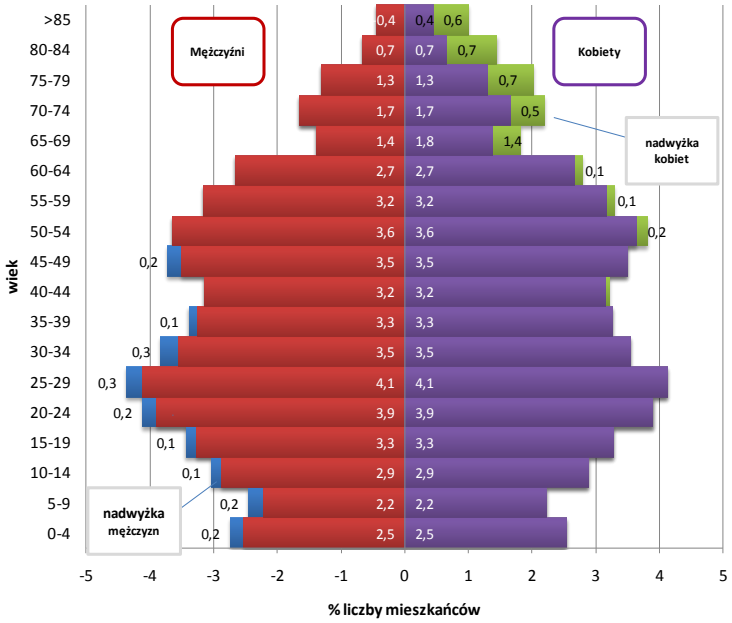

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 13 Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Rymanów w latach 2000 - 2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przedprodukcyjny	4 285	4 133	3 957	3 795	3 658	3 535	3 399	3 297	3 202	3 108	3041	3154	3161
Produkcyjny	8 852	8 992	9 144	9 267	9 393	9 466	9 545	9 671	9 775	9 822	9883	10277	10292
Poprodukcyjny	2 412	2 424	2 434	2 438	2 459	2 456	2 480	2 507	2 526	2 558	2593	2526	2530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Rymanów na przestrzeni badanych lat w całości wykazuje, że największy udział w strukturze wieku ekonomicznego posiadała ludność w wieku produkcyjnym i z roku na rok udział ten stopniowo wzrastał. Najwyższy udział osiągnęła dana grupa w roku 2012. Prognozuje to na dalszy wzrost udziału ludności w wieku produkcyjnym w następnych latach. Ta sama sytuacja dotyczy ludności znajdującej się w przedziale wieku poprodukcyjnym, z tymże udział w strukturze wieku ekonomicznego jest znacznie mniejszy. Zupełnie odwrotnie przedstawia się sytuacja w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od roku 2000 do 2012 udział tej grupy zmalał o 8%.

Wykres 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Rymanów w latach 2000 – 2012 (w%)

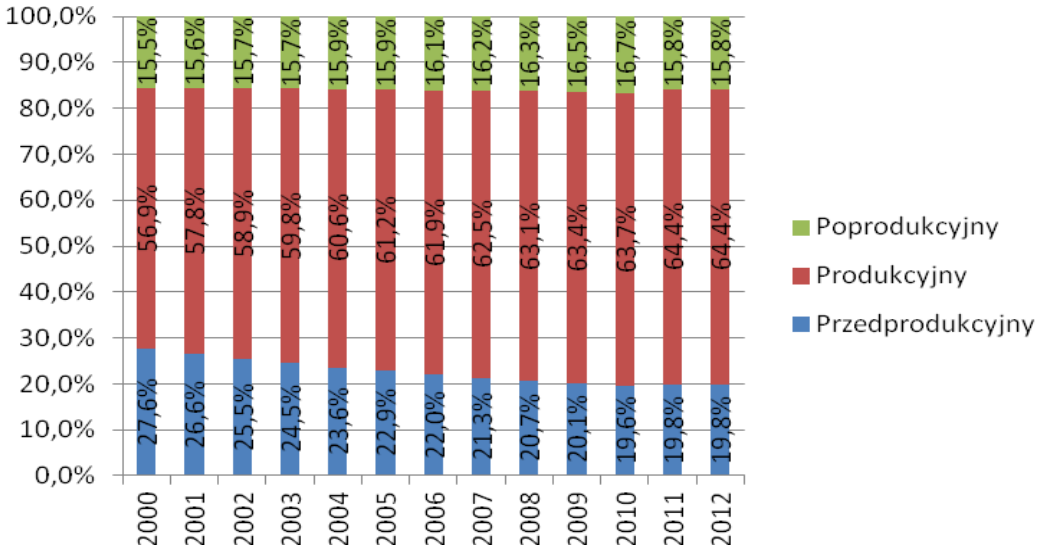

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki obciążenia demograficznego ukazują, ile osób w wieku nieprodukcyjnym, czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym.

W okresie analizowanych lat 2000-2012 w gminie Rymanów wskaźniki obciążenia demograficznego kształtowały się nierównomiernie. Jak wynika z analizy, wskaźnik dotyczący ludności w wieku nieprodukcyjnym i przedprodukcyjnym wykazywał tendencję spadkową. Ich wartości w ciągu 10 lat zmalały prawie o 20%. Widoczna jest również różnica pomiędzy liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym, a osobami w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 9. Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Rymanów w latach 2000 - 2010

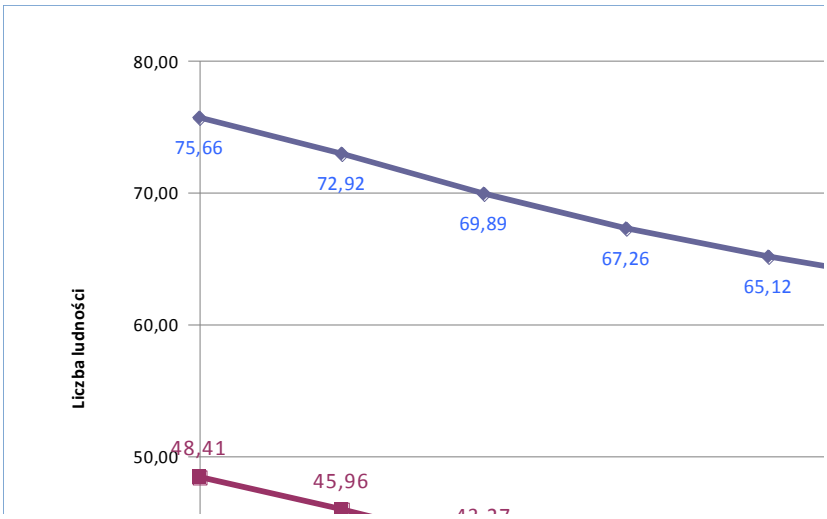

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.6. Prognoza demograficzna gminy Rymanów

Najnowsza prognoza ludności GUS (dla województwa podkarpackiego) na lata 2008-2035[1] zakłada spadek współczynnika dzietności, wzrost umieralności i systematyczny wzrost przeciętnego trwania życia.

Dane obrazujące prognozowane zmiany demograficzne w województwie podkarpackim wskazują na systematyczny spadek ludności ogółem w województwie. Według danych GUS na koniec roku 2008 liczba osób w województwie wynosiła 2 096 738, a prognozowana zmiana liczby ludności na rok 2035 przewiduje zmianę tej wartości do 1 992 723 osób.

Wykres 10 – Prognoza demograficzna województwa podkarpackiego 2008 - 2035

1 Prognoza ludności na lata 2008-2035, Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2009

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Prognoza ludności na lata 2008-2035, Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2009"

Gmina Rymanów należy do gmin miejsko-wiejskich województwa podkarpackiego. Prognoza demograficzna dla obszarów wiejskich zakłada spadek liczby ludności. W roku 2008 w województwie wieś zamieszkiwało 1 248 822 osób. Prognozowany wzrost liczby ludności do roku 2020 wynosi 17 177 osoby (liczba osób na terenach wiejskich w roku 2020 – 1 265 999), a do roku 2035 spadnie do poziomu 1 237 553 czyli zanotować będzie można spadek wynoszący 11 269 w porównaniu do roku 2008. Na obszarze miast liczba ludności w województwie również wykazuje tendencje spadkowe. Teren miast w województwie w 2008 zamieszkiwało 847 916, a zakłada się prognozowany spadek tej wielkości do 755 170 osób.

Spadek liczby ludności na obszarze województwa podkarpackiego w całym przyjętym do prognozy okresie spowodowany jest przede wszystkim:

- starzeniem się całego społeczeństwa,
- starzeniem się zasobów siły roboczej,
- zmniejszania się liczby i udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji ludności,
- wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego, zwłaszcza grupą wieku poprodukcyjnego.

Prognozowany zmiany ludnościowe na obszarze gmin wiejskich w województwie podkarpackim przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11 – Liczba ludności w województwie podkarpackim (z uwzględnieniem prognozy do roku 2035)

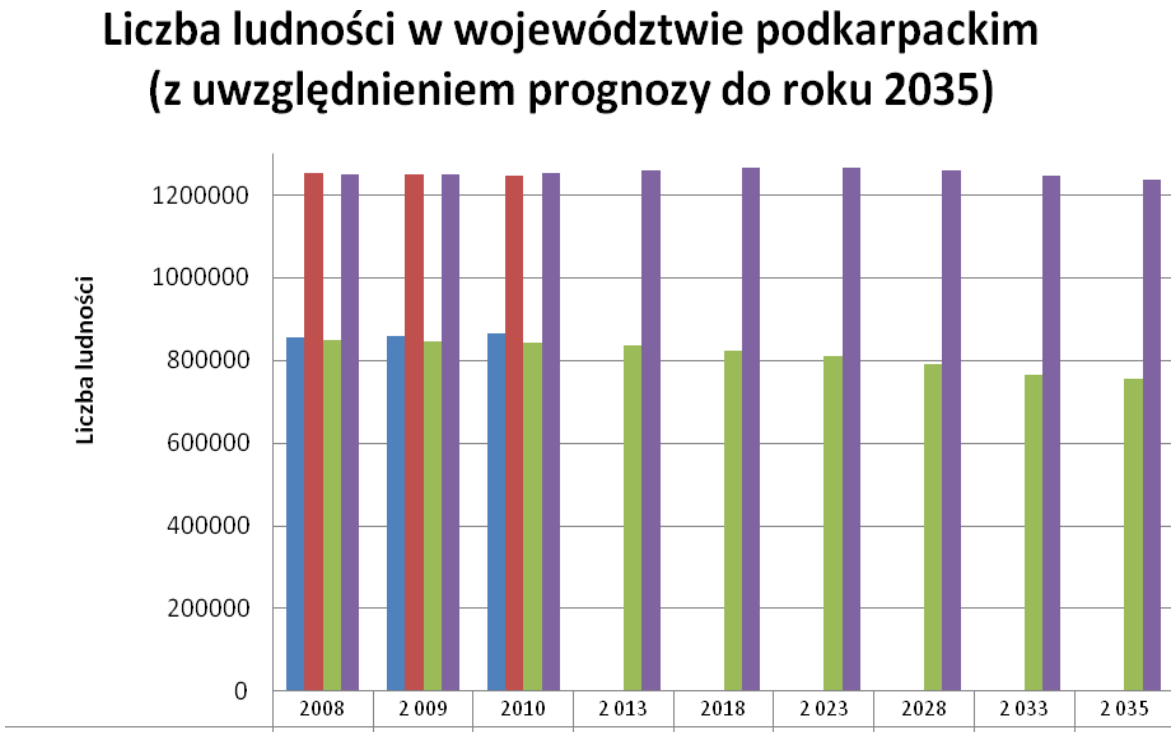

	2008	2 009	2010	2 013	2018	2 023	2028	2 033	2 035
Liczba ludności w miastach	856141	859 757	866 667						
Liczba ludności na obszarach wiejskich	1 251 993	1250195	1245058						
Prognozowana liczba ludności w miastach	847 916	845 270	842 647	835 241	824 005	811 715	792 146	766 500	755 170
Prognozowana liczba ludności na obszarach wiejskich	1 248 822	1 250 940	1 252 934	1 258 319	1 264 642	1 266 220	1 259 888	1 245 207	1 237 553

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Prognoza ludności na lata 2008-2035, Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2009”

Prognozę dotyczącą liczby ludności na obszarze gminy Rymanów oprzeć również można na prognozie ludnościowej dla powiatu krośnieńskiego.

Tabela 14 Prognozowana liczba ludności na obszarze powiatu krośnieńskiego ogółem, w miastach i na obszarach wiejskich

	2008*	2009*	2010*	2011	2013	2018	2023	2028	2033	2035
ogółem	111 101	111 300	111 645	111 213	111 618	112 371	112 563	112 009	110 669	109 990
w miastach	13 191	13 140	13 100	13 208	13 205	13 221	13 174	13 025	12 770	12 659
na wsi	97 910	98 160	98 545	98 005	98 413	99 150	99 389	98 984	97 899	97 331

* rzeczywista liczba ludności na podstawie danych GUS

Na terenie powiatu krośnieńskiego zaobserwować można systematyczny wzrost liczby ludności, z tendencją spadkową po roku 2028. Spowodowane to może być ogólną tendencją do wyludniania się obszaru województwa podkarpackiego. W aspekcie prognozowanej liczby ludności w rozbiciu na teren miast i teren wiejski, zauważyć można utrzymywanie się liczby ludności na

dość stabilnym poziomie. Utrzymywanie się takiego trendu stanowić może podstawę do stwierdzenia, iż wzrost (z niewielkim trendem spadkowym około roku 2030) liczby ludności do roku 2035 zauważalny również będzie na terenie gminy Rymanów, która stanowić może atrakcyjne tereny do osiedlenia się przez mieszkańców sąsiednich terenów, ze względu na duży potencjał przyrodniczo-turystyczny.

W latach 2000-2012 podstawowe wartości obrazujące sytuacje demograficzną w gminie Rymanów przedstawiały się następująco:

Tabela 15 Sytuacja demograficzna w gminie Rymanów w latach 2000 - 2012

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba ludności	15 767	15 759	15 774	15 735	15 763	15 694	15 675	15 709	15 724	15 701	15 730	15957	15983
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	3,7	1,3	0,8	-1,5	0,6	-0,9	0,8	3,6	2,2	1,4	1,7	0,7	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców na terenie gminy Rymanów wykazuje dodatni trend (według szacunkowych obliczeń wynosi on 0,4) a potwierdza go utrzymująca się na stabilnym poziomie liczba ludności.

Analiza powyższych danych pozwala stwierdzić, że na przestrzeni lat 2000-2012, liczba ludności spadała średnio o 2,8 osoby rocznie. Zmiana tego trendu widoczna jest od 2010 roku, gdzie liczba ludności znaczącą wzrosła i w kolejnych latach systematycznie rośnie i w roku 2012 osiąga wartość 15 983 osoby. Średni przyrost naturalny na 1000 osób w tych latach wynosił 0,4. Prognozując zmiany demograficzne na terenie gminy Rymanów, na podstawie przyjętych założeń, można przyjąć, iż do roku 2035 liczba ludności na terenie gminy utrzymywać się będzie na stałym poziomie. Prognozuje się systematyczną tendencję wzrostową przyrostu naturalnego na terenie gminy.

Gminna prognoza demograficzna stworzona na potrzeby studium, jest jedynie wskazaniem pewnych trendów panujących na terenie województwa, powiatu i gminy. Jednak na podstawie określenia trendów demograficznych panujących w województwie i powiecie, a także w gminie (na podstawie przyjętych założeń), prognozować można sytuację demograficzną na terenie gminy.

Pomimo zmniejszania się ogólnej liczby ludności w województwie podkarpackim do roku 2035, korzystnym trendem jest stabilna liczba ludności (w przyjętych do prognozy okresie) się liczby ludności na terenie powiatu krośnieńskiego oraz dodatni współczynnik przyrostu naturalnego, ustalony na podstawie średniego wzrostu liczby ludności w latach 2000-2010.

Podsumowując, stwierdzić można, że liczba ludności na terenie gminy Rymanów będzie sukcesywnie wzrastała, co może być jedną z przyczyn wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a dynamicznie rozwijająca się turystyka i powiązane z nią lecznictwo uzdrowiskowe potwierdzają zasadność rozwoju funkcji usługowo-turystycznych (w tym usług uzdrowiskowych).

1.7. Wykształcenie

Bezpośrednio z rynkiem pracy oraz bezrobociem wiąże się wykształcenie mieszkańców gminy.

Tabela 16 Wykształcenie mieszkańców gminy Rymanów w roku 2002

Wykształcenie	Liczba osób		Płeć	
	Ogółem	W %	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	914	5,9	372	542
Policealne	564	3,6	122	442
Średnie ogólnokształcące	718	4,6	205	513
Średnie zawodowe	2 307	14,8	1 177	1 130
Zasadnicze zawodowe	3517	22,6	2 268	1 249
Podstawowe ukończone	4 056	26,1	1 734	2 322
Podstawowe nieukończone	719	4,6	333	386

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego 2002 wynika, że zdecydowana większość mieszkańców gminy posiadała wykształcenie podstawowe ukończone. Taki poziom edukacyjny oświadczyło 4 056 osób, co stanowi 26,1% ogółu liczby mieszkańców. Pośród osób z wykształceniem podstawowym ukończonym przeważają kobiety. Wiąże się to przede wszystkim z przewagą liczby kobiet w gminie Rymanów. Kolejną grupą, liczącą sporą liczbę osób są mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Ludność w tej grupie stanowi 22,6% ogółu. W tej grupie, jako jedynej, wyraźnie przeważają mężczyźni – 2 268. Liczną grupę tworzą także osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe, stanowią ok. 15% liczby ludności, z minimalną przewagą kobiet. Zdecydowanie najmniej osób kwalifikuje się do grupy osób mających wykształcenie wyższe, średnie ogólnokształcące oraz policealne. Na terenie gminy zweryfikowano również osoby, które nie ukończyły szkół podstawowych. Na 2002 rok zanotowano 719 osób bez wykształcenia. Poniższy wykres prezentuje poziom wykształcenia mieszkańców z podziałem na płeć.

Wykres 12. Wykształcenie mieszkańców gminy Rymanów

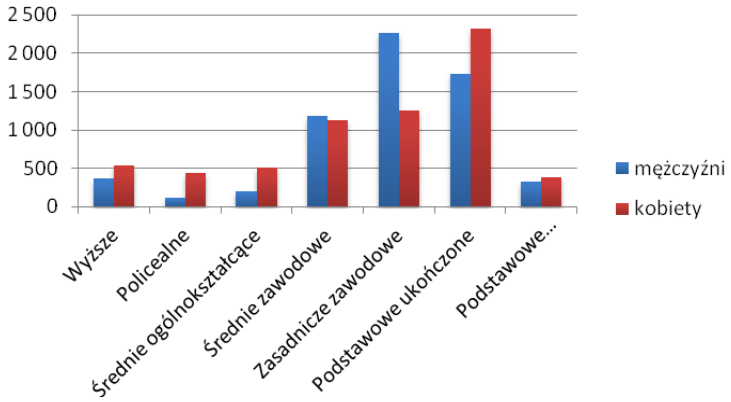

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Strefa gospodarcza

2.1. Działalność gospodarcza

W latach 2000-2010 forma aktywności przedsiębiorców na rynku gminy Rymanów ulegała poprawie. W roku 2000 zarejestrowano 1 015 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON, gdzie większość prowadziła działalność w sektorze prywatnym. W stosunku do 2000 roku w ciągu 10 lat, liczba przedsiębiorstw wzrosła o 14,9% i wynosiła 1 166. Sytuacja aktywności przedsiębiorców w gminie Rymanów jest porównywalna do poziomu wzrostu przedsiębiorstw w województwie podkarpackim i powiecie krośnieńskim. Na całym obszarze województwa podkarpackiego w latach 2000-2010, liczba jednostek wzrosła o ok. 19%, zaś na terenie powiatu krośnieńskiego zanotowano większą zmianę - 24,9%.

Tabela poniżej przedstawia zmianę liczby jednostek zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2000-2010 w województwie podkarpackim, powiecie krośnieńskim oraz gminie Rymanów z podziałem na sektory.

Tabela 17 Jednostki zarejestrowane w rejestrze REGON w województwie podkarpackim, powiecie krośnieńskim oraz gminie Rymanów w roku 2000 i 2010

Wyszczególnienie	Rok	Ogółem		Sektor publiczny		Sektor prywatny	
		Ilość	Zmiana w %	Ilość	Zmiana w %	Ilość	Zmiana w %
Województwo podkarpackie	2000	128 494	-	4 767	-	123 727	-
	2010	152 618	18,8	6 086	27,7	138 223	11,7
Powiat krośnieński	2000	5 743	-	198	-	5 545	-
	2010	7 171	24,9	274	38,4	6 515	17,5
Gmina Rymanów	2000	1 015	-	25	-	990	-
	2010	1 166	14,9	39	56,0	1 098	10,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym wskaźnikiem ukazującym rozwój przedsiębiorstw na danym obszarze jest liczba przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców. Dla gminy Rymanów omawiany wskaźnik w roku 2009 wynosił 71,1, a dla porównania w województwie podkarpackim oraz powiecie krośnieńskim wskaźnik wykazywał kolejno 61,1 i 68,7 przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców. Na tle jednostek terytorialnych, gmina Rymanów w roku 2009 wypadła bardzo korzystnie pod względem rozwoju przedsiębiorstw. Od roku 2000 można zauważyć systematyczny przyrost podmiotów gospodarczych, z minimalnym zawahaniem w latach 2003-2005. Ogólnie można zaobserwować we wszystkich trzech jednostkach tendencję wzrostową. Wiąże się to przede wszystkim z poprawą kondycji gospodarczej na rynku oraz ze wzrostem potencjału przedsiębiorczości, co było wynikiem funkcjonującej na ten czas polityki makroekonomicznej państwa.

Wykres 11. Przedsiębiorstwa przypadające na 1000 mieszkańców w województwie podkarpackim, powiecie krośnieńskim oraz gminie Rymanów w latach 2000- 2009

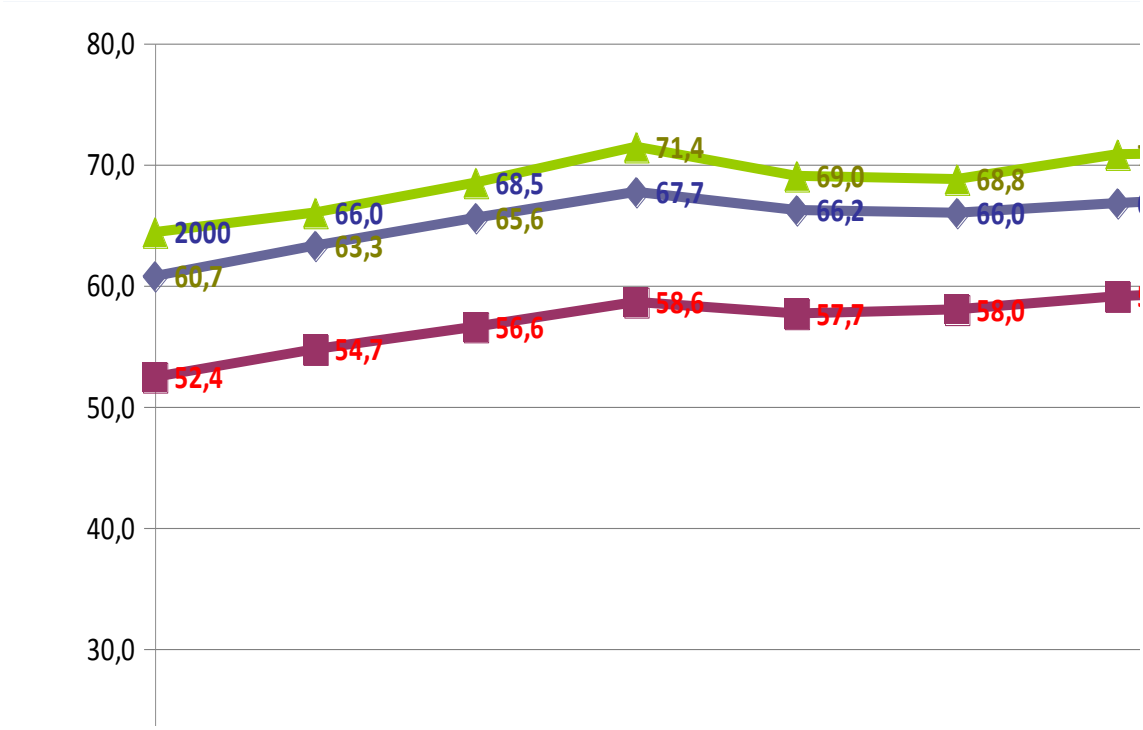

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 18 Przedsiębiorstwa zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007 na terenie gminy Rymanów w roku 2010

Wyszczególnienie wg sekcji PKD 2007		Liczba	Udział w %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	58	5,0
B	górnictwo i wydobywanie	1	0,1
C	przetwórstwo przemysłowe	108	9,3
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,1
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0,2
F	budownictwo	217	18,6
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	306	26,2
H	transport i gospodarka magazynowa	73	6,3
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	59	5,1
J	informacja i komunikacja	19	1,6
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	32	2,7
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13	1,1
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	67	5,7
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	24	2,1
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20	1,7
P	edukacja	34	2,9
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	51	4,4
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	28	2,4
S	pozostała działalność usługowa	53	4,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2010 największy udział w ogólnej liczbie podmiotów działalności gospodarczej w gminie Rymanów miała sekcja G (26,2%), czyli handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Duży procent stanowiła również sekcja F, którą tworzą przedsiębiorstwa prowadzące swą działalność w zakresie budownictwa (18,6%). Do dominującej sekcji, zaliczyć także można sekcję C, czyli przetwórstwo przemysłowe, której udział wynosi 9,3%. Należy wspomnieć, że gmina Rymanów charakteryzuje się dużą atrakcyjnością krajobrazową, co pozwala na rozwój nowych

przedsiębiorstw zajmujących się uzdrowiskowym lecznictwem. W tym zakresie przedsiębiorstwa prowadzą zarówno działalność leczniczą, jak również działalnością produkcyjną, polegającą na eksploatacji wód mineralnych. Ponadto na terenie gminy funkcjonują jednostki, które prowadzą działalność turystyczno-rekreacyjną, w tym również działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. W całym powiecie krośnieńskim najwięcej podmiotów gospodarczych świadczy usługi w zakresie handlu, przemysłu oraz budownictwa. Średnią ilość podmiotów gospodarczych stanowią te, których działalność dotyczy sfery rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (5,0%), sfery transportu i gospodarki magazynowej (6,3%) oraz działalności naukowej i technicznej.

Najmniejszy odsetek w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczej przypadł przedsiębiorstwom należącym do sekcji D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (0,1%), sekcji B- górnictwo i wydobycie.

2.2. Rynek pracy (bezrobocie)

Na specyfikę rynku pracy w gminie Rymanów zdecydowany wpływ ma jej położenie. Gmina Rymanów leży w powiecie krośnieńskim, którego obszar charakteryzuje się profilem rolniczo-przemysłowym. Tutaj znaczna część społeczeństwa utrzymuje się z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych, ale również w budownictwie, handlu, czy usługach.

Koniec ubiegłego wieku przyniósł w przyspieszonym tempie wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, a liczba ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców notorycznie malała. Problemy ekonomiczne i społeczne, spowodowały załamanie rynku pracy. Na ten czas rynek charakteryzował się nierównowagą między popytem i podażą zasobów pracy. Stan ten wywołał niestabilną sytuację ekonomiczno-finansową w wielu jednostkach. Równolegle zaobserwowano stagnację powstających przedsiębiorstw, co spowodowało wstrzymanie tworzenia nowych miejsc pracy. Stan ten powoli zaczął się stabilizować, a liczba osób bezrobotnych malała po roku 2000, kiedy wprowadzano zmiany systemu zarządzania gospodarką.

W gminie Rymanów od 2003 do 2010 roku liczba osób bezrobotnych zdecydowanie zmalała. Spadek ten dotyczy głównie mężczyzn. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w 2008 roku, kiedy zanotowano 528 bezrobotnych na terenie gminy, a stopa bezrobocia wynosiła zaledwie 5,4%. W 2010 roku liczba bezrobotnych ponownie wzrosła do 801 osób. W kolejnych latach można spodziewać się ponownie pogorszenia sytuacji na rynku pracy. Zmiany te spowodowane mogą być dużą niestabilnością zakładów pracy i sprzyjające temu kłopoty finansowe. Dlatego wiele jednostek gospodarczych, mimo podejmowanych czynności naprawczych, uległo likwidacji bądź restrukturyzacji, powodując znaczne zmniejszenie poziomu zatrudnienia.

Wykres 13. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć oraz stopa bezrobocia w gminie Rymanów w latach 2003 – 2010

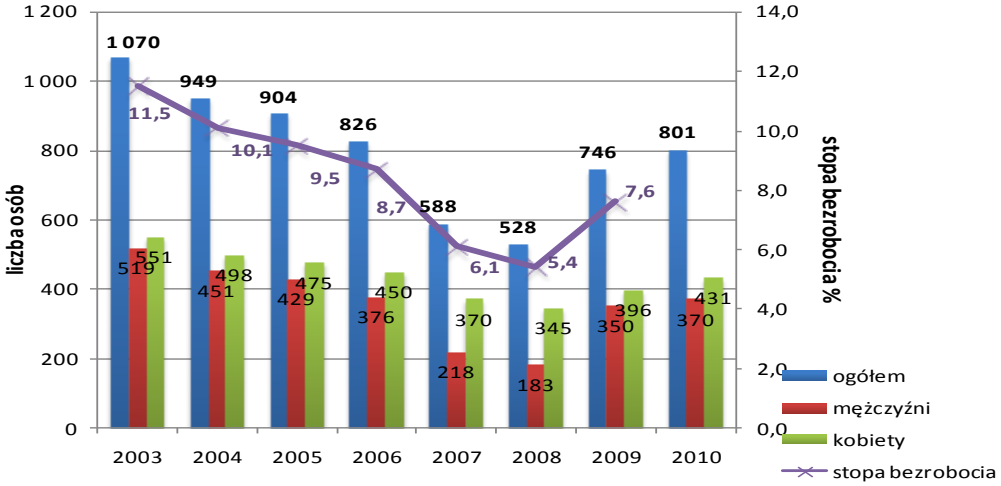

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom bezrobocia w gminie Rymanów kształtuje się na nieco niższym poziomie w porównaniu do województwa podkarpackiego i powiatu krośnieńskiego. Jest to jeden z najdotkliwszych zjawisk społecznych w całym województwie. Niewielka oferta zatrudnienia w miejscu zamieszkania oraz dość wysoki procent bezrobocia wśród osób młodych to istotne zagrożenie dla gospodarczego funkcjonowania tego obszaru.

Wykres 14. Stopa bezrobocia w województwie podkarpackim, powiecie krośnieńskim oraz gminie Rymanów w latach 2004 – 2009

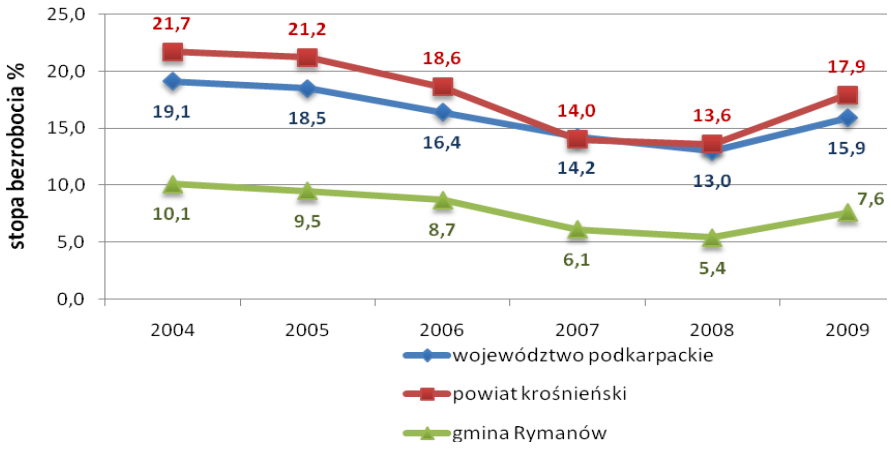

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.3. Pracujący

Liczba osób pracujących w głównym miejscu pracy w gminie Rymanów na lata 2000-2010, konsekwentnie z roku na rok ulegała zmianie. Duży spadek liczby osób zatrudnionych zanotowano w latach 2000-2001. W tym czasie ilość zatrudnionych pomniejszyła się o 133 osób, w tym 104 mężczyzn. W analizowanym okresie zdecydowaną większość osób zatrudnionych do roku 2009 stanowili mężczyźni, a w 2001 roku udział mężczyzn w zatrudnieniu wyniósł 60,7%. Udział

zatrudnionych kobiet zwiększył się w roku 2009 wyniósł on 57,1%, a w roku 2010 wzrósł do 57,7%.

Tabela 19 Liczba osób pracujących w głównym miejscu pracy w gminie Rymanów z podziałem na płeć w latach 2000 – 2010

Wyszczególnienie	Rok										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pracujący ogółem	2 225	2 092	2 135	2 215	2 055	2 148	2 112	2 129	2 430	2 220	2 280
Pracujący ogółem na 1000 mieszkańców	141	133	135	141	130	137	135	136	155	141	145
Mężczyźni	1 008	904	909	996	879	932	883	893	1 186	952	965
Pracujący mężczyźni na 1000 mieszkańców	64	57	58	63	56	59	56	57	75	61	61
Kobiety	1 217	1 188	1 226	1 219	1 176	1 216	1 229	1 236	1 244	1 268	1 315
Pracujące kobiety na 1000 mieszkańców	77	75	78	77	75	77	78	79	79	81	84
Mieszkańcy ogółem	15 767	15 759	15 774	15 735	15 763	15 694	15 675	15 709	15 724	15 701	15 730

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15. Ludność pracująca w głównym miejscu pracy w gminie Suchy Las z podziałem na płeć w latach 2000 – 2010 (%)

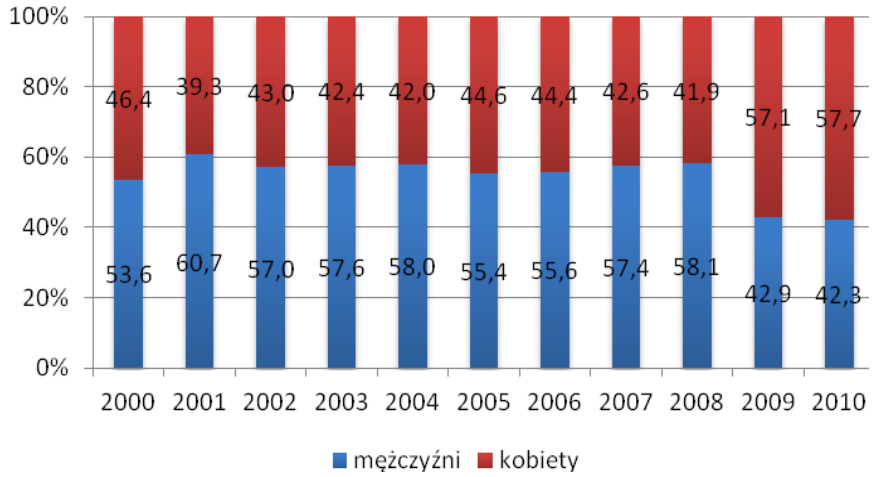

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowana większość ludności zamieszkującej tereny gminy Rymanów, zatrudniana była w dziale usług, a zaraz po nim równie wysoki procent ludności zatrudniony był w dziale przemysłu i budownictwa. Pozostała nieliczna grupa zatrudnienie znalazła w sektorze rolnictwa.

Wykres 16. Pracujący według sektora ekonomicznego w gminie Rymanów w roku 2003

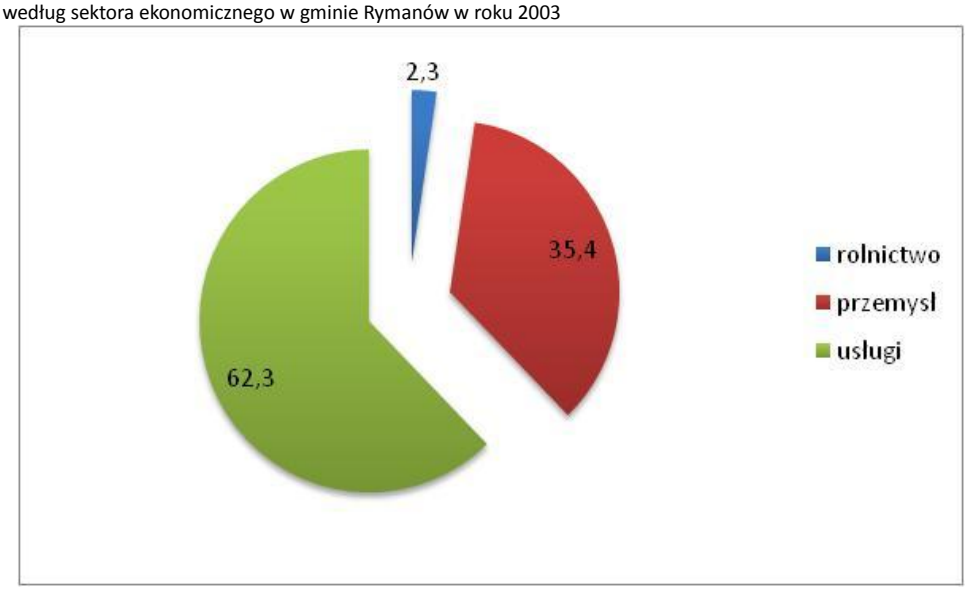

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność zamieszkująca tereny gminy niestety nie ocenia swojego poziomu życia, jako wysokie. Problem ten dotyka nie tylko gminę Rymanów, lecz całe Podkarpacie. Poziom życia jest tam znacznie niższy od pozostałych regionów Polski. Decyduje o tym niski poziom dochodów. Niskie dochody ludności nie tylko obniżają, jakość i poziom życia mieszkańców, ale przede wszystkim osłabiają twórczą rolę wewnątrz regionalnego popytu, która jest istotnym czynnikiem rozwojowym.

3. Strefa społeczna

3.1. Sytuacja mieszkaniowa

Na sytuację mieszkaniową oddziałuje wiele czynników, wśród których do najważniejszych zalicza się zasoby mieszkaniowe, powierzchnię użytkową mieszkań, tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz powierzchnię mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca.

Tabela 20 Sytuacja mieszkaniowa na obszarze województwa podkarpackiego, powiatu krośnieńskiego oraz gminy Rymanów w roku 2002 i 2008

Wyszczególnienie	Rok	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Przeciętna powierzchnia mieszkania (w m^2)	Powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca (w m^2)
Województwo podkarpackie	2002	586 313	2 283 430	37 614 528	64,2	17,8
	2009	619 789	2 465 745	48 554 113	78,3	23,0
Powiat krośnieński	2002	27 049	125 323	1 995 189	73,8	18,1
	2009	30 541	136 606	2 656 776	87,0	23,9
Gmina Rymanów	2002	4 131	17 711	354 564	85,8	22,5
	2009	4 370	19 110	386 500	88,4	24,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasoby mieszkaniowe w gminie Rymanów w roku 2009 wynosiły 4 370 mieszkań, w których znajdowało się 19 110 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 386 500 m².

Tabela 21 Zasoby mieszkaniowe gminy Rymanów według form własności

Zasoby wg formy własności	Jednostka							
	Województwo Podkarpackie				Gmina Rymanów			
	2002 r.		2007 r.		2002 r.		2007 r.	
	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %
Zasoby komunalne gmin	28 557	4,87	22 039	3,62	67	1,62	56	1,30
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	122 174	20,84	113 091	18,55	96	2,32	77	1,78
Zasoby zakładów pracy	9 725	1,66	5 641	0,93	66	1,60	47	1,09
Zasoby osób fizycznych	423 810	72,28	465 597	76,37	3 888	94,12	4 121	95,50

Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego	216	0,04	933	0,15	-	-	-	-
Zasoby pozostałych podmiotów	1 831	0,31	2 351	0,39	14	0,34	14	0,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z powyższej tabeli, zdecydowana większość zasobów mieszkaniowych należy do osób prywatnych. W latach 2002-2007 nastąpiła znaczna zmiana w liczbie mieszkań pozostałych jednostek, będących w posiadaniu zasobów mieszkaniowych. W skład zasobów komunalnych gminy w 2002 roku wchodziło 67 mieszkań, a w 2007 już 56. Spadła również liczba mieszkań, należących do spółdzielni mieszkaniowych (77) oraz zakładów pracy (47). W przypadku zasobów mieszkaniowych osób prywatnych sytuacja uległa znacznej poprawie, gdzie liczba mieszkań w ciągu 5 lat wzrosła o 233.

Strukturę własności mieszkań gminy Rymanów, można porównać do struktury województwa podkarpackiego, w którym znaczna ilość mieszkań należy również do osób prywatnych. W badanym okresie liczba mieszkań osób prywatnych podniosła się o 41 787, natomiast zasoby pozostałych jednostek wykazały tendencję spadkową.

3.2. Oświata i wychowanie

3.2.1. Przedszkole

Na terenie gminy Rymanów do roku 2012 funkcjonowały 2 przedszkola publiczne, znajdujące się przy ulicy Grunwaldzkiej 10 w Rymanowie oraz przy ul. PCK 1 w Rymanowie Zdroju. Na dany rok do przedszkola uczęszczało 244 dzieci. Ponadto przy szkołach podstawowych powstało 11 oddziałów przedszkolnych, do których zapisano 183 dzieci. Jeszcze w 2000 roku na terenie gminy funkcjonowało 13 oddziałów przedszkolnych, a w kolejnych latach 2 zostały zlikwidowane. Przyczyną likwidacji mogła być malejąca liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych.

3.2.2. Szkoły podstawowe

Na terenie gminy Rymanów w 2012 roku funkcjonowało 12 szkół podstawowych w tym jedna szkoła podstawowa specjalna. Uczęszczało do nich 982 uczniów, z czego 204 uczniów uzyskało status absolwenta. W roku 2000 do szkół podstawowych uczęszczało 1533 uczniów. Poniżej wyszczególnione zostały szkoły podstawowe na terenie gminy Rymanów.

1. Szkoła Podstawowa w Bziance (38-483 Wróblik Szlachecki, Bzianka 191),
2. Szkoła Podstawowa w Głębokiem (38-480 Rymanów, Głębokie),
3. Zespół Szkół Publicznych im. Anny z Działyńskich - Potockiej w Posadzie Górnej – Szkoła Podstawowa (38-481 Rymanów Zdrój, Posada Górna, ul. 3 maja 164),
4. Zespół Szkół Publicznych im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego we Wróbliku Szlacheckim - Szkoła Podstawowa (38-483 Wróblik Szlachecki, ul. Szkolna 5),
5. Zespół Szkół Publicznych w Klimkówce - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II (38- 480

Rymanów, Klimkówka, ul. Zdrojowa 49),
6. Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim - Szkoła Podstawowa (38-481 Rymanów. Zdrój, Królik Polski, ul. Bieszczadzka 137),
7. Zespół Szkół Publicznych w Milczy - Szkoła Podstawowa im. Ks. Tadeusza Jakubińskiego (38-483 Wróblik Szlachecki, Milcza, ul. Szkolna 16),
8. Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego (38-480 Rymanów, ul. Szkolna 2),
9. Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie - Szkoła Podstawowa (38-480 Rymanów, Sieniawa, ul. Kwiatowa 15),
10. Zespół Szkół Specjalnych w Rymanowie Zdroju - Szkoła Podstawowa (38-481 Rymanów Zdrój, ul. Leśna 4),
11. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju – Desznie, (38-481 Rymanów Zdrój, ul. Szkolna 14),
12. Szkoła Filialna w Puławach- Szkoła Podstawowa , 38-480 Rymanów, Puławy.

3.2.3. Szkoły gimnazjalne

W 2012 roku w gminie Rymanów znajdowało się 8 szkół gimnazjalnych, do których razem uczęszczało 518 gimnazjalistów, z czego 174 uzyskało status absolwenta. Wszystkie gimnazja wchodzą w skład Zespołów Szkół Publicznych, funkcjonujących na obszarze gminy Rymanów i są prowadzone przez jednostki samorządu gminnego. Poniżej przedstawione zostały szkoły gimnazjalne, występujące na terenie gminy Rymanów:

- Zespół Szkół Publicznych im. Anny z Działyńskich- Potockiej w Posadzie Górnej, Gimnazjum, 38-481 Rymanów Zdrój, Posada Górna u l. 3 maja 164,
- Zespół Szkół Publicznych im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego we Wróbliku Szlacheckim, Gimnazjum, 38-483 Wróblik Szlachecki, ul. Szkolna 5,
- Zespół Szkół Publicznych w Klimkówce , Gimnazjum im. Jana Pawła II, 38- 480 Rymanów, Klimkówka, ul. Zdrojowa 49,
- Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim, Gimnazjum, 38-481 Rymanów Zdrój, Królik Polski, ul. Bieszczadzka 137,
- Zespół Szkół Publicznych w Milczy, Gimnazjum, 38-483 Wróblik Szlachecki, Milcza, ul. Szkolna 16,
- Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie – Gimnazjum, 38-480 Rymanów, ul. Szkolna 2,
- Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie – Gimnazjum, 38-480 Rymanów, Sieniawa,ul. Kwiatowa 15,
- Zespół Szkół Specjalnych w Rymanowie Zdroju – Gimnazjum, 38-481 Rymanów Zdrój,ul. Leśna 4.

3.2.4. Szkoły średnie i ponadgimnazjalne

Na terenie gminy Rymanów funkcjonuje jedynie Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie, w skład, którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego oraz Technikum Informatyczne. Ponadto młodzież zamieszkująca tereny gminy uczęszcza również do innych szkół średnich i ponadgimnazjalnych, które zlokalizowane są poza obszarem gminy. W Iwoniczu znajduje

się Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich, Zespół Szkół przy Ośrodku Szkolenia i Wychowania OHP oraz technika i szkoły zawodowe. W Miejscu Piastowym uczniowie mają możliwość dalszej edukacji w Michalickim Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, w którym funkcjonują technika: poligraficzne, informatyczne, meblarskie, liceum ogólnokształcące oraz szkoła zawodowa.

W Krośnie, młodzież ma znacznie większą możliwość wyboru szkół, gdyż znajdują się tam licea ogólnokształcące, szkoły zawodowe mechaniczne, szkoły zawodowe i technika górnictwa nafty i gazu, technika ochrony środowiska.

3.2.5. Uczelnie wyższe

Po ukończeniu szkół średnich, część osób podejmuje pracę lub dalszą naukę na uczelniach wyższych. Na terenie gminy nie ma uczelni wyższych, w związku z czym wielu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i średnich bierze udział w naborze do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie. Ponadto absolwenci kierują się na wyższe uczelnie w Rzeszowie (Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Zarządzania i Informatyki), w Krakowie (UJ, AGH, AM, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Rolniczy) oraz w Lublinie (AM, Uniwersytet Przyrodniczy , KUL, UMCS).

3.2.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie opieki zdrowotnej na terenie gminy Rymanów funkcjonuje 1 Zakład Opieki Zdrowotnej:

- **Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rymanowi**e (ul. Piłsudskiego 2 38 – 480 Rymanów). W skład ZOZ należą jednostki organizacyjne:
  - Przychodnia Rejonowa Rymanów – jednostka udziela porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz porad specjalistycznych,
  - Gabinet Rehabilitacji Zabiegowej – jednostka świadczy usługi w zakresie fizjoterapii, pielęgniarstwa środowiskowego i rodzinnego,
  - Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rymanowie Zdroju (ul. Parkowa 3, Rymanów Zdrój),
  - Wiejski Ośrodek Zdrowia we Wróbliku Szlacheckim (ul. Kolejowa 21, Wróblik Szlachecki),
  - Poradnia Stomatologiczna.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2012, udzielono ogółem 63 918 porad lekarskich. Na terenie miasta Rymanowa znajdują się 2 apteki oraz punkty apteczne w Rymanowie Zdroju i we Wróbliku Szlacheckim.

Gmina Rymanów oferuje również pomoc dla osób bezdomnych i tych najbardziej potrzebujących. Odpowiedzialny za pomoc społeczną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie. Do podstawowych zadań ośrodka należy umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W tym celu wypłacane są różnego rodzaju świadczenia, organizowane są szkolenia, kursy, prace socjalne, które wpłyną bezpośrednio na rozwój infrastruktury społecznej. Funkcjonuje tu również ośrodek wsparcia dziennego – Środowiskowy Dom Samopomocy w Rymanowie

prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Koło w Rymanowie.

3.2.7. Kultura

W gminie Rymanów główną instytucją prowadzącą działalność w zakresie kultury jest Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie. Jego głównym zamierzeniem jest propagowanie oraz dbanie o kulturę i rozwój gminy. Wszelkie zadania podejmowane przez Gminny Ośrodek Kultury mają na celu kultywowanie tradycji ludowych, integrowanie poszczególnych środowisk oraz działanie na rzecz społeczności lokalnej. Ośrodek jest zasadniczym organizatorem wszelkich imprez o charakterze regionalnym. Ponadto realizuje różne formy zajęć, możliwych do podjęcia w wolnym czasie. Są to m.in.:

- konkursy o różnorodnej tematyce kierowane do różnych grup społecznych,
- turnieje adresowane zwłaszcza do dzieci i młodzieży,
- programy edukacyjne i spektakle teatralne,
- festyny, imprezy plenerowe,
- koncerty artystów profesjonalnych,
- koncerty artystów amatorskich,
- występy zespołów obrzędowych,
- imprezy rekreacyjne,
- zajęcia warsztatowe z zakresu rękodzieła artystycznego związanego z regionem,
- wystawy rękodzieła artystycznego.

Funkcję kulturową pełni także Gminna Biblioteka Publiczna w Rymanowie oraz 4 filie zlokalizowane w Klimkówce, Posadzie Górnej, Sieniawie oraz we Wróbliku Szlacheckim. W roku 2009 księgozbiór bibliotekarski liczył ok. 60 tysięcy woluminów. W tym samym roku odnotowano 1 652 czytelników, którzy wypożyczyli ok. 30 tysięcy książek.

3.2.8. Sport i rekreacja

W ostatnich latach gmina Rymanów poczyniła duży postęp w kierunku rozwoju sportu i rekreacji na swoim obszarze. Podjęto wiele działań dążących ku poprawie warunków sportowych w gminie. W roku 2012 gminna baza sportowa zwiększyła się o wielofunkcyjną halę sportową w Sieniawie oraz trzy wielofunkcyjne boiska sportowe pod nazwą „ORLIK 2012". Boiska zostały wybudowane w Rymanowie, we Wróbliku Szlacheckim i Klimkówce. Łącznie Gmina posiada trzy boiska ze sztuczną nawierzchnią.

Oprócz planowanych inwestycji, gmina wyposażona jest w wiele innych obiektów sportowych, tj. stadion o pojemności 2000 miejsc i o wymiarach 110m x 64m w Rymanowie, korty tenisowe w Rymanowie Zdroju, Rymanowie i Klimkówce. W Rudawce Rymanowskiej dużą atrakcją dla turystów są malownicze szlaki z możliwością uprawiania nordic walking oraz wyjątkowy mikroklimat. Osobliwością tego miejsca jest także ściana łupków menilitowych na Wisłoku. Okolice tej miejscowości stanowią doskonałe miejsca do aktywnego wypoczynku. Pasma górskie przecinają szlaki turystyczne, z których roztaczają się wspaniałe widoki na Beskid Niski.

Sport w gminie Rymanów rozwijany jest za pośrednictwem dużej liczby klubów sportowych w poszczególnych miejscowościach. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia oraz wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

3.3. Zagrożenia naturalne

3.3.1. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Ukształtowanie powierzchni analizowanego obszaru powoduje występowanie charakterystycznych dla tych regionów, stosunkowo wysokich opadów, co sprzyja częstym powodziom.

Bezpośrednie zagrożenie powodzią dotyczy miejscowości Bzianka, wzdłuż biegu rzeki Wisłoki i jej dopływu – Pielnicy. Na terenie równinnym rzeka ta posiada zwężone koryto z powodu jego zamulenia i zakrzaczenia. Zagrożenie powodziowe minimalizowane jest przez umieszczone na tym obszarze wały przeciwpowodziowe.

Podobna sytuacja znajduje się wzdłuż rzeki Tabor i sąsiadujących z doliną rzeki podmokłych łąk, w szczególności na północy od miejscowości Wróblik Szlachecki, w otoczeniu zabudowy Wróblika Królewskiego i na południe od wsi Ladzin, występuje zagrożenie powodziowe. Granice zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia 1% dotyczą terenów doliny rzeki Wisłok, położonych na północnym krańcu gminy oraz doliny rzeki Tabor biegnącej przez środkową część gminy. Ponadto obejmują obszary bezpośredniego zagrożenia powodziowego.

Granice zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia 10% w dużej mierze pokrywają się z granicami zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia 1%. Dotyczą jednak obszarów o mniejszej powierzchni, w szczególności na północy gminy nie obejmują swym zasięgiem otaczających łąk.

3.3.2. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych ziemi

Na terenie gminy Rymanów miejscami występuje zjawisko osuwania mas ziemnych. Miejsca predysponowane do osuwania się mas ziemnych występują na obszarach o niewielkiej powierzchni i w szczególności dotyczą terenów niezagospodarowanych i obszarów o charakterze rolno-leśnym. Występują w miejscowościach takich jak: Rudawka Rymanowska, Rymanów-Zdrój oraz Klimkówka.

4. Zagrożenia antropogeniczne

4.1. Zanieczyszczenia gleb

Na terenie gminy Rymanów stopień degradacji gleb przedstawia się na dość niskim poziomie, a przydatność rolnicza gleb zróżnicowana. Stosowane zabiegi agrotechniczne to głównie wapnowanie i nawożenia. Najmniejszą przydatnością glebowo-rolniczą charakteryzują się tereny na południu gminy obejmujące miejscowości: Tarnawka, Zawoje, Rudawka Rymanowska, Wołtuszowa. Obszar ten w znacznej części pokryty jest lasem, który jest często wymywany i namyty, przeważnie pełni funkcję łąk i pastwisk. Do podstawowych czynników degradacji gleb na terenie gminy są zjawiska erozyjne, zakwaszanie gleb, zanieczyszczenie gleb substancjami chemicznymi i eksploatacja surowców.

4.2. Zanieczyszczenia powietrza

Jakość powietrza oznacza stopień zanieczyszczenia powietrza i uzależniona jest od wielkości emisji, parametrów meteorologicznych oraz topografii terenów. Cechą charakterystyczną gminy Rymanów jest niski stopień zanieczyszczenia powietrza i można uznać, iż jest ono czyste ekologicznie.

Stan jakości powietrza w gminie Rymanów kształtuje emisja zanieczyszczeń:

- z lokalnych kotłowni osiedlowych i palenisk domowych,
- ze środków transportu samochodowego,
- z transgranicznego przenoszenia zanieczyszczeń z zagranicy.

Jakość powietrza w ostatnich latach zdecydowanie uległa poprawie. Bezpośredni wpływ ma na to występująca zmiana paliwa stosowanego w kotłowniach na gaz ziemny. Do głównych kierunków działań na terenie gminy z zakresu ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem należy zaliczyć redukcję emisji: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenków węgla i pyłów.

Rymanów Zdrój, jako obszar specjalnie chroniony objęty jest siecią nadzoru ogólnego w zakresie monitoringu atmosfery. Pomiar stężeń zanieczyszczeń pyłowo-gazowych ma miejsce w punkcie pomiarowym w centrum uzdrowiska. Prowadzone są tam pomiary stężenia dwutlenku azotu, które wykazują w sposób ciągły spadek stężeń mierzonych substancji. Granice dopuszczalnego stężenia nie są przekraczane, a odnotowywane wielkości przyjmują niskie wartości.

4.3. Zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych

Jakość wód powierzchniowych płynących w gminie Rymanów ocenia się na podstawie stanu rzeki Wisłok i Tabor (Morwawa). O jakości wód w rzece Tabor decydują głównie zanieczyszczenia dopływające z Rymanowa i Rymanowa-Zdroju oraz spływy powierzchniowe. Do rzeki i potoków emitowane są ścieki komunalne, socjalne, osiedli mieszkaniowych oraz ośrodków wypoczynkowych, w związku z czym wprowadzony został monitoring wód powierzchniowych, który ma na celu ocenę stanu zanieczyszczenia wód. Szczególnym źródłem zanieczyszczenia dla rzeki Tabor jest rozlewnia wód mineralnychw dawnej wsi Deszno, która odprowadza tylko częściowo zneutralizowane ścieki poprodukcyjne do Taboru. W tej sytuacji najlepszym rozwiązaniem jest zastosowanie lepszych urządzeń filtrujących, dostosowanych odpowiednio do mocy przerobowej zakładu.

Na rzece Wisłok w miejscowości Sieniawa znajduje się zapora wodna, w wyniku czego powstało sztuczne jezioro Besko. Zlewnia zbiornika ma charakter rolniczy i silnie rozwiniętą gospodarkę leśną. Kompleksy leśne zajmują tu ponad 50% obszaru zlewni, a w użytkach znaczny udział mają łąki i pastwiska. Wokół zbiornika zabudowa jest znikoma, głównie znajduje się w Rudawce Rymanowskiej i jej okolicy. Zdecydowana większość wsi zlokalizowanych na obszarze zlewni nie jest skanalizowana, a ścieki gromadzone są w szambach.

Typowym skupiskiem zanieczyszczeń z gospodarstw wiejskich są potoki. Przykładem jest potok Głęboki, gdzie koncentracja zabudowy w jego dolinie znajduje odzwierciedlenie w złej jakości wód potoku.

Wody podziemne mają charakter porowy, przez co szczególnie są narażone na działalność człowieka. Dużym zagrożeniem jest dla nich obecność niezabezpieczonych składowisk odpadów

i dzikich wysypisk. Ponadto znaczący wpływ na zanieczyszczenie wód mają szlaki komunikacyjne (drogi, parkingi, place postojowe samochodów), ścieki wprowadzane do wody i gleby.

Z uwagi na cenny zasób wód mineralnych ważnym działaniem jest ochrona wód podziemnych, których czystość fizyczna, chemiczna, biologiczna ulega stałemu pogorszeniu.

Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy wymaga uporządkowania, w szczególności dotyczy to ochrony wód przed spływaniem wraz z wodami opadowymi środków chemicznych, gnojowicy, czy ścieków bytowo-gospodarczych.

4.4. Zagrożenia hałasem

Teren gminy Rymanów narażony jest na hałas, a w szczególności hałas komunikacyjny. Głównym punktem zagrożenia hałasem jest część gminy zlokalizowana przy drodze krajowej 28, przecinającej miasto Rymanów, a także pozostałe drogi publiczne. Niekorzystny klimat akustyczny powoduje także linia kolejowa jednotorowa relacji Krosno- Zagórz biegnąca przez miejscowości Milcza, Wróblik Szlachecki, Wróblik Królewski. Z uwagi jednak na małe natężenie ruchu pociągów, linia ta generuje niewielki hałas.

W celu poprawy ujemnego wpływu uciążliwości komunikacyjnej na otoczenie należy zastosować izolacje redukujące hałas w postaci m.in. ekranów akustycznych, zieleni izolacyjnej w pasie drogowym. Ponadto pozytywny wpływ na redukcję hałasu miałoby ograniczenie prędkości oraz eliminacja pojazdów ciężkich.

4.5. Zagrożenia wibracjami

Do czynników stanowiących źródło zakłóceń spokoju ludzi, zwłaszcza na obszarach wiejskich, należą obok hałasu – wibracje budynków. Wibracje wywołane są głównie ruchem drogowym i kolejowym, czego objawem mogą być zniszczenia budynków.

4.6. Zagrożenia związane z występowaniem infrastruktury technicznej

Potencjalne zagrożenie stanowi również występowanie na terenie gminy elementów systemu elektroenergetycznego, a co za tym idzie występującego wraz z nimi pola elektromagnetycznego. System elektroenergetyczny jest głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego o niskiej częstotliwości.

Obszar otaczający źródło pola elektromagnetycznego, jakim są linie elektroenergetyczne musi być objęty strefami ochronnymi, ze względu na występowanie podwyższonego poziomu natężenia pola elektromagnetycznego. Pole to o częstotliwości 50 Hz i przy natężeniu powyżej 1 kV/m, poprzez swoją składową elektryczną ma niekorzystny wpływ na organizmy żywe. Miarą pośrednią oddziaływania pola jest prąd pojemnościowy, płynący przez ciało człowieka do ziemi.

Zasilanie w energię elektryczną gminy Rymanów odbywa się liniami średniego napięcia 15 kV (Iwonicz – Besko, Besko – Równe, Besko – ZUW Sieniawa) oraz linią średniego napięcia 30 kV Iwonicz – Besko. Przez północną część gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu 400 kV relacji GPZ Iskrzynia – Słowacja oraz linie elektroenergetyczne 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko i Krosno Iskrzynia – Iwonicz.

Dodatkowym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są, znajdujące się na terenie

gminy, przekaźniki (stacje bazowe) telefonii komórkowej – w szczególności stacje bazowe znajdują się na terenie Rymanowa i Królika Wołoskiego.

4.7. Zagrożenia związane z przewozem ładunków niebezpiecznych

Na głównych trasach gminy mają miejsca przewozy ładunków niebezpiecznych. Układ dróg nie odznacza się odpowiednią zdolnością przewozową, a składa się na to przede wszystkim brak modernizacji dróg. Skutkiem tego mogą być kolizje połączone z uwolnieniem się niebezpiecznych ładunków, które z kolei mogą spowodować lokalne skażenie środowiska oraz zagrażać zdrowiu i życiu ludzi. Na terenie gminy potencjalnym tego typu miejscem jest droga krajowa nr 28.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

W celu określenia uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy Rymanów sporządzono analizę SWOT. Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się wewnętrzne i zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W gminie Rymanów skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów Gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych.

Tabela 22 Silne i słabe strony gminy Rymanów

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Środowisko przyrodnicze	
• Korzystne położenie geograficzne, bliskość przejścia granicznego ze Słowacją, • Wysokie walory krajobrazowe wynikające z ukształtowania terenu, • Dobry stan środowiska naturalnego, małe zanieczyszczenie gleb, • Czyste środowisko, brak zanieczyszczeń przemysłowych, • Specyficzny mikroklimat z dużą zawartością jodu, • Bogactwa naturalne – wody geotermalne, złoża ropy naftowej i gazu, wody mineralne, • Brak na terenie gminy większego przemysłu.	• Zła jakość wód powierzchniowych, • Zanieczyszczenia rzeki Wisłok i cieków Morwawa/Tabor, • Niezagospodarowana otulina leśna.
Turystyka i rekreacja	
• Wysoka atrakcyjność terenu dla turystyki i rekreacji, • Istniejąca oferta uzdrowiskowo-sanatoryjna, • Istniejące szlaki turystyczne przebiegające przez gminę, ścieżki zdrowia, • Istniejące gospodarstwa prowadzące działalność agroturystyczną,	• Niepełne wykorzystanie obiektów ze względu na sezonowość, • Niewystarczająca baza noclegowa. • Niewystarczająca promocja walorów gminy, • Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, • Zły stan niektórych obiektów sanatoryjnych,

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wysoko wykwalifikowana i doświadczona kadra w uzdrowisku, • Uznana renoma uzdrowiska, • Istniejąca baza noclegowa i gastronomiczna, • Funkcjonujące obiekty sportowo-rekreacyjne: wyciąg narciarski, korty tenisowe, basen, stadnina koni • Elektroniczny przepływ informacji turystycznych.	co skutkuje mniejszą liczbą przyjmowanych kuracjuszy. • Braki w infrastrukturze uzdrowiskowej (kryty basen,SPA)
Środowisko kulturowe	
• Zachowane na wysokim poziomie zabytki kultury materialnej • Występowanie dużej liczby stanowisk archeologicznych • Korzystne położenie obiektów zabytkowych przy szlakach komunikacyjnych • Istniejąca baza kulturalno-rozrywkowa • Zachowane tradycje rzemiosła artystycznego- malowanie i pisanie ikon, rzeźbiarstwo w drewnie, haft, koronkarstwo, bibułkarstwo, itp. • Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne związany z łemkowszczyzną i kulturą żydowską.	• Mała wartość techniczna i użytkowa obiektów zabytkowych
Czynniki społeczno- gospodarcze	
• Korzystne położenie gminy przy szlakach drogowych i kolejowych, • Występowanie naturalnych surowców: gazu ziemnego, ropy naftowej, • Dobrze rozwinięta sieć handlowo-usługowa, • Korzystna struktura wiekowa – spory udział procentowy osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, • Bliska odległość do Słowacji , Ukrainy i Węgier. • Dodatni przyrost naturalny.	• Niskie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie osób bezrobotnych, • Nieatrakcyjny i mały rynek pracy, • Niski poziom dochodów ludności, • Mała różnorodność świadczonych usług bytowych, • Rozdrobniona struktura gruntów rolnych utrudniająca prowadzenie efektywnej gospodarki rolnej. • Ujemne saldo migracji, • Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych, • Brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, • Brak bazy hotelowej i rekreacyjno-sportowej o podwyższonym standardzie, • Mała liczba mieszkań komunalnych, • Trudne warunki geograficzne i glebowe do produkcji rolnej.
Infrastruktura kolejowa i drogowa	
• Dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych,	• Wysoki stan degradacji technicznej infrastruktury komunikacyjnej,

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Zmodernizowane odcinki dróg powiatowych,	• Mały stopień unowocześnienia komunikacji kolejowej i obsługi towarowej, • Mała liczba połączeń kolejowych między miejscowościami na linii Sanok-Jasło, • Brak trakcji kolejowej na linii Jasło- Zagórz • Zły stan nawierzchni dróg powiatowych, • Brak obwodnicy dla miasta Rymanowa, • Brak pełnej infrastruktury przy drogach (chodniki) • Brak terenów pod garaże samochodowe i place parkingowe,
Infrastruktura techniczna	
• Zmodernizowana gminna oczyszczalnia ścieków • Funkcjonowanie małej elektrowni wodnej średniego napięcia (Sieniawa), • Funkcjonowanie elektrowni wiatrowych współpracujących z sieciami rozdzielczymi • Przekaźniki telefonii komórkowej, • Dobre warunki zasilania w gaz, • Zaopatrzenie w wodę z wodociągu w Sieniawie, • Zorganizowany odbiór odpadów z terenu gminy	• Nierównomierny rozwój poszczególnych miejscowości w gminie • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunalna, niski stopień zwodociągowania gminy. • Zły stan techniczny większości mostów,

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Szanse i zagrożenia dla gminy Rymanów

SZANSE SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI GMINY	ZAGROŻENIA OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY
Środowisko przyrodnicze	
• Duży zasób wód mineralnych i geotermalnych dający możliwości budowy nowych obiektów sanatoryjnych • Walory krajobrazowe i przyrodnicze wpływają na zwiększenie ruchu turystycznego, • Możliwość dalszego wykorzystania zasobów naturalnych, • Wykorzystanie w coraz większym stopniu gazu ziemnego do celów grzewczych i socjalno-bytowych, • Wprowadzenie nadzoru w zakresie monitoringu atmosfery, • Zmiana paliwa w lokalnych kotłowniach na gaz ziemny.	• Zanieczyszczenie powietrza przez kotłownie z budynków indywidualnych, • Zwiększone ryzyko zanieczyszczenia powietrza przez spaliny komunikacyjne.
• **Turystyka i rekreacja**	
• Duże zapotrzebowanie i moda na wypoczynek, • Coraz większe zainteresowanie turystyką, • Wzrost zainteresowania agroturystyką, • Zmiany w stylu życia konsumentów np. trend do korzystania z aktywnej formy wypoczynku,	• Wzrastające zróżnicowanie dochodów ludności, • Wzrost wyjazdów zagranicznych.

SZANSE SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI GMINY	ZAGROŻENIA OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY
• Rosnąca mobilność społeczeństwa – chęć i zdolność do częstszego podróżowania i spacerowania.	
Środowisko kulturowe	
• Możliwość wykorzystania obiektów zabytkowych dla rozwoju usług, • Kultywowanie tradycji ludowych. Organizacja wielu imprez o charakterze regionalnym, • Tworzenie nowych zespołów obrzędowych i tanecznych.	• Niedostateczna ochrona i opieka nad zabytkami, • Niewystarczalna promocja walorów kulturowych gminy, • Przyrastająca w szybkim tempie zabudowa mieszkaniowa mająca niekorzystny wpływ na zachowanie historycznego krajobrazu,
Czynniki społeczno- gospodarcze	
• Pozytywne podejście do rozwoju gospodarczego gminy, • Możliwość wyznaczania nowych terenów dla działalności gospodarczej, • Możliwość poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania gminy, • Duże zasoby siły roboczej ludzi młodych i wykształconych, • Realizacja programów aktywizacji terenów wiejskich, • Rozwój ruchu transgranicznego ze Wschodu i Południa, • Rozwój handlu z krajami sąsiednimi, • Możliwość wykorzystania funduszy unijnych, • Rosnąca popularność lokalnych produktów, • Budowa gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego.	• Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych, • Redukcja zatrudnienia w zakładach pracy, • Bezrobocie wśród osób kończących naukę (absolwenci), • Migracje zewnętrzne i wewnętrzne, • Niski potencjał inwestycyjny lokalnych przedsiębiorców, • Bariery świadomościowe utrudniające akceptację inwestycji różnego rodzaju.
• **Infrastruktura kolejowa i drogowa**	
• Planowana modernizacja drogi krajowej • Podejmowane działania w zakresie przebudowy dróg powiatowych i wojewódzkich, • Planowane remonty komunikacji kolejowej	• Opóźnienie programu budowy autostrady oraz procesu poprawy komunikacji drogowej i kolejowej • Pogarszające się parametry dróg w stosunku do regularnie wzrastającego ruchu
• **Infrastruktura techniczna**	
• Potencjał w dziecinie odnawialnych źródeł energii, głównie wiatrowej, wodnej i fotowoltaiki, • Rozwój infrastruktury teleinformatycznej, • Postępujący rozwój infrastruktury – wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja, • Możliwość nieograniczonych dostaw gazu, • Planowana rozbudowa systemu zasilania, • Zainteresowanie operatorów telefonii	• Brak wystarczających środków na realizację inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy infrastruktury technicznej, • Duże koszty eksploatacji ujęcia wody i stacji uzdatniania, • Zanieczyszczenie cieków poprzez ścieki z gospodarstw rolnych, • Monopolistyczna pozycja Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w

SZANSE SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI GMINY	ZAGROŻENIA OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY
komórkowej budową przekaźników na terenie gminy, • Objęcie zasięgiem telefonii bezprzewodowej prawie całego terenu gminy Rymanów.	Krośnie w zakresie odbioru i składowania odpadów z terenu gminy.

Źródło: Opracowanie własne

1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Analizy ekonomiczne

Gmina Rymanów ma przyjętą ”Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2016-2020”. Podstawą opracowania prognozy dochodów gminy Rymanów są:

- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych i innych,
- dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych oraz umów o podobnym charakterze,
- podatki, w tym od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych,
- wpływy z opłaty uzdrowiskowej,
- wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu,
- udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych,
- część oświatowa subwencji jednostek samorządu terytorialnego,
- część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin,
- wpływy z usług,
- dotacje celowe z zakresu pomocy społecznej,
- dotacje z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych,
- dotacje na podstawie porozumień,
- środki z innych źródeł i dotacje z UE.

Podstawą opracowania prognozy wydatków gminy Rymanów są:

- wynagrodzenia i składki od nich naliczone,
- związane z funkcjonowaniem organów jednostek samorządu terytorialnego,
- rozchody z tytułu spłaty rat kapitałowych,
- wydatki bieżące na obsługę długu,
- pozostałe wydatki bieżące,
- wydatki majątkowe,
- nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych,
- przedsięwzięcia (przytoczone poniżej),

oraz wytyczne Ministra Finansów dotyczące założeń makroekonomicznych dla potrzeb sporządzania wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z „Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2016 – 2020”, Gmina przewiduje następujące wydatki związane z przedsięwzięciami programów, projektów lub zadań związanych z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1, pkt. 2 i 3 ustawy

z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych:

- Erasmus + Wymiana doświadczeń pomiędzy szkołami w zakresie pomocy charytatywnej i pracy społecznej szkoły oraz zaangażowania uczniów do przyjęcia aktywnej postawy na rzecz pomocy innym - łączna kwota (lata 2014-2016) : 57 754,50 zł.
- Rozwój i promocja turystyki w uzdrowiskowej Gminie Rymanów i uzdrowisku Truskawiec – Promocja potencjału przyrodniczego i kulturowego obszaru objętego projektem - łączna kwota (lata 2014-2016) : 10 281,60 zł.

Powyższe finansowanie przedsięwzięć przyczyni się do podnoszenia umiejętności uczniów oraz wykształcania empatii wśród młodych ludzi. Działania na rzecz rozwoju i promocji turystyki przyczynią się do wzrostu atrakcyjności gminy oraz do promocji obszaru na terenie Polski.

”Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2016-2020” zakłada także spłatę długu gminy do roku 2020.

Zgodnie z danymi GUS spadają ogółem dochody oraz wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca gminy:

rok	2012	2013	2014
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł.	2 811	3 002	3 394
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł.	3 082	2 754	3 302

źródło: GUS

Wybrane wydatki i dochody budżetu gminy w %:

	dochody w %			wydatki w %			
rok	2012	2013	**2014**	2012	2013	**2014**	saldo rok 2014
Rolnictwo i łowiectwo	0,8	5,4	**3,5**	0,6	0,8	**0,8**	2,7
Transport i łączność	0,4	0,8	**0,3**	3,5	2,8	**5,2**	- 4,9
Gospodarka mieszkaniowa	1,8	2,6	**1,6**	2,2	1,2	**1,3**	0,3
Administracja publiczna	0,7	0,3	**0,3**	8,0	9,6	**12,1**	- 11,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,2	0,1	**0,4**	1,4	1,3	**1,4**	- 1,0
Różne rozliczenia	50,7	48,6	**47,3**	---	3,2	**4,2**	43,1

Oświata i wychowanie	1,4	1,0	**4,7**	45,3	46,6	**44,5**	- 39,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	12,5	11,9	**10,3**	13,4	15,2	**12,6**	- 2,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,9	0,8	**0,6**	1,6	1,9	**1,7**	- 1,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,0	2,6	**0,5**	8,3	6,9	**7,3**	- 6,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,1	0,2	**1,2**	4,9	4,7	**3,5**	- 2,3
Kultura fizyczna	4,0	0,4	**0,6**	7,9	1,5	**2,3**	- 1,7
Działalność usługowa	---	---	**---**	0,3	0,3	**0,4**	- 0,4
Ochrona zdrowia	---	---	**---**	0,4	0,5	**0,4**	- 0,4
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	23,7	24,9	**27,1**	---	---	---	27,1
Pozostałe	0,7	0,3	**1,6**	2,0	3,4	**2,1**	- 0,5

źródło: GUS

Nie przewiduje się wydatków i inwestycji związanych z ochroną środowiska, poza znacznymi nakładami finansowymi związanymi z gospodarką komunalną.

Uchwała Budżetowa Gminy Rymanów (w oparciu o uchwałę na rok 2016) przewiduje dochody budżetu na kwotę 48 803 278,00 zł a wydatki na kwotę 44 875 557,34 zł. Planowana nadwyżka dochodów nad wydatkami na rok 2016 wyniesie 3 927 720,66 zł. W 2016 roku Gmina zobowiązana jest spłacić zgodnie z zawartymi umowami zaciągnięte w latach poprzednich kredyty i pożyczki w kwocie 3 950 000 zł.

Zgodnie z Uchwałą budżetową na rok 2016 Gmina przewiduje dotacje dla Biblioteki Gminnej, Gminnego Ośrodka Kultury, Przedszkola Świętego Józefa w Rymanowie, Szkoły Podstawowej w Bziance, Szkoły Podstawowej Fundacji „Elementarz", Przedszkola Sióstr Miłosierdzia im. Matki Bożej od Cudownego Medalika w Rymanowie Zdroju, Niepublicznego Przedszkola Językowego „TUPTUSIOWO" i wielu innym instytucjom o charakterze oświatowym.

Powyższe dofinansowania są bardzo pozytywnym aspektem działalności gminy, przyczyniają się do podnoszenia standardu edukacji młodzieży na terenie gminy i wpływają na perspektywy rozwoju obszaru poprzez dobrze wyedukowanych mieszkańców.

Uchwała budżetowa przyznaje także dofinansowania dla parafii rzymskokatolickich, cerkwi oraz osób prywatnych na terenie gminy w celu konserwacji substancji zabytkowej.

Dotacja celowa została także ustalona dla klubów sportowych w celu zakupu sprzętu

sportowego, realizacji programów szkolenia sportowego, pokrycia kosztów uczestnictwa w rozgrywkach ligowych oraz organizowania zawodów lub uczestnictwa w zawodach sportowych, pokrycia kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego oraz wynagrodzeń kadry szkoleniowe. Dotacja w zakresie sportu przyczyni się do utrzymania i rozwoju kultury fizycznej na terenie gminy.

Ustalono także dotację na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki Zakażenia Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV oraz realizację zadań związanych z pomocą społeczną (prowadzenie gminnej świetlicy socjoterapeutycznej, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkomanii).

Ważnym elementem uchwały budżetowej na rok 2016 jet także wspieranie mniejszości społecznych poprzez dotowanie mikroprojektu pn. „ Rozwój i promocja turystyki w uzdrowiskowej Gminie Rymanów i uzdrowisku Truskawiec" realizowanego w ramach projektu parasolowego pn „Transgraniczna współpraca na rzecz turystyki uzdrowiskowej pogranicza polsko – ukraińskiego".

Należy także zwrócić uwagę, że z funduszy sołeckich maja być realizowane inwestycje związane z (również związane z remontem dróg gminnych):

- wykonaniem oświetlenia ulicznego,
- bieżące utrzymanie Domów Ludowych,
- remonty lub zakup sprzętów do wybranych Domów Ludowych,
- wykonanie elewacji na budynku szatni sportowej,
- budowa siłowni na wolnym powietrzu,
- budowa placów zabaw,
- zakupy sprzętu sportowego,
- zakupy sprzętu i środków ochrony osobistej strażaka,
- remont dróg gminnych w sołectwie Łazy (przeznaczona kwota 9 437,93 zł) oraz w sołectwie Deszno (przeznaczona kwota 19 275,94 zł),
- remont dróg polnych w sołectwie Sieniawa (przeznaczona kwota 3 000,00 zł),
- zakup materiałów na poprawę dróg polnych w sołectwie Wisłoczek (przeznaczona kwota 11 828,46 zł),
- naprawa dróg publicznych - gminnych w sołectwie Wróblik Szlachecki (przeznaczona kwota 10 285,82 zł).

Analizy środowiskowe:

Zgodnie z analizami SWOT przeprowadzonymi w celu określenia uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy Rymanów, w kontekście strefy społecznej (w tym kulturowej) zanalizowano i przewidziano następujące silne i słabe strony gminy:

Silne strony:

- korzystne położenie geograficzne, bliskość przejścia granicznego ze Słowacją,
- wysokie walory krajobrazowe wynikające z ukształtowania terenu,
- dobry stan środowiska naturalnego, małe zanieczyszczenie gleb,

- czyste środowisko, brak zanieczyszczeń przemysłowych,
- specyficzny mikroklimat z dużą zawartością jodu,
- bogactwa naturalne – wody geotermalne, złoża ropy naftowej i gazu, wody mineralne,
- brak na terenie gminy większego przemysłu,
- zachowane na wysokim poziomie zabytki kultury materialnej,
- występowanie dużej liczby stanowisk archeologicznych,
- korzystne położenie obiektów zabytkowych przy szlakach komunikacyjnych,
- istniejąca baza kulturalno-rozrywkowa,
- zachowane tradycje rzemiosła artystycznego - malowanie i pisanie ikon, rzeźbiarstwo w drewnie, haft, koronkarstwo, bibułkarstwo, itp.,
- bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne związany z łemkowszczyzną i kulturą żydowską.

Słabe strony:

- zanieczyszczenie powietrza przez kotłownie z budynków indywidualnych,
- zwiększone ryzyko zanieczyszczenia powietrza przez spaliny komunikacyjne,
- mała wartość techniczna i użytkowa obiektów zabytkowych.

Na terenie gminy występują formy ochrony ustanowione przepisami odrębnymi. Biorąc jednak pod uwagę warunki przyrodnicze, występowanie obszarów prawnie chronionych, na terenie miasta i gminy Rymanów nie występują potencjalne konflikty między rozwojem funkcji inwestycyjnych a wymogami przepisów szczególnych w zakresie ochrony środowiska.

Zgodnie z zapisami „Strategii Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012-2020" stan środowiska naturalnego gminy Rymanów sprzyja lokowaniu tu przedsiębiorstw turystycznych. Gmina posiada oczyszczalnię ścieków, z której korzysta większość mieszkańców gminy. Posiada również stosunkowo duży obszar zajęty przez tereny zieleni.

Analizy społeczne:

Gmina Rymanów ma obowiązującą „Strategię Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 - 2020". Analiza SWOT w/w dokumentu ukazuje silne i mocne strony gminy pod względem społecznym. Najważniejsze elementy sytuacji społecznej gminy – jej silne i słabe strony ukazano poniżej.

Silne strony gminy pod względem społecznym:

- wysoki standard infrastruktury uzdrowiskowej i około uzdrowiskowej zapewniający właściwą jakość leczenia i wypoczynku,
- dobrze rozbudowana sieć drogowa zapewniająca dostępność komunikacyjną miejscowości w gminie,
- warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki

i rekreacji,

- wysoki poziom skanalizowania gminy zapewniający właściwą ochronę środowiska (ekologiczną),
- bardzo dobrze prowadzona gospodarka leśna,
- korzystne warunki glebowe stwarzające możliwość prowadzenie efektywnej działalności rolniczej,
- aktywni, zaradni, zaangażowani mieszkańcy udzielający się w pracach organizacji pozarządowych. Stosunkowo duża liczba wykwalifikowanych pracowników (do pracy poza rolnictwem),
- dobrze rozwinięty system opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- dobrze rozwinięta sieć handlowo-usługowa,
- korzystna struktura wiekowa – spory udział procentowy osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym,
- bliska odległość do Słowacji , Ukrainy i Węgier,
- dodatni przyrost naturalny.

Słabe strony gminy pod względem społecznym:

- stosunkowo wąski rynek pracy, wpływający na wysoki poziom bezrobocia w gminie, wynikający z ograniczonej liczby przedsiębiorstw oraz ograniczonego zainteresowania inwestowaniem w gminie,
- słabe wykorzystywanie zasobów surowców naturalnych,
- rozdrobniona struktura gruntów utrudniająca prowadzenie efektywnej gospodarki rolnej,
- niedoinwestowana infrastruktura drogowo-mostowa, która wpływa na obniżenie bezpieczeństwa drogowego oraz ograniczenie dostępności niektórych miejscowości,
- braki w infrastrukturze sportowej i rekreacyjnej utrudniające pełniejsze wykorzystanie potencjału gminy,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunalna, niski stopień zwodociągowania gminy,
- słaby rozwój działalności sportowej, który skutkuje niskim poziomem zaangażowania młodych ludzi w uprawianie sportu,
- nierównomierny rozwój poszczególnych miejscowości w gminie,
- niskie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie osób bezrobotnych,
- nieatrakcyjny i mały rynek pracy,

- niski poziom dochodów ludności,
- mała różnorodność świadczonych usług bytowych,
- ujemne saldo migracji,
- brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy,
- brak bazy hotelowej i rekreacyjno-sportowej o podwyższonym standardzie,
- mała liczba mieszkań komunalnych,
- trudne warunki geograficzne i glebowe do produkcji rolnej.

Rozwój gminy do roku 2020 koncentrować się będzie wokół dziewięciu pól strategicznych i będą to:

1. Lecznictwo uzdrowiskowe.
2. Przedsiębiorczość.
3. Rolnictwo.
4. Infrastruktura drogowa.
5. Gospodarka komunalna.
6. Edukacja i kultura.
7. Opieka zdrowotna i socjalna.
8. Sport i rekreacja.
9. Turystyka.

Wszystkie powyższe działania mają za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzrost ładu na terenie gminy. W związku z powyższym oraz z programami nie wymienionymi wyżej należy wprowadzać na terenie ośrodków wiejskich usługi związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym oraz dążyć do podnoszenia standardów zamieszkiwania poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej, w tym zapewnienie dróg o odpowiednich parametrach i jakości.

2. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy. Zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na następujące kategorie:

- wodociągi oraz zaopatrzenie w wodę,

- kanalizacja, oczyszczania ścieków komunalnych,
- odbiór odpadów komunalnych,
- likwidacja wysypisk odpadów,
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię,
- budowa i utrzymanie dróg gminnych,
- edukacja wynikająca z ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Gminy mają możliwość następujących źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych:

- dochody własne gminy,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,
- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m.in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Rymanów”.

W budżecie gminy na rok 2016 przewidziano pulę pieniędzy przeznaczoną na transport i łączność oraz na publiczne drogi gminne, wewnętrzne oraz powiatowe. Są to kwoty pozwalające na utrzymanie stanu istniejącego, remonty bieżące oraz inwestycje związane z rozwojem i podnoszeniem standardów dróg gminnych.

Uchwała Budżetowa Gminy Rymanów ustala dotację do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Rymanów.

Przewiduje także finansowanie infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi. Są to kwoty pozwalające na przyłączanie kolejnych użytkowników sieci wodociągowej, remonty bieżące oraz rozwiązywanie problemów związanych z brakiem sieci kanalizacyjnej.

W chwili obecnej liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy jest niezadowalająca. Dane liczbowe ukazują, że ok. 50% mieszkańców zaopatruje się w wodę z innych źródeł niż z wodociągów wiejskich i lokalnych.

Pozytywną cechą jest liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Już w roku 2012 z sieci kanalizacyjnej korzystało 95% ogółu mieszkańców. Dodatkowo liczba ta ciągle wzrasta. Zdecydowana większość miejscowości gminy Rymanów jest skanalizowana. Aby gmina była w 100% wyposażona w urządzenia odprowadzające ścieki sanitarne, należy wybudować kanalizację sanitarną w miejscowościach: Rudawka Rymanowska, Puławy, Wisłoczek, Łazy, Bałucianka.

Gmina finansuje wydatki związane z oświatą i wychowaniem, ochroną zdrowia oraz pomocy społecznej oraz w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz kultury fizycznej.

W związku z powyższymi analizami oraz analizami w pkt VI.1, należy przyjąć, że w celu efektywnego finansowania wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej dla nowej zabudowy poza już wyznaczoną w Studium należy pozyskać inwestorów prywatnych oraz dotacje od organów zewnętrznych. Gmina realizuje swoje zobowiązania, aczkolwiek w celu poprawy jakości dróg, w tym doprowadzenie ich do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi, potrzebne jest wsparcie zewnętrzne.

Lokalizację nowej zabudowy postuluje się uwarunkować rozwojem istniejącej infrastruktury w istniejącej zabudowie.

Należy dążyć do uzupełniania zabudową działek budowlanych pomiędzy istniejącą zabudową.

3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Zgodnie z przeprowadzonymi powyżej analizami, prognozami demograficznymi oraz możliwościami finansowymi gminy, stwierdza się, że na terenie gminy Rymanów w obecnych dokumentach planistycznych wyznaczona jest znaczna ilość terenów zabudowy mieszkaniowej w celu zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności. Dopuszcza się dodatkowe zmiany przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową zgodnie z wprowadzanymi zmianami, w celu rozgęszczania mieszkań oraz podnoszenia standardów zamieszkiwania.

W ”Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rymanów” przyjętym Uchwałą nr LV/554/14 z dnia 24 czerwca 2014 r. bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę kształtował się następująco:

lp.	oznaczenie	funkcja	powierzchnia brutto
		Tereny kontynuacji i uzupełnień zabudowy	
1.	**MW**	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.	3,72 ha
2.	**MN** **MNR**	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.	893,66 ha
3.	**MU**	Zabudowa mieszkaniowo – usługowa.	4,75 ha
5.	**U**	Zabudowa usługowa.	52,92 ha
6.	**UZ**	Zabudowa uzdrowiskowa.	23,02ha
7.	**US**	Tereny sportu i rekreacji.	41,43 ha
8.	**UT**	Zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej.	17,31 ha
9.	**P**	Zabudowa przemysłowa, składów i magazynów.	43,21 ha
10.	**RU**	Zabudowa usługowa związana z obsługą gospodarstw.	0,20 ha
11.		**Tereny wskazane pod rozwój**	
12.	**MN** **MNR**	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.	743,65 ha
15.	**U**	Zabudowa usługowa.	17,61 ha
16.	**US**	Tereny sportu i rekreacji.	41,43 ha
17.	**UT**	Zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej.	89,23 ha
18.	**UZ**	Zabudowa uzdrowiskowa.	79,64 ha
19.	**RU**	Zabudowa usługowa związana z obsługą gospodarstw.	1,26 ha
20.	**P**	Zabudowa przemysłowa, składów i magazynów.	39,16 ha

Podział zabudowy na poszczególne sołectwa – powierzchnia brutto zabudowy w ha:

Lp.	Nazwa miejscowości	MN, MNR	MN, MNR (*)	MU	MW	U	U (*)	UT	UT (*)	US	US (*)	UZ	UZ (*)	P	P (*)	RU	RU (*)
1.	Bałucianka	9,40	45,21	-	-	5,26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Bzianka	44,58	61,19	-	-	2,29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Głębokie	48,18	42,37	-	-	1,00	-	-	9,61	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Klimkówka	87,12	104,61	-	-	2,71	0,22	5,14	4,10	1,38	-	-	-	0,13	-	-	-
5.	Królik Polski	42,67	39,86	-	-	1,90	-	-	-	1,14	-	-	-	-	-	-	-
6.	Ladzin	50,64	27,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Łazy	12,93	-	-	-	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Milcza	73,71	36,91	-	-	2,43	-	-	-	1,46	-	-	-	-	-	-	-
9.	Posada Górna	64,25	28,30	-	-	-	-	-	-	-	1,82	-	-	1,64	-	-	-
10.	Puławy	18,28	47,76	-	-	-	-	-	2,09	15,45	14,39	-	-	-	-	-	-
11.	Rudawka Rymanowska	-	-	-	-	-	-	12,17	9,42	-	-	-	61,40	3,31	-	-	-
12.	Rymanów	155,45	152,20	4,75	1,63	15,79	8,22	-	10,97	2,75	-	-	-	20,09	31,99	0,20	1,26
13.	Rymanów - Zdrój	70,58	34,75	-	2,09	7,23	9,17	-	0,81	2,21	-	23,02	18,24	2,83	0,79	-	-
14.	Sieniawa	77,27	83,29	-	-	9,88	-	-	-	17,04	-		-	0,60	-	-	-
15.	Wisłoczek	9,73	17,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,38	-	-
16.	Wróblik Królewski	48,29	0,65	-	-	2,00	-	-	-	-	-	-	-	9,89	-	-	-
17.	Wróblik Szlachecki	60,61	17,25	-	-	2,06	-	-	-	-	-	-	-	4,72	-	-	-
18.	Wólka (m.niezamieszkała)	-	-	-	-	-	-	-	52,23	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Zmysłówka	19,97	3,93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	RAZEM	**893,66**	**743,65**	**4,75**	**3,72**	**52,92**	**17,61**	**17,31**	**89,23**	**41,43**	**16,21**	**23,02**	**79,64**	**43,21**	**39,16**	**0,20**	**1,26**

Oznaczenia w tabeli:
(*) - tereny wskazane pod rozwój

Powyższe tabele ukazują tereny zabudowy brutto tj. tereny o funkcji podstawowej wraz z funkcjami uzupełniającymi oraz terenami biologicznie czynnymi.

W związku z czym (na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) powierzchnie terenów brutto pomniejszono o powierzchnie biologicznie czynne oraz tereny wyznaczonej infrastruktury technicznej, co ukazano w poniższej tabeli.

Podział zabudowy na poszczególne sołectwa – powierzchnia netto zabudowy w ha:

lp.	oznaczenie	funkcja	powierzchnia netto
		Tereny kontynuacji i uzupełnień zabudowy	
1.	**MW**	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.	1,11 ha
2.	**MN** **MNR**	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.	268,09 ha
3.	**MU**	Zabudowa mieszkaniowo – usługowa.	2,37 ha
5.	**U**	Zabudowa usługowa.	15,87 ha
6.	**UZ**	Zabudowa uzdrowiskowa.	6,90 ha
7.	**US**	Tereny sportu i rekreacji.	37,28 ha
8.	**UT**	Zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej.	3,46 ha
9.	**P**	Zabudowa przemysłowa, składów i magazynów.	25,92 ha
10.	**RU**	Zabudowa usługowa związana z obsługą gospodarstw.	0,06 ha
11.		**Tereny wskazane pod rozwój**	
12.	**MN** **MNR**	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.	223,09 ha
15.	**U**	Zabudowa usługowa.	5,28 ha
16.	**US**	Tereny sportu i rekreacji.	37,28 ha
17.	**UT**	Zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej.	17,84 ha
18.	**UZ**	Zabudowa uzdrowiskowa.	23,89 ha
19.	**RU**	Zabudowa usługowa związana z obsługą gospodarstw.	0,37 ha
20.	**P**	Zabudowa przemysłowa, składów i magazynów.	23,49 ha

Maksymalną wysokość zabudowy wielorodzinnej ustalono na 4 kondygnacje nadziemne.

Maksymalną wysokość zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej oraz uzdrowiskowej ustalono na średnio 2,5 kondygnacje nadziemne.

Dla zabudowy przemysłowej, składów i magazynów oraz usługowej związanej z obsługą gospodarstw ustalono 1 kondygnację nadziemną.

Wysokość 1 kondygnacji nadziemnej ustalono także dla zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej.

W chwili obecnej na terenie gminy Rymanów przypada 4 763 mieszkań na 15 993 osób. Daje to wskaźnik 3,36 osób na jedno mieszkanie.

Średnia powierzchnia mieszkalna w gminie Rymanów wynosi 95 m² – zgodnie z danymi statystycznymi GUS.

W związku z powyższym na 1 mieszkańca gminy Rymanów przypada 28,27 m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej.

Zapotrzebowanie na łączną powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, w chwili obecnego zainwestowania i z liczbą ludności zgodną z końcem 2015 r. oraz przy wskaźniku 3,36 osób na jedno mieszkanie wynosi 452 122,11 m² (452,12 ha).

W obecnym studium oraz w miejscowych planach zostały zapewnione następujące wartości powierzchni użytkowych:

Dla Rymanowa, jako ośrodka nadrzędnego gminy przyjmuje się dla terenów:

- zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW): 0,49 ha x 0,7 x 4 kondygnacje = 1,37 ha.
- Minimalna całkowita maksymalna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) wynosi: 0,49 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 0,34 ha.

Należy zauważyć, że tereny zabudowy miasta Rymanów, dopuszczają w swoich zapisach oprócz zabudowy mieszkalnej lokowanie zabudowy usług. W związku z powyższym wprowadzono wskaźnik korygujący wynoszący 30% (wskaźnik został ujęty przy obliczaniu powierzchni terenów usługowych).

W związku z powyższym maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) wynosi: 0,34 ha x 0,7 x 4 kondygnacje = 0,60 ha.

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej MNR:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 92,29 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 161,52 ha.
- Minimalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 92,29 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 64,60 ha.

- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy miejscowości zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 92,29 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacja = 96,90 ha.

Przyjmując wskaźnik korygujący wynoszący 30% (wskaźnik został ujęty przy obliczaniu powierzchni terenów usługowych), maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 64,60 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 113,06 ha.

- zabudowy mieszkaniowo – usługowej MU:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów mieszkaniowo - usługowych (MU) wynosi: 2,37 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 4,15 ha.
- Minimalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów mieszkaniowo - usługowych (MU) wynosi: 2,37 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 1,66 ha.
- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa terenów mieszkaniowo - usługowych (MU), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 2,37 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 2,49 ha.

Ze względu na podział funkcji MU przyjmuje się wartość 50% powierzchni użytkowej dla każdej funkcji.

- zabudowy usługowej U:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U) wynosi: 7,20 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 12,60 ha.
- Minimalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U) wynosi: 7,20 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 5,04 ha.
- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 7,20 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 7,56 ha

- zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej UT:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usług turystycznych i rekreacji indywidualnej (UT) wynosi: 2,19 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 1,53 ha.

- zabudowy przemysłowej, składów i magazynów P:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy przemysłowej, składów i magazynów (P) wynosi: 12,05 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 8,44 ha.

- zabudowy usługowej związanej z obsługą gospodarstw RU:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy usługowej związanej z obsługą gospodarstw (RU) wynosi: 0,43 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 0,30 ha.

Dla pozostałych miejscowości przyjmuje się dla terenów:

- zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW): 0,62 ha x 0,7 x 4 kondygnacje = 1,74 ha.
- Minimalna całkowita maksymalna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MW) wynosi: 0,62 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 0,43 ha.

Należy zauważyć, że tereny zabudowy miasta Rymanów, dopuszczają w swoich zapisach oprócz zabudowy mieszkalnej lokowanie zabudowy usług. W związku z powyższym wprowadzono wskaźnik korygujący wynoszący 30% (wskaźnik został ujęty przy obliczaniu powierzchni terenów usługowych).

W związku z powyższym maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) wynosi: 0,43 ha x 0,7 x 4 kondygnacje = 1,21 ha.

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej MNR:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 398,89ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 698,06 ha.
- Minimalna całkowita maksymalna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 398,89 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 279,22 ha.
- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy miejscowości zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 398,89 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 418,83 ha.

Przyjmując wskaźnik korygujący wynoszący 30% (wskaźnik został ujęty przy obliczaniu powierzchni terenów usługowych), maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wynosi: 279,22 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 488,64 ha.

Ze względu na preferowaną i realną zabudowę gminy wynoszącą 1,5 kondygnacji, całkowita powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) oraz zabudowy

mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR) wyznaczona w studium i miejscowych planach wynosi: 279,22 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 293,18 ha.

- zabudowy usługowej U:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U) wynosi: 13,95 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 24,41 ha.
- Minimalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U) wynosi: 13,95 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 9,76 ha.
- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa terenów usługowych (U), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 13,95 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 14,65 ha.

- zabudowy uzdrowiskowej UZ:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy uzdrowiskowej (UZ) wynosi: 30,79 ha x 0,7 x 2,5 kondygnacje = 53,88 ha.
- Minimalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy uzdrowiskowej (UZ) wynosi: 30,79 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 21,55 ha.
- Średnia całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy uzdrowiskowej (UZ), zgodnie z tendencjami zabudowy gminy zabudową o wysokości 1,5 kondygnacji, wynosi: 30,79 ha x 0,7 x 1,5 kondygnacji = 32,33 ha.

- zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej UT:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów usług turystycznych i rekreacji indywidualnej (UT) wynosi: 19,11 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 13,38 ha.

- zabudowy przemysłowej, składów i magazynów P:

- Maksymalna całkowita powierzchnia użytkowa terenów zabudowy przemysłowej, składów i magazynów (P) wynosi: 37,36 ha x 0,7 x 1 kondygnacja = 26,15 ha.

Następujące wskaźniki warunkują planowanie usług publicznych w studium i miejscowych planach oraz zostały ujęte w powyższym zestawieniu:

Oświata:

- przedszkola - 0,90 m² powierzchni terenu na 1 mieszkańca;
- szkoły podstawowe i gimnazja - 2,0 m² na 1 mieszkańca;
- szkoły ponadpodstawowe – 4,3 m² na 1 mieszkańca;

Zdrowie i opieka społeczna:

- żłobek – 0,14 m²;
- placówka podstawowej służby zdrowia – 0,22 m²na 1 mieszkańca;

Kultura:

- domy i ośrodki kultury – 0,1 m² na 1 mieszkańca;
- biblioteki – 0,08 m² na 1 mieszkańca;
- usługi ponadpodstawowe – 2 m² na 1 mieszkańca;;

Rekreacja i sport:

- tereny zieleni wypoczynkowej i rekreacji (w tym place zabaw i gier sportowych, parki, zieleńce) – 10 m² na 1 mieszkańca;
- tereny sportu powszechnego (boiska, baseny, itp.) – 4 m² na 1 mieszkańca;

W związku z powyższym dla obszaru miasta Rymanowa należy zapewnić ok. 15,99 ha terenów usług sportu i rekreacji.

Przy obliczaniu chłonności terenów zabudowanych wzięto pod uwagę zapisy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania terenu gminy Rymanów.

Bilans i chłonność terenów przeznaczonych w studium, miejscowych planach oraz tereny zainwestowane w przeliczeniu na powierzchnię użytkową przedstawia zbiorczo poniższa tabela:

lp.	Rodzaj zabudowy	p. użytkowa maksymalna (wysokość 2,5 kondygnacji) [ha]	p. użytkowa średnia (wysokość 1,5 kondygnacji) [ha]	p. użytkowa (1 kondygnacja)
	Miasto Rymanów			
1.	MW	0,60	-	0,34
2.	MN,MNR	115,13	98,14	65,43
3.	U	63,28	8,8	5,87
5.	UT			1,53
6.	P			8,44
7.	RU			0,30
	Pozostałe miejscowości			
8.	MW	1,21		0,43
9.	MN,MNR	488,64	293,18	279,22
10.	U	234,35	14,65	9,76

11.	UZ	53,88	32,33	21,55
12.	UT	13,38		
13.	P	26,15		

Tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową w wariancie maksymalnym mają 605,58 ha powierzchni użytkowej a w wariancie uśrednionym i dostosowanym do zabudowy gminy 393,13 ha.

Obecne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową to 452,12 ha powierzchni użytkowej, co jest wartością zawartą pomiędzy wariantem maksymalnym a uśrednionym.

W związku z powyższym, aby spełnione zostało zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe zgodnie z tendencjami budowlanymi oraz zgodnie z obowiązującym studium oraz proponowaną jego zmianą, należy w sporządzanych w przyszłości planach ograniczyć wysokość zabudowy do 1,5 kondygnacji (z dopuszczeniem maksymalnie 2), jako zabudowę bardziej efektywną, ekonomiczną i przyjazną dla otoczenia.

Dopuszcza się zmianę wybranych terenów w studium pod zabudowę mieszkaniową, zgodnie z opracowywaną zmianą, pod warunkiem ograniczenia jej wysokości do 1,5 kondygnacji (obszary wprowadzone zmianą wynoszą 8,04 ha powierzchni użytkowej, co w połączeniu z wariantem uśrednionym i dostosowanym do zabudowy gminy daje łączną liczbę 401,17 ha, co jest zgodne z założeniami przedstawionego bilansu).

Zgodnie z powyższym, bilans powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej będzie się zawierał w wymaganym zapotrzebowaniu (w obliczeniu zostały ujęte także procentowo tereny wydzielone z zabudowy trenów mieszkaniowych).

Wariant maksimum zakłada przyrost powierzchni użytkowej o 32 %, co przekracza o 2% rezerwą wynosząca 30 % związaną z niepewnością działań inwestycyjnych, aczkolwiek przy obecnym stanie ekonomicznym, starzeniu się społeczeństwa, końcem tendencji zamieszkiwania kilku pokoleń w jednym domostwie oraz wysokich kosztów utrzymania domów o dużej kubaturze, należy wykluczyć budowanie budynków mieszkalnych o wysokości 2,5 kondygnacji. Budynki o takiej wysokości będą stanowiły niewielki odsetek inwestycji. W związku z powyższym wariant maksimum nie zostanie wykonany.

Kolejny bilans terenów należy sporządzić przy kolejnej aktualizacji studium w granicach administracyjnych miasta i gminy, w celu kolejnej weryfikacji tempa inwestowania na terenie gminy.

W obrębie opracowania wyznaczona jest duża ilość terenów przewidzianych pod usługi. Gmina ma charakter uzdrowiskowy, w którym dominują usługi związane z lecznictwem, wypoczynkiem, sportem i rekreacją. Jednym z uwarunkowań rozwoju gminy jest rozwój w/w usług, dlatego wyznaczone tereny pod te funkcje są prawidłowe dla omawianej gminy i należy dążyć do ich rozrostu co może przyczynić się w przyszłości do stworzenia nowych miejsc pracy, podniesienia walorów gminy oraz w związku z tym może przyczynić się do wzrostu liczby mieszkańców.

Należy także zauważyć, że pod definicją usług znajdują się także usługi oświaty, sakralne, administracji, zdrowia i opieki. Ze względu na podniesienie jakości życia i edukacji na terenie gminy należy rozwijać w/w usługi społeczne i ponadpodstawowe.

Po analizie wielkości terenów przeznaczonych pod usługi sportu i rekreacji stwierdza się, że 37,28 ha przeznaczone po w/w usługi, w pełni pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców na tego typu usługi (wymagana ilość to ok. 16 ha) oraz pokrywa zapotrzebowanie celów turystycznych. W miarę potrzeb można i należy rozwijać istniejące ośrodki o dalsze usług i sportu i rekreacji, co jest prawidłowe i zgodne z kierunkami rozwoju gminy.

Na terenie gminy obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej są tożsame z terenami przeznaczonymi pod zabudowę w studium.

W celu podniesienia jakości życia należy dążyć do zwiększenia powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca (m.in. w tym celu są wprowadzane zmianą studium korekty w przeznaczenia trenów) oraz rozwijać sektor związany z usługami, w tym zdrowotnymi. Dopuszcza się wyznaczenie terenów związanych z usługami sportu i rekreacji, usług związanych z opieką nad osobami starszymi, usług związanych z uzdrowiskowym charakterem gminy.

Rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę nie oznaczają ich dostępności na rynku nieruchomości. Z tego względu uznaje się za uzasadnione wyznaczanie nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę, w przypadku potwierdzenie zasadności takiego działania przez uchwałę Rady Miejskiej o przystąpieniu do zmiany studium.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Tabela 24 Stan prawny gruntów w mieście Rymanowie.

		Powierzchnia [ha]	Udział %
1.	Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	84	6,8
2.	Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	4	0,3
3.	Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0	0,0
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	65	5,3
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	15	1,2
6.	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	1	0,1

		Powierzchnia [ha]	Udział %
7.	Grunty osób fizycznych	1022	82,9
8.	Grunty spółdzielni	1	0,1
9.	Grunty kościołów związków wyznaniowych	17	1,4
10.	Wspólnoty gruntowe	0	0,0
11.	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0	0,0
12.	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
13.	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	3	0,2
14.	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
15.	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób innych niż wymienione wyżej	21	1,7
Razem		1233	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Na dzień 01. 01. 2011 r., największy udział gruntów w mieście Rymanów należał do osób fizycznych i wynosi 1 022 ha, czyli ok. 83% powierzchni obszaru miejskiego. Obszary gruntów należące do własności osób prywatnych mają z pewnością duże znaczenie dla zjawiska planowania przestrzennego. Oprócz osób fizycznych, gruntami na terenie miasta włada w niewielkim stopniu Skarb Państwa, do którego należą grunty z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste i stanowią 6,8% powierzchni gruntów miasta. Do SP należą również grunty przekazane w użytkowanie wieczyste i wynoszą zaledwie 4 ha.

Ponadto niewielkim obszarem władają gmina i związki międzygminne. Do ich własności należą grunty z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste i ich powierzchnia wynosi 65 ha oraz grunty przekazane w użytkowanie wieczyste – 15 ha. Najmniej gruntów przypada we władanie samorządowych osób prawnych, spółdzielni, województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste oraz osób nieznanych. Kościoły i związki wyznaniowe posiadają grunty własnościowe o powierzchni 17 ha, natomiast 21 ha, czyli 1,7% udziału w ogólnej powierzchni miasta należy do własności osób innych, bliżej nieokreślonych. W swym władaniu nie posiadają żadnych gruntów spółki Skarbu Państwa oraz powiaty.

Tabela 25 Stan prawny gruntów na obszarach wiejskich gminy Rymanów.

Nr Grupy rejestrowej	Wyszczególnienie	Gmina	
		Powierzchnia [ha]	Udział %
1.	Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	5867	38,1
2.	Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	315	2,0
3.	Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0	0,0
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	900	5,8
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	4	0,0
6.	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0,0
7.	Grunty osób fizycznych	7698	49,9
8.	Grunty spółdzielni	346	2,2
9.	Grunty kościołów związków wyznaniowych	100	0,6
10.	Wspólnoty gruntowe	41	0,3
11.	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	2	0,0
12.	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
13.	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	33	0,2
14.	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
15.	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób innych niż wymienione wyżej	110	0,7
Razem		15416	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

W gminie Rymanów na dzień 01. 01. 2011 r., zdecydowanie najwięcej gruntów należy do osób fizycznych – 7 698 ha, stanowi to ok. 50 % udziału w powierzchni całego terenu obszarów wiejskich. W dużym posiadaniu jest również Skarb Państwa, do którego należą grunty z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, ich powierzchnia wynosi 5 867 ha, co stanowi 38,1 % udziału w powierzchni gruntów gminy Rymanów. Ponadto niektóre tereny wiejskie stanowią własność gmin i związków międzygminnych, które władają gruntami

z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, gdzie powierzchnia tych gruntów wynosi 900 ha. Nieco mniej gruntów należy do spółdzielni, kościołów i związków wyznaniowych oraz wspólnot gruntowych. Na terenie obszarów wiejskich gminy Rymanów w posiadaniu gruntów nie są Spółki SP, samorządowe osoby prawne. Na tymże terenie nie występują grunty, stanowiące własność powiatów i województw, które zostały przekazane w użytkowanie wieczyste.

Na terenie gminy Rymanów występują działki, które stanowią tereny zamknięte. Znajdująca się poniżej tabela zestawia działki wchodzące w skład terenów zamkniętych w gminie Rymanów. Tereny zamknięte w miejscowościach wymienionych w poniższej tabeli obejmują tereny kolejowe wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

Tabela 26 Działki stanowiące tereny zamknięte

Obręb	Nr działki	Powierzchnia [ha]
Milcza	1363	1,96
Wróblik Królewski	385	3,96
Wróblik Królewski	387	1,22
Wróblik Szlachecki	1511/1	0,94
Wróblik Szlachecki	1511/2	6,24
Razem		14,32

Źródło: Decyzja Nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Min. Infrastruktury Nr 14, z dnia 30 grudnia 2009 r.)

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ STREF UZDROWISKOWYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Działalność gospodarcza opiera się na racjonalnym wykorzystywaniu zasobów naturalnych, co nie może dominować nad wymogami ochrony środowiska. Prowadzi to do konieczności prawnego wyodrębnienia obszarów, na których obowiązywać będą różnego rodzaju ograniczenia w ich użytkowaniu, z uwagi na wymagania ochrony środowiska przyrodniczego. Istotną rolę w krajobrazie gminy odgrywają również zasoby dziedzictwa kulturowego, które powinny być zachowane. W związku z powyższym na terenie gminy Rymanów ochronie podlegają:

- na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. **o ochronie przyrody**:
  - Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Rymanów” [PLH180016],
  - Obszar Chronionego Krajobrazu „Beskidu Niskiego”,
  - Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja Jaśliska” [PLH180014],
  - Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Wisłok Środkowy z dopływami” [PLH180030],
  - Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Ladzin” [PLH180038],
  - Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Las Hrabeński” [PLH180039].
  - Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Beskid Niski” [PLB180002],
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 września 1991 r, **o lasach**:

- ze względu na położenie w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców lasy na terenie gminy Rymanów uznaje się za szczególnie chronione,

- na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995r. **o ochronie gruntów rolnych i leśnych**:
  - grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III, zlokalizowane w zwartym obszarze przekraczającym 0,5 ha, w przypadku przeznaczenia ich na cele nierolnicze, wymagają uzyskania zgody Ministra,
  - grunty leśne będące własnością Skarbu Państwa, w przypadku przeznaczenia ich na cele nieleśne, wymagają uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska,
- na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. **o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami**:
  - zabytki na terenie gminy Rymanów wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego znajdujące się w strefie ochrony konserwatorskiej :
  - stanowiska archeologiczne,
  - obiekty zabytkowe chronione zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001r. **Prawo wodne**:
  - ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Rymanów,
  - obszar szczególnego zagrożenia powodzią,
  - wody podziemne, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony GZWP nr 432.
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. **o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych**:
  - zasady funkcjonowania uzdrowiska w Rymanowie Zdroju,
  - strefy ochrony uzdrowiskowej (A, B, C),
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. **Prawo górnicze i geologiczne**:
  - udokumentowane złoża kopalin, w tym złoża wód leczniczych;
  - tereny górnicze zatwierdzone odpowiednimi decyzjami administracyjnymi.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Rymanów miejscami występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych. Są to obszary o małej powierzchni i występują głównie na terenach niezagospodarowanych, rolnych i leśnych. Zjawisko osuwania się mas ziemnych zauważalne jest w miejscowościach: Rudawka Rymanowska, Rymanów Zdrój, Klimkówka.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

1. Udokumentowane złoża kopalin

W granicach gminy Rymanów znajduję się 6 udokumentowanych złóż kopalin (Tabela 30).

Tabela 27 Złoża kopalin w granicach gminy Rymanów

l.p.	Lokalizacja	Złoże	Uwagi
a)	Haczów	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane
b)	Iwonicz-Zdrój	Ropy naftowe	Złoże zagospodarowane
c)	Iwonicz-Zdrój	Wody lecznicze	Wody mineralne
d)	Rudawka Rymanowska	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana
e)	Rymanów-Zdrój	Wody lecznicze	Wody mineralne
f)	Wróblik Szlachecki	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo

Źródło: www.geoportal.pgi.gov.pl

Dokładna lokalizacja złóż została określona na rysunku studium (Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego).

2. Wody podziemne

Obszar gminy Rymanów zlokalizowany jest w obrębie górsko-wyżynnej prowincji hydrogeologicznej /wg A.S Kleczkowskiego/, w której wydzielono szereg mniejszych jednostek. Rymanów zalicza się do tej, która znajduje się w obrębie zewnętrznej części masywu Karpackiego, a dokładniej w obrębie Pogórza. Występujące tu wody wgłębne to głównie wody zbiornika czwartorzędowego oraz trzeciorzędowego. Dolina Wisłoka tworzy zbiornik wód podziemnych, który zalicza się do głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce. Zbiornik ten w przyszłości ma stać się jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości dla tego regionu. Z tego w względu wyodrębniono w obrębie doliny Wisłoka:

- Obszar wymagający najwyższej ochrony /ONO/;
- Obszar wysokiej ochrony /OWO/.

Istnienie w obrębie gminy obszaru o najwyższej i wysokiej ochronie (ONO i OWO) wymagać będzie ukierunkowanego gospodarowania na ich powierzchni. Potencjalnym źródłem zanieczyszczenia wód tego zbiornika mogą być niekontrolowane zrzuty wód komunalnych, powierzchniowy spływ lub infiltracja wód skażonych bituminami lub innymi związkami chemicznymi ze składowisk odpadów lub magazynowanych substancji chemicznych.

Największym bogactwem gminy Rymanów są wody mineralne i lecznicze, na podstawie, których powstało lecznictwo uzdrowiskowe. Na terenie uzdrowiska Rymanów-Zdrój występują

wody chlorkowo – wodorowęglano – sodowe, jodkowo, bromkowe z niewielką zawartością strontu, a także wolnego dwutlenku węgla. Wody są wydobywane ze złóż oligoceńsko-mioceńskich, zalegających na głębokości 250 m.

Od strony wschodniej Rymanowa Zdrój położona jest Rudawka Rymanowska, w której także występują wody mineralne siarczanowe oraz solanki jodowo-bromowe. Jeden z odwiertów dostarcza zmineralizowanej cieplicy o temperaturze 48°C.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W granicach gminy Rymanów występują następujące tereny górnicze (Tabela 31):

Tabela 28 Tereny górnicze w granicach gminy Rymanów.

L.p.	Nazwa terenu górniczego	Status	Rodzaj złoża
1.	Rymanów	aktualny	Wody lecznicze
2.	Iwonicz	aktualny	Wody lecznicze
3.	Rudawka Rymanowska	aktualny	złoża ropy naftowej parafinowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego
4.	Iwonicz-Zdrój 1	aktualny	złoża ropy naftowej parafinowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego
5.	Haczów - I	aktualny	Kruszywa naturalne
6.	Haczów - II	aktualny	Kruszywa naturalne
7.	Haczów III	aktualny	Kruszywa naturalne
8.	Wróblik - Sicina I	aktualny	Kruszywa naturalne
9.	Wróblik - Sicina II	aktualny	Kruszywa naturalne
10.	Wróblik – Północ I	aktualny	Kruszywa naturalne

Źródło: www.geoportal.pgi.gov.pl

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

1. Gminny system komunikacji

Dla prawidłowego i dynamicznego rozwoju regionów miejskich i wiejskich niezbędna jest sieć transportowa i komunikacyjna. Bezpośrednie i szybkie połączenia poszczególnych obszarów siecią transportu i komunikacji umożliwia rozwój społeczno – gospodarczy danego obszaru.

1.1. Infrastruktura drogowa

Sieć drogowa na terenie gminy Rymanów administrowana jest przez:

- Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad,
- Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Zakład Gospodarki Komunalnej.

Przez gminę przebiegają drogi:

- Krajowa,
- Wojewódzkie,
- Powiatowe,
- Gminne.

Gminę Rymanów cechuje dość dobrze rozwinięta struktura drogowa. Na jej terenie układ dróg umożliwia korzystne połączenie wewnętrzne jak i zewnętrzne. Niestety jednak większość odcinków drogowych nie zostało zmodernizowanych, przez co nawierzchnia dróg jest nadal w złym stanie i powoduje liczne utrudnienia w komunikacji publicznej.

1.1.1. Droga krajowa i drogi wojewódzkie

Główną oś komunikacyjną gminy Rymanów stanowi droga krajowa nr 28 relacji Zator - Wadowice - Rabka-Zdrój - Limanowa - Nowy Sącz - Gorlice - Jasło - Krosno - Sanok - Kuźmina - Bircza - Przemyśl - Medyka - Granica Państwa oraz drogi wojewódzkie: nr 887 relacji Brzozów - Rymanów - Daliowa - Barwinek; nr 889 relacji Sieniawa - Bukowsko - Szczawno.

Droga Krajowa nr 28 odznacza się dużymi walorami turystycznymi wpływając na rozwój turystyki na obszarze gminy. Na terenie gminy Rymanów droga posiada przekrój jednojezdniowy, a jej parametry odpowiadają klasie technicznej GP. Z kolei drogi wojewódzkie nr 887 oraz 889 odpowiadają klasie technicznej Z (drogi zbiorcze).

1.1.2. Drogi powiatowe

Drogi powiatowe stanowią ważny łącznik pomiędzy poszczególnymi gminami, ale mają również istotne znaczenie przy obsłudze terenów zlokalizowanych w granicach gminy. Przez obszar gminy Rymanów przebiega 12 dróg powiatowych o łącznej długości 43,77 km, administrowanych przez Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie. Zestawienie poszczególnych dróg wraz z ich numerami

znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 29 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Rymanów

Nr Drogi	Ciąg	Długość (km)	Klasa
P1974R	Krosno-Targowiska-Wróblik Szlachecki	2,499	Z
P2005R	Haczów-Wróblik Szlachecki	2,093	L
P2006R	Haczów-Bzianka-Besko	4,333	L
P2007R	Milcza-Besko	1,780	Z
P2008R	Wróblik Królewski-Ladzin	2,304	L
P2009R	droga przez wieś Klimkówka	2,860	L
P2010R	Milcza-Rymanów	4,135	Z
P2111R	Rymanów-Sieniawa-Głębokie	7,763	Z
P2112R	Królik Polski-Bałucianka	1,937	L
P2113R	Pastwiska-Puławy	6,875	L
P2114R	Rudawka Rymanowska - Wisłoczek	4,362	L
P2115R	droga przez wieś Puławy	2,829	L
Razem		43,77	

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie

1.1.3. Drogi gminne

Przez obszar gminy Rymanów przebiega ogólnie 84,11 km dróg gminnych w tym:
- o nawierzchni ulepszonej 54,49 km,
- o nawierzchni utwardzonej 3,5 km,
- o nawierzchni gruntowej 26,12 km,

Stan techniczny większości dróg jest dobry, należy jednak zwrócić uwagę na zbyt wysoki udział dróg gminnych o nawierzchni gruntowej.

Zestawienie dróg gminnych ustalone na podstawie Uchwały Nr IX/110/03 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 26.11.2003 r. (Dz. U. Woj. Podkp. Nr 182 poz. 2989 z dnia 22 grudnia 2003 roku), Uchwały Nr XXVI/256/09 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 20 marca 2009 r. (Dz. U. Woj. Podkp. Nr 32 poz. 881 z dnia 15 maja 2009 r.), Uchwały Nr XLV/464/10 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 27 sierpnia 2010 r. (Dz. U. Woj. Podkp. Nr 114 poz. 2113 z dnia 17 listopada 2010 r.) w sprawie zaliczenia dróg na terenie Gminy Rymanów do kategorii dróg gminnych, przedstawiono poniżej w tabeli.

Tabela 30 Wykaz dróg gminnych w gminie Rymanów

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
Rymanów	Działka nr 989	Boczna droga od ulicy kolejowej (DW 887)
	Działka nr 1041	Boczna droga od ulicy Mitkowskiego (DG)
	Działka nr 1085	Przedłużenie istniejącej drogi gminnej ul. Jesionowej
	Działka nr 1708	Część bocznej drogi od ul. Mitkowskiego (DG)
	Działka nr 2790/3	Droga pomiędzy ul. Zieloną a ul. Kalwaria
	Działka nr 3402	Boczna od ul. Osiedle
	Działka nr 3411	Boczna od ul. Osiedle
	Działka nr 3420	Boczna od ul. Osiedle
	Działka nr 3429	Boczna od ul. Osiedle
	Działka nr 3438	Ul. Osiedle- boczna od ul. Dworskiej (DP)
	Działka nr 3440	Boczna od ul. Osiedle
	Działka nr 4001	Boczna od ul. Roweckiego
	Działka nr 4021	Połączenie ulic Roweckiego, Sikorskiego, Bohaterów II Wojny Światowej
	Działka nr 4070/1, 4071	Pomiędzy ulicami Sikorskiego a Bohaterów II Wojny Światowej
	Działka nr 4035	Od głównego ciągu publicznej drogi gminnej ul. Bohaterów II Wojny Światowej
	Działka nr 4044. 4045	Od głównego ciągu publicznej drogi gminnej ul. Bohaterów II Wojny Światowej
	Działka nr 4054, 4058	Od głównego ciągu publicznej drogi gminnej ul. Bohaterów II Wojny Światowej
Ladzin	Działka nr 679	Boczna od DW 887
	Działka nr 1502	Boczna od DW 887
Wróblik Królewski	Działka nr 510	Boczna od DP
	Działka nr 521,526, 527	Boczna od DP
	Działka nr 547, 585	Boczna od DP
	Działka nr 570,737, 749	Boczna od DP
	Działka nr 574	Boczna od DP
	Działka nr 587	Boczna od DP
	Działka nr 578,729	Boczna od DP
	Działka nr 593,718	Boczna od DP

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 602	Boczna od DP
	Działka nr 650	Boczna od DP
	Działka nr 788	Boczna od DP
	Działka nr 679, 684	Boczna od działki nr 788
	Działka nr 712	Boczna od działki nr 788
	Działka nr 725	Boczna od działki nr 788
	Działka nr 767	Boczna od działki nr 788
	Działka nr 782	Boczna od DP
	Działka nr 697	Boczna od DP
	Działka nr 703, 607	Boczna od DP
Wróblik Szlachecki	Działka nr 1535/1	Część ul. Słonecznej
	Działka nr 1474/2	Boczna od ul. Słonecznej
	Działka nr 1484/3	Boczna od ul. Słonecznej
	Działka nr 1524	Boczna od ul. Sicińskiej
	Działka nr 1526	Boczna od ul. Sicińskiej
	Działka nr 1527	Część ul. Zielonej
	Działka nr 1530	Boczna od ul. Rymanowskiej
	Działka 1533, 1534	Boczna od ul. Rymanowskiej
	Działka nr 1536, 1539, 1540, 541	Ul. Długa
	Działka nr 1542, 1545/1, 1545/2	Boczna od ul. Długiej
	Działka nr 1537	Część bocznej od ul. Długiej
	Działka nr 1538	Boczna od ul. Długiej
Milcza	Działka nr 989/2	Boczna od ul. Sadowej
	Działka nr 1397	Boczna od drogi powiatowej DP Nr 2007 (dz. nr 1378)
	Działka nr 1463	Boczna od drogi powiatowej DP nr 2007 (dz.nr 1378)
	Działka nr 1362	Boczna od ul. Szkolnej (drogi powiatowej DP nr 2007R)
	Działka nr 1262	Boczna od ul. Szkolnej

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 1174/3	Boczna od ul. Szkolnej
	Działka nr 1015/1, 1015/2	Ul. Szkolna na odcinku od drogi powiatowej DP nr 2007R(PKP) do Bzianki
	Działka nr 973,974, 911	Ul. Ogrodowa na odcinku drogi wojewódzkiej DW nr 887 do ul .Szkolnej
	Działka nr 893	Ul. Ogrodowa na odcinku do drogi wojewódzkiej DW nr 887 do ul. Sadowej
	Działka nr 2023	Boczna od drogi wojewódzkiej DW nr 887
	Działka nr 833, 849, 990,973, 1005	Ul. Sadowa na odcinku drogi wojewódzkiej DW nr 887 do ul. Ogrodowej
	Działka nr 742, 638, 764, 663, 741, 810, 832	Ul. Słoneczna na odcinku drogi wojewódzkiej DW nr 887 do ul. Szkolnej
	Działka nr 551	Boczna od drogi wojewódzkiej DW nr 887
Łazy	Działka nr 2828/2	Przedłużenie istniejącej drogi gminnej
	Działka nr 2814	Boczna od istniejącej drogi gminnej
	Działka nr 2820	Boczna od istniejącej drogi gminnej
Sieniawa	Działka nr 391	Boczna od ul. Długiej
	Działka nr 829/6	Pomiędzy ul. Słoneczną a ul. Nad Zalewem
	Działka nr 1051/2	Boczna od ul. Wiśniowej
	Działka nr 1052/2	Boczna od ul. Wiśniowej
	Działka nr 1106	Boczna od ul. Długiej (odcinek DK nr 28)
	Działka nr 1111,1113	Boczna od DK 28
	Działka nr 1126, 1129	Ul. Długa
	Działka nr 1132	Boczna od ul. Długiej
	Działka nr 1135/1, 1135/9	Ul. Nad Zalewem
	Działka nr 1137/1	Ul. Kwiatowa
	Działka nr 1138/2	Ul. Słoneczna
	Działka nr 1143	Pomiędzy ul. Słoneczną a ul. Nad Zalewem
	Działka nr 1144	Pomiędzy ul. Słoneczną a ul. Kwiatową
	Działka nr 1145	Pomiędzy ul. Słoneczną a ul. Nad Zalewem
	Działka nr 1146	Pomiędzy ul. Wiśniową a ul. Kwiatową
	Działka nr 1147	Pomiędzy ul. Wiśniową a ul. Kwiatową

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 1148,1182	Ul. Wiśniowa
	Działka nr 1149, 1178, 1180	Ul. Gospodarska
	Działka nr 1168	Boczna od ul. Długiej
	Działka nr 1169/5	Boczna od ul. Wiśniowej
	Działka nr 1174, 1177	Boczna od ul. Zielonej
	Działka nr 1181	Pomiędzy ul. Gospodarską a ul. Wiśniową
	Działka nr 1216	Boczna od ul. Wiśniowej
	Działka nr 1227	Ul. Zielona
	Działka nr 1228	Ul. Rymanowska
Klimkówka	Działka nr 68	Boczna od ul. Kasztanowej (DK 28)
	Działka nr 163	Boczna od ul. Kasztanowej (DK 28)
	Działka nr 221	Boczna od ul. Kasztanowej (DK 28)
	Działka nr 554	Boczna od ul. Zdrojowej (DP)
	Działka nr 2429	Boczna od ul. Zdrojowej (DP)
	Działka nr 2443	Boczna od ul. Zdrojowej (DP)
	Działka nr 3045, 3113	Boczna od ul. Zdrojowej (DP)
	Działka nr 4098/2	Boczna od ul. Zdrojowej (DP)
	Działka nr 4183, 4185/1	Boczna od ul. Osiedlowej
Posada Górna	Działka nr 32	Boczna od ul. 3-ego Maja
	Działka nr 65	Boczna od ul. 3 –ego Maja
	Działka nr 105	Boczna od ul. 3-ego Maja
	Działka nr 191/1	Boczna od ul. 3-ego Maja
	Działka nr 226	Boczna od ul. 3 –ego Maja
	Działka nr 297	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 411	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 688	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 743	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 952	Boczna od ul.3 –ego Maja

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 958	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 982	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 990	Boczna od ul.3 –ego Maja
	Działka nr 1023, 752/1	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1062	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1091	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1132,1185	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1156	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1271	Część ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1322	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1422	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1425,1577	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1697	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1773	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
	Działka nr 1797	Boczna od ul. Nadbrzeżnej
Rymanów Zdrój	Działka nr 911/1, 911/2, 911/3, 1979	Ul. Ogrodowa
	Działka nr 911/4, 1898/3	Ul. Kasztanowa
	Działka nr 2009/5	Ul. Słoneczny Stok
Deszno	Działka nr 96	Ul. Sosnowa
	Działka nr 192	Ul. Spacerowa
	Działka nr 534	Boczna od ul. Szkolnej
	Działka nr 751	Ul. Krzemienna
	Działka nr 816, 828	Boczna od ul. Węgierskiej (DW 887)
	Działka nr 919	Boczna od ul. Węgierskiej (DW 887)
	Działka nr 1163	Boczna od ul. Węgierskiej (DW 887)
	Działka nr 1262	Boczna od ul. Węgierskiej (DW 887)
Królik Polski	Działka nr 177	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 217	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 235	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 255	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 272	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 292	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działa nr 318,336	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 362	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 429/2	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 519	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 529	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 532	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 534	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 542, 672,687	Ul. Dąbrówka
	Działka nr 545, 567	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 549	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 615, 663	Boczna od ul. Dąbrówka
	Działka nr 713	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 720, 813	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 730, 741, 781, 786, 787	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 734	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 761	Boczna od ul. Bieszczadzkiej (DW 887)
	Działka nr 836	Ul. Zielona
	Działka nr 1016	Boczna od ul. Bieszczadzkiej
	Działka nr 1287	Boczna od ul. Bieszczadzkiej
	Działka nr 1307	Boczna od ul. Bieszczadzkiej
	Działka nr 1339	Boczna od ul. Bieszczadzkiej
	Działka nr 1357	Boczna od ul. Bieszczadzkiej
Bałucianka	Działka nr 225/1	Przedłużenie DP
	Działka nr 240,246, 248	Boczna od DP

Miejscowość	Działka stanowiąca drogę	Charakterystyka
	Działka nr 249	Boczna od działki nr 252
	Działka nr 250	Boczna od DP
	Działka nr 252	Boczna od DP
	Działka nr 253	Boczna od działki nr 225/1
	Działka nr 255	Boczna od działki nr225/1
	Działka nr 258/2	Boczna od działki nr 225/1

1.2. Infrastruktura kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 108. Jest to linia jednotorowa relacji Stróże – Krościenko. W miejscowości Wróblik Szlachecki występuje stacja kolejowa z bocznicą. Stacja osobowo – towarowa oddalona jest 5 km od miejscowości Rymanów. Natomiast w miejscowości Milcza znajduje się przystanek kolejowy. Linia kolejowa przebiega przez teren wsi Milcza, Wróblik Szlachecki i Wróblik Królewski i jej długość na tym odcinku wynosi 5,6 km.

1.3. Infrastruktura lotnicza

Na terenie gminy Rymanów nie znajduje się żadne lotnisko. Najbliższe lotnisko zlokalizowane jest w południowej części miasta Krosna, w Rzeszowie - 75 km oraz w Krakowie – 180 km.

Krośnieńskie lotnisko jest własnością miasta od 2005 roku. Zarządza nim Aeroklub Polski, a głównym użytkownikiem jest Aeroklub Podkarpacki, który wykorzystuje lotnisko głównie do celów szkoleniowych i sportowych, w oparciu o istniejące trzy pasy trawiaste. Możliwości korzystania są ograniczone ze względu na zniszczoną nawierzchnię, brak utwardzonego pasa startowego oraz oświetlenia. Lotniska cywilne w Rzeszowie i Krakowie obsługują połączenia pasażerskie w zasięgu regionalnym i międzynarodowym.

1.4. Komunikacja autobusowa

Komunikacja autobusowa obejmuje teren całej gminy. Komunikacja autobusowa na terenie gminy obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Krośnie Spółka Akcyjna. Przez teren gminy kursują również autobusy należące do Veolia Transport Sp. z.o.o oddział w Sanoku, Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Rzeszowie Spółka Akcyjna oraz innych krajowych przewoźników.

1.5. Szlaki turystyczne

Gmina Rymanów posiada bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki czynnej, głównie rowerowej. Ukształtowanie terenu wraz z atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kulturowym tworzą podstawę do przeprowadzenia przez teren gminy tras i dróg

rowerowych. W obrębie gminy wyodrębniono następujące szlaki:

- **rowerowy szlak „Etnograficzny”** o długości 30,48 km. – początek i koniec trasy znajduje się na rynku Rymanowa. Trasa przebiega przez miejscowości: Rymanów, Posada Górna, Rymanów Zdrój, Deszno, Królik Polski, Rudawka Rymanowska, Sieniawa, Rymanów
- **rowerowy szlak „Między Zdrojami”** o długości 24,32 km- początek trasy znajduje się na rynku Rymanowa a kończy przy kościele w Rymanowie. Trasa tworzy pętlę: Rymanów, Posada Górna, Rymanów-Zdrój, Królik Polski, Bałucianka, Iwonicz-Zdrój, Klimkówka, Rymanów.
- **rowerowy szlak „Doliną Wisłoka”** o długości 30,87 km- początek i koniec trasy znajduje się na rynku w Rymanowie i przebiega przez miejscowości: Rymanów, Ladzin, Wróblik Szlachecki, Wróblik Królewski, Milcza, Bzianka, Besko, Mymoń, Sieniawa, Rymanów.
- **familijna ścieżka rowerowa** o długości 3,5 km – trasa znajduje się w Rymanowie Zdroju. Rozpoczyna się i kończy na parkingu Leśniczówki w Rymanowie Zdroju. Trasa przebiega w kierunku wschodnim mijając m.in. źródło „Krokusowe”, kapliczkę św. Huberta
-

Obraz 2 - Szlaki rowerowe

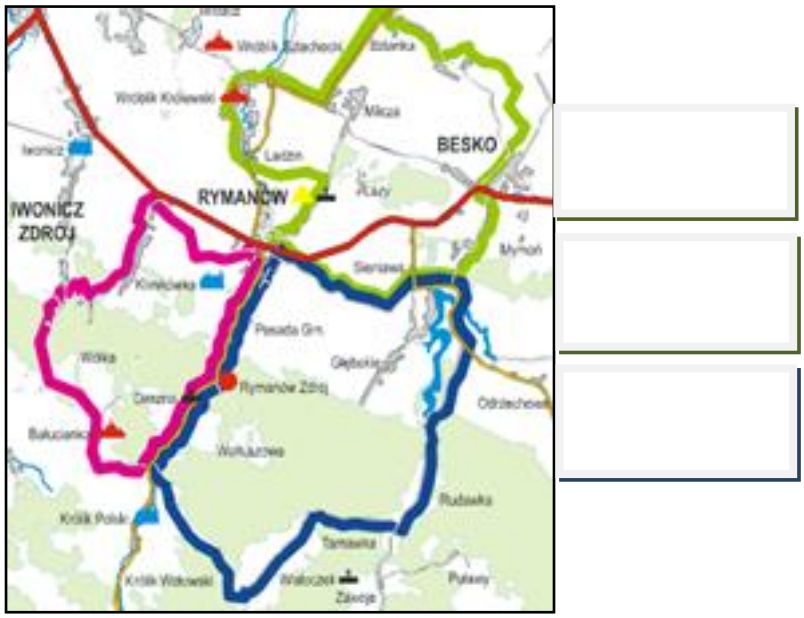

Źródło: www.podkarpackie.pl

Oprócz szlaków rowerowych w gminie występują szlaki piesze, dzięki którym możemy podziwiać dorobek kulturowy gminy i czerpać z walorów zdrowotnych. Wyróżnione zostały szlaki takie jak:

- **Szlaki tematyczne**

  - **Polsko – Słowacki Szlak Świątyń Karpackich: Stropkov – Krosno**, umożliwia poznanie interesujących cerkwi po stronie słowackiej, a od przejścia granicznego w Barwinku zabytkowych świątyń po stronie polskiej, m.in. w Klimkówce (drewniane kościoły, parafialny i pw. Świętego Krzyża), Rymanowie (kościół parafialny, synagoga), w Bałuciance (drewniana cerkiew), w Króliku Polskim (kościół drewniany);

- **Szlak naftowy**, szlak transgraniczny, który łączy ze sobą miejsca związane z narodzinami i historią przemysłu naftowego. Jego główną oś: Jasło – Krosno- Lesko – Ustrzyki Dolne – Sambor – Borysław – Drohobycz – Lwów wzbogacają pętle dla turystyki pieszej i rowerowej. Na terenie gminy Rymanów ślady działalności kopalni ropy pozostały w Klimkówce, Rymanowie Zdroju przy ścieżce przyrodniczej „Rymanów Zdrój", w Rudawce Rymanowskiej w dolinie potoku Połonek oraz w Głębokiem (ślady kopanek).

- **Szlak Architektury Drewnianej- trasa krośnieńsko – brzozowska** – umożliwia poznanie najcenniejszych drewnianych zabytków regionu krośnieńskiego, m.in. w gminie Rymanów szlak ten łączy cerkiew w Bałuciance, Kościół w Króliku Polskim, świątynię w Klimkówce oraz najstarszą zabudowę Rymanowa Zdroju.

- **Szlak papieski** – odcinek szlaku głównego beskidzkiego w Beskidzie Niskim, którym w 1964 roku wędrował biskup Karol Wojtyła. W Rymanowie Zdroju wydarzenie to upamiętnia kapliczka nad brzegiem rzeki Tabor w północnej części uzdrowiska, wzniesiona w 2004 roku.

- **Szlak Chasydzki** – łączy 17 miejscowości z terenu Podkarpacia i Lubelszczyzny, które związane są z ruchem chasydzkim. Szlak przechodzi przez m.in. Rymanów. W przyszłości planuje się dołączenie do szlaku innych miejscowości z terenu Polski, Ukrainy, Słowacji, Węgier i Rumunii.

- **Ścieżki spacerowe**

- **Ścieżka z Rymanowa Zdroju przez Kalwarię do Rymanowa** – długość 4 km, przebiega północnymi stokami Mogiły (obok wyciągu narciarskiego), a następnie polną drogą przez Pańską Górę i Kalwarię do Rymanowa

- **Ścieżka z Rymanowa Zdroju przez Klimkówkę do Iwonicza Zdroju** – długość 7,57 km, trasa w pierwszym odcinku zgodna ze ścieżką z Rymanowa Zdroju przez Kalwarię do Rymanowa. Od górnej stacji wyciągu narciarskiego znaki prowadzą do kościółka Znalezienia Krzyża Św. i Klimkówki do Iwonicza- Zdroju

- **Ścieżka z Rymanowa Zdroju przez Przymiarki do Iwonicza - Zdroju** - długość ok. 7 km. Trasa wiedzie wzdłuż ulic: Zdrojoweji Spacerowej od Deszna. Dalej ścieżką początkową przez las, a wyżej terenem otwartym na widokowy grzbiet Kopy - Przymiarek. Zejście do Iwonicza w zachodniej części grzbietu, na terenie nieistniejącej wsi łemkowskiej Wólka.

- **Ścieżki na Wołtuszowej** - powstały dzięki prywatnej inicjatywie gospodarstwa agroturystycznego „ Dom pod Lipą". Są to trzy starannie oznakowane i dobrze urządzone trasy spacerowe:

1. Zielona „ do Królowej Wołtuszowej"

2. Niebieska „ ścieżka Łemka"

3. Żółta „ na Beskidzką Połoninę"

Węzeł ścieżek znajduje się przy cerkwisku Wołtuszowej. Trasa przybliża turystom i spacerowiczom dzieje nieistniejącej wsi łemkowskiej, a także wprowadza w świat otaczającej przyrody.

- **Ścieżki przyrodnicze**

  - **Ścieżka przyrodnicza „Rymanów Zdrój”** – długość ścieżki wynosi ok. 5 km, czas przejścia od 2 do 4 godz. Początek znajduje się w dolinie Czarnego Potoku na parkingu przy Leśnictwie Rymanów Zdrój. Na trasie znajduje się kilkanaście stanowisk przyrodniczych oraz historycznych. Do najciekawszych należą: torfowisko, Góra Zamczysko, miejsce po kopalni ropy naftowej z początku XX wieku, daglezje zielone, Leśna Klasa Dydaktyczna (rośliny zielone, krzewy i drzewa opatrzone tabliczkami informacyjnymi), Polana Horodziska z kwitnącymi tu jesienią zimowitami, Polana Wilcza, której przeszłość związana jest z założycielką Rymanowa Zdroju Anną z Działyńskich Potocką, cerkwisko i cmentarz w Wołtuszowej oraz punkt czynnej ochrony płazów.

- **Ścieżka Zdrowia**

Zlokalizowana w południowej części uzdrowiska, na zboczach doliny Czarnego Potoku. Długość trasy wynosi 3,35 km

2. Gospodarka wodno-ściekowa

2.1. Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy gminy Rymanów zaopatrywani są w wodę ze studni kopanych przydomowych, w wodę podziemną pochodzącą ze studni wierconych oraz w wodę powierzchniową ze zbiornika zaporowego Sieniawa na Wisłoku.

Tabela 31 Dane liczbowe charakteryzujące system wodociągowy w mieście Rymanów

Wyszczególnienie	Miasto Rymanów							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	8,8	8,8	9,9	11,2	11,2	11,2	11,8	11,8
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	362	366	368	398	398	404	416	425
Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam^3)	39,4	38,4	39,3	40,3	39,4	40,8	39,5	41,6
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach (osoba)	1612	1613	1629	1674	1673	------	------	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2012 długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie miasta wynosiła 11, 8 km. Jak wynika z wyżej umieszczonych danych, sieć podlega ciągłej rozbudowie, co przekłada się na dalszy rozwój uzbrojenia terenu w wodociągi na terenie ośrodka miejskiego Rymanów. Rozbudowie wodociągów towarzyszy wzrost liczby połączeń odprowadzanych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Od roku 2005 do 2012 liczba połączeń zwiększyła się o 63 sztuki. Na terenie miasta w roku 2009 z czynnej sieci wodociągowej korzystało 1673 osób, co stanowiło 46 % ludności zamieszkującej w mieście. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności miasta

Rymanowa jest wodociąg publiczny ze stacji uzdatniania w Sieniawie, zasilanej w wodę powierzchniową ze zbiornika zaporowego na rzece Wisłok.

Wykres 17. Długość sieci wodociągowej na terenie miasta Rymanów w latach 2005 - 2012

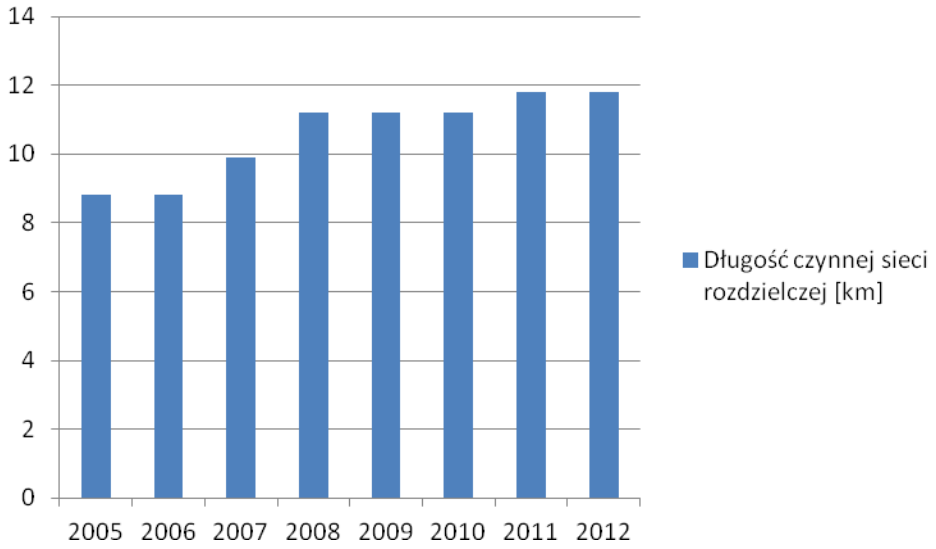

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 32 Dane liczbowe charakteryzujące system wodociągowy na obszarach wiejskich gminy.

Wyszczególnienie	Obszar wiejski gminy							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	47,8	47,8	47,8	58,8	58,8	58,8	58,8	59,9
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	807	811	826	843	848	866	866	866
Woda dostarczona gospodarstwom domowym(dam3)	49,4	61,6	62,7	61,9	49,5	49,4	52	49,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (os.)	4235	4238	4283	4337	4345	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie obszarów wiejskich gminy Rymanów długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2005 - 2007 nie ulegała zmianie. Dopiero w roku 2008 nastąpiła rozbudowa sieci wodociągowej. Podobnie liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych podniosła się w roku 2012 do 866. Z zaopatrzenia w wodę z sieci komunalnej w roku 2009 korzystało 4 345 osób zamieszkujących tereny wiejskie. Poniższy wykres prezentuje parametry sieci wodociągowej w latach 2005 – 2012.

Wykres 18. Długość sieci wodociągowej na obszarach wiejskich gminy Rymanów w latach 2005 – 2012.

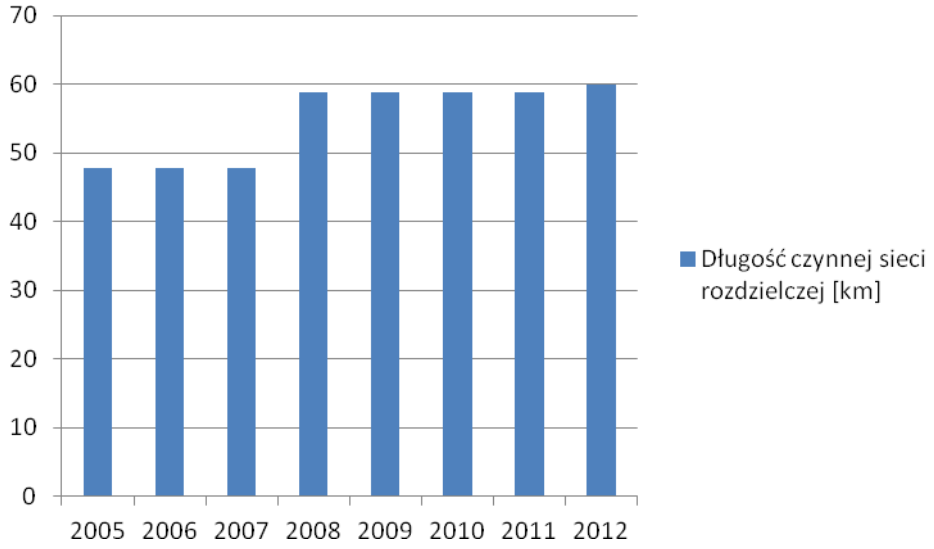

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sposoby zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Rymanów są zróżnicowane. Dane liczbowe pokazują, że wiele mieszkańców zaopatruje się w wodę z innych źródeł niż z wodociągów wiejskich i lokalnych. Dowodem na to jest mała liczba ludności zaopatrującej się w wodę z tego rodzaju źródła, która w roku 2009 wynosiła zaledwie 6 018 osób. Stanowi to zaledwie 38 % ogólnej liczby ludności zamieszkującej gminę Rymanów.

Z sieci wodociągowych korzysta ludność osadzona w miejscowościach o skoncentrowanej zabudowie, natomiast na pozostałych terenach dominuje indywidualne zaopatrzenie z własnych studni kopanych przydomowych oraz studni wierconych.

Urządzenia zaopatrzenia w wodę występujące na terenie gminy Rymanów:

- zbiornik wodny w Sieniawie,
- ujęcie wody ze zbiornika,
- zakład uzdatniania wody,
- przepompownia wody o wydajności 36 000 m3/dobę,
- zbiorniki wyrównawcze dla Rymanowa o poj. 2 x 1 200 m³,
- przepompownia dla Rymanowa Zdroju o wydajności 900 m³/dobę,
- przepompownia w Klimkówce dla Iwonicza Zdroju,
- zbiorniki wodne w Klimkówce o pojemności 2 x 2000 m³ dla Iwonicza,
- ujęcie wody z trzech studni głębinowych o wydajności 900 m3/dobę „Pod Kamieniołomem” dla Rymanowa Zdroju,
- kontenerowa stacja uzdatniania wody,
- przepompownia wody dla Rymanowa Zdroju,
- zbiornik wyrównawczy o poj. 400 m3 „Nad Stomilem”.

W granicach administracyjnych gminy Rymanów występuje 6 wodociągów, w tym dwa grupowe, a należą do nich:

- wodociąg grupowy tłoczny Sieniawa – Krosno przez Rymanów, Klimkówkę śr. 500 mm długość – 9, 5 km,
- wodociąg tłoczny grupowy Sieniawa – Rymanów śr. 400 mm dług. 4,2 km,
- wodociąg tłoczny Rymanów – Rymanów Zdrój śr. 300 mm dług. 3,5 km,
- wodociąg tłoczny Klimkówka - Iwonicz Zdrój śr. 400 mm dług. 3,0 km,
- wodociąg tłoczny Klimkówka – Iwonicz WOPR śr. 200 mm dług. 1,00 km,
- wodociąg tłoczny do zbiorników wodnych w Rymanowie dług 1,00 km.

W sieć wodociągową rozdzielczą zaopatrzone są takie miejscowości jak:

- Klimkówka,
- Rymanów,
- Rymanów Zdrój,
- Sieniawa,
- Głębokie,
- Posada Górna

a w sieć wodociągową z ujęć powierzchniowych i źródlanych wyposażona jest:

- część miejscowości Posada Górna,
- Deszno,
- Królik Polski,
- Wisłoczek
- Puławy.

Miejscowości, w których woda nie jest dostarczana mieszkańcom z wodociągu grupowego z Sieniawy oraz wodociągów i ujęć lokalnych, zaopatrywane są z indywidualnych studni kopanych. Ograniczenia budżetowe gminy uniemożliwiają zaopatrzenie pozostałych mieszkańców gminy w wodę z wodociągu grupowego oraz wodociągów lokalnych.

2.2. Kanalizacja sanitarna i deszczowa

Gmina Rymanów posiada częściowo rozwiązany problem gospodarki ściekowej. Kanalizacja sanitarna wykonana jest w większości miejscowości w gminie. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 136/06 Wojewody Podkarpackiego z dnia 11 grudnia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Rymanów, kanalizacją powinny zostać objęte następujące miejscowości:

- Rymanów
- Rymanów Zdrój
- Posada Górna
- Królik Polski,
- Klimkówka,
- Ladzin,
- Wróblik Szlachecki,
- Wróblik Królewski,
- Milcza,
- Sieniawa,
- Łazy,

- Głębokie,
- Bzianka,
- Puławy,
- Wisłoczek
- Bałucianka
- Rudawka Rymanowska.

Teren gminy Rymanów wyposażony jest w rozdzielczy system kanalizacji. Ścieki odprowadzane są kanalizacją sanitarną do oczyszczalni ścieków. Kanalizacja sanitarna wykonana jest w mieście Rymanowie, Rymanowie - Zdroju, Posadzie Górnej, Klimkówce, Króliku Polskim, Milczy, Głębokiem, , Ladzinie, Wróbliku Szlacheckim, Wróbliku Królewskim, Bziance, Sieniawie Do roku 2020 zaplanowane jest sukcesywne podłączanie kolejnych miejscowości do kanalizacji sanitarnej.

W mieście Rymanowie znajduje się oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna z usuwaniem związków biogennych w oparciu o metodę związków biogennych o przepustowości Qśrd = 2000 m3/d, Qmax = 2500 m3/d. Oczyszczalnia ta ma możliwość rozbudowy do 4400 m3/d, co umożliwiłoby przyjęcie ścieków z terenu całej gminy poprzez system istniejącej sieci oraz wydłużenie jej i wybudowanie kilku przepompowni ścieków. Wybudowana oczyszczalnia i kolektory sanitarne zapewniają ochronę ekologiczną rzeki Tabor, która wpada do rzeki Wisłok. Kolektor sanitarny „A" wybudowany został już w latach 70 – tych ubiegłego wieku, a w kolejnych latach powstawały nowe kolektory. Do oczyszczalni są podłączone budynki mieszkalne oraz budynki użyteczności publicznej, a także zakłady pracy oraz sanatoria w Rymanowie Zdrój. W 2013 roku zakończy się I etap modernizacji oczyszczalni obejmujący gospodarkę osadową oczyszczalni. II etap przewidywany jest do realizacji w okresie późniejszym.

Tabela 33 Dane liczbowe charakteryzujące system kanalizacyjny w mieście Rymanów

Wyszczególnienie	Miasto Rymanów							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	31,8	36,4	36,4	36,4	36,4	36,4	36,4	36,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	714	728	742	747	753	763	782	800
Ścieki odprowadzone (dam$^{3)}$	89,8	86,6	90,3	97,5	95,4	---------	102	103
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	2950	2946	2977	2973	2974	---------		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na przełomie roku 2005/2006 uległa niedużej zmianie . W 2012 roku długość sieci wynosiła 36,4 km, podobnie jak w poprzednich latach. Zmianie natomiast uległa ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (z 714 szt. w roku 2005 do 800 szt. w roku 2012). W mieście Rymanów z sieci kanalizacyjnej w roku 2009 korzystało 2 974 mieszkańców. Zmiana długości czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Rymanów przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Rymanów w latach 2005 – 2012.

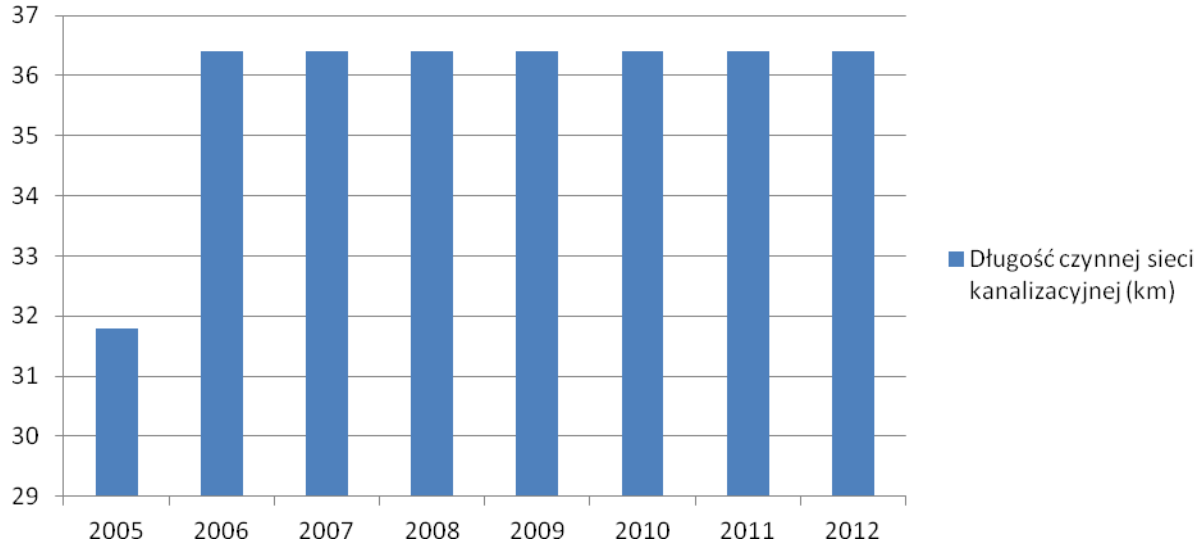

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 34 Dane liczbowe charakteryzujące system kanalizacyjny na obszarach wiejskich

Wyszczególnienie	Obszar wiejski gminy							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	136,6	156,2	156,2	160,6	157,8	169,9	169,9	169,9
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1942	2220	2290	2246	2222	2371	2430	3267
Ścieki odprowadzone (dam$^{3)}$	334,6	372,8	395,2	420,9	328,9	-------	433,4	424,8
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	6217	6716	6743	6791	6784	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obszary wiejskie gminy Rymanów w roku 2012 zaopatrzone były w sieć kanalizacyjną o długości 169,9 km. W odniesieniu do poprzednich analizowanych lat długość ta wzrasta, jednakże od roku 2010 utrzymuje się na takim samym poziomie. Sukcesywnemu wzrostowi ulega liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (w roku 2012 liczba ta wynosi 3267). Wzrosła także liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. Zmianę długości czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Rymanowa przedstawia poniższy wykres.

Wykres 20. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie obszarów wiejskich w latach 2005-2012

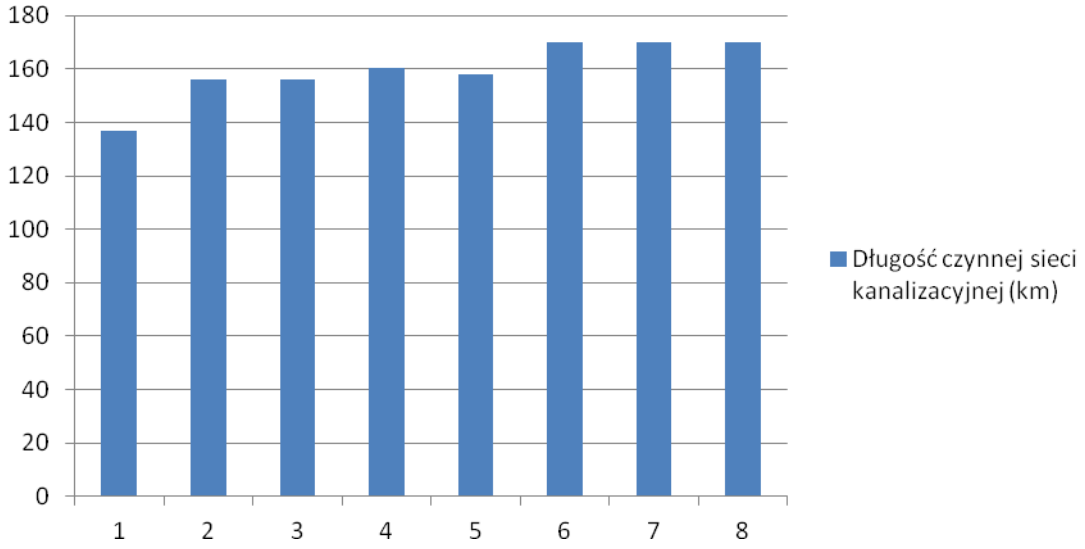

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 21 – Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania

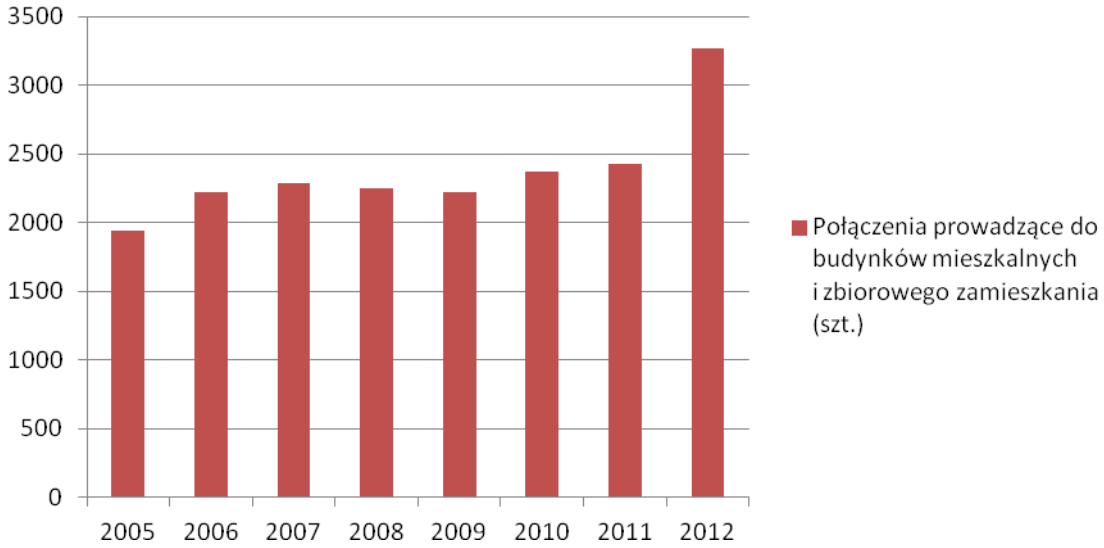

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przez cały obszar gminy w roku 2012 biegła sieć kanalizacyjna o długości 169,9 km. Gmina w ciągu kolejnych kilku lat planuje dalszą rozbudowę, w celu polepszenia warunków bytowych mieszkańców. Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na ten rok wynosiła 3 267, natomiast z sieci kanalizacyjnej w 2012 roku korzystało 95% ogółu mieszkańców w gminie miejsko- wiejskiej Rymanów. Ponadto w latach 2005- 2010 cały czas wzrastała ilość odprowadzanych ścieków, a największą zanotowano w 2008 roku, gdzie wyniosła 328,9 dm3. Zdecydowana większość miejscowości gminy Rymanów jest skanalizowana.

Aby gmina była w 100% wyposażona w urządzenia odprowadzające ścieki sanitarne, należy wybudować kanalizację sanitarną w miejscowościach: Rudawka Rymanowska, Puławy, Wisłoczek, Łazy, Bałucianka.

Kanalizacja deszczowa zlokalizowana jest na terenie miasta Rymanowa, gdzie wody odprowadzane są do rzeki Tabor. Wieś Sieniawa, która znajduje się w strefie ochrony zbiornika wodnego, zaopatrzona jest w kolektor deszczowy. Kolektor ten odprowadza wodę do rzeki Wisłok poniżej zapory wodnej.

Utrudnienia w odprowadzaniu ścieków opadowych do kanalizacji sanitarnej z budynków mieszkalnych, powodują w dużym stopniu problemy technologiczne i finansowefunkcjonującej oczyszczalni ścieków.

3. Gospodarka odpadami

Zagrożenie środowiska odpadami jest jednym z ważniejszych problemów ekologicznych. Odnosi się to przede wszystkim do rosnącej masy odpadów komunalnych przy jednoczesnym braku miejsc pod bezpieczną lokalizację wysypisk. Problem ten dotyka również gminę Rymanów, która nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych. Ukształtowanie terenu i gęsta sieć cieków wodnych w tym regionie powoduje, że każde zanieczyszczenie powierzchni ziemi zagraża czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Na terenie gminy Rymanów szczególnie zagrożona jest rzeka Wisłok. Niesegregowane odpady w części dostarcza się na składowiska do Zagórza (m. Średnie Wielkie), a w niektórych przypadkach np. złe warunki pogodowe do Dukli. Pozostałe odpady regularnie są wywożone na wysypisko w Krośnie.

Problem gospodarki odpadami w gminie rozwiązywany jest poprzez rozstawianie kontenerów i pojemników przy zakładach pracy, w których gromadzone są śmieci, a następnie wywożone są na wysypisko do Krosna. Poniższa tabela przedstawia liczbowe zestawienie ilości wywiezionych odpadów w latach 2008 – 2012:

Tabela 35 – Zestawienie ilości wywiezionych odpadów

Lata	Ilość wywiezionych odpadów niesegregowanych
2008	2725,88
2009	2606,88
2010	2629,80
2011	2701,70
2012	1671,57

Opracowanie własne na podstawie danych UG Rymanów

Odpady pochodzące zaś z gospodarstw domowych gromadzone są w workach foliowych, a następnie wywożone na składowisko. Dokładnie zorganizowany jest terminarz wywozu nieczystości z poszczególnych ulic i miejscowości. Wywozem nieczystości stałych zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Rymanowie, który jest gminnym zakładem budżetowy.

Na terenie gminy znajdują się także gniazda, służące do segregacji odpadów (ok. 65). Selektywnej zbiórce poddawane jest szkło kolorowe, szkło bezbarwne, plastik oraz papier. W tabeli 37 przedstawiono ilość wywiezionych odpadów segregowanych:

Tabela 36 – Ilość wywiezionych odpadów segregowanych

Rodzaj odpadów	Ilość wywiezionych odpadów segregowanych [t]				
	2008	2009	2010	2011	2012
Szkło	80,02	17,8	87	125,7	238,02
Plastik	20,22	17,86	53,19	73,1	99,85
Makulatura	----------	----------	7,8	15,86	38,94
Drobny złom	----------	----------	----------	----------	2,32
Elektrośmieci	----------	6,6	11	5,29	16,325
Wielkogabarytowe	1,68	2,54	3,56	8,22	26,42

Opracowanie własne na podstawie danych UG Rymanów

Zorganizowana zbiórka odpadów komunalnych na koniec 2012 roku obejmowała 84% mieszkańców gminy.

4. Elektroenergetyka

Na terenie gminy występują następujące linie energetyczne:

- linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji Iskrzynia – Słowacja,
- linia elektroenergetyczna wysokich napięć 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko,
- linia elektroenergetyczna wysokich napięć 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Iwonicz,
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 30 kV relacji Iwonicz – Besko,
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV relacji Iwonicz – Besko,
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV relacji Besko – Równe,
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV relacji Besko – ZUW Sieniawa.

Zasilanie stacji transformatorowej - linie energetyczne 15 kV na terenie gminy Rymanów o łącznej długości 21,4 km.

Zasilanie stacji transformatorowej - linie energetyczne 15 kV na terenie miasta Rymanów o łącznej długości 6,8 km.

5. Niekonwencjonale źródła energii

Dzięki dogodnym warunkom wiatrowym, potwierdzonych przez kilkuletnie pomiary wiatru, gmina Rymanów należy do obszarów pozwalających wykorzystywać energię wiatru.

Na omawianym terenie wybudowanych zostało przez prywatnych inwestorów kilkanaście elektrowni wiatrowych. W dalszej perspektywie ma powstać kilkanaście kolejnych wiatraków. W miejscowości Rudawka Rymanowska występują wody termalne o temperaturze ok. 40 C. Wraz z zagospodarowaniem wód mineralnych i budową uzdrowiska w Rudawce Rymanowskiej wody termalne winny być zagospodarowane do celów gospodarczych, co w sposób znaczący ograniczyłoby spalanie węgla i ochroniłoby środowisko przyrodnicze przed zanieczyszczeniami. Istnieje, zatem możliwość wykorzystania dużych spadków wody w korytach cieków wodnych, dla lokalizacji elektrowni wodnych na potoku Tabor we Wróbliku Szlacheckim, na Morwawie i na Taborze w Króliku Polskim i Rymanowie –Zdroju.

6. Gazyfikacja

Niemalże cały obszar gminy jest zgazyfikowany i posiada korzystne warunki zasilania w gaz. Świadczy o tym wysoki udział ludności korzystającej z instalacji gazowej, wynoszący 88,3%, czyli 13 670 ludności. W roku 2009 długość czynnej sieci ogółem wynosiła 151 840 metrów, w tym długość czynnej sieci przesyłowej- 7 334 m oraz długość czynnej sieci rozdzielczej – 144 506 m.

W sieć gazową nie są uzbrojone miejscowości tj.: Puławy, Wisłoczek, Łazy oraz ul. Bartoszów w Rymanowie. Są to małe miejscowości liczące po kilkanaście, bądź więcej budynków.

Na terenie miasta i gminy istnieją następujące gazociągi przesyłowe:

- gazociąg wysokoprężny śr. 250 mm Pnom. 2,5 MPa Strachocina - Targowiska przez Milczę, Wróblik Szlachecki, Wróblik Królewski dług. 6,8 km,
- gazociąg wysokoprężny śr. 80 mm Pnom. 1,6 MPa Iwonicz-Klimkówka dług. 1,5 km, - gazociąg średnioprężny śr. 150 mm Wróblik Szlachecki-Ladzin- Rymanów dług. 5,1 km,
- gazociąg średnioprężny śr. 80 mm Rymanów-Zdrój- Królik Polski dług. 5,8 km,
- gazociąg średnioprężny śr. 50 mm Królik Polski-Bałucianka dług. 3,2 km,
- gazociąg średnioprężny śr. 65 mm Milcza-Bzianka-Poręby dług. 5,0 km,
- rozdzielnie i stacje redukcyjne:

  - rozdzielnia i stacja redukcyjna gazu z wysokiego ciśnienia na średnie we Wróbliku Szlacheckim,

  - stacja redukcyjna gazu ze średniego ciśnienia na niskie w Rymanowie,

  -stacja redukcyjna gazu z wysokiego ciśnienia na niskie w Klimkówce,

  -stacja redukcyjna gazu ze średniego ciśnienia na niskie w Rymanowie Zdroju dla Kotłowni c.o komunalnej przy osiedlu wielorodzinnym,

  -stacja redukcyjna gazu ze średniego ciśnienia na niskie w Rymanowie Zdroju dla kotłowni przy sanatorium “Ziemowit”,

  -stacja redukcyjna gazu ze średniego ciśnienia na niskie w Rymanowie Zdroju dla kotłowni przy sanatorium “Eskulap”,

  -stacja redukcyjna gazu ze średniego ciśnienia na niskie w Rymanowie dla Huty Szkła “Sabina”.

7. Telekomunikacja

W gminie znajdują się 1 placówka pocztowo-telekomunikacyjna obsługująca całą gminę Rymanów.

Na terenie gminy zlokalizowane są przekaźniki telefonii komórkowej. Zdecydowana większość mieszkańców gminy znajduje się w zasięgu telefonii komórkowej. Abonenci miasta i terenów wiejskich gminy obsługiwani są przez centralę automatyczną, która mieści się w Rymanowie.

XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1. Gmina Rymanów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa

Podkarpackiego

Uwarunkowania wynikające z usytuowania gminy Rymanów na terenie województwa podkarpackiego, scharakteryzowane zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/522/02 Sejmiku Województwa podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.

Do podstawowych uwarunkowań gminy Rymanów zalicza się przede wszystkim to, że krajobraz tutejszego regionu jest niezwykle rozmaity, posiadający atrakcyjne walory przyrodnicze i kulturowe. Rozwój tego obszaru w dużej mierze uzależniony jest od koniunktury na usługi turystyczne i podmiotów gospodarczych wymagających czystości środowiska w procesach technologicznych.

Przez obszar województwa podkarpackiego przebiegają korytarze infrastrukturalne i komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. W systemie komunikacji drogowej o znaczeniu transregionalnym należy umieścić drogę krajową nr 28, biegnącą od Wadowic między innymi przez gminę Rymanów do przejścia granicznego z Ukrainą w Medyce. Ze względu na parametry techniczne oraz przebieg przez tereny podgórskie, ma on charakter turystyczny.

W porównaniu do innych województw kraju, województwo podkarpackie posiada odmienne warunki gospodarowania, które wynikają z dużego zróżnicowania warunków przyrodniczych, społeczno-gospodarczych, infrastrukturalnych, ekologicznych i historycznych.

W dziedzinie stosunków fizjograficznych region ten obejmuje obszary górskie, podgórskie, kotliny podgórskie, obszary nizinne. Naturalną bazą rozwoju gospodarczego regionu są występujące surowce i warunki glebowo- klimatyczne. Podkarpacie należy do województw o słabej atrakcyjności inwestycyjnej, co utrudnia z pewnością przeprowadzenie niezbędnych procesów restrukturyzacyjnych w przemyśle, rolnictwie, leśnictwie oraz innych dziedzinach działalności gospodarczej i społecznej. W oparciu o potencjalne warunki i czynniki rozwoju, wykształciły się trzy fundamentalne funkcje na tle gospodarki krajowej:

- przemysłowa,
- rolnicza,
- rekreacyjno - wypoczynkowa i turystyczna.

A także funkcje uzupełniające, które spełniają: komunikacja, budownictwo oraz usługi socjalno- kulturalne, parki narodowe i rezerwaty przyrody pełniące funkcję ochronną.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna województwa, predestynuje ją do rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji, w tym zdrowej żywności, przetwórstwa rolno- spożywczego. Podstawowy problemem w zakresie jego rozwoju tkwi jednak w uwarunkowaniach demograficznych. Na tym terenie występuje znaczne przeludnienie wsi, przez co dominują tu gospodarstwa o niewielkiej powierzchni. Uniemożliwia to rolnikom utrzymanie się wyłącznie z rolnictwa. W tej sytuacji niezbędne jest tworzenie we wsiach rolnikom nowych miejsc pracy poza rolnictwem, także w usługach, handlu, rzemiośle i drobnym przemyśle oraz agroturystyce.

Kolejną równie istotną funkcją jest funkcja rekreacyjno – wypoczynkowa i turystyczna. Niesamowicie atrakcyjne walory przyrodniczo- krajobrazowe, bogactwo flory i fauny, stosunkowo czyste powietrze oraz występujące wody, rzeki, potoki i zbiorniki, wyznaczone szlaki turystyczne

w obszarach objętych ochroną, stwarzają szczególnie korzystne warunki do harmonijnego obcowania ludzi ze środowiskiem naturalnym. Dodatkowym atutem dla rozwoju wsi jest występowanie licznych wód mineralnych, które zawierają związki siarki oraz borowiny.

W strukturze gałęziowej przemysłu dominuje przemysł: elektromaszynowy, chemiczny i spożywczy. Ważną rolę odgrywają także przemysł szklarski, materiałów budowlanych, drzewny oraz lekki. W strukturze podmiotowej przemysłu dominują nadal pod względem zatrudnienia średnie oraz duże przedsiębiorstwa sektora publicznego, które wymagają przyspieszonej restrukturyzacji. Natomiast występowanie małych i średnich zakłady produkcyjne uzależnione jest od przedsiębiorczości właścicieli.

Kierunki polityki przestrzennej, przewidywane zamierzenia i zadania w dziedzinie środowiska, infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej a także struktur przestrzennych związane są ściśle z określonymi w strategii rozwoju województwa polami strategicznymi, priorytetami, celami i kierunkami działań.

W związku z powyższym za najistotniejsze priorytety na tym obszarze uznaje się:

- wielofunkcyjny rozwój obszarów oraz modernizacja strukturalna rolnictwa,
- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu konkurencyjności, jako podstawa rozwoju gospodarczego i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz rozwój sektora małych i średnich zakładów produkcyjnych,
- rozwój kultury i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu, jako warunek podniesienia konkurencyjności produktu turystycznego,
- zbudowanie systemu gwarantującego wzrost kapitału ludzkiego województwa, zgodnie ze współczesnymi trendami rozwoju cywilizacji,
- modernizacja podstawowego układu komunikacyjnego województwa oraz infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodnej i ochrony środowiska.

2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Podstawę kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowią poziom zainwestowania gminy oraz istniejące i potencjalne uwarunkowania przyrodnicze, ekologiczne, demograficzne, techniczne i komunikacyjne. W szczególności na strukturę przestrzenną wpływa uzbrojenie terenu, które warunkuje procesy urbanizacyjne. W związku z powyższym obszar gminy można podzielić na:

- Część północną stanowiącą obszar intensywnego rozwoju rolnictwa (tereny rolnicze o dużej i średniej przydatności rolniczej);
- Część środkową - intensywnego rozwoju gospodarczego, obszar zagospodarowania uzdrowiskowego i turystycznego;
- Część południową – obszar leśny, obszar zagospodarowania turystycznego.

Północna część gminy to obszar równin śródgórskich i tarasów akumulacyjnych, w którym zabudowa kształtuje się wzdłuż linii kolejowej, drogi wojewódzkiej 887 oraz wzdłuż rzeki Tabor. Teren ten (w szczególności północna dolinna część) predysponowany jest do rozwoju rolnictwa. Ze względu na korzystne warunki wiatrowe teren może być wykorzystany do rozwoju energetyki niekonwencjonalnej (siłownie wiatrowe).

Środkowa część gminy to obszar pogórza bukowskiego z urozmaiconą rzeźbą zerodowanych wzgórz i dolin. Teren ten wyróżnia się największym stopniem zainwestowania oraz rozwoju w skali gminy i obejmuje między innymi miasto Rymanów, miejscowości Klimkówka, Sieniawa i Głębokie. Tereny zainwestowane o funkcjach mieszkaniowych, usługowych, rekreacyjnych, a także tereny urządzeń infrastruktury technicznej i komunalnej występują i rozwijają się głównie wzdłuż drogi krajowej nr 28 oraz dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Całkowicie odmienny charakter zabudowy oraz działalności charakteryzuje Rymanów – Zdrój, w którym występuje uzdrowisko. Teren ten wyposażony jest w bogatą bazę noclegową. Obszar uzdrowiska charakteryzuje się układem południkowym, co wymuszone jest dolinnym i śródgórskim położeniem.

Południowa cześć gminy Rymanów to obszar o krajobrazie typowo górskim, z wysoką lesistością, w którym układy zabudowy wsi (Królik Polski, Wisłoczek, Puławy) mają charakter ulicówki.

3. Bilans.

Bilans terenów o różnym sposobie użytkowania funkcjonalno – przestrzennym w gminie Rymanów przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 37 Przeznaczenie terenów miasta Rymanów

Miasto	ha	%
Użytki rolne:	1088	88,2
Grunty orne	729	59,1
Sady	0	0,0
Łąki	241	19,5
Pastwiska	54	4,4
Grunty rolne zabudowane	54	4,4
Grunty pod stawami	0	0,0
Grunty pod rowami	10	0,8
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione:	8	0,6
Lasy	0	0,0
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8	0,6
Grunty zabudowane i zurbanizowane:	124	10,1
Tereny mieszkaniowe	32	2,6
Tereny przemysłowe	8	0,6
Inne tereny zabudowane	14	1,1
Zurbanizowane tereny niezabudowane	0	0,0
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	13	1,1
Drogi	57	4,6
Tereny kolejowe	0	0,0
Użytki kopalne	0	0,00

Miasto	ha	%
Grunty pod wodami:	13	1,1
Powierzchniowymi płynącymi	13	1,1
Powierzchniowymi stojącymi	0	0,0
Nieużytki	0	0,0
Tereny różne	0	0,0
Razem	1233	100,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Na terenie miasta Rymanów przeważają użytki rolne, zajmują one 1088 ha, z czego 729 ha to grunty orne. Kolejno należące do użytków rolnych łąki zajmują 241 ha, pastwiska - 54 ha oraz grunty rolne zabudowane- 54 ha. Grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują jedynie 8 ha tj. 0, 6 % powierzchni miasta, natomiast na tym obszarze lasy nie występują. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 124 ha powierzchni, z czego 24 ha to tereny mieszkaniowe, 8 ha- tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane- 14, tereny rekreacyjno- wypoczynkowe- 13 ha. Tereny komunikacyjne tworzą drogi, które zajmują 57 ha. Grunty pod wodami, a mianowicie grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi zajmują 13 ha. Udział procentowy występujących gruntów na terenie miasta Rymanowa przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Udział procentowy gruntów występujących w mieście Rymanowie

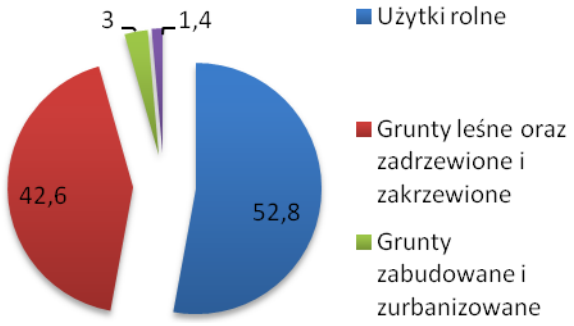

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Tabela 38 Przeznaczenie terenów na obszarach wiejskich gminy

Obszary wiejskie gminy	ha	%
Użytki rolne:	**8146**	**52,8**
Grunty orne	4657	30,2
Sady	38	0,2
Łąki	1072	7,0
Pastwiska	2070	13,4
Grunty rolne zabudowane	297	1,9
Grunty pod stawami	0	0,0

Grunty pod rowami	12	0,1
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione:	**6566**	**42,6**
Lasy	6152	39,9
Grunty zadrzewione i zakrzewione	414	2,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane:	**462**	**3,0**
Tereny mieszkaniowe	17	0,1
Tereny przemysłowe	5	0,03
Inne tereny zabudowane	23	0,1
Zurbanizowane tereny niezabudowane	2	0,01
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	27	0,2
Drogi	374	2,4
Tereny kolejowe	14	0,1
Użytki kopalne	**0**	**0,0**
Grunty pod wodami:	**211**	**1,4**
Powierzchniowymi płynącymi	211	1,4
Powierzchniowymi stojącymi	0	0,0
Nieużytki	**22**	**0,1**
Tereny różne	**9**	**0,1**
Razem	**15416**	**100,0**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Najwięcej gruntów na terenach wiejskich w gminie stanowią użytki rolne i zajmują 8 146 ha, z czego 4 567 ha to grunty orne. Nieco mniejszą powierzchnię w grupie użytków rolnych tworzą łąki – 1 072 ha i pastwiska- 2 070 ha. Pozostała powierzchnia zajęta jest pod sady, grunty rolne zabudowane oraz grunty pod rowami. Całość użytków rolnych stanowi ok. 53% ogólnej powierzchni obszarów wiejskich. Grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione również zajmują dość dużą powierzchnię tj. 6 566 ha, z czego 6 152 ha to lasy. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię- 462 ha. Pozostałe grunty występujące na danym terenie to grunty pod wodami i wynoszą- 211 ha oraz nieużytki- 22 ha, tereny różne- 9 ha. Poniżej przedstawiony jest wykres, który wskazuje procentowy udział gruntów występujących na obszarach wiejskich w gminie.

Wykres 21. Udział procentowy gruntów występujących na obszarach wiejskich gminy

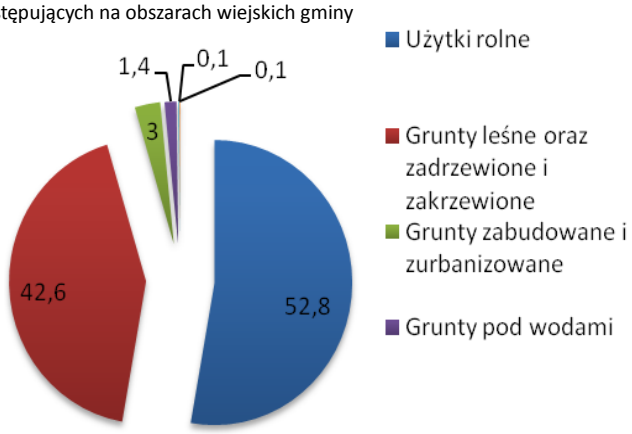

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

4. Uwarunkowania planistyczne

4.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało uchwalone Uchwałą Nr XXXII/303/2002 Rady Miejskiej w Rymanowie dnia 9 sierpnia 2002 roku na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.). Studium określało funkcjonalno- przestrzenny rozwój gminy i wskazywało kierunki zagospodarowania, które były podstawą do sporządzania planów miejscowych jak i też wydawania decyzji administracyjnych na obszarach nie objętych planami.

W związku z postępującym rozwojem społeczno-gospodarczym gminy, Rada Miejska w Rymanowie podjęła dnia 25 października 2006 roku uchwałę w sprawie oceny aktualności studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rymanów. Rada miejska w Rymanowie uchwaliła także Zmianę nr 1 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów (Uchwała nr VI/39/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 lutego 2011 r.) oraz Zmianę nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów (Uchwała nr VII/78/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 29 marca 2011 roku).

4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Tabela 39 Wykaz istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Rymanów

Lp	Nazwa planu	Uchwała Rady Miejskiej w Rymanowie	Publikacja w dzienniku urzędowym Wojewody
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa mieszkaniowego Bzianka 1 – gmina Rymanów	Uchwała nr XXI/157/96 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 30 września 1996r.	Dz.Urz.Woj. Podkarpackiego Nr 49 poz 217 z dnia 4 listopada 1996r.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Wróblik Królewski I, w gminie Rymanów	Uchwała nr XXI/158/96 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 30 września 1996r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 49 poz 218 z dnia 4 listopada 1996r.
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Klimkówka I w gminie Rymanów	Uchwała nr XXIV/181/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 18 lutego 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 5 poz. 31 z dnia 27.03.1997r.
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Rymanów Zdrój – Deszno I, w gminie Rymanów	Uchwała nr XXIV/182/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 18 lutego 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 5 poz. 32 z dnia 27.03.1997r.
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Królik Polski I, w gminie Rymanów	Uchwała nr XXIV/183/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 18 lutego 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 5 poz. 33 z dnia 27.03.1997r.
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa mieszkaniowego i usługowego „Milcza – 1” – gmina Rymanów	Uchwała nr XXVIII/224/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 listopada 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 1 poz. 2 z dnia 20.01.1998r.
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa mieszkaniowego i usługowego „Milcza – 2” – gmina Rymanów	Uchwała nr XXVIII/225/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 listopada 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 1 poz. 3 z dnia 20.01.1998r.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa mieszkaniowego i usługowego „Milcza – 3” – gmina Rymanów	Uchwała nr XXVIII/226/97 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 listopada 1997r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 1 poz. 4 z dnia 20.01.1998r.
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Posada Górna I w gminie Rymanów	Uchwała nr XXX/241/98 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 10 lutego 1998 r.	Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 8 poz. 111 z dnia 10.04.1998r.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Bałucianka 1 – w gminie Rymanów w miejscowości: Bałucianka	Uchwała nr VIII/86/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1345 z dnia 27 grudnia 1999r

11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Królik Polski 1; Królik Polski 2; Królik Polski 3 – w gminie Rymanów w miejscowości: Królik Polski	Uchwała nr VIII/87/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1346 z dnia 27 grudnia 1999r.
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Deszno 1; Deszno 2; Deszno 3; Deszno 4; Deszno 5 – w gminie Rymanów w miejscowości: Deszno	Uchwała nr VIII/88/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1347 z dnia 27.12.1999r.
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Klimkówka 1; Klimkówka 2; Klimkówka 3 – w gminie Rymanów w miejscowości: Klimkówka	Uchwała nr VIII/89/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1348 z dnia 27 grudnia 1999r.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Posada Górna 1; Posada Górna 2 – w gminie Rymanów w miejscowości: Posada Górna	Uchwała nr VIII/90/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz 1349 z dnia 27 grudnia 1999r.
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego: Łazy 1; Łazy 2; Łazy 3; Łazy 4; Łazy 5 – w gminie Rymanów w miejscowości: Łazy	Uchwała nr VIII/91/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1350 z dnia 27 grudnia 1999r.
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Posada Górna II – Gmina Rymanów	Uchwała nr VIII/96/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999 r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1355 z dnia 27.12.1999r.
17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Bałucianka I - Gmina Rymanów	Uchwała nr XVIII/97/99 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 sierpnia 1999r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 38 poz. 1356 z dnia 27.12.1999r.
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Królik Polski II – Gmina Rymanów	Uchwała nr XI/133/2000 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 28 stycznia 2000r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 23 poz. 177 z dnia 31 marca 2000r.
19	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Polder Flora" obejmujący problematykę ochrony przeciwpowodziowej	Uchwała nr XVI/168/2000 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 31 sierpnia 2000r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 78 poz 876 z dnia 30 listopada 2000r.
20	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Sieniawa I"	Uchwała nr XIX/194/2000 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 28 grudnia 2000r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 7 poz. 77 z dnia 30.01.2001r.
21	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Klimkówka II"	Uchwała nr XXVI/253/2001 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 26 października 2001r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 93 poz. 1622 z dnia 24.11.2001r.
22	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Klimkówka III"	Uchwała nr XXVI/254/2001 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 26 października 2001r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 93 poz. 1623 z dnia 24.11.2001r.

23	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego " Rudawka Rymanowska I" Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Rudawka Rymanowska II”	Uchwała nr XXXII/304/02 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 9 sierpnia 2002r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 7 poz. 75 z dnia 30.01.2001r. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 93 poz. 1622 z dnia 24.11.2001r.
24	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Królik Polski III obejmujący problematykę budownictwa mieszkaniowego z dopuszczeniem usług	Uchwała nr V/55/03 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 kwietnia 2003 r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 78 poz. 1623 z dnia 30.07. 2003r.
25	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Puławy I”	Uchwała nr VI/56/03Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 13 czerwca 2003r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 85 poz. 1589 z dnia 12.08. 2003r.
26	Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Klimkówka, Rymanów, Ladzin /część zachodnia/ i Wróblik Królewski w gminie Rymanów, Województwo Podkarpackie	Uchwała nr XIV / 149 / 2004 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 14 maja 2004r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 100 poz. 1095 z dnia 6.08. 2004r.
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Ladzin /część wschodnia/ i Wróblik Szlachecki w gminie Rymanów, Województwo Podkarpackie	Uchwała nr XIV/150/2004 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 14 maja 2004r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 100 poz. 1096 z dnia 6.08. 2004r.
28	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Sieniawa II”	Uchwała nr XXIV/242/05 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 29 kwietnia 2005r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 94 poz. 1589 z dnia 20.07. 2005r.
29	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Rymanów Zdrój”	Uchwała nr XXXIX/380/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 września 2006r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 129 poz. 1767 z dnia 20.10.2006r.
30	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Rymanów”	Uchwała nr XL/387/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 października 2006r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 143 poz. 2147 z dnia 4.12.2006r.
31	Miejscowy plan nr 3 zagospodarowania przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Łazy, Ladzin /część wschodnia/ i Wróblik Szlachecki w gminie Rymanów, woj. Podkarpackie.	Uchwała nr XL/390/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 października 2006r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 144 poz.2158 z dnia 5.12.2006r.
32	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów"	Uchwała nr XVIII/162/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 17 czerwca 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 59 poz. 1528 z dnia 28 lipiec 2008r

33	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rymanów” (zmiana przeznaczenia terenu oznaczonego w planie symbolem R – tereny rolnicze na teren infrastruktury technicznej – lokalizacja siłowni wiatrowej i wyznaczenie drogi dojazdowej do tego terenu)	Uchwała nr XVIII/163/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 17 czerwca 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 57 poz. 1484 z dnia 18 lipca 2008r.
34	Zmiana nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Klimkówka, Rymanów, Ladzin /część zachodnia/ i Wróblik Królewski w gminie Rymanów, woj. podkarpackie	Uchwała nr XXII/198/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 7 listopada 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 102 poz. 2800 z dnia 30 grudnia 2008r.
35	Zmiana nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Ladzin /część wschodnia/ i Wróblik Szlachecki w gminie Rymanów, woj. podkarpackie	Uchwała nr XXII/199/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 7 listopada 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 102 poz. 2801 z dnia 30 grudnia 2008r.
36	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów Zdrój"	Uchwała nr XV/127/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 19 marca 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 23 poz. 569 z dnia 25 marca 2008r.
37	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów"	Uchwała nr XV/126/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 19 marca 2008r	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 23 poz. 568 z dnia 25 marca 2008r.
38	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rymanów Zdrój” (zmiana przeznaczenia terenu dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o symbolu 18.MN na teren zabudowy usługowej (usługi hotelarskie) o symbolu 6.Uh)	Uchwała nr XXIV/220/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 30 grudnia 2008r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 13 poz. 295 z dnia 9 marca 2009r.
39	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rymanów”	Uchwała nr VI/40/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 lutego 2011r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 35 poz. 776 z dnia 24 marca 2011r.
40	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów Zdrój"	Uchwała nr VI/41/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 lutego 2011 r	Dz. Urz. Woj.. Podkarpackiego Nr 35 poz 777 z dnia 24 marca 2011 r
41	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów Zdrój"	Uchwała nr VI/42/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 lutego 2011r.	Dz. Urz. Woj.Podkarpackiego Nr 29 poz 682 z dnia 16 marca 2011r.
42	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów Zdrój"	Uchwała nr VII/79/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 29 marca 2011r.	Dz. Urz. Woj.Podkarpackiego Nr 66 poz 1223 z dnia 12 maja 2011r.
43	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów Zdrój"	Uchwała nr VII/80/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 29	Dz. Urz. Woj.Podkarpackiego Nr 66 poz 1224 z dnia 12 maja 2011 r.

		marca 2011 r.	
44	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego " Rymanów"	Uchwała nr VII/81/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 29 marca 2011r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 66 poz 1225 z dnia 12 maja 2011r.
45	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rymanów”	Uchwała Nr XIX/216/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 17 lutego 2012r.	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 12 marca 21012r. pozycja 586

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rymanów

4.3. Decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Decyzje o warunkach zabudowań i zagospodarowania terenu – Gmina Rymanów

Realizacja polityki przestrzennej na gruntach gminy Rymanów polega na ustalaniu przeznaczenia terenów na określone cele i określaniu warunków ich zabudowy. W tym zakresie istotnymi instrumentami są wyszczególnione w punkcie powyżej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, będące powszechnie obowiązującym aktem prawa miejscowego oraz decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane są w przypadku braku planu miejscowego na wniosek inwestora przez organ wykonawczy gminy.

W latach 2002-2011 burmistrz gminy Rymanów wydał 574 decyzji, a ich treść zawierała zróżnicowany sposób zagospodarowania terenu i jego warunków zabudowy. Najwięcej w rejestrowanych latach 2002-2011 pozytywnych decyzji tj.347, wydano w celu przeznaczenia terenu pod zabudowę jednorodzinną. Decyzje dotyczyły także przeznaczenia terenu pod zabudowę zagrodową, obejmującą budynki mieszkalne, gospodarcze i inwentarskie, których wydano w tych latach 78. Prócz decyzji określających przeznaczenie pod zabudowę jednorodzinną i zagrodową wydano 60 decyzji umożliwiających wnioskodawcom budowę budynków gospodarczych i garaży wolnostojących. 2 decyzje wydano na potrzeby przeznaczenia terenu pod rekreację indywidualną. Ponadto w tych latach zarejestrowano 34 decyzji dotyczących zagospodarowania terenu pod funkcję usługową, w tym usługi sportu, rekreacji i turystyki oraz 9 decyzji pod funkcję mieszkaniowo –usługową. Wydano także 10 decyzji dla terenów zabudowy produkcyjnej i usługowej. Ponadto 13 decyzji wydano w celu wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną, obejmującą urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty oraz 15 decyzji dotyczących budowy dróg wewnętrznych, dojazdowych oraz zjazdów indywidualnych do budynków mieszkalnych. Dodatkowo zarejestrowano 5 decyzji, których treść określała przeznaczenie terenu pod elektrownie wiatrowe.

Poniżej przedstawiono tabelę z wyszczególnieniem określonych funkcji w latach 2002 -2011.

Tabela 40 - Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane na terenie gminy Rymanów w latach 2002-2011

Przeznaczenie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zabudowa jednorodzinna	16	38	30	28	19	32	31	68	52	33

Przeznaczenie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zabudowa zagrodowa	2	4	1	4	10	23	22	4	4	4
Zabudowa rekreacji indywidualnej	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Zabudowa mieszkaniowo– usługowa	0	1	2	2	1	1	0	0	1	1
Zabudowa usługowa	2	5	3	2	1	3	4	4	2	2
Zabudowa usług sportowych	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabudowa usług rekreacji i turystyki	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1
Zabudowa produkcyjna i usługowa	0	2	1	3	3	1	0	0	0	0
Budynki gospodarcze i garaże wolnostojące	2	6	5	18	9	4	5	0	3	8
Infrastruktura techniczna	10	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Drogi	2	0	0	0	1	1	0	3	2	6
Elektrownie wiatrowe	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Cmentarz	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Razem	38	59	42	58	47	66	62	80	66	56
RAZEM	574									

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rymanów

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej decyzji wydano w roku 2009 tj.80, w których w zdecydowanej większości ustalono zabudowę jednorodzinną. Z kolei najmniej decyzji wydano w 2002 roku – 38.

XIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Przez ład przestrzenny zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne. Na tle powyższej definicji analiza stanu ładu przestrzennego na terenie gminy Rymanów uwzględnia następujące czynniki:

- Strukturę przestrzenną,
- Strukturę zainwestowania.

Strukturę przestrzenną gminy Rymanów kształtuje położenie w ciągu drogi krajowej nr 28 oraz zajmujące dużą powierzchnię obszary prawnie chronione. Takie położenie tworzy w pewnym stopniu barierę rozwoju przestrzennego i uniemożliwia wykorzystanie walorów przyrodniczo-środowiskowych, co w konsekwencji hamuje rozwój funkcji turystyczno –rekreacyjnej.

W przypadku struktury zainwestowania w gminie Rymanów, najbardziej zainwestowanym obszarem jest wielofunkcyjny ośrodek Rymanów. Znajdują się tu podstawowe usługi publiczne oraz inne świadczone usługi niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania mieszkańców gminy. Pozostałe tereny zainwestowane stanowią przede wszystkim tereny wsi sołeckich, w których oprócz rozmieszczonej zabudowy mieszkaniowej dostępne są również usługi publiczne. Zainwestowane tereny głównie zlokalizowane są wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. W większości miejscowości zabudowa rozwija się w sposób regulowany i harmonijny. Wiele inwestycji przyjmuje niestety charakter zabudowy rozproszonej, bez wyposażenia w niezbędną

infrastrukturę techniczną, co z pewnością nie sprzyja prawidłowemu rozwojowi przestrzeni.

Struktura przestrzenna wraz ze strukturą zainwestowania gminy Rymanów jest dość czytelna, jednakże jej stan uległby znacznej poprawie, gdyby pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego byłoby 100%. Ściśle określone regulacje prawne zapewniłyby pełne zachowanie ładu przestrzennego. Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Rymanów pozwalają na kształtowanie ładu przestrzennego w sposób uregulowany i gwarantujący jego odpowiednią, jakość. Wobec tego istotną uwagą jest to, że zbyt mała ilość miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, na których wzmaga się proces budowany, powoduje tworzenie się chaosu budowlanego i zachwianie zasad ładu przestrzennego.

Zabudowa gminy Rymanów charakteryzuje się dużym nagromadzeniem tradycyjnych form zabudowy. Na tym tle ewidentnie wyróżnia się teren Rymanowa Zdroju, w którym charakterystycznym typem zabudowy są zabytkowe, drewniane wille, pełniące obecnie funkcje obiektów turystycznych dla obsługi ruchu w obrębie uzdrowiska. Kształtowanie nowej zabudowy powinno uwzględniać również regionalny charakter zabudowy stosowany w danej miejscowości.

XIV. UWARUNKOWANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Uwarunkowania dotyczące zagospodarowania terenu wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych na poziomie województwa i kraju określa między innymi Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. W związku z powyższym na terenie gminy Rymanów przewiduje się:

budowę obwodnicy miasta Rymanowa na drodze krajowej nr 28,

- modernizację drogi krajowej nr 28,
- modernizację dróg wojewódzkich nr 887 Brzozów – Rymanów – Daliowa i nr 889 Sieniawa – Bukowsko – Szczawne;
- utworzenie rezerwatów przyrody: „Dolina Wisłoka” i „ Góra Przymiarki”;
- wzmocnienie ochrony korytarzy ekologicznych, w tym wzdłuż dolin rzecznych o znaczeniu międzynarodowym;
- racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin – utworzenie uzdrowiska w Rudawce Rymanowskiej
- budowę dużych wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych „Rudawka Rymanowska „na rzece Wisłok” (27,00 mln m3, 217 ha),
- utworzenie strefy ochrony sanitarnej dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłok w Sieniawie dla gmin: Krosno, Rymanów, Besko, Iwonicz Zdrój, Zarszyn, Wojaszówka, Korczyna, Miejsce Piastowe,
- budowę nowych wałów przeciwpowodziowych na rzece Tabor (Wróblik Szlachecki),
- modernizacje istniejących wałów przeciwpowodziowych;
- budowa linii 110 kV relacji Dukla – Jaśliska;
- przebudowa jednotorowej linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Iwonicz na linię dwutorową;
- modernizacja linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko;
- nadbudowę wałów rzeki Wisłok;

- modernizację i elektryfikację linii kolejowej nr 108 relacji Stróże – Krościenko.

Ponadto Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego wskazuje na:

- Objęcie ochroną prawną układu urbanistycznego miasta Rymanowa;
- Uwzględnienie w zagospodarowaniu gminy szlaku kulturowego „Łukasiewicza" i „Architektury Drewnianej";
- Ochronę i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego terenów przygranicznych w zakresie unikatowej architektury drewnianej;
- Realizację programu zrównoważonego rozwoju na obszarze funkcjonalnym „Zielone Karpaty";
- Ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem przestrzennym i udokumentowanie obszaru GZWP 432 „Dolina rzeki Wisłok" wraz ze strefami ochronnymi ONO i OWO;
- Przeklasyfikowanie obszarów porolnych z gruntów rolnych na leśne;
- Ochronę krajobrazu i bioróżnorodności oraz kształtowanie struktury krajobrazu wiejskiego poprzez realizację programów rolno środowiskowych SAPARD i zalesianie terenów przewidzianych do renaturyzacji i rekultywacji;
- Minimalizowanie zasięgu procesów denudacyjnych i ich negatywnych skutków na terenach osuwiskowych;
- Tworzenie leśnych kompleksów promocyjnych;
- Regulację rzek i potoków;

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Rymanowie
Andrzej Pitruś

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RYMANÓW

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
RYSUNEK JEDNOLITY

1:10 000

ZAŁĄCZNIK NR 1A DO UCHWAŁY NR LXI/553/2022
RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z DNIA 25 lutego 2022 r.

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM:

GRANICA OBSZARÓW OBJĘTYCH ZMIANĄ STUDIUM

5.1ZP TEREN ZIELENI (W TYM ZIELENI NATURALNEJ I IZOLACYJNEJ)

0 1 2 km

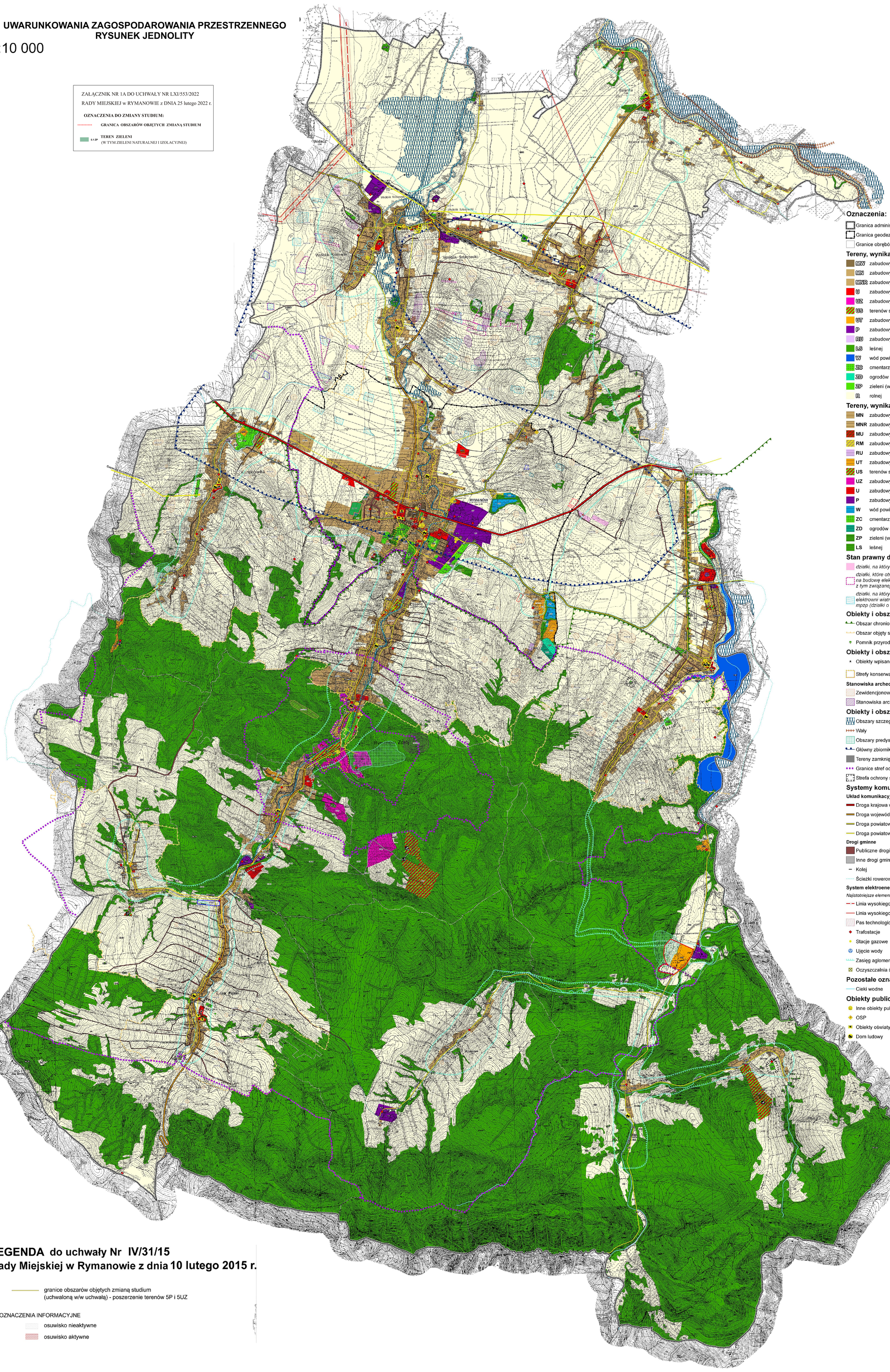

Oznaczenia:

- Granica administracyjna gminy
- Granica geodezyjna miasta
- Granice obrębów geodezyjnych

Tereny, wynikające z istniejącego zagospodarowania, o funkcji:

- MW zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- MN zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- MNR zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej
- U zabudowy usługowej (w tym usług publicznych)
- UZ zabudowy uzdrowiskowej
- US terenów sportu i rekreacji
- UT zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej
- P zabudowy przemysłowej, składów i magazynów
- RU zabudowy usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych
- LS leśnej
- W wód powierzchniowych
- ZC cmentarzy
- ZD ogrodów działkowych
- ZP zieleni (w tym zieleni naturalnej i izolacyjnej)
- R rolnej

Tereny, wynikające z istniejącego przeznaczenia, o funkcji:

- MN zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- MNR zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej
- MU zabudowy mieszkaniowo - usługowej
- RM zabudowy zagrodowej
- RU zabudowy usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych
- UT zabudowy usług turystycznych
- US terenów sportu i rekreacji
- UZ zabudowy uzdrowiskowej
- U zabudowy usługowej (w tym usług publicznych)
- P zabudowy przemysłowej, składów i magazynów
- W wód powierzchniowych
- ZC cmentarzy
- ZD ogrodów działkowych
- ZP zieleni (w tym zieleni naturalnej i izolacyjnej)
- LS leśnej

Stan prawny działek związanych z rozmieszczeniem elektrowni wiatrowych

- *działki, na których istnieją turbiny wiatrowe*
- *działki, które otrzymały pozwolenie na budowę elektrowni wiatrowych (bądź infrastruktury technicznej z tym związanej)*
- *działki, na których planowana jest budowa elektrowni wiatrowych zgodnie z obowiązującymi mpzp (działki o przeznaczeniu EW)*

Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów ochrony przyrody

- Obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego
- Obszar objęty siecią Natura 2000 (uszczegółowienie na rysunkach poglądowych do tekstu)
- Pomnik przyrody

Obiekty i obszary dziedzictwa kulturowego i zabytków

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego
- Strefy konserwatorskie (uszczegółowienie z rozbiciem na rodzaje stref przedstawione na rysunkach poglądowych do tekstu)

Stanowiska archeologiczne

- Zewidencjonowane stanowiska archeologiczne
- Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych

- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- Wały
- Obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych
- Główny zbiornik wód podziemnych nr 432
- Tereny zamknięte
- Granice stref ochrony uzdrowiskowej (uszczegółowienie na rysunkach poglądowych do tekstu)
- Strefa ochrony sanitarnej cmentarzy (minimalny zasięg 50 m)

Systemy komunikacji i infrastruktury technicznej

Układ komunikacyjny

- Droga krajowa w klasie technicznej GP
- Droga wojewódzka w klasie technicznej Z
- Droga powiatowa w klasie technicznej Z
- Droga powiatowa w klasie technicznej L

Drogi gminne

- Publiczne drogi gminne
- Inne drogi gminne
- Kolej
- Ścieżki rowerowe

System elektroenergetyczny

Najistotniejsze elementy (uszczegółowienie na rysunkach poglądowych dołączonych do tekstu)

- Linia wysokiego napięcia 400 kV
- Linia wysokiego napięcia 110 kV
- Pas technologiczny wzdłuż linii elektroenergetycznych
- Trafostacje
- Stacje gazowe
- Ujęcie wody
- Zasięg aglomeracji ściekowej
- Oczyszczalnia ścieków

Pozostałe oznaczenia rysunku

- Cieki wodne

Obiekty publiczne

- Inne obiekty publiczne
- OSP
- Obiekty oświaty
- Dom ludowy

LEGENDA do uchwały Nr IV/31/15
Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 10 lutego 2015 r.

- granice obszarów objętych zmianą studium (uchwaloną w/w uchwałą) - poszerzenie terenów 5P i 5UZ

OZNACZENIA INFORMACYJNE

- osuwisko nieaktywne
- osuwisko aktywne

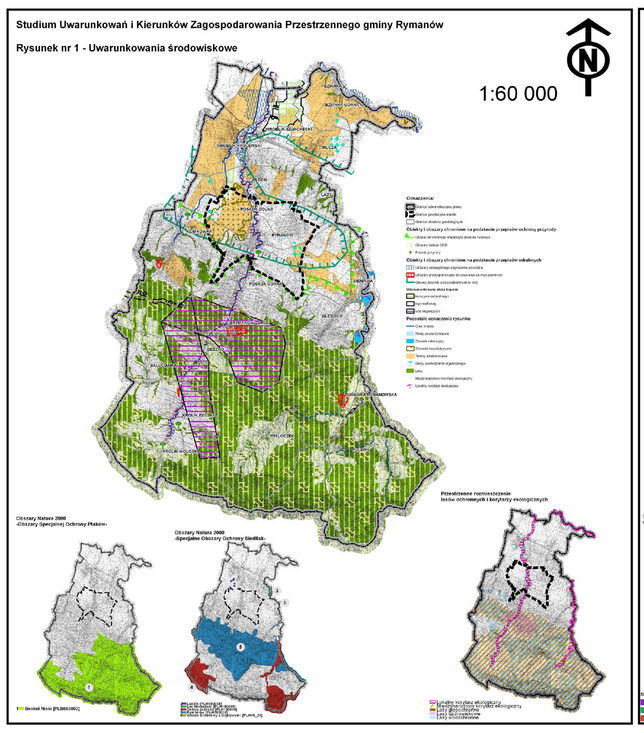

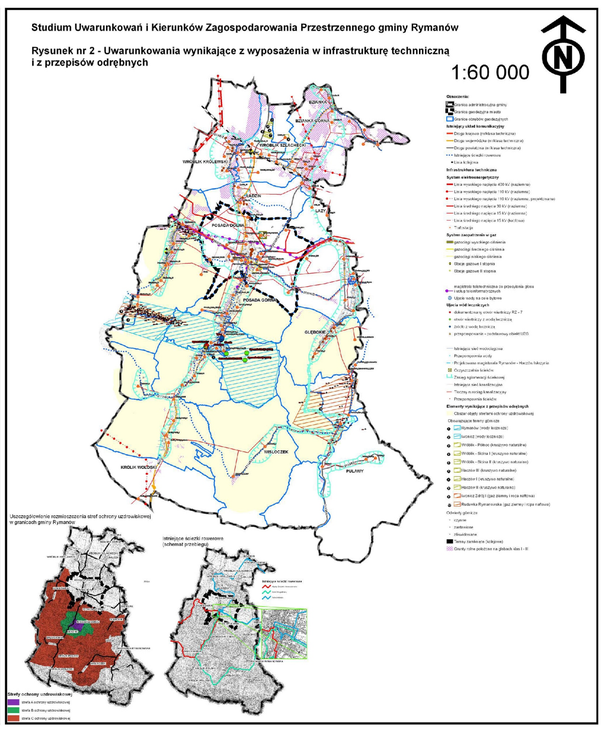

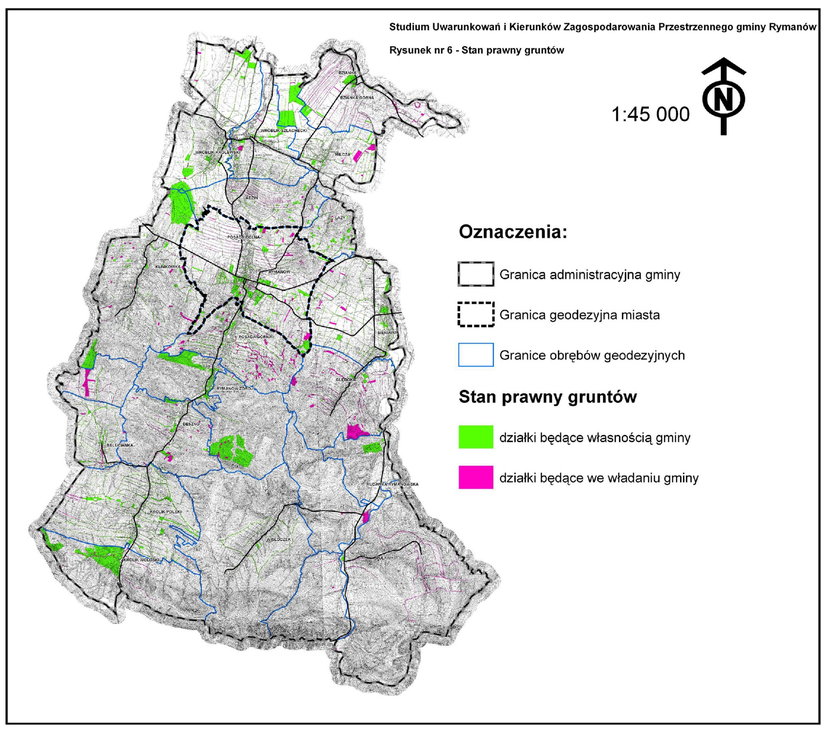

RADA MIEJSKA
Sp.zoo. Sygnatura
wyj. podpisująca
ważny od podpisu
Podpisany przez: Bożena Kamila Kuczmierczyk

GMINA RYMANÓW

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RYMANÓW

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Tekst jednolity

Załącznik nr 2 do uchwały Nr LXI/553/2022 Rady Miejskiej w Rymanowie
z dnia 25 lutego 2022 r.

Wprowadzone zmiany wyróżniono czcionką koloru czerwonego

Rymanów, 2022 r.

SPIS TREŚCI

I.WSTĘP 5
1.Cele, zadania i kierunki polityki przestrzennej gminy 5
2.Funkcje gminy 8
3.Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. 10
4.Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów. 12
4.1.Kierunki zagospodarowania oraz użytkowania terenów 12
4.2.Wskaźniki zagospodarowania terenu 26
4.3.Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem zabudowy i zakazem zabudowy 35
5.Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk 37
5.1.Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody 37
5.1.1.Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego 37
5.1.2.Obszary Natura 2000 38
5.1.3. Pomniki przyrody 39
5.1.4.Obszary objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych 40
5.2.Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody 42
5.3.Lokalne wartości środowiska przyrodniczego 42
5.3.1.Krajobraz 42
5.3.2.Wody powierzchniowe 44
5.3.3.Wody podziemne 45
5.3.4.Rzeźba terenu i zasoby geologiczne 45
5.3.5.Gleby 46
5.3.6.Korytarze ekologiczne 46
5.3.7.Ochrona powietrza 48
5.3.8.Ochrona klimatu akustycznego, ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym 48
5.3.9.Fauna i flora 49
5.4.Uzdrowiska 49
6.Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 56
6.1.Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego 56
6.2.Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków 56
6.3.Stanowiska archeologiczne 57
6.4.Zasady ochrony krajobrazu kulturowego 57
6.5.Strefy ochrony konserwatorskiej 58
6.6.Zasady ochrony cmentarzy 60
7.Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej 60
7.1.Układ komunikacyjny 60
7.1.1.Układ drogowy 60
7.1.2.Układ kolejowy 63

7.1.3.Komunikacja autobusowa 63
7.1.4.Szlaki rowerowe 63
7.1.5. Wyciągi narciarskie 63
7.1.6.Ruch pieszy 64
7.2. Infrastruktura techniczna 64
7.2.1.Zaopatrzenie w wodę 64
7.2.2.Kanalizacja sanitarna 64
7.2.3.Kanalizacja deszczowa 66
7.2.4.Zaopatrzenie w ciepło 66
7.2.5.Gospodarka odpadami 66
7.2.6.Elektroenergetyka 66
7.2.7.Zaopatrzenie w gaz 68
7.2.8.Telekomunikacja 70
8.Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym 70
9.Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym 71
10.Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej. 73
10.1.Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych 73
10.2.Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości 74
10.3.Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.. 74
10.4.Obszary przestrzeni publicznej 74
11.Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne 75
11.1.Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 75
11.2.Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne 77
12.Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej 77
13.Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych 79
14.Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny 80
15.Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych 80
16.Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji. 80
17.Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych 80
18.Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. 80
19.Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu 83

WSTĘP

1. Cele, zadania i kierunki polityki przestrzennej gminy

Głównym celem Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań społeczno – gospodarczych, a także potrzeb rozwojowych mieszkańców gminy. Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy Rymanów pozwoliła na określenie kierunków jej rozwoju.

Diagnoza stanu gminy obejmowała uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne. Kierunki rozwoju gminy zostały wyznaczone w oparciu o dokumenty strategiczne przedstawiające możliwość rozwoju gminy w aspekcie lokalnym, jak również w odniesieniu do możliwości rozwoju gminy w aspekcie wojewódzkim i krajowym.

Podstawowymi dokumentami, uwzględniającymi uwarunkowania zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, wraz z postulatami istotnymi dla kształtowania polityki przestrzennej gminy są:

- w zakresie uwarunkowań zewnętrznych:

  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego,

  - Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego,

  - Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego,

  - Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Krośnieńskiego,

  - Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Dorzecze Wisłoka”.

- w zakresie uwarunkowań wewnętrznych:

  - Strategia Rozwoju Gminy Rymanów;

  - Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rymanów.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego jest dokumentem określającym zasady organizacji struktury przestrzennej województwa. W planie przedstawiono propozycje działań i zadań z zakresu gospodarki przestrzennej, których realizacja jest niezbędna do osiągnięcia założonych w nim celów. Plan przyjmuje i uwzględnia ustalenia Koncepcji Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju odnoszące się do województwa podkarpackiego, a także priorytety rozwoju, cele strategiczne i kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego oraz przewidywane działania, zadania rządowe i samorządowe zawarte w Wojewódzkim Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego Podkarpacia.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego za główny cel polityki przestrzennej województwa podkarpackiego (w tym również gminy Rymanów) przyjmuje się sterowanie rozwojem przestrzennym, podejmowanie działań, oraz określenie i realizację zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Ma to na celu zbliżenie województwa do średniego poziomu kraju poprzez realizację polityki przestrzennej czterech szczegółowych celów:

- w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego;

- w zakresie infrastruktury społeczno- gospodarczej;
- w dziedzinie komunikacji i infrastruktury technicznej;
- w dziedzinie struktur przestrzennych.

Każdy z tych celów zawiera zadania związane z efektywnym wykorzystaniem stanu zainwestowania, poprawą jakości życia i równoważenia rozwoju, zwiększenia konkurencyjności województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego wskazuje obszar gminy Rymanów, jako teren do kształtowania strefy rozwoju rolnictwa ziem górskich oraz rozwoju ekologicznych metod produkcji rolnej oraz agroturystyki. Kierunkiem przekształceń jest również rozwój różnego rodzaju form turystki, infrastruktury technicznej, lecznictwa uzdrowiskowego. Natomiast sama miejscowość Rymanów jest miejskim ośrodkiem rozwoju o znaczeniu lokalnym, posiadającym możliwości dla rozwoju funkcji produkcyjnej, usługowo-handlowej, administracyjnej oraz w zakresie zdrowia. Plan województwa wskazuje na potencjalne możliwości rozwoju gminy w oparciu o kształtujące się w województwie pasmo podwyższonej aktywności społeczno – gospodarczej (tzw. Korytarzach rozwoju osadnictwa), które w Rymanowie lokalizuje się wzdłuż drogi krajowej. Pomimo znacznej dezaktualizacji planu województwa (plan uchwalony został w 2002), aktualnością cechują się prognozy demograficzne zaprezentowane w tym planie. Prognoza dotyczy lat 2000 – 2035 i według przyjętych tam założeń, Gmina Rymanów zaliczona została do obszarów znacznego wzrostu liczby ludności (wskaźnik dynamiki powyżej 105%). Kolejno aspektem zobrazowanym w planie województwa, a wpisującym się wybitnie w politykę przestrzenną gminy, jest wskazanie fragmentów gminy Rymanów położonych na południe od miasta jako obszarów atrakcyjnych dla rozwoju funkcji turystycznych. W świetle powyższego zaliczony został do ośrodków obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu regionalnym.

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego wyznacza główny cel, jakim jest podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności. Cel będzie realizowany poprzez:

- utrzymanie gospodarki regionu na ścieżce dynamicznego wzrostu gospodarczego;
- podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, podmiotów gospodarczych, instytucji;
- rozwój rynku pracy;
- nasilanie powiązań gospodarczych, społecznych i kulturowych przestrzeni wewnątrzregionalnej z różnymi kategoriami otoczenia.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Krośnieńskiego zawiera w zależności od obszaru działania następujące cele strategiczne:

- wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej, a także obiektów kulturowych,
- poprawa dostępu społeczności lokalnych do podstawowej infrastruktury sportowej,

- wykorzystanie potencjału kulturowego i historycznego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury obiektów kulturowych,
- wyrównywanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami obszarów wiejskich i miejskich,
- zwiększenie konkurencyjności powiatu krośnieńskiego,
- zapewnienie mieszkańcom powiatu dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz polityki prorodzinnej,
- zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i przejezdnym.

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Dorzecze Wisłoka" zawiera cele operacyjne obejmujące gminę Rymanów:

- wzrost konkurencyjności gospodarczej między innymi poprzez wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru LGD „Dorzecze Wisłoka";
- poprawa jakości życia oraz stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- wzrost kapitału społecznego obszaru LGD „Dorzecze Wisłoka", polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami, rozwój współpracy.

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, który jednocześnie wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawę dostępności przestrzennej Podkarpacia. Realizacja tego celu będzie odbywała się poprzez wsparcie finansowe i instytucjonalne w sferze przedsiębiorczości. Cele szczegółowe:

- tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy;
- poprawa dostępności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez realizację przedsięwzięć w sferze komunikacyjnej i energetycznej;
- stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie;
- zapobieganie degradacji środowiska oraz zagrożeniom naturalnym i technologicznym, a także efektywna gospodarka zasobami naturalnymi;
- tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukacji, ochrony zdrowia, pomoc społeczną, sport i rekreację;
- wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, i rozwój instytucji kultury;
- zmniejszenie występujących wewnątrz społeczeństwa różnic rozwojowych.

W odniesieniu do przestrzeni gminy Rymanów realizowane cele, które zostały określone zarówno w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego:

- rozwój kultury i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu, jako warunek

podniesienia konkurencyjności produktu turystycznego;

- zbudowanie systemu gwarantującego wzrost kapitału ludzkiego województwa, zgodnie ze współczesnymi trendami rozwoju cywilizacji;
- modernizacja podstawowego układu komunikacyjnego województwa oraz rozwój infrastruktury technicznej.

Realizacja założonych celów w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, a w rezultacie zakładanego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy.

Główne zasady kształtowania polityki przestrzennej gminy można sformułować następująco:

- rozwój poszczególnych funkcji w oparciu o tereny wyznaczone w studium;
- zagospodarowanie terenu minimalizujące ewentualny negatywny wpływ na strukturę przestrzenną gminy;
- wspieranie lokalnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a przy lokalizacji nowych uwzględnianie lokalnych zasobów środowiska naturalnego;
- promocja gminnych terenów inwestycyjnych;
- wykreowanie wizerunku, jako terenu atrakcyjnego dla rozwoju turystyki i rekreacji;
- stworzenie najbardziej optymalnego zagospodarowania przestrzeni gminy, z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego i wizji rozwoju gminy przedstawionej przez lokalne władze;
- wykorzystanie szans gminy wynikających z jej zasobów i położenia;
- przestrzeganie zasad ekorozwoju;
- uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych służących zaspokojeniu potrzeb w dziedzinie wypoczynku, rekreacji i usług.

2. Funkcje gminy

W gminie Rymanów można wyróżnić podstawowe funkcje o znaczeniu regionalnym i lokalnym, które wskazują kierunek rozwoju gminy. W celu wsparcia kształtowania polityki przestrzennej gminy wyodrębnić można ponadto funkcje uzupełniające, które nie odgrywają znaczącej roli dla kierunku rozwoju gminy.

Za podstawowe funkcje uznać można:

- funkcje związaną z działalnością uzdrowiskową,
- turystykę,
- rolnictwo.

Funkcję uzupełniającą gminy stanowi funkcja usługowa i produkcyjna.

- **Funkcja związana z działalnością uzdrowiskową**

Gmina Rymanów charakteryzuje się wysoką dynamiką rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego. Sytuacja ta wynika z występujących tu wód mineralnych. Obszar gminy wyróżnia się stosunkowo małą urbanizacją i sprzyjającymi warunkami środowiska przyrodniczego. Dlatego też gmina zobligowana jest do spełnienia ustawowych wymagań związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska. W szczególności wymagania te dotyczą: ochrony walorów krajobrazowych, ochrony złóż kopalin leczniczych, rozwoju infrastruktury technicznej i uzdrowiskowej.

Głównym punktem uzdrowiskowym w gminie jest Rymanów Zdrój. Samo położenie miejscowości w dolinie rzeki Tabor, w otoczeniu malowniczych, zalesionych wzgórz Beskidu Niskiego, jest jednym z walorów uzdrowiska i stanowi niejako jego wizytówkę. Należy, zatem dbać o zachowanie tego krajobrazu, poprzez ochronę każdego z jego komponentów i niedopuszczenie do zbyt agresywnej, szpecącej krajobraz zabudowy.

Przewidywany jest dalszy rozwój profilu leczniczego, który obejmuje profilaktykę, leczenie i rehabilitację. Potencjalnym kierunkiem rozbudowy uzdrowiskowej jest Dolina Wołtuszowej.

Ta najbardziej widoczna dziedzina, bazująca na wykorzystaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych przyczynia się do planowania operacji obejmujących rozwój elementów turystycznych. Dlatego też tereny o najbardziej korzystnych warunkach rekreacyjnych powinny być zaopatrywane w usługi komercyjne, usługi sportu i rekreacji i obsługi uzdrowiskowej. Położenie gminy w paśmie pogórzy uniemożliwia funkcjonowanie dużych ośrodków przemysłowych. Jedynie w głównym ośrodku gminy - mieście Rymanowie możliwa jest lokalizacja tego typu działalności w mikroskali, z zachowaniem bezkolizyjności względem środowiska przyrodniczego.

- **Turystyka**

Turystyka jest niezwykle istotnym czynnikiem rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Rymanów i stanowi jeden ze strategicznych kierunków jej rozwoju. Należy zaznaczyć, iż możliwości gminy ciągle nie są w pełni wykorzystane. Niezbędne jest, zatem podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji w tym zakresie, poprzez rozszerzenie oferty turystycznej (baza noclegowa oraz sportowo-rekreacyjna), wspartej konsekwentnym rozwojem infrastruktury technicznej. O predyspozycji rozwoju turystyki decyduje głównie środowisko naturalne oraz jego walory turystyczne. Duży wpływ mają także walory antropogeniczne, do których zaliczyć należy obiekty związane z kulturą i historią regionu. W związku z powyższym, zaleca się:

- Budowę nowych i modernizację istniejących gospodarstw agroturystycznych, obiektów (w tym publicznych) świadczących usługi turystyczne;
- Zagospodarowanie centrów wsi znajdujących się na szlakach turystycznych,
- Zagospodarowanie miejsc związanych z ruchem turystycznym (parkingi, chodniki, place, parki);
- Wytyczenie i oznakowanie tras i nowych szlaków turystycznych.

Obecnie coraz większego znaczenia nabiera agroturystyka, która z powodzeniem może rozwijać się na terenie gminy Rymanów. Głównym czynnikiem jest pogarszająca się sytuacja

ekonomiczna rolników. Dynamiczny rozwój agroturystyki to także wynik europejskiej tendencji do generowania wielofunkcyjnej roli obszarów wiejskich przy jednoczesnej ochronie ich dziedzictwa kulturowego i lokalnych tradycji. Podstawową determinantą rozwojową jest występowanie obszarów w gminie o nieskażonym środowisku naturalnym. Rozwój agroturystyki przewiduje się na terenie całej gminy Rymanów, na obszarach spełniających warunki konieczne do pełnienia tej funkcji.

- **Rolnictwo**

W strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy strefa północna gminy to strefa równin śródgórskich i tarasów akumulacyjnych, gdzie możliwa jest produkcja rolnicza ukierunkowana między innymi na wytwarzanie produktów ekologicznych. W związku z tym zaleca się podwyższenie standardu działalności rolniczej i przechodzenie na produkcję ekologicznie czystej żywności. Lokalizacja niezbędnych budynków służących gospodarstwu rolnemu winna być zapewniona w terenach przeznaczonych pod zabudowę zagrodową. Tereny rolne poza północną częścią gminy wykazują mniejszą zdolność produkcyjną, w związku, z czym powinny podlegać stopniowej przemianie. Zmiana przeznaczenia polegać powinna na wytrącaniu z przestrzeni produkcji rolnej, gruntów rolnych na cele działalności inwestycyjnej o niskim nasileniu i na cele zabudowy mieszkaniowej, jak również na powiększaniu strefy produkcji leśnej poprzez zalesianie.

3. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Działania kierunkowe mające na celu wypracowanie spójnej, perspektywicznej wizji rozwoju gminy koncentrować się będą w głównej mierze na rozwoju zabudowy na terenach wskazanych w studium pod rozwój nowej zabudowy, a także na jej uzupełnieniach na obszarach już zainwestowanych.

Struktura przestrzenna gminy Rymanów wynika z położenia geograficznego i pokrywa się z obrębami 3 krain fizjograficzno – geograficznych:

- Północna część gminy to obszar równin śródgórskich i tarasów akumulacyjnych, w którym zabudowa kształtuje się wzdłuż linii kolejowej, drogi wojewódzkiej 887 oraz wzdłuż rzeki Tabor. Teren ten (w szczególności północna dolinna część) predysponowany jest do rozwoju rolnictwa. Ze względu na korzystne warunki wiatrowe teren może być wykorzystany do rozwoju energetyki niekonwencjonalnej (siłownie wiatrowe). Nowa zabudowa będzie stanowiła uzupełnienie zabudowy zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem terenu oraz kontynuacje zabudowy z zachowaniem rodzaju zabudowy na danym terenie.
- Środkowa część gminy to obszar pogórza bukowskiego z urozmaiconą rzeźbą zerodowanych wzgórz i dolin. Teren ten wyróżnia się największym stopniem zainwestowania oraz rozwoju w skali gminy i obejmuje między innymi miasto Rymanów, miejscowości Klimkówka, Sieniawa i Głębokie. Tereny zainwestowane o funkcjach mieszkaniowych, usługowych, rekreacyjnych, a także tereny urządzeń infrastruktury technicznej i komunalnej występują i rozwijają się głównie wzdłuż drogi krajowej nr 28 oraz dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Miejscowość Rymanów posiada

predyspozycje do dalszego wielofunkcyjnego rozwoju. Wskazane jest poszerzanie działalności małych i średnich przedsiębiorstw, specjalizujących się głównie w budownictwie, elektromechanice i motoryzacji, stolarstwie itd. Rozwój działalności gospodarczej powinien przyjąć formę niekolidującą z istniejącym stanem zagospodarowania i zachować zasady zrównoważonego rozwoju. Pozostałe miejscowości charakteryzuje zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna o rozproszonej lokalizacji, z obiektami usługowymi i handlowymi. Jest to obszar predysponowany do rozwoju osadnictwa, usług. Całkowicie odmienny charakter zabudowy oraz działalności charakteryzuje Rymanów – Zdrój, w którym występuje uzdrowisko. Teren ten wyposażony jest w bogatą bazę noclegową. Obszar uzdrowiska charakteryzuje się układem południkowym, co wymuszone jest dolinnym i śródgórskim położeniem. Dalszy przestrzenny rozwój powinien być realizowany w kierunku południowo – wschodnim, w miejscu nieistniejącej już wsi Wołtuszowa.

- Południowa cześć gminy Rymanów to obszar o krajobrazie typowo górskim, z wysoką lesistością, w którym układy zabudowy wsi (Królik Polski, Wisłoczek, Puławy) mają charakter ulicówki. Nowa zabudowa będzie stanowiła uzupełnienie zabudowy zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem terenu.

Przyjęta w studium polityka przestrzenna gminy Rymanów koncentrować się będzie na kształtowaniu następujących elementów struktury zagospodarowania przestrzennego gminy:

- **Obszarów zabudowanych do kontynuacji i uzupełnień** – kształtowanie zabudowy na tych terenach powinno opierać się na uzupełnieniach zabudowy zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem terenu oraz na kontynuacji zabudowy z zachowaniem rodzaju zabudowy na danym terenie. Rozwój perspektywiczny gminy polegający na rozwoju jakościowym będzie miał miejsce na już zainwestowanych terenach, poprzez modernizację, rozbudowę, a także wprowadzanie niekolizyjnego uzupełniającego zainwestowania nawiązującego do otoczenia oraz powiązań komunikacyjnych.
- **Obszarów wskazanych pod rozwój** – obszary te wyznaczone zostały na podstawie analizy aktualnych uwarunkowań, analizy wniosków osób prywatnych złożonych do studium oraz na podstawie intencji i zapotrzebowania władz gminy na tereny wskazane pod zabudowę.

Kształtowanie się nowej zabudowy na terenach wiejskich odbywać się będzie poprzez uzupełnienia istniejących struktur osadniczych i rozwoju zabudowy na nowych terenach, które koncentrują się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących jednostek osadniczych. Wskazanie nowych terenów pod zabudowę, a tym samym jej perspektywiczny rozwój na obszarze wiejskim gminy podyktowany był przede wszystkim zamierzeniami inwestycyjnymi samorządu gminy oraz ekonomiczną zasadnością (związaną z wyposażeniem nowych terenów w niezbędną infrastrukturę) wskazania nowych terenów pod inwestycje. Tereny rozwojowe na obszarze wiejskim związane są głównie z zabudową mieszkaniową, lecz w znacznej mierze dotyczą również zabudowy usługowej związanej z uzdrowiskiem i turystyka.

Największe powierzchnie terenów wskazanych pod rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej znajdują się w miejscowościach Rymanów, Ladzin, Wróblik Królewski. Tereny produkcyjne

koncentrują się głównie we wschodniej części miasta Rymanów. Ponadto jednym z kluczowych działań kierunkowych na obszarze wiejskim jest wskazanie obszarów lokalizacji elektrowni wiatrowych, które z jednej strony są wynikiem uwzględnionych w projekcie wniosków do studium, a z drugiej strony wskazanie takich terenów doskonale wpisuje się w politykę przestrzenną województwa podkarpackiego, która wskazuje na duże powierzchnie terenów w gminie Rymanów predysponowanych do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Polityka przestrzenna na obszarze wiejskim, którą określa niniejsze studium, związana jest przede wszystkim z kształtowaniem zabudowy mieszkaniowej w poszczególnych wsiach z zachowaniem ograniczeń związanych z ochroną środowiska i dziedzictwa kulturowego. Na tle pozostałej części obszaru wiejskiego, zdecydowanie wyróżniają się tereny wsi Rymanów Zdrój, której tereny w kierunkowej strukturze urbanistycznej przeznaczone zostały wzdłuż dróg na cele związane z działalnością uzdrowiska oraz rekreacji.

4. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.

4.1. Kierunki zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Kierunki zagospodarowania dla gminy Rymanów wyznaczone zostały z uwzględnieniem poszczególnych, perspektywicznych sposobów zagospodarowania terenu (ustalonych w niniejszym studium) ze zwróceniem uwagi na położenie poszczególnych terenów na obszarach zabudowanych wskazanych do kontynuacji i uzupełnień zabudowy czy na obszarach wskazanych pod rozwój zabudowy.

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
MW Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. **Zagospodarowanie uzupełniające:** nieuciążliwa zabudowa usługowa (zarówno w formie wolnostojących obiektów, jak i usług wprowadzanych do budynków mieszkalnych), nieuciążliwa działalność gospodarcza, garaże i parkingi (w tym również garaże i parkingi lokalizowane w obiektach kubaturowych podziemnych i naziemnych). Wskazanie nie dotyczy zabudowy MW w granicach miejscowości Rymanów Zdrój. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** usługi sakralne, tereny sportu i rekreacji (np. place zabaw, boiska sportowe), tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów MW ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • możliwość wprowadzenia usług nieuciążliwych i nieuciążliwych działalności gospodarczych, • w miarę dostępności terenu wprowadzenie zieleni urządzonej

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	ogólnodostępnej, • eliminację obiektów kolizyjnych funkcjonalnie z przeznaczeniem podstawowym, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych. • możliwość lokalizacji obiektów sportowo – rekreacyjnych (np. place zabaw, boiska sportowe), • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej i w razie zaistnienia takiej potrzeby również terenów zieleni izolacyjnej, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
MN Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna **Zagospodarowanie uzupełniające:** nieuciążliwa zabudowa usługowa (zarówno w formie wolnostojących obiektów jak i funkcji usługowych wprowadzanych do obiektów mieszkaniowych), nieuciążliwa działalność rzemieślnicza. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni), zabudowa budynkami rekreacji indywidualnej w terenie 28 MN. **Dla terenów MN ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • ograniczenie w granicach administracyjnych miasta lokalizowania zabudowy zagrodowej, • możliwość wprowadzenia usług nieuciążliwych, służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców, • w miarę dostępności terenu wprowadzenie zieleni urządzonej ogólnodostępnej, • eliminację obiektów kolizyjnych funkcjonalnie z przeznaczeniem podstawowym, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	i dostępności terenu, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • zachowanie ograniczeń wynikających z położenia struktur zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na obszarach prawnie chronionych form ochrony przyrody, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
MU Tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa mieszkaniowo – usługowa; **Zagospodarowanie uzupełniające:** zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - możliwość lokalizacji usług w parterze budynków mieszkaniowych, nieuciążliwa zabudowa usługowa (w tym usługi publiczne) w formie wolnostojących obiektów lub wbudowanych w bryłę obiektów mieszkaniowych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; **Zagospodarowanie dopuszczalne:** usługi sakralne, tereny sportu i rekreacji (np. place zabaw, boiska sportowe), tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów MU ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z wyznaczonym w studium kierunkiem, • rewitalizację struktury zabudowy oraz modernizację i poprawę estetyki ciągów jezdnych, pieszych i placów, • zwiększenie efektywności wykorzystania rezerw terenowych poprzez intensyfikację zabudowy, • eliminację obiektów kolizyjnych funkcjonalnie z zagospodarowaniem podstawowym, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych.
	Zagospodarowanie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
MNR Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	zabudowa zagrodowa i zabudowa gospodarcza związana z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. **Zagospodarowanie uzupełniające:** nieuciążliwa zabudowa usługowa (w tym zabudowa usług publicznych), nieuciążliwa działalność gospodarcza; **Zagospodarowanie dopuszczalne:** tereny sportu i rekreacji, zabudowa rekreacji indywidualnej , tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów MNR ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • możliwość wprowadzenia usług nieuciążliwych i nieuciążliwej działalności gospodarczej, służącej zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców, • dopuszcza się lokalizacje zabudowy rekreacji indywidualnej, • w miarę dostępności terenu wprowadzenie zieleni urządzonej ogólnodostępnej, • eliminację obiektów kolizyjnych funkcjonalnie z zagospodarowaniem podstawowym, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • zachowanie ograniczeń wynikających z położenia struktur zabudowy mieszkaniowej zagrodowej) na obszarach prawnie chronionych form ochrony przyrody. • lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej na obszarach wyznaczonych na rysunku studium, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • zachowanie ograniczeń wynikających z położenia nowoprojektowanych struktur zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej na obszarach prawnie chronionych form ochrony przyrody. • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
U Tereny zabudowy usługowej (w tym usług publicznych)	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa usługowa, w tym zabudowa usług publicznych i infrastruktury technicznej związanej z obsługą lokalnej społeczności, zabudowa związana z handlem, administracją, bezpieczeństwem publicznym, kulturą, oświatą, nauką i zdrowiem, **Dla terenów U ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zgodnie z dotychczasowym zagospodarowaniem, • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej i w razie zaistnienia takiej potrzeby również terenów zieleni izolacyjnej, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • lokalizację zabudowy usługowej na obszarach wyznaczonych na rysunku studium, • możliwość wprowadzenia zabudowy mieszkaniowej, z w/w zastrzeżeniem dotyczącym lokalizacji tego typu zabudowy, jako funkcji uzupełniającej, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej. • W terenie 21U (obszar przestrzeni publicznej) dopuszcza się realizację w całym obszarze Parkingu Miejskiego w Rymanowie.

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
UZ Zabudowy uzdrowiskowej	**Zagospodarowanie podstawowe:** tereny zabudowy uzdrowiskowej, usługi zdrowia realizowane, jako zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, pensjonaty z urządzeniami lecznictwa uzdrowiskowego, usługi zdrowia realizowane, jako administracja uzdrowiska, **Zagospodarowanie uzupełniające:** zieleń urządzona, obiekty i urządzenia małej architektury, urządzenia sportowo – rekreacyjne, usługi komercyjne związane z obsługą funkcji uzdrowiskowych, hotele, ośrodki odnowy biologicznej oraz o funkcji leczniczej i rehabilitacyjnej, restauracje, kawiarnie, a także obiekty socjalno-administracyjne i towarzyszące zabudowie uzdrowiskowej; **Dla terenów UZ ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zgodnie z dotychczasowym zagospodarowaniem, • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie przepisów Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony środowiskowej (Dz.U. Nr 167, poz. 1399 z pozn. zm.); • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • lokalizację zabudowy usługowej na obszarach wyznaczonych na rysunku studium,
UZT Tereny zabudowy uzdrowiskowej i usług turystycznych	**Zagospodarowanie podstawowe:** tereny zabudowy uzdrowiskowej, usługi zdrowia realizowane jako zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, pensjonaty z urządzeniami lecznictwa uzdrowiskowego, usługi dla obsługi ruchu turystycznego, w szczególności motele, pensjonaty, kempingi, hotele, ośrodki szkoleniowe, ośrodki wypoczynkowe, usługi związane z działalnością ekspozycyjno- wystawienniczą. **Zagospodarowanie uzupełniające:** budynki rekreacji indywidualnej, zabudowa usług komercyjnych związanych z obsługą funkcji podstawowej,

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	takich jak: ośrodki lecznicze, rehabilitacyjne, odnowy biologicznej, restauracje, bary, kawiarnie oraz usługi handlu, obiekty socjalno-administracyjne i towarzyszące zabudowie uzdrowiskowej, obiekty związane z obsługą pola namiotowego, kamperów i przyczep kempingowych, obiekty i urządzenia małej architektury, urządzenia sportowo-rekreacyjne, (m.in. boiska sportowe, baseny, place zabaw, korty tenisowe, itp.), budynki gospodarcze, garaże, wiaty i altany, ciągi piesze i rowerowe. **Zagospodarowanie dopuszczalne**: tereny zieleni urządzonej, w tym w formie parków i ogrodów o charakterze wypoczynkowym (w ramach uatrakcyjnienia terenów i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni), a także tereny lokalizacji obiektów i urządzeń zaplecza technicznego i infrastrukturalnego dla obsługi prowadzonej działalności usługowej. **Dla terenów UZT ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zgodnie z dotychczasowym zagospodarowaniem, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1301) w stosunku do terenów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody.
US Tereny sportu i rekreacji	**Zagospodarowanie podstawowe:** boiska sportowe, baseny (rekreacyjne i pływackie), kompleksy sportowe, stadiony sportowe, hale widowiskowe, strzelnica sportowa w terenach 3.1US i 3.2US, wyciągi narciarskie, inne urządzenia sportowo – rekreacyjne. **Zagospodarowanie uzupełniające:** obiekty gastronomi, obiekty usługowe, zaplecza higieniczno-sanitarne, obiekty usług turystycznych (hotele,

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	schroniska, pensjonaty) oraz obiekty małej architektury. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni), ciągi piesze i rowerowe, niewielkie zbiorniki wodne. **Dla terenów US ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej, a także terenów zieleni izolacyjnej, w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • rozwój terenów sportu i rekreacji wyznaczonych na rysunku studium, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
UT Tereny zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa usługowa dla obsługi ruchu turystycznego, w szczególności: motele, pensjonaty, campingi, hotele, schroniska młodzieżowe, ośrodki szkoleniowe, ośrodki wypoczynkowe z niezbędną infrastrukturą i zapleczem służącym tym obiektom, zabudowa rekreacji indywidualnej w postaci domów letniskowych i obiektów związanych bezpośrednio z ich funkcjonowaniem. **Zagospodarowanie uzupełniające:** zabudowa usługowa w postaci obiektów gastronomicznych, tereny sportowe i rekreacyjne stanowiące uatrakcyjnienie dla funkcji podstawowej (m.in. boiska sportowe, baseny, urządzenia sportowo – rekreacyjne). **Zagospodarowanie uzupełniające:** tereny zieleni urządzonej (w ramach

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	uatrakcyjnienia terenów i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów UT ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • przeprowadzenie kompleksowej modernizacji zabudowy, a także urządzeń sportowo – rekreacyjnych, w celu dostosowania go do obowiązujących standardów, • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających, jako towarzyszących funkcji podstawowej, • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej w miarę dostępności terenu, a także terenów zieleni izolacyjnej, w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni; • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, • zachowanie przepisów Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony środowiskowej (Dz.U. Nr 167, poz. 1399 z pozn. zm.); • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • rozwój terenów usług turystycznych i rekreacji indywidualnej wyznaczonych na rysunku studium, • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniającej dla uatrakcyjnienia funkcji podstawowej (w szczególności dot. zabudowy usługowej dla obsługi ruchu turystycznego), • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
P Tereny zabudowy	**Zagospodarowanie podstawowe:** zabudowa produkcyjna (m. in. budynki i hale produkcyjne), składy, magazyny, hurtownie, zakłady przetwórcze i remontowe, zabudowa produkcyjna uzupełniona funkcjami usługowymi (z

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
produkcyjnej, składów i magazynów, w tym zabudowy produkcyjno - usługowej	wyłączeniem usług publicznych). **Funkcja uzupełniająca**: zabudowa usługowa, stacje paliw. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów P ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających zarówno, jako towarzyszących funkcji podstawowej, jak również jako samodzielnych funkcji danego terenu (sytuację tę regulować będą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem tradycji miejsca i zamierzeń inwestycyjnych właściciela terenu), • wprowadzenie terenów zieleni urządzonej i terenów zieleni izolacyjnej w przypadku terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o funkcji kolizyjnej z przeznaczeniem P, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadowej i odprowadzania ścieków, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • lokalizację zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, w tym zabudowy produkcyjno – usługowej, na obszarach wyznaczonych na rysunku studium, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej, • w terenie 9.2P nakazuje się stosowanie rozwiązań ograniczających ujemne oddziaływanie na otoczenie do granic terenu.
	Zagospodarowanie podstawowe: baza sprzętowo-magazynowa produkcji

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
RU tereny zabudowy produkcyjno – usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych	roślinnej i zwierzęcej, hodowla drobiu i zwierząt, przetwórstwo rolne, w tym suszarnie, biogazownie. **Funkcja uzupełniająca**: obiekty usługowe – sprzedaż produkowanego asortymentu. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** tereny zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni). **Dla terenów RU ustala się:** • uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających zarówno, jako towarzyszących funkcji podstawowej, jak również jako samodzielnych funkcji danego terenu (sytuację tę regulować będą zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem tradycji miejsca i zamierzeń inwestycyjnych właściciela terenu), • wprowadzenie terenów zieleni izolacyjnej w przypadku terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o funkcji kolizyjnej z przeznaczeniem RU, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadowej i odprowadzania ścieków, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • lokalizację zabudowy produkcyjno – usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych, na obszarach wyznaczonych na rysunku studium, • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
PG Powierzchniowej eksploatacji kopalin	**Funkcja podstawowa:** przewidziana w czasie eksploatacji złoża - powierzchniowa eksploatacja kopalin, obiekty budowlane służące do bezpośredniego wydobywania

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	kopaliny ze złoża, infrastruktura związana bezpośrednio z eksploatacją złoża. przewidziana po zakończeniu eksploatacji złoża, po przeprowadzeniu rekultywacji terenu - funkcje zgodne z określonym kierunkiem rekultywacji. **Zagospodarowanie dopuszczalne:** funkcje niekolidujące z funkcją przewidzianą do realizacji po zakończeniu eksploatacji złoża. W czasie eksploatowania złoża nie zezwala się na lokalizację innych funkcji niż funkcja podstawowa.
ZC Tereny cmentarzy	**Zagospodarowanie podstawowe:** cmentarze. **Zagospodarowanie uzupełniające**: tereny zieleni, obiekty małej architektury, obiekty kultu religijnego. **Zagospodarowanie dopuszczalne**: obiekty usługowe związane z obsługą podstawowego przeznaczenia terenu. **Dla terenów ZC ustala się:** • zagospodarowanie uzupełniające i dopuszczalne wprowadzać wyłącznie jako towarzyszące przeznaczeniu podstawowemu, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia w infrastrukturę techniczną, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • uwzględnienie, ustalonej na podstawie przepisów odrębnych, strefy sanitarnej od cmentarzy. • lokalizacja cmentarza (bądź rozszerzenie istniejącego) na terenach wyznaczonych na rysunku studium. • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
ZD Tereny ogrodów działkowych	**Zagospodarowanie podstawowe:** ogrody działkowe. **Zagospodarowanie uzupełniające:** obiekty administracji i obsługi gospodarczej ogrodów działkowych, urządzenia sanitarne, obiekty małej architektury, altany, obiekty gospodarcze **Zagospodarowanie dopuszczalne:** parkingi służące obsłudze terenów

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	ogrodów działkowych. **Dla terenów ZD ustala się:** • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających wyłącznie, jako towarzyszących funkcji podstawowej, • • zapewnienie dostępności komunikacyjnej i ograniczenie lokalizacji infrastruktury technicznej wyłącznie do niezbędnych, związanych z funkcją podstawową, elementów, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
ZP Tereny zieleni urządzonej	**Zagospodarowanie podstawowe:** tereny zieleni urządzonej, ogólnodostępnej, w szczególności: parki, skwery i zieleńce o charakterze publicznym, tereny zieleni izolacyjnej. **Zagospodarowanie uzupełniające:** tereny urządzeń sportowych, ścieżki rowerowe, niewielkie zbiorniki wodne, obiekty małej architektury (np. place zabaw), obiekty związane z funkcją terenu przeznaczona na funkcje gospodarczą (np. oranżerie, cieplarnie), dekoracyjną (np. altany, pergole) oraz komunikacyjną (np. schody, ścieżki, mostki), urządzenia wodne (np. fontanny, studnie, stawy), urządzenia związane z placami zabaw dla dzieci, urządzenia sportowe i rekreacyjne (np. boiska). **Zagospodarowanie dopuszczalne:** obiekty kubaturowe przeznaczone na funkcje usługowe (np. kawiarnie, cukiernie) niekolidujące z zagospodarowaniem podstawowym. **Dla terenów ZP ustala się:** • możliwość wprowadzenia funkcji uzupełniających jako towarzyszących funkcji podstawowej w celu podniesienia atrakcyjności obszarów, • wprowadzenie funkcji dopuszczalnych tylko i wyłącznie jako towarzyszących funkcji podstawowej,

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	• szczególne uwzględnienie znaczenia jakie pełnią tereny ZP w gminie, jako obszary przestrzeni publicznych, co przekładać się musi na wysoką jakość zagospodarowania tych terenów, • zapewnienie dostępności komunikacyjnej w celu wzmocnienia znaczenia obszarów w strukturze gminy i uaktywnienia obszarów przestrzeni publicznych, • zakaz usuwania drzew z wyjątkiem cięć sanitarnych, • zaleca się wprowadzenie zróżnicowanych rodzajów zieleni, w tym gatunków trwale zielonych i wprowadzenia gatunków ozdobnych o zróżnicowanych porach kwitnienia, • dopuszcza się lokalizację czasowych – sezonowych, nie związanych trwale z gruntem obiektów gastronomicznych. • ograniczenie lokalizacji infrastruktury technicznej wyłącznie do niezbędnych, związanych z funkcją podstawową elementów, • bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb – możliwość lokalizacji miejsc parkingowych poza terenami ZP, • zachowanie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym wymagań związanych z występowaniem stanowisk archeologicznych, • przy zagospodarowaniu uwzględnienie wymagań związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem położenia konkretnych terenów na obszarze powierzchniowych form ochrony przyrody. • rozwój terenów zieleni urządzonej wyznaczonych na rysunku studium z uwzględnieniem zagospodarowania tych terenów, jako perspektywicznych obszarów przestrzeni publicznych. • zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej.
Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych	Potencjalne tereny przeznaczone pod lokalizację elektrowni wiatrowych w ramach rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wyznaczone w studium miejsca lokalizacji elektrowni wiatrowych wyznaczone zostały na podstawie uwarunkowań środowiskowych i fizjograficznych, w tym granic obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody. Zadaniem inwestora jest wybranie konkretnego terenu w oparciu o badania siły i kierunku wiejących wiatrów. Lokalizacja farm wiatrowych wymaga szczegółowych badań wpływu inwestycji na środowisko i zgodnie z przepisami odrębnymi może być koniecznym sporządzenie raportów oddziaływania na środowisko.

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych wyznaczone zostały w głównej mierze w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego kwalifikujące tereny pod ten rodzaj inwestycji. Wyznaczone w studium obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych zdelimitowane zostały na podstawie działek wskazanych w planach pod lokalizację turbin wiatrowych i swoim zasięgiem obejmują wszystkie z nich. Obszarem tym nie objęto działki wskazanej w obowiązującym planie zagospodarowania miasta Rymanów (pod lokalizację turbiny), zlokalizowanej na obszarze Natura 2000 Ladzin, w przypadku której lokalizacja turbiny uzależniona jest aktualnie wyłącznie od przepisów odrębnych. Dodatkowo obszary te wskazane zostały w obrębie terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan z przeznaczeniem pod elektrownie wiatrowe. Przy wyznaczeniu obszarów uwzględniono również tereny wnioskowane przez mieszkańców pod ten rodzaj zainwestowania. Na obszarach rozmieszczenia potencjalnych elektrowni wiatrowych, wskazanych w studium, zezwala się na lokalizację elektrowni wiatrowych: • po spełnieniu wszystkich wymagań związanych z ochroną środowiska i uzyskaniu wymaganych prawem decyzji środowiskowych; • z zastrzeżeniem, iż potencjalna uciążliwość akustyczna[1] wywołana lokalizacją nowych elektrowni musi się zamykać w wyznaczonych w studium obszarach; • na obszarach rozmieszczenia elektrowni wiatrowych studium wprowadza zakaz zabudowy mieszkaniowej. W gminie Rymanów, zgodnie ze Studium Przestrzennych Uwarunkowań Krajobrazowych, Przyrodniczych, Kulturowych, Turystycznych Rozwoju Energetyki Wiatrowej w Województwie Podkarpackim, rozpoczęto procedurę związaną z: • Budową zespołu wiatrowo – elektrycznego o mocy 3 MW wraz ze stacją transformatorową, linią energetyczną, drogą dojazdową i placem montażowym na działce o nr ew. 487 ul. Bartoszów w Rymanowie, • Budową elektrowni wiatrowej o mocy przyłączeniowej do 1,5 MW wraz z siecią elektroenergetyczną i stacja transformatorowa oraz niezbędną infrastrukturę techniczną na działkach 1702,1701, 1700,

[1] **uciążliwość akustyczna** – przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych we właściwych przepisach w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Sposób zagospodarowania terenu	Kierunki zagospodarowania
	1708,1698, 1697/2,1108/2, 1803,1116,1117 Rymanów; • Farmą wiatrakową „Rymanów" w m. Ladzin, Klimkówka, Wróblik Królewski, Wróblik Szlachecki, gm. Rymanów. • Budową farmy wiatrowej Sieniawa III składającej się z dwóch zespołów wiatrowo- elektrycznych o mocy 2 MW każdy o wys. wieży max. 105 m i średnicach wirników 90 m, wraz z linią energetyczną, stacjami transformatorowymi oraz drogami dojazdowymi i placami montażowymi, położonych na działkach o nr ew. 191 – obręb Sieniawa oraz 2332 – obręb Rymanów
EF - Obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrowni fotowoltaicznej wraz ze strefą ochronną	**Zagospodarowanie podstawowe:** terenu zabudowy produkcyjnej w postaci urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100 kW. **Zagospodarowanie uzupełniające:** budynki techniczne, administracji, gospodarcze, socjalne i garaże związane z elektrownią, parkingi, dojścia i dojazdy, infrastruktura towarzysząca niezbędnej do funkcjonowania inwestycji; **Zagospodarowanie dopuszczalne:** lokalizacja urządzeń wykorzystujących energię słoneczną lub geotermalną do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł o mocy poniżej 100 kW;

4.2. Wskaźniki zagospodarowania terenu

Wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenu określone w studium są wytycznymi do sporządzanych na terenie gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W zagospodarowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę przyjmuje się następujące wskaźniki zabudowy:

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (MN):

- na terenach zabudowy mieszkaniowej zezwala się na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną uzupełnioną zabudową usługową oraz nieuciążliwą działalnością gospodarczą;
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyznacza się wysokość zabudowy - do 3 kondygnacji nadziemnych;
- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej: 800m2; zezwala się lokalizację zabudowy na działkach mniejszych niż ww. (na terenach o historycznie ukształtowanym podziale katastralnym, gdzie wskazuje na to sąsiedztwo i tradycja

miejsca);

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej: nie mniej niż 20%;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: nie więcej niż 50%;
- dopuszcza się zmiany wskaźników powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej na terenach w tym o historycznie ukształtowanym podziale katastralnym, zlokalizowanych w centrum miasta, gdzie wskazuje na to sąsiedztwo i tradycja miejsca;
- zapewnienie miejsc d
-
- o parkowania: 1,5 miejsca parkingowego dla działki budowlanej (dla zabudowy jednorodzinnej), 3 miejsca na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego;
- możliwość lokalizacji miejsc parkingowych w obiektach kubaturowych podziemnych i naziemnych;

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa (MNR):

- na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej zezwala się na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową uzupełnioną zabudową usługową oraz nieuciążliwą działalnością gospodarczą;
- dla zabudowy wyznacza się wysokość do 2 kondygnacji nadziemnych, w tym jedna w poddaszu, z zastrzeżeniem, iż wysokość w kalenicy nie może przekroczyć 10 m;
- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej:

- na terenach położonych w obrębie stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej kolejno 2500 m2, 1500 m2, 1500 m2;

- na terenach położonych poza strefami ochrony uzdrowiskowej - 800 m2.

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 55 %,

- dla strefy C i pozostałych terenów: nie mniej niż 40 %,

- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 40%,

- dla strefy C ochrony uzdrowiskowej i pozostałych terenów: nie więcej niż 50 %;

- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- zapewnienie miejsc do parkowania: 1,5 miejsca postojowego dla działki budowlanej, 3 miejsca na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego;
- zapewnienie miejsc do parkowania może odbywać się poza granicami działki budowlanej, z zachowaniem izochrony dojścia wynoszącej maksymalnie 500m, z zastrzeżeniem

obostrzeń narzuconych przepisami odrębnymi w zakresie stref ochrony uzdrowiskowej, wskazanymi w pkt. 5.4.;

- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazami ujętymi w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej (terenów zielonych), a także przewidzianą ustawą ilością miejsc do parkowania;

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (MW):

- na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zezwala się na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną uzupełnioną zabudową usługową oraz nieuciążliwą działalnością gospodarczą (wskazanie nie dotyczy terenów MW w miejscowości Rymanów Zdrój, gdzie studium adaptuje jedynie tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i nie dopuszcza lokalizacji nowych obiektów);
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyznacza się wysokość zabudowy - do 15m;
- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej: nie mniej niż 20%;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: nie więcej niż 50%;
- dopuszcza się zmiany wskaźników powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej na terenach w tym o historycznie ukształtowanym podziale katastralnym, gdzie wskazuje na to sąsiedztwo i tradycja miejsca;
- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- zapewnienie miejsc do parkowania: 1,5 miejsca postojowego na 1 lokal mieszkalny, 3 miejsca na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego;
- możliwość lokalizacji miejsc parkingowych w obiektach kubaturowych podziemnych i naziemnych;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazami ujętymi w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilością miejsc do parkowania;

Zabudowa mieszkaniowo – usługowa (MU):

- zezwala się na zabudowę wielofunkcyjną (mieszkaniowo – usługową) uzupełnioną zabudową mieszkaniową i usługową;
- wysokość zabudowy - do 12 m;
- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki – nie ustala się ze względu na lokalizację terenów MU w ścisłym śródmieściu miasta, gdzie podział katastralny jest ściśle

ustalony;

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej – minimalnie 40% dla terenów zlokalizowanych w strefie A ochrony konserwatorskiej; minimalnie 10% dla terenów położonych poza strefą A;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej – nie więcej niż 50% dla terenów zlokalizowanych w strefie A ochrony konserwatorskiej; nie więcej niż 25% dla terenów poza strefą A;
- zapewnienie miejsc do parkowania: 1,5 miejsca na lokal mieszkalny (dla zabudowy wielorodzinnej) 1,5 miejsca parkingowego na lokal mieszkalny i 3 miejsca na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego (dla zabudowy mieszkaniowo – usługowej), 1,5 miejsca parkingowego dla działki budowlanej (dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) i 3 miejsca na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego (dla zabudowy usługowej);
- zapewnienie miejsc do parkowania może odbywać się poza granicami działki budowlanej, z zachowaniem izochrony dojścia wynoszącej maksymalnie 500 m**;**

Zabudowa usługowa (U):

- zezwala się na zabudowę usługową, w tym usług publicznych uzupełnioną innymi funkcjami, w tym zabudową nieuciążliwych działalności gospodarczych;
- wysokość zabudowy – do 5 kondygnacji nadziemnych;
- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej:

- na terenach położonych w obrębie stref A, B ochrony uzdrowiskowej kolejno 2500 m2, 1500 m2,

- na terenach położonych w obrębie strefy C ochrony uzdrowiskowej i poza strefami ochrony uzdrowiskowej kolejno - 600 m2 i 500 m2;

- dopuszcza się lokalizację zabudowy (w ramach uzupełnienia istniejących struktur) na działkach mniejszych niż wskazane w niniejszym studium (na terenach o historycznie ukształtowanym podziale katastralnym, gdzie wskazuje na to sąsiedztwo i tradycja miejsca);
- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

  - dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 55 %,

  - dla strefy C: nie mniej niż 40 %;

  - dla pozostałych terenów: nie mniej niż 15 %
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

  - dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 40%;

  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 55 %;

  - dla pozostałych terenów: nie więcej niż 65 %;

- zapewnienie dostatecznej ilości miejsc parkingowych (również w granicach działek) dla klientów i pracowników, uzależnionej od powierzchni sprzedaży (wskazuje się na 3 miejsca postojowe na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego);
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej i uzupełniającej;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazami ujętymi w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilością miejsc do parkowania;

Zabudowa produkcyjna, składów i magazynów, w tym zabudowa produkcyjno – usługowa (P):

- zezwala się na lokalizację zabudowy produkcyjnej, baz, składów, magazynów, w tym obiektów terenochłonnych i wielkokubaturowych oraz zabudowę usługową uzupełnioną funkcją zieleni;
- tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów zlokalizowane w granicach stref ochrony uzdrowiskowej (Rymanów Zdrój - Deszno) są przejawem uwzględnienia istniejących uwarunkowań planistycznych. Obiekty tam zlokalizowane stanowić będą (lub aktualnie stanowią) zaplecze socjalno – techniczne uzdrowiska lub zakłady drobnej wytwórczości lub, w przypadku terenu oznaczonego symbolem 5P, ujęcie wody mineralnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.[2] Przeznaczenie to nie jest sprzeczne z zasadami ochrony uzdrowiskowej;
- wysokość zabudowy – budynki kształtować jako niskie w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego (z wyjątkiem obiektów i budowli związanych z procesem produkcyjnym, dla których ograniczenie wysokości nie jest wiążące);
- nie wskazuje się minimalnej powierzchni działki budowlanej ze względu na specyfikę zabudowy, dostosowywanej do profilu działalności;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 50 %;
  - dla pozostałych terenów: nie więcej niż 65 %. Nie dotyczy terenów 9.1 P, 9.2P dla których ustala się: nie więcej niż 85%;
- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

  - dla strefy C: nie mniej niż 40 %;
  - dla pozostałych terenów: nie mniej niż 15 %. Nie dotyczy terenów 9.1 P, 9.2P dla których ustala się: nie mniej niż 5 %;

[2] część zdania w brzmieniu „lub, w przypadku terenu oznaczonego symbolem 5P, ujęcie wody mineralnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.” wprowadzono zmianą studium uchwaloną uchwałą Nr IX/111/15 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 10 lipca 2015 r. i ze względów formalnych odnosi się do terenu 5P w granicach tej zmiany.

- zapewnienie dostatecznej ilości miejsc parkingowych w granicach działek dla pracowników i klientów (wskazane 20 miejsc na każdych 100 zatrudnionych);
- wprowadzenie zieleni izolacyjnej i uzupełniającej;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Zabudowa uzdrowiskowa (UZ):

- zezwala się na lokalizacje zabudowy związanej z uzdrowiskiem;
- minimalna powierzchnia działki budowlanej: 3000m2 dla zabudowy usług komercyjnych związanych z obsługą funkcji uzdrowiskowych, 5000m2 dla zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i pensjonatów;
- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

  - dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 55 %,

  - dla strefy C: nie mniej niż 45 %;

- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

  - dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 40%;

  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej i pozostałych terenów: nie więcej niż 50 %;

- miejsca parkingowe w obrębie działki budowlanej w ilości nie przekraczającej 10 % miejsc sanatoryjnych w obiekcie;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych**;**

Zabudowa uzdrowiskowa i turystyczna (UZT):

- zezwala się na lokalizację zabudowy związanej z usługami zdrowia w tym: zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, pensjonatów z urządzeniami lecznictwa uzdrowiskowego, zabudowy związanej z usługami dla obsługi ruchu turystycznego, w tym: pensjonatów, kempingów, hoteli, ośrodków szkoleniowych, ośrodków wypoczynkowych oraz zabudowy związanej z działalnością ekspozycyjno-wystawienniczą;
- minimalna powierzchnia działki budowlanej:

- dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: 4000 m2 dla zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i pensjonatów, 1000m2 dla zabudowy rekreacyjnej;
- dla pozostałych terenów:1000m2;

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:
  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 45 %;
  - dla pozostałych terenów nie mniej niż 30%;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:
  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej nie więcej niż 50%;
  - dla pozostałych terenów nie więcej niż 65%;
- dla zabudowy usługowej i turystycznej wyznacza się:
  -maksymalną wysokość obiektu budowlanego - 25 m;
  -maksymalny poziomy wymiar obiektu budowlanego- 140m;
- zapewnienie dostatecznej ilości miejsc parkingowych w granicach działek usług komercyjnych, uzdrowiskowych, turystycznych dla pracowników i klientów uzależnione od powierzchni użytkowej obiektów usługowych - 1 miejsce na 200 m2 powierzchni użytkowej obiektu usługowego (w tym liczą się miejsca w garażu), w granicach działek rekreacji indywidualnej – wskazane minimum 2 miejsca, w granicach działek zaplecza technicznego- wskazane minimum 2 miejsca na 1000m2 powierzchni obiektu zaplecza technicznego ;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych.

Zabudowa produkcyjno – usługowa związana z obsługą gospodarstw rolnych (RU):

- zezwala się na lokalizację zabudowy produkcyjno – usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych, w szczególności: baza sprzętowo-magazynowa produkcji roślinnej, hodowla drobiu i zwierząt, przetwórstwo rolne, suszarnie, obiekty usługowe – sprzedaż produkowanego asortymentu;
- nie ustala się minimalnej powierzchni działki budowlanej, ze względu na specyfikę zabudowy;
- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

  - dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 50 %;
  - dla pozostałych terenów: nie więcej niż 65 %

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

  - dla strefy C: nie mniej niż 40 %;

- dla pozostałych terenów: nie mniej niż 15 %;

- wysokość zabudowy – budynki kształtować jako niskie w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego (z wyjątkiem obiektów i budowli związanych z procesem produkcyjnym, dla których ograniczenie wysokości nie jest wiążące);
- zapewnienie dostatecznej ilości miejsc parkingowych w granicach działki w ilości dostosowanej do programu produkcji i usług, z tym, że dla potencjalnie lokalizowanych obiektów usługowych wskazuje się 3 miejsca postojowe na każde 100 m2 powierzchni obiektu usługowego;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych**;**

Tereny sportu i rekreacji (US):

- proponuje ustalać się indywidualne wskaźniki zabudowy, ze względu na różnorodny charakter zabudowy, z zastrzeżeniem że:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej kolejno: 2500 m2 i 1500 m2;

- dla strefy A, B i C ochrony uzdrowiskowej wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej kolejno nie mnie niż: 50 %, 40 %, 30 %;

- ograniczenie lokalizacji obiektów handlowych niezwiązanych z funkcją obszaru z wyłączeniem obiektów gastronomi i obiektów handlu detalicznego (związanych pośrednio z funkcją wiodącą) i obiektów związanych bezpośrednio z funkcją wiodącą (np. zapleczy, obsługi urządzeń higieniczno-sanitarnych, boisk do gier, towarzyszących parkingów);
- zapewnienie dostatecznej ilości miejsc parkingowych w granicach terenu przeznaczonego na cele sportu i rekreacji;
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej i towarzyszącej zabudowie;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Tereny zieleni urządzonej (ZP):

- kształtowanie terenów zieleni w ujęciu ogólnogminnym, czyli w sposób gwarantujący

stworzenie lokalnego systemu zieleni powiązanego ze sobą funkcjonalnie i przestrzennie;

- ograniczenie na terenach zieleni zabudowy kubaturowej, która nie jest związana z wiodącym przeznaczeniem terenu;
- wysokość zabudowy – maksymalnie do 1 kondygnacji;
- powierzchnia biologicznie czynna terenu– nie mniej niż 80%, powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 10%. Nie dotyczy terenu 9 ZP dla którego ustala się: powierzchnia biologicznie czynna terenu – nie mniej niż 30%, powierzchnia zabudowy (w tym miejsca postojowe i ciągi komunikacyjne) – nie więcej niż 49%.
- wskazane zwiększanie powierzchni terenów zieleni urządzonej, szczególnie na terenach zainwestowanych i przeznaczonych pod rozwój;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej (UT):

- jako funkcję podstawową ustala się zabudowę dla obsługi ruchu turystycznego;
- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej:

- dla strefy A, B i C (zabudowa rekreacyjna; zabudowa pensjonatowa) ochrony uzdrowiskowej kolejno: 2500 m2, 1500 m2, (1000 m2, 4000 m2),

- dla pozostałych terenów: 1000 m2;

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 60 %,

- dla strefy C: nie mniej niż 50 %;

- dla pozostałych terenów: nie mniej niż 40 %

- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 40%;

- dla strefy C ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 55 %;

- dla pozostałych terenów: nie więcej niż 50 %;

- zakaz lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się

zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- wykluczenie nierolniczych sposobów użytkowania terenu, w tym zakaz zabudowy mieszkaniowej niezwiązanej z obsługą terenów rolnych, z wyjątkiem: inwestycji służących realizacji celu publicznego oraz urządzeń infrastruktury technicznej, a także elektrowni wiatrowych w granicach obszarów wskazanych na rysunku studium pod ich lokalizację;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej związanej z obsługą terenów rolnych (zagrodowej), studium ustala poniższe wskaźniki zagospodarowania:

- na terenach zabudowy zagrodowej zezwala się na zabudowę zagrodową;

- dla zabudowy wyznacza się wysokość do 2 kondygnacji nadziemnych, w tym jedna w poddaszu, z zastrzeżeniem, iż wysokość w kalenicy nie może przekroczyć 10 m;

- minimalna powierzchnia nowoprojektowanej działki budowlanej:

- na terenach położonych w obrębie stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej kolejno 2500 m2, 1500 m2, 1500 m2;

- na terenach położonych poza strefami ochrony uzdrowiskowej - 800 m2;

- wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie mniej niż 55 %,

- dla strefy C i pozostałych terenów: nie mniej niż 40 %;

- wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:

- dla strefy A i B ochrony uzdrowiskowej: nie więcej niż 40%;

- dla strefy C ochrony uzdrowiskowej i pozostałych terenów: nie więcej niż 50 %;

- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;

- zapewnienie miejsc do parkowania: 1,5 miejsca postojowego dla działki budowlanej;

- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazami ujętymi w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej (terenów zielonych), a także przewidzianą ustawą ilością miejsc do parkowania;

- kształtowania terenów zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale dotyczącym zasad kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się

zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrowni fotowoltaicznej wraz ze strefą ochronną EF :

- wysokość zabudowy – maksymalnie do 1 kondygnacji;
- powierzchnia biologicznie czynna terenu– nie mniej niż 5%;
- zachowanie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych w stosunku do obszarów zabudowy zlokalizowanych w obrębie stref ochrony uzdrowiskowej przejawiające się zakazem lokalizacji obiektów ujętych w ustawowym katalogu, zachowaniem odpowiedniego % powierzchni biologicznie czynnej, a także przewidzianą ustawą ilości miejsc postojowych;

Tereny leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Wyklucza się nieleśny sposób użytkowania terenu, z wyjątkiem: inwestycji służących realizacji celu publicznego (w tym poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania złóż kopalin objętych własnością górniczą), związanych z gospodarką leśną oraz urządzeń infrastruktury technicznej oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.3. Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem zabudowy i zakazem zabudowy

- Należy zachować normatywne odległości z tytułu norm określających lokalizację obiektów kubaturowych względem linii elektroenergetycznych, ropociągu.
- Grunty stanowiące użytki klas I – III oraz grunty rolne wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk w związku z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych, nieprzeznaczone w studium pod zabudowę, z wyjątkiem lokalizacji zabudowy zagrodowej.
- Grunty leśne, w związku z przepisami o lasach oraz zgodnie z przepisami odrębnymi (w tym poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania złóż kopalin objętych własnością górniczą).
- Z tytułu przepisów określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, należy zachować normatywne odległości projektowanych urządzeń i obiektów od istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia.
- Z tytułu przepisów kolejowych, obowiązuje zakaz zabudowy budynkami w stosownej odległości od terenów kolejowych określonej w tych przepisach.
- Z tytułu przepisów drogowych, obowiązuje zakaz zabudowy budynkami mieszkalnymi w odległości określonej w tych przepisach.
- Z tytułu przepisów określających jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, zabudowania mieszkalne, zakłady produkujące artykuły żywności, zakłady żywienia zbiorowego, zakłady przechowujące artykuły żywności oraz studnie, źródła

i strumienie, służące do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych muszą być oddalone od cmentarzy o co najmniej 150 m; ta odległość może zostać zmniejszona do 50 m pod warunkiem, iż teren w granicach od 50 do 150 m w odległości od cmentarza posiada siec wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

- Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych, całkowicie wyłączone z zabudowy kubaturowej, niezbędne dla:

- ochrony ich otuliny biologicznej,

- możliwości rozprzestrzeniania się dziko występujących roślin, grzybów i zwierząt,

- umożliwiające wypełnianie przez właścicieli wód obowiązków wynikających z przepisów Prawa Wodnego,

- W przypadku terenów wskazanych pod zabudowę na rysunku studium, a sąsiadujących bezpośrednio z ciekami wodnymi, na etapie tworzenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zachowanie pasów ochronnych odbywać się powinno w oparciu o wyznaczenie nieprzekraczalnych linii zabudowy od istniejących cieków wodnych. W pasie ochronnym zakazuje się wprowadzania zabudowy, a ponadto zakazuje się grodzenia nieruchomości w sposób uniemożliwiający swobodny dostęp do cieku. Pasy ochronne wzdłuż cieków niezbędne są dla:

- umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,

- umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych w korytach rzek,

- zapewnienia przestrzeni dla swobodnego spływy wód powodziowych i lodów;

- utrzymania i poprawy stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych;

- ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych;

- Na podstawie Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony środowiskowej (Dz.U. Nr 167, poz. 1399 z pozn. zm.) – zakaz lokalizacji nowej zabudowy w strefie ochrony uzdrowiskowej A.

- Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.

- **Obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrowni fotowoltaicznej wraz ze strefą ochronną EF** wraz z infrastrukturą towarzyszącą z wyłączeniem zabudowy związanej z produkcją rolną oraz zabudową terenów produkcyjnej oraz produkcyjno-usługowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Na terenie gminy (obszarze objętym zmianą studium) obowiązują nieprzekraczalne ograniczenia wysokości zabudowy, określone w dokumentacji rejestracyjnej lotniska Iwonicz; ograniczenie wysokości obiektu obejmuje także umieszczenie na nim urządzenia, a w szczególności anteny, reklamy, a w przypadku dróg lub linii kolejowych – również ich skrajnie – ograniczenie wysokości podyktowane jest przepisami rozporządzenia Ministra

Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowa len oraz naturalne w otoczeniu lotniska.

- Obiekty o wysokości większej/ równej 100 m nad poziom terenu, muszą być zgłoszone Prezesowi Urzędu Lotnictwa oraz oznakowane, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W odległości do 5 km od granicy lotniska, zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na obszarach tych możliwa jest lokalizacja systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Na terenach proponowanych do ograniczenia zabudowy i wyłączonych spod zabudowy zezwala się na lokalizację (w uzasadnionych przypadkach) inwestycji celu publicznego.

5. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

5.1. Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na obszarze gminy Rymanów utrzymuje się tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody. Obszary te podlegają specjalnym zasadom użytkowania. Do obszarów takich należą:

1) Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego,
2) Obszary Natura 2000:

a) Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - Beskid Niski [PLB060002],

b) Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa):

- Ladzin [PLH180038],
- Rymanów [PLH180016],
- Ostoja Jaśliska [PLH180014],
- Wisłok środkowy z dopływami [PLH 18_21],

3) Pomniki przyrody:

a) 1 jesion wyniosły – w miejscowości Królik Wołoski;

b) 1 lipa szerokolistna - w miejscowości Klimkówka;

c) 1 lipa drobnolistna – w miejscowości Królik Polski;

d) 3 jesiony wyniosłe – w miejscowości Rymanów;

e) 3 dęby szypułkowe – w miejscowości Klimkówka.

5.1.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego

Ograniczenia, zakazy oraz nakazy w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego określają:

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004r. Nr 92, poz. 880 z późn. zmianami) wraz z ww. wymienionymi rozporządzeniami wykonawczymi:

- Rozporządzenie Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 r. (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17 poz. 223).

- Rozporządzenie Nr 56/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 maja 2005 roku (Dz.Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 80 poz. 1357).

Na obszarach chronionego krajobrazu mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynów;
- Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- Dokonywania zmian w stosunkach wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno –błotnych;
- Lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 metrów od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- Lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 metrów od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

Zakazy, o których mowa nie dotyczą:

- Wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- Prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- Realizacji inwestycji celu publicznego.

5.1.2. Obszary Natura 2000

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące obszary NATURA 2000:

1) Obszar specjalnej ochrony ptaków:

a) „Beskid Niski" [PLB180002],

2) Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

a) „Rymanów" [PLH180016],

b) „Ostoja Jaśliska" [PLH180014],

c) „Wisłok Środkowy" [PLH180030],

3) Proponowane obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

a) „Ladzin" [PLH180038],

b) „Las Hrabeński" [PLH180039].

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) na obszarach NATURA 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczony został obszar Natura 2000. Działania ochronne powinny mieć na celu zachowanie w należytym stanie zasobów przyrody, przy czym przepisy unijne nie precyzują sposobów, w jaki efekt ochrony ma być osiągnięty. Podstawową zasadą obowiązującą na obszarach objętych siecią Natura 2000 powinno być zachowanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody, a gospodarką.

5.1.3. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Rymanów znajduje się 9 pomników przyrody, których ochronę określają przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004r. Nr 92, poz. 880 ze zmianami). W ramach ochrony pomników przyrody powinno wyznaczać się strefy ochrony wokół nich, a także chronić je aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu, jeżeli nie stanowią zagrożenia dla ludzi lub mienia.

Zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) w stosunku do pomników przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo

budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

- uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- umieszczania tablic reklamowych.

Wyżej wymienione zakazy nie dotyczą:

- prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

5.1.4. Obszary objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych

Z tytułu przepisów prawa – Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Lasy ochronne - Lasy ochronne podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy o lasach. Chronione są ze względu na pełnioną funkcję - lasy wodochronne, lasy glebochronne, lasy uzdrowiskowe, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy nasienne, ostoje zwierząt chronionych, lasy chroniące środowisko przyrodnicze wokół miasta (położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast), lasy położone w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klasy III zwartych kompleksów – najbardziej urodzajne gleby w gminie - Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania dopuszczalna

jedynie w uzasadnionych przypadkach. Na obszarach wiejskich wymagana jest zgoda Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi stosownie do przepisów Ustawy z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2004r. Nr 121, poz. 1266) na zmianę przeznaczenia obszaru o zwartej powierzchni powyżej 0,5ha. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagającego zgody odpowiedniego organu dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Z tytułu przepisów prawa – Ustawa prawo wodne

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią - Do obszarów chronionych na podstawie ustawy Prawo Wodne zalicza się obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które wyznaczono dla rzeki Wisłok. W następnych latach planowane są dalsze regulacje rzeki Wisłok. Zlikwidowanie zagrożenia powodzią odbywać się będzie poprzez wykonanie wałów przeciwpowodziowych oraz wylotów spustowych, zabezpieczających swobodny spływ wód.

Zaleca się pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych o szerokości 15 metrów, licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej. Wyznaczenie pasów ochronnych ma na celu:

- umożliwienie dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania wód,
- umożliwienie administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwatorskich w korytach rzek,
- zapewnienie przestrzeni dla swobodnego spływu wód powodziowych i lodów,
- utrzymanie lub poprawa stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych,
- ochronę otuliny biologicznej cieków wodnych.

Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych powinny stanowić łąki lub pastwiska, z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych.

GZWP 432 (porowy) - obszary specjalnego znaczenia wód podziemnych utworzony w Dolinie Wisłoka, który swoim zasięgiem obejmuje północno - zachodnią i częściowo środkowy obszar gminy Rymanów. Na terenie wydzielonej części zbiornika wód podziemnych podejmuje się działania dążące do ochrony jakości i zasobów wód podziemnych, w postaci zakazów, nakazów i ograniczeń w użytkowaniu terenu. Występowanie tego typu obszarów wymaga ukierunkowanego gospodarowania i zastosowania odpowiednich zasad ochrony zasobów wodnych.

Ujęcia wody - występujące ujęcia wód podziemnych na terenie gminy także wymagają działań prewencyjnych, które mają na celu zapobieganie zanieczyszczeniom wód. W tym celu dla ujęcia „Pod Kamieniołomem" (Rymanów – Zdrój) została określona strefa ochrony bezpośredniej, a dla ujęć: „Nad Teresą", „Nad Zielonym Domkiem", „Nad Gozdawą", i „Nad Kotłownią" w miejscowości Rymanów-Zdrój, ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Dla ochrony wód podziemnych należy na bieżąco kontrolować szczelność zbiorników bezodpływowych na ścieki, szczelność przewodów kanalizacyjnych i obiektów oczyszczalni ścieków, oraz szczelność zbiorników na gnojowicę oraz nawóz naturalny, a także szczelne podłoże magazynów ze środkami ochrony roślin i nawozami sztucznymi.

Zasadniczym obowiązkiem gminy w kierunku ochrony wód jest wykonywanie systematycznej i szczegółowej inwentaryzacji bezodpływowych zbiorników na ścieki i zobowiązywać właścicieli do ich uszczelniania i przeprowadzenia próby szczelności.

Na terenie gminy wodę wykorzystuje się ze źródeł, które zawdzięczają swe istnienie wychodniom drugiego piaskowca ciężkowickiego. Naturalne źródła wód mineralnych: Tytus, Klaudia i Celestyna, odkryte w 1876 roku, związane są ze złożami ropy naftowej. Uzdrowiskowy Zakład Górniczy Rymanów posiada 3 płytkie ujęcia wód mineralnych oraz 5 odwiertów wody mineralnej, z czego eksploatowane są 3 ujęcia płytkie i odwiert dla celów produkcyjnych. Dla zapobieżenia zanieczyszczeniom tych wód (w tym wód gospodarczych) ustala się strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej odwiertów i źródeł. Prócz obszaru górniczego wód mineralnych określone są granice stref lub wydane pozwolenia wodno - prawne na terenie gminy Rymanów.

Z tytułu przepisów – Prawo górnicze i geologiczne

Do obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy Prawo górnicze i geologiczne zaliczone zostały złoża kopalin na terenie gminy Rymanów. W szczególny sposób chronione powinny być złoża wód leczniczych (na ich podstawie gmina posiada status uzdrowiska). Złoża wód powinny być chronione przed zanieczyszczeniem, szczególnie w rejonie zasilania (alimentacji) tych złóż.

Ponadto prawo górnicze i geologiczne chroni obowiązujące tereny górnicze na terenie gminy Rymanów.

W związku z prowadzoną gospodarką górniczą związaną z wydobyciem gazu ziemnego i ropy naftowej, na terenie gminy Rymanów istnieje duża ilość czynnych i zlikwidowanych otworów górniczych. W związku z ich występowaniem, przy perspektywicznym zagospodarowaniu terenów położonych w ich sąsiedztwie, należy zachować strefy ochronne wynoszące od otworów czynnych min. 50 m, a od otworów zlikwidowanych min. 5m (z zastrzeżeniem indywidualnej weryfikacji tych odległości przez kierownika ruchu zakładu górniczego).

W związku z przepisami prawa górniczego i geologicznego, na terenach objętych koncesjami poszukiwawczymi, studium dopuszcza prowadzenie badań geofizycznych, wierceń za gazem ziemnym i ropa naftową oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z poszukiwaniem kopalin.

5.2. Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody

Na terenie gminy Rymanów projektowane są nowe formy ochrony przyrody. Należą do nich:

1) **Rezerwat przyrody „Dolina Wisłoka”** – rezerwat ma mieścić się na terenie powiatu krośnieńskiego (gmina Rymanów, obręb ewidencyjny Puławy) i powiatu sanockiego (gmina Zarszyn, obręb ewidencyjny Odrzechowa). Celem ochrony rezerwatu ma być zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zbiorowisk roślinnych piętra pogórza i regla dolnego, stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz wychodni i odsłonięć skalnych w malowniczym przełomie rzeki Wisłok.

2) **Góra Przymiarki** – Przedmiotem ochrony ma być zbiorowisko reglowej buczyny karpackiej, obejmującej miejscowości: Klimkówka, Posada Górna, Deszno, Bałucianka. Wstępna

propozycja objęcia ochroną rezerwatową zajmuje fragment kompleksu leśnego rozciągającego na Górze Przymiarki obok Klimkówki. Starodrzew jodłowo- bukowy tworzy dobrze zachowane zbiorowisko żyznej buczyny karpackiej w formie reglowej.

5.3. Lokalne wartości środowiska przyrodniczego

5.3.1. Krajobraz

Mozaikę gminy Rymanów tworzą lasy porastające niewielkie wzgórza, niezalesione kulminacje, grunty orne, łąki i pastwiska, wtopione w krajobraz zabudowania i przydrożne kapliczki. Atrakcyjność gminy Rymanów kreowana przez występujące walory przyrodniczo - krajobrazowe, pobudza do podejmowania działań ochronnych i negowania szkodliwych zjawisk, także w porozumieniu z sąsiednimi gminami. Komponenty przyrodnicze narażone są na znaczną ekspansję antropogeniczną. Problemy obszarów o znaczących walorach krajobrazowych wynikają głównie z :

- Nieopłacalności tradycyjnej formy rolnictwa, powodując zanikanie mozaiki krajobrazowej,
- Przemiany obszarów zalesionych, zarośli, łąk w zbiorowiska trawiaste, spowodowane głównie skokowym ochłodzeniem lub ociepleniem klimatu oraz pod wpływem nadmiernego osuszenia się gleb. Stepowienie jest również skutkiem działalności człowieka: wyrębu drzewostanu, wadliwych melioracji, nadmiernego zużycia wód powierzchniowych i podziemnych,
- Lokalizacji napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, powodujących degradację krajobrazu,
- Osadnictwa i działalności rolniczej prowadzącej do zaśmiecania środowiska i do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych ściekami,
- Rozkładających się śmieci oraz nawozów,
- Procesów zwiększania zrzutów zanieczyszczeń zbiegających się w czasie z procesami zmniejszania przepływów prowadzących do znacznego pogorszenia się jakości wód,
- Lokalizacji wysypisk śmieci przy korytach rzek lub w lasach, stanowiących elementy znacznie obniżające wartości estetyczne krajobrazu,
- Eksploatacji surowców mineralnych,
- Działalności rekreacyjnej – pewne formy rekreacji są dość uciążliwe, a obiekty związane z zagospodarowaniem rekreacyjnym przyczyniają się do zatrucia środowiska. Do podstawowych zagrożeń w tym aspekcie zaliczyć można konflikty przestrzenne i funkcjonalne np. niewłaściwe sąsiedztwo terenów rekreacyjnych z terenem zbiornika wody pitnej, jak również skażenie powietrza, wód i gleby, Większość tego typu obiektów pozbawiona jest sprawnych urządzeń utylizacji odpadów i ścieków, co jest źródłem lokalnych zanieczyszczeń,
- Zabudowy niedostosowanej do tradycji regionu,
- Zakłócenia osi widokowych,

- Zabudowy przedpoli widokowych;
- Lokalnych zagrożeń powodowanych przez komunikację.

Aby zapobiec rozpraszającej się deformacji krajobrazowej należy przyjąć zasady, które pozwolą zachować, urozmaicić i wzbogacić walory krajobrazowe. Do podstawowych zasad należą:

- Eliminacja barier i pułapek ekologicznych, które powstają w procesie budowy i eksploatacji obiektów, w szczególności na terenach o dużych walorach przyrodniczych i na trasach intensywnych przelotów ptaków,
- Ograniczenie przesyłu energii elektrycznej za pomocą napowietrznych linii, a w zamian wprowadzić podziemne kable na obszarach o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych.
- Przy wprowadzaniu nowej zabudowy dążyć do bezkonfliktowych rozwiązań architektonicznych, w celu minimalizacji dysharmonii między zabudową współczesną a zabudową tradycyjną,
- Na terenach zurbanizowanych kształtować struktury przestrzenne posiadające zdolność do samoregulacji (tereny zieleni, tereny biologicznie czynne) i równoważące struktury techniczne,
- Przeprowadzać rewitalizację starej zabudowy, zespołów zabytkowych z uzgodnieniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- Nie dopuszczać do przesłonięcia, dominujących w krajobrazie zespołów kościelnych, zarówno z oddalonych miejsc i punktów widokowych, jak również z miejsc znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu zespołu kościelnego,
- Chronić istniejące układy zieleni,
- Zachować przedpola widokowe, w szczególności przy głównych trasach komunikacyjnych oraz zachować strefy widokowe od kościołów, cerkwi, parków od byłych dworów oraz przy cmentarzach zabytkowych,
- Utrzymać regionalną skalę i strukturę jednostek osadniczych, zabudowę o charakterze horyzontalnym.
- Wzbogacać walory widokowe za pomocą zadrzewień śródpolnych, obsadzaniu miedz na słonecznych stokach krzewami kserotermicznymi,
- Wzbogacać strefę ekotonową pomiędzy lasem a terenami rolnymi.

5.3.2. Wody powierzchniowe

System wód powierzchniowych gminy Rymanów tworzą rzeki oraz sztuczne zbiorniki wodne. Obszar odwadniany jest przez rzekę Wisłok i jej lewobrzeżne dopływy: Wisłoczek i Tabor. Konieczność ochrony warunków wodnych powinna polegać m.in. na:

- Zachowaniu w stanie nienaruszalnym śródleśnych i śródpolnych nieużytków;
- Zachowaniu nieprzekształconych dolin rzecznych, obrzeży zbiorników i innych cieków wodnych;
- Zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych;
- Zachowaniu istniejących i wprowadzanie nowych pasów trwałej szaty roślinnej (zadrzewień, zakrzewień, łąk);
- Przeprowadzaniu bieżących konserwacji na urządzeniach melioracji wodnych potoku Morwawa,
- Utrzymaniu poprawnego stanu technicznego i konstrukcyjnego zbiornika wodnego Besko w miejscowości Sieniawa,
- Utrzymaniu systematycznej konserwacji cieków i rowów melioracyjnych, polegającej w szczególności na odmulaniu dna, umacnianiu skarp cieków i rowów, by nie dopuścić do zmniejszenia zdolności właściwego i szybkiego odprowadzania wód odpadowych.

5.3.3. Wody podziemne

Wody podziemne ulegają degradacji w znacznie mniejszym stopniu niż wody powierzchniowe. Źródła zanieczyszczeń pochodzą głównie ze składowisk odpadów i dzikich wysypisk, szlaków komunikacyjnych oraz z zanieczyszczeń wprowadzanych bezpośrednio do wody i gleby. Z uwagi na cenny zasób wód mineralnych ważna jest ochrona wód podziemnych polegająca przede wszystkim na:

- Uwzględnieniu w procesie zagospodarowania przestrzennego występowania zbiornika wód podziemnych „Doliny rzeki Wisłok”;
- Skanalizowaniu terenów zainwestowanych, położonych w okolicach stref zasobowych;
- Zminimalizowaniu lokalizacji inwestycji, mogących destrukcyjnie wpływać, na jakość wód podziemnych.

5.3.4. Rzeźba terenu i zasoby geologiczne

Gmina Rymanów to obszar o bardzo zróżnicowanym urzeźbieniu, uwarunkowanym procesami morfologicznymi, geologicznymi oraz odpornością skał budujących teren. Spadki dochodzą nawet do 25 - 30 %. Najkorzystniejsze warunki do zagospodarowania występują w obrębie Obniżenia Sieniawskiego, Równiny Beska oraz Stoków Beskidu Rymanowskiego. Generalną zasadą jest pozostawienie rzeźby terenu w stanie nienaruszalnym.

Na terenie gminy Rymanów istnieją udokumentowane i rozpoznawane złoża kopalin, które szczegółowo opisano w części A :

- Kruszywa naturalnego
- Haczów – złoże zagospodarowane;

- Wody leczniczej
- Iwonicz Zdrój;
- Rymanów Zdrój;
- Rudawka Rymanowska
- Ropy naftowej parafinowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego
- Rudawka Rymanowska – złoże skreślone z bilansu zasobów;
- Iwonicz – Zdrój.

W myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska złoża kopalin podlegają ochronie, która polega głównie na:

- Racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących,
- Eksploatację złoża kopalin powinno prowadzić w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny,
- Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsiębrać środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych,
- Sukcesywnym prowadzeniu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracaniu do właściwego stanu innych elementów przyrodniczych;
- Wydobywaniu kopalin ze złóż na podstawie udzielonej koncesji;
- Wyznaczaniu terenów z zakazem zabudowy;
- Zachowaniu funkcji leczniczych uzdrowiska w strefach ochronnych uzdrowiska.

5.3.5. Gleby

Ochrona gleb gminy Rymanów wynika w znacznym stopniu z antropogenicznych przemian środowiska glebowego w przeszłości jak i z obecnych jego zagrożeń. Ochrona oraz prawidłowe gospodarowanie zasobami glebowymi powinny polegać na:

- Rekultywacji zdegradowanych gleb, przywrócenie dawnej funkcji biologicznej i wartość użytkową,
- Właściwej lokalizacji dróg, szlaków komunikacyjnych względem najbardziej żyznych i urodzajnych gleb,
- Minimalizowaniu odpływu ścieków do gleb,
- Zalesianiu i zadarnianiu obszarów narażonych na erozję.

5.3.6. Korytarze ekologiczne

W procesach zagospodarowania przestrzennego ekosystemy dolinne i kompleksy leśne, pełniące funkcję korytarzy ekologicznych, powinny zostać zachowane i szczególnie chronione. Wśród występujących na terenie gminy Rymanów struktur przyrodniczych wyróżnić można korytarz ekologiczny rangi międzynarodowej, korytarz ekologiczny rangi regionalnej, związany z doliną rzeki Wisłok. Na terenie opracowania występują także lokalne korytarze ekologiczne wzdłuż mniejszych cieków wodnych i rowów melioracyjnych. Ochrona korytarzy ekologicznych powinna polegać przede wszystkim na:

- Utrzymaniu i zapewnieniu ciągłości korytarzy ekologicznych,
- Uzupełnieniu sieci obszarów chronionych,
- Ograniczaniu lokalizacji zabudowy o rozproszonym układzie strukturalnym,
- Wprowadzaniu zakazu lokalizacji zabudowy cieków wodnych,
- Wprowadzaniu ograniczeń związanych z rozwojem budownictwa rekreacyjnego, infrastruktury turystycznej, hałaśliwych i agresywnych form rekreacji,
- Zabezpieczaniu brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej,
- Unikaniu konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym przy projektowaniu przebiegu dróg,
- Właściwym zagospodarowaniu przejść dla zwierząt i jego otoczenia,

W miejscach gdzie jest to możliwe należy zrezygnować całkowicie z zabudowy korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych. Wzdłuż rzek, na obszarach terasy zalewowej oraz wzdłuż potoków należy utrzymywać zdolności retencyjne miejsc podmokłych, często starorzeczy oraz niezrekultywowanych gruntów po byłych dzikich żwirowiskach. Zagrożeniem dla ciągłości systemu ekologicznego może być budowa wałów przeciwpowodziowych. Nowe obwałowania należy zakładać z uwzględnieniem szeroko pojętej ochrony naturalnych korytarzy i naturalnych polderów powstających w czasie wylewów. Ciągłość korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek i innych cieków wodnych przerywana jest przez ekspansję terenów budowlanych i potrzebę budowy wałów przeciwpowodziowych.

W korytarzach ekologicznych należy:

- Ograniczać do minimum wyznaczania nowych terenów budowlanych,
- W pasie 15 m od cieków wodnych nie lokalizować nowej zabudowy, nawet wtedy, gdy nie jest to teren zalewowy,
- Zabudowę w wyznaczonych już terenach, kształtować tak, aby nie pogarszać warunków lokalnego klimatu oraz nie tamować istniejących ciągów migracji zwierząt,
- Likwidować dzikie wysypiska śmieci,

- Budowę kanalizacji prowadzić w sposób zachowujący w maksymalnym stopniu istniejący stan zieleni wysokiej i istniejące środowisko,
- Dążyć do zachowania zieleni łęgowej,
- Nie obniżać poziomu wód gruntowych,
- Dopuścić regulację rzek i potoków oraz budowę zbiorników wodnych.

5.3.7. Ochrona powietrza

Głównym kierunkiem działań na terenie gminy Rymanów jest redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, które wypływają z takich źródeł jak: lokalne kotłownie, indywidualne paleniska domowe, komunikacja samochodowa, transgraniczne przenoszenie zanieczyszczeń. Ochrona powietrza atmosferycznego powinna w szczególności polegać na:

- utrzymaniu poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Działania inwestycyjne podejmowane na terenie gminy powinny uwzględniać wymogi ochrony powietrza atmosferycznego. W ramach poprawy, jakości powietrza działania należy ukierunkować na:

- uwzględnieniu przy planowaniu przestrzennym konieczności ochrony powietrza;
- redukcję zanieczyszczeń poprzez stosowanie ekologicznych mediów grzewczych bądź montaż w kominach odpowiednich urządzeń wychwytujących zanieczyszczenia w przypadku dużych kotłowni;
- zwiększenie przepustowości ulic oraz usprawnienie płynności ruchu drogowego, w celu zmniejszenia
- prowadzenie upraw w sąsiedztwie pasa drogowego z uwzględnieniem zasad ich doboru,
- zakazie lokalizacji w pasie uciążliwości drogi obiektów wrażliwych na zanieczyszczenia.

5.3.8. Ochrona klimatu akustycznego, ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, w tym poprawa klimatu akustycznego na terenie gminy powinna polegać między innymi na:

- wprowadzaniu zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz wokół

stref generujących hałas;

- przebudowie dróg;
- stosowaniu określonych przez zarządców linii elektroenergetycznych zasad ochrony i wyznaczania stref ochronnych w planach miejscowych wzdłuż tych linii.
- Zastosowaniu ekranów dźwiękochłonnych,
- Lokalizacji ścian osłonowych (ekrany izolacyjne),
- Budowie przegród zewnętrznych w budynkach o podwyższonej izolacyjności,
- Stosowanie rozwiązań specjalnych, takich jak budowa tuneli, wykopów z ekranami itp.,
- Wykonywanie nasypów i wałów nadbudowanych ekranami.

5.3.9. Fauna i flora

Zagospodarowanie terenu gminy powoduje, że naturalna fauna i flora ogranicza się praktycznie do kompleksów leśnych oraz dolin rzecznych. Dzika flora i fauna odgrywa pierwszorzędną rolę w utrzymaniu równowagi biologicznej, która stanowi naturalne dziedzictwo o wartości przyrodniczej, estetycznej, naukowej, kulturowej, rekreacyjnej, gospodarczej. Dlatego też tak ważna jest ochrona dzikiej przyrody, która powinna polegać przede wszystkim na:

- Wprowadzaniu zakazów dotyczących likwidacji i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Zachowaniu w dotychczasowym użytkowaniu cenne typy biotopów, wraz z otoczeniem i obniżeniami bezodpływowymi,
- Pozostawieniu trwałych użytków zielonych w naturalnym stanie,
- Zachowaniu bioróżnorodności ekosystemów w celu ochrony cennych zbiorowisk roślinnych i obszarów występowania chronionych gatunków zieleni,
- Uzupełnieniu zielenią terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

5.4. Uzdrowiska

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art.41 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. 167, poz. 1399 z późn.zm.), Rada Miejska w Rymanowie uchwałą Nr XXVI/243/09 z dnia 20 marca 2009r. ustanowiła Statut Uzdrowiska Rymanów Zdrój.

Statut ten w celu zapewnienia prawidłowej działalności lecznictwa uzdrowiskowego określa szczegółowe czynności zabronione w strefach ochronnych ujęte w katalogu ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych oraz nakazy wynikające z innych przepisów prawa miejscowego. W związku z powyższym

w obrębie poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej zakazuje się:

- w strefie A ochrony uzdrowiskowej:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo Budowlane:

  - zakładów przemysłowych,

  - budynków mieszkalnych jednorodzinnych[3] i wielorodzinnych,

  - garaży wolno stojących,

  - obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m2,

  - stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,

  - autostrad i dróg ekspresowych,

  - parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,

  - stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne, z wyłączeniem urządzeń łączności na potrzeby służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa, z zastrzeżeniem że urządzenia te będą oddziaływały na środowisko polami elektromagnetycznymi o poziomie nie wyższym niż określone dla strefy „B”,

  - obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska, w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,

  - zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych;

- uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;

- uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;

- prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;

- prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług;

[3] Nie stosuje się do budowy takich budynków przez osoby, które uzyskały prawo do nieruchomości przed dn. 2.10.2005 r.

- trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;

➢ organizacji rajdów samochodowych i motorowych;

➢ organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 2200 – 600,

➢ pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;

➢ wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;

➢ prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;

➢ prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

➢ w strefie B ochrony uzdrowiskowej:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:

- stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oddziałujących na strefę „A" ochrony uzdrowiskowej polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych – charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych – dla miejsc dostępnych dla ludności, określone na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

- parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50, z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;

- zakładów przemysłowych;

- obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m2,

- wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu;

- uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;

- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;

- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;

- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

➢ w strefie C ochrony uzdrowiskowej:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo Budowlane:

zakładów przemysłowych,

- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;

- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;

- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu,

- wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu.

Szczególnie ważne jest przestrzeganie zasad przestrzennego wyodrębnienia i odizolowania terenu lecznictwa uzdrowiskowego od innych elementów zagospodarowania miejscowości przez:

- Rozbudowę i prawidłowe utrzymanie Parku Zdrojowego,
- Rozwój terenów utrzymywanej zieleni publicznej,
- Realizację komunikacji wewnętrznej w strefie uzdrowiskowej, przyjmującej charakter wyłącznie lokalny i gospodarczy do obsługi poszczególnych obiektów, a miejsca garażowania i parkingi lokalizować w podziemiach i w zieleni,
- Tworzenie parkingów ogólnodostępnych lokalizowanych w strefie „B", a eliminowanie parkingów w strefie „A",
- Wzbogacenie obszaru uzdrowiskowego o urządzenia rekreacyjne,
- Lokalizowanie obiektów obsługi turystów i osób niekorzystających ze świadczeń leczniczych i rehabilitacji w strefie „B", w pobliżu granicy ze strefą „A",
- Wprowadzanie zakazów realizacji nowych budynków oraz rozbudowy i nadbudowy istniejących na obszarze strefy „A",
- Kształtowanie urbanistyczne, w sposób zapobiegający zniszczeniu, ograniczeniu lub zniekształceniu naturalnych walorów uzdrowiska,
- Zachowanie niskiej intensywności zabudowy w strefie „A" i ewentualnie funkcjonalne przedłużenie najbliższego otoczenia zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, bez lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej.

Ponadto w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zieleni[4] (biologicznie czynnych) oraz powierzchnię nowo wydzielanych działek:

4

- w strefie „A", gdzie odbywa się lecznictwo uzdrowiskowe, wskaźnik powierzchni terenów zieleni , nieutwardzonej i niezabudowanej winien wynosić 65% powierzchni strefy, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek winna wynosić 0,25 ha
- w strefie „B" stanowiącej otulinę strefy „A" wskaźnik powierzchni terenów zieleni powinien wynosić 50% powierzchni obszaru, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych powinna wynosić 0,15 ha.
- W strefie „C" wskaźniki powierzchni terenów zielonych powinny wynosić od 45% dla wszystkich rodzajów zabudowy przy wielkościach minimalnych działek:
- siedliskowych - 0,15 ha,
- rekreacyjnych - 0,10 ha,
- pensjonatowych - 0,40 ha.

Dla obszarów, objętych zmianą Studium, oznaczonych symbolami 10UZ, 11UZ, 105LS, 106LS, 104MNR, 105MNR, 106MNR, 5UT na załączniku graficznym nr 2A obowiązują zapisy, zgodne z Uchwałą Nr XXIV/274/12 z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Rymanów Zdrój.

Dla obszaru oznaczonego symbolem 105.1 MNR na załączniku graficznym nr 2A położonego w strfie „C" ochrony uzdrowiskowej obowiązują zapisy, zgodne z Uchwałą NR XVII/190/19 RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/274/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Rymanów-Zdrój (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 21 listopada 2019 r. poz. 5546) w tym zapis w brzmieniu: *„W STREFIE "C" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 45% powierzchni strefy, z uwzględnieniem zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego."*

W celu zapewnienia prawidłowej działalności lecznictwa uzdrowiskowego określono następujące szczegółowe czynności zabronione w poszczególnych strefach ochronnych:

Dla Obszaru „A", obejmującego tereny oznaczone symbolami 10UZ,11UZ i 105LS w zakresie:

1) Wymagań sanitarnych:

a) lokalizacji zakładów przemysłowych,

b) trzymania zwierząt gospodarskich, w rozumieniu ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, póz. 1762 oraz z 2004 r. Nr 91, poz.866),

c) prowadzenia działalności rolniczej, w rozumieniu ustawy z dnia11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54; poz. 535 oraz z2005 r. Nr 14, póz. 113 i Nr 90, póz. 756),

d) lokalizacji stacji paliw, punktów dystrybucji produktów naftowych, nawozów

sztucznych, składowisk odpadów stałych i płynnych, składów opału,

e) lokalizacji budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego, z wyjątkiem modernizacji obiektów istniejących, bez możliwości zwiększania powierzchni ich zabudowy,

f) lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z odrębnymi przepisami, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie ryb, garbarnie,

2) walki z hałasem, w szczególności w obszarze „A":

a) organizacji rajdów samochodowych i motorowych,

b) lokalizacji parkingów w liczbie miejsc postojowych większej niż 10 % miejsc sanatoryjnych w obiekcie,

c) organizowania imprez masowych, w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, póz. 909) zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22 -6, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych lub na które wydano stosowne zezwolenie,

3) zakazu handlu obnośnego i obwoźnego w obszarze „A"

a) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę,

4) innych działań mających negatywny wpływ na właściwości lecznicze uzdrowiska:

a) uruchomienia pól biwakowych i campingowych, lokalizacji domków turystycznych i campingowych,

b) lokalizacji trwałych i tymczasowych obiektów i urządzeń, które mogą utrudniać lub zakłócać przebywanie pacjentów na tym obszarze, a w szczególności: stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne,

c) wszystkich czynności zabronionych, ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „B" i „C".

Dla Obszaru „B”, obejmującego tereny oznaczone symbolami 106LS, 104MNR w zakresie:

1) wymagań sanitarnych:

a) lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, punktów skupu złomu i punktu skupu produktów rolnych,

b) lokalizacji uruchomienia stacji paliw lub urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie bliżej niż

500 m od granicy obszaru strefy ochronnej „A", uruchamiania punktów dystrybucji i składowania środków chemicznych, produktów naftowych i innych artykułów uciążliwych dla środowiska,

2) walki z hasłem, w szczególności w obszarze „B":

a) lokalizacji parkingów o wielkości powyżej 50 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, dostawczych i autobusów,

3) zakazu handlu obnośnego i obwoźnego w obszarze „B"

a) lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni większej niż 400 m^2 z obiektami towarzyszącymi,

4) innych działań mających negatywny wpływ na właściwości lecznicze uzdrowiska:

a) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć sanitarnych,

b) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze,

c) prowadzenie robót melioracyjnych mających na celu niekorzystną zmianę istniejących stosunków gruntowo-wodnych,

d) wszystkich czynności zabronionych ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „C".

Dla Obszaru „C", obejmującego tereny oznaczone symbolami 105MNR, 106MNR, 5UT w zakresie:

1) innych działań mających negatywny wpływ na właściwości lecznicze uzdrowiska:

a) nieplanowanego wyrębu drzew,

b) prowadzenia działań powodujących niekorzystną zmianę stosunków wodnych,

c) lokalizacji nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych, w tym zakładów przemysłowych,

d) prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.

Mając na celu ochronę funkcji leczniczej w uzdrowisku oraz zachowanie ściśle uzdrowiskowego charakteru strefy „A" uzdrowiska określa się następujące formy i miejsca lokalizacji tablic i urządzeń reklamowych:

1. Dopuszcza się rozmieszczenie w strefie „A" uzdrowiska znaków i szyldów na budynkach, w których prowadzona jest działalność oznakowana tymi znakami lub szyldami, na bramie wejściowej lub w obrębie działki będącej miejscem tej działalności.
2. Dopuszcza się umieszczanie w przestrzeni publicznej znaków, tablic i zwiastunów stanowiących informację turystyczną.

3. Właściciel tablic, szyldów i urządzeń reklamowych o których mowa w pkt. 1 i 2 zobowiązany jest dbać o estetyczny wygląd tych tablic, ich odnawianie i bezpieczeństwo ich posadowienia.

W strefie „A" uzdrowiska w obrębie ciągów komunikacyjnych (chodników, ulic i dróg publicznych) nie dopuszcza się prowadzenia handlu obnośnego i obwoźnego z zastrzeżeniem, że punkty sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze mogą być prowadzone w strefie „A" w miejscach wyznaczonych przez gminę, również w obrębie ciągów komunikacyjnych, pod warunkiem, że nie zakłócają ruchu pieszych i pojazdów.

W poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zieleni urządzonej oraz powierzchnię nowo wydzielanych działek:

1) W strefie „A", gdzie odbywa się lecznictwo uzdrowiskowe, wskaźnik powierzchni zieleni urządzonej, nieutwardzonej i niezabudowanej winien wynosić 75 % powierzchni strefy, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek winna wynosić 0,25 ha.
2) W strefie „B" stanowiącej otulinę strefy „A" wskaźnik powierzchni terenów zielonych powinien wynosić 55% powierzchni obszaru, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych powinna wynosić 0,15 ha.
3) W strefie „C" wskaźniki powierzchni terenów zielonych powinny wynosić od 45% dla wszystkich rodzajów zabudowy przy wielkościach minimalnych działek:

a) siedliskowych-0,15 ha,

b) rekreacyjnych-0,10 ha,

c) pensjonatowych-0,40 ha.

6. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

6.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego

Wykaz zabytków ujętych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego zamieszczony został w „Uwarunkowaniach zagospodarowania przestrzennego", w rozdziale IV pkt. 2. Na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wszystkie obiekty z tego wykazu objęte są ochroną konserwatorką. Biorąc pod uwagę obiekty ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego zaleca się trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej, utrzymanie (lub rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego, zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, opracowanie rozwiązań inwestycyjnych zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi na podstawie odpowiednich przepisów odrębnych. Należy również dążyć do zachowania właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych ze wskazanych kierunków widokowych. W celu przeprowadzenia wszelkich prac budowlanych, konserwatorskich, restauratorskich prowadzonych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

nieruchomych województwa podkarpackiego bądź mogących mieć wpływ na jego otoczenie wymagane jest uzyskanie pozwolenia właściwego konserwatora zabytków.

6.2. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Wykaz zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków zamieszczony został w części A studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rymanów, w rozdziale IV pkt. 3. W gminnej ewidencji zabytków ujęte są zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego oraz zabytki nie wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego. Na terenie gminy Rymanów znajdują się zabytki architektury i budownictwa, cmentarze oraz parki. Wszystkie obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków (nie ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego) powinny podlegać ochronie ze względu na czas powstania, walory architektoniczne, historyczne, wartość lokalno-kulturową i przynależność do historycznej zabudowy miejscowości. Ochrona obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków (nie ujętych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego) polega głównie na ochronie bryły, gabarytów, wystroju elewacji. Ochrona zabytków powinna być uwzględniona w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium wskazuje możliwość zastosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków następujących wytycznych:

- przy wymianie stolarki okiennej zaleca się zachowanie oryginalnych wielkości, kształtu i podziałów,
- istniejące powiązania przestrzenne i planistyczne powinny być uwzględnione przy prowadzeniu wszelkiej działalności inwestycyjnej,
- nowa zabudowa powinna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej,
- przy remontach obiektów zabytkowych zaleca się zachowanie jednolitej bryły, formy, elewacji budynków poprzez stosowanie tradycyjnych technik oraz materiałów,
- w przypadku rozbiórki obiektu należy opracować dokumentację konserwatorską.

Wymagane jest uzyskanie przez właściciela opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków przed przystąpieniem do wykonywania prac remontowych obiektów.

6.3. Stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych zamieszczony został w części A studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rymanów, w rozdziale IV pkt. 4. Należy zwrócić uwagę na 7 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego, z czego 6 znajduje się w tym samym obrębie 112/75. Wartości historyczne i poznawcze tych stanowisk w zasadniczy sposób wzbogacają i określają zasoby kulturowe miasta i gminy.

Zgodnie z ustaw

ą o ochronie i opiece nad zabytkami, stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego podlegają ścisłej ochronie

konserwatorskiej. Wprowadzony jest zakaz przeprowadzania wszelkich robót budowlanych na terenie stanowisk wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego. W przypadku wykonywania prac porządkowych w obrębie stanowiska archeologicznego wymagane jest uzgodnienie z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na terenie gminy Rymanów w odniesieniu do stanowisk archeologicznych. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w przypadku prowadzenia dużych inwestycji należy uwzględnić następujące wytyczne:

- Wszelkie prace ziemne na obszarze stanowisk archeologicznych mogą być prowadzone wyłącznie po wcześniejszym uzgodnieniu ze Służbą Ochrony Zabytków i pod nadzorem archeologicznym,
- Wszelkie zmiany sposobu użytkownika terenu stanowisk archeologicznych wymagają uzgodnienia ze Służbą Ochrony Zabytków,
- Wszelkie przypadkowe odkrycia zabytków archeologicznych, zarówno na obszarze wymienionych stanowisk jak i poza nimi, należy zgłaszać do Służby Ochrony Zabytków.

6.4. Zasady ochrony krajobrazu kulturowego

Ochronę krajobrazu kulturowego na terenie gminy Rymanów uwzględniono przy określaniu struktury obszarów przeznaczonych pod zabudowę, oraz wybranych parametrów i wskaźników zabudowy, kierując się m.in. zasadą koncentracji zabudowy, oraz dążąc do uporządkowania zastanej struktury przestrzennej.

Ustalenia podejmowane w ramach sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winny kontynuować założenia ochrony krajobrazu kulturowego. Będzie to miało znaczenie szczególnie w przypadku obszarów o spójnym wyrazie architektonicznym, i dominującej jednolitej zabudowie, gdzie ustalenia planów winny wprowadzać nawiązujące do istniejącej zabudowy parametry, w szczególności:

- rodzaj dachu i kątów nachylenia połaci dachowych,
- w uzasadnionych przypadkach kolorystyka i materiały,
- wysokość budynków,
- powierzchnia zabudowy,
- wielkość działek budowlanych,
- linie zabudowy.

W przypadku obszarów o niejednolitej zabudowie, bez wykształconego wyraźnego charakteru, należy ograniczyć się do ustalenia parametrów dotyczących gabarytów obiektów, bez wprowadzania ograniczeń w zakresie wyrazu architektonicznego obiektów (kolorystyki, materiałów, a nawet kształtu dachów, jeśli dany obszar jest pod tym względem niejednorodny).

W przypadku obszarów przewidzianych pod zainwestowanie, gdzie brak wyraźnego określenia kontekstu poprzez zabudowę istniejącą (np. niektóre obszary obsługi turystyki), należy

dążyć do wprowadzenia spójnych przestrzennie struktur zabudowy, jednak bez konieczności nawiązywania do architektury regionalnej.

6.5. Strefy ochrony konserwatorskiej

Zasięg stref zaznaczony został na rysunku studium, a przedmiot ochrony w obrębie każdej z nich scharakteryzowany został w części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", w pkt. IV.5. W granicach poszczególnych stref studium wskazuje na poniższe wytyczne i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:

Strefa „A" pełnej, ścisłej ochrony konserwatorskiej

Działalność konserwatorska winna zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego układu przestrzennego i polegać na zachowaniu zasadniczych proporcji wysokościowych, kształtujących sylwetkę zespołów zabudowy, na ewentualnej rekonstrukcji fragmentów historycznej architektury, ważnych dominant sylwety, restauracji i rekonstrukcji zabudowy, na konserwacji zachowanych elementów zabytkowych układu terenu zieleni, zbiorników wodnych, na usunięciu elementów zniekształcających historyczne założenia, na dostosowaniu współczesnych funkcji do wartości zabytkowych danego zespołu, eliminacji uciążliwych funkcji składowych, na dążeniu do przeprowadzania kompleksowych badań archeologicznych, które powinny wyprzedzać wszelką działalność budowlaną. W strefie tej zakłada się bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, które zmierzają do zachowania istniejącej struktury zabytkowej. Wszelkie działania inwestycyjne podejmowane na terenie objętym ochroną wymagają uzgodnienia ze służbą konserwatorską.

Strefa „B" zachowanych obiektów i obszarów zabytkowych

W strefie B należy dążyć do zachowania elementów zabytkowych, obejmującego tereny, na których znajdują się zabytki architektury, zróżnicowane jakościowo, a jednorodne ze względów konstrukcyjnych, użytkowych i czasu powstania, stanowiące zespół zabudowy podmiejskiej, wolnostojącej, przeważnie drewnianej. Nowe obiekty (szczególnie w przypadkach polegających na uzupełnieniu istniejących struktur) należy dostawać do obiektów istniejących poprzez formę i zastosowanie odpowiednich detalów architektonicznych.

Strefa „C" ochrony indywidualnej obiektu zabytkowego

W strefie C należy dążyć do utrzymania istniejącej formy architektonicznej w zakresie obrysu budynku, bryły, jego wysokości oraz kształtu dachu i detalu, a teren wokół obiektu zagospodarować zielenią niską i elementami małej architektury.

Strefa „D"

W strefie D należy rewaloryzować i odtworzyć pierwotny wygląd istniejących elementów historycznych. Działalność konserwatorska w tej strefie winna zmierzać do zachowania, bądź częściowego odtworzenia elementów krajobrazu urządzonego w zakresie relacji między terenami zabudowanymi, a naturalnym zadrzewieniem leśnym.

Ponadto w ramach perspektywicznej ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, studium wskazuje na rysunku główne osie widokowe miasta. W ich obrębie, w studium, postuluje się nie

lokowanie obiektów wielkogabarytowych, co ma na celu ochronę panoramy miasta Rymanów na trasie głównych osi widokowych.

Dodatkowo, dla ochrony otoczenia zabytków, ujętych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego, studium wyznacza strefy ochronne w postaci otuliny od w/w obiektów zabytkowych mające na celu zapobieganie degradacji otoczenia zabytków. Strefa ta została wyznaczona w otoczeniu obiektów, w przypadku których, studium nie wyznaczyło innych ograniczeń w zagospodarowaniu w związku z ochroną dziedzictwa kulturowego (zabytki położone w sąsiedztwie stref ochrony konserwatorskiej A i B nie mają wyznaczonej przedmiotowej otuliny, gdyż ustalenia co do wspomnianych stref skutecznie chronią otoczenie zabytków i zapobiegają jego degradacji). Dla zapobiegania degradacji otoczenia w/w zabytków, w studium ustala się:

- główny cel wyznaczenia strefy: zapobieganie degradacji otoczenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego;
- zachowanie w stanie niepogorszonym otoczenia zabytków;
- zagospodarowanie terenów w strefie obiektami o wysokich walorach estetycznych, zgodnie z zasadami prawidłowego kształtowania ładu przestrzennego;
- zagospodarowania terenów w strefie realizować, w miarę możliwości, na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gwarantujących najpełniejsze zachowanie wymogów ładu przestrzennego;
- w obrębie stref realizować obiekty harmonijnie współgrające z obiektami zabytkowymi, o podobnych gabarytach i kolorystyce.

6.6. Zasady ochrony cmentarzy

W obrębie cmentarzy obowiązuje ochrona układu przestrzennego, alei, układu kwater, ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury. Zakazuje się zmian układu przestrzennego, likwidacji historycznych elementów małej architektury oraz historycznych nagrobków. Uczytelnienie w przestrzeni obecności cmentarza oraz zadbanie o jego uporządkowanie jest głównym kierunkiem działań. Wszelkie prace prowadzone w obrębie historycznych cmentarzy należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lub uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

7.1. Układ komunikacyjny

7.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy składa się z drogi krajowej nr 28 oraz dróg wojewódzkich nr 887 i 889, które należą do nadrzędnego układu drogowego. Podstawowy układ komunikacyjny tworzą drogi powiatowe, które zapewniają odpowiednie połączenie z rejonami sąsiednimi powiatów i gmin. Układ drogowy uzupełniający tworzą drogi gminne, umożliwiające obsługę poszczególnych miejscowości gminy.

Dla nowoprojektowanych terenów pod zabudowę, obiekty tam sytuowane powinny mieć zachowane minimalne odległości linii zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni, które zgodnie z przepisami odrębnymi wynoszą (tabela 1):

Tabela 1 Odległości obiektów od krawędzi jezdni

Rodzaj drogi	Odległość od krawędzi jezdni	
	Teren zabudowy miast i wsi (m)	Poza terenem zabudowy (m)
Droga krajowa	10	25
Drogi wojewódzkie i powiatowe	8	20
Drogi gminne	6	15

Poszczególne drogi występujące w granicach gminy Rymanów przyjmują następujące klasy techniczne:

- Droga krajowa nr 28: droga główna ruchu przyspieszonego (GP);
- Drogi wojewódzkie nr 887, 889: drogi zbiorcze (Z);
- Drogi powiatowe:
- drogi zbiorcze (Z): nr P1974R, nr P2007R, nr P2010R, nr P2111R;
- drogi lokalne (L): nr P2005R, nr P2006R, nr P2008R, nr P2009R, nr P2112R, nr P2113R, nr P2115R, nr P2114R.
- Drogi gminne:
- drogi lokalne (L);
- drogi dojazdowe (D).

Dla wszystkich dróg dopuszcza się korektę przebiegu w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ze względu na szczegółowe uwarunkowania techniczne oraz szczególne uwarunkowania własnościowe.

Odległość projektowanej zabudowy na terenach przeznaczonych w studium pod zabudowę wzdłuż drogi krajowej (istniejącej i planowanej) powinna zostać ustalona w oparciu o ocenę prognozowanego poziomu hałasu emitowanego przez ruch pojazdów korzystających z tej drogi. W przypadku wprowadzenia nowej zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefie uciążliwości drogi krajowej (istniejącej i projektowanej), należy mieć na względzie uciążliwości akustyczne (hałas) oraz konieczność wprowadzenia odpowiedniej ochrony akustycznej budynków.

Należy dążyć do minimalizowania ilości włączeń do dróg krajowych i wojewódzkich,

a włączenia powinny odbywać się poprzez system dróg zbiorczych (po uzgodnieniu z zarządcą drogi), z zachowaniem przepisów odrębnych.

Przy lokalizowaniu nowej zabudowy wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich należy uwzględnić poziom hałasu i wibracji powodowanych istniejącym bądź prognozowanym ruchem pojazdów.

Pozostałe wskazania w kwestii rozwoju układu drogowego:

- tereny przeznaczone pod budynki mieszkalne, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej powinny być usytuowane w odległości zapewniającej zachowanie, w zależności od przeznaczenia budynku, dopuszczalnego poziomu hałasu, określonego w przepisach o ochronie środowiska;
- normatywne odległości pomiędzy węzłami i skrzyżowaniami należy projektować z zachowaniem warunków technicznych określonych we właściwym Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi i ich usytuowanie.
- Wszystkie tereny wskazane do urbanizacji powinny mieć zapewnioną odpowiednią obsługę komunikacyjną poprzez drogi lokalne, dojazdowe oraz wewnętrzne.

Polityka rozwoju systemu komunikacji zgodnie ze strategią zrównoważonego rozwoju ma na celu stworzenie warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów, z jednoczesnym ograniczeniem konfliktów przestrzennych oraz uciążliwości dla środowiska. Szczególnie ważne w tym zakresie jest:

- Zwiększenie płynności ruchu drogowego przy rosnącej liczbie pojazdów,
- Skrócenie czasu przejazdu pomiędzy poszczególnymi miejscowościami,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Zapewnienie lepszych połączeń z drogami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz pomiędzy poszczególnymi miejscowościami,
- Zapewnienie ciągłości powiązań komunikacyjnych z gminami sąsiednimi

W zakresie komunikacji drogowej przewiduje się:

- Zachowanie rezerw terenowych pod modernizację dróg krajowych i wojewódzkich z uwzględnieniem odcinków nowych tras i obejść miejscowości gęsto zabudowanych,
- Modernizację najważniejszych ciągów komunikacyjnych wynikających z potrzeb powiatu i gminy dla zapewnienia odpowiedniego poziomu usług transportowych

W celu usprawnienia układu i ruchu drogowego w gminie należy podjąć priorytetowe działania:

- Dostosowanie drogi krajowej nr 28 do pełnych parametrów klasy GP
- Budowa północnego obejścia (obwodnicy) miasta Rymanowa w ciągu drogi nr 28 (w klasie

technicznej GP) i w związku z tym zmiana klasy na niższą (klasa Z) fragmentu starego przebiegu drogi krajowej przez teren miasta Rymanów;

- Budowa i modernizacja kilku odcinków dróg powiatowych i gminnych polegająca na złagodzeniu łuków, profili i szerokości jezdni,
- Przebudowa i przedłużenie drogi powiatowej P2112R Królik Polski – Bałucianka do drogi powiatowej P2009R przez miejscowość Klimkówka,
- Modernizacja istniejącego odcinka drogi nr 28 w miejscowości Rymanów i Klimkówka w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu,
- modernizacja dróg wojewódzkich 887 i 889.

Ponadto planowana jest realizacja inwestycji polegającej na budowie drogi ekspresowej S19, która we fragmentach perspektywicznie może mieć swój przebieg na terenie gminy Rymanów. Na obecnym etapie planowane są wariantowe przebiegi S19. W granicach gminy Rymanów (w północno – zachodniej części gminy) są to warianty:

- przebieg trasy drogi S19 wariant 'B1 alt' (rekomendowany)
- przebieg trasy drogi S19 wariant 'A'
- przebieg wynikowy trasy drogi S19 wariantu 'B'

Warianty przebiegu drogi wskazane zostały na rysunku studium (na załączniku 2U). Stanowią one jedynie potencjalne trasy przebiegu drogi S19 i nie przesądzają o lokalizacji inwestycji po trasie któregoś ze wskazanych wariantów.

7.1.2. Układ kolejowy

Przez gminę Rymanów przebiega linia kolejowa 108 normalnotorowa relacji Stróże – Zagórz, która umożliwia bezpośrednie połączenie z miejscowościami: Jasło, Tarnowiec, Sanok, Zagórz. W związku ze złym stanem linii kolejowej 108, przewiduje się jej modernizację.

7.1.3. Komunikacja autobusowa

Gmina Rymanów znajduje się w dość dogodnej strefie dostępności do zbiorowej komunikacji autobusowej, która występuje na terenie całej gminy. W Rymanowie Zdroju znajduje się obiekt z poczekalnią i sanitariatami.

7.1.4. Szlaki rowerowe

Przez obszar gminy Rymanów przebiegają następujące szlaki rowerowe:

- Szlak Doliną Wisłoka (zielony) - dł. trasy 35 km;
- Szlak Między Zdrojami (czerwony) - dł. trasy 24 km;

- Szlak Etnograficzny (niebieski) – dł. trasy 31 km.

W celu zachowania szlaków zaleca się zachowanie i bieżące modernizowanie istniejących ścieżek rowerowych. Proponuje się także rozbudowę gminnego systemu szlaków rowerowych.

W granicach gminy Rymanów projektuje się część Karpackiego Szlaku Wina pod nazwą „Szlak Wina Białego", którego przebieg trasy stanowią: Jasło – Krosno - Miejsce Piastowe- Iwonicz Zdrój – Klimkówka - Rymanów Zdrój – Sanok - Zagórz – Komańcza – Miedzilaborce – Krasny Brod – Humenne – zamek Brekov.

W gminie Rymanów znajdują się również 2 szlaki kulturowe:

- Szlak kulturowy Łukasiewicza (tzw. szlak naftowy),
- Szlak Architektury Drewnianej.

Oprócz szlaków rowerowych w gminie istnieje kilkanaście szlaków turystycznych pieszych. W celu ułatwienia turystom dotarcia do najciekawszych miejsc zaleca się wytyczenie nowych przebiegów spacerowych.

7.1.5. Wyciągi narciarskie

Ze względu na różnorodne ukształtowanie terenu, gmina może rozwijać się w zakresie usług sportu i rekreacji. Szczególnie na wzniesieniach i stokach możliwe jest zajęcie terenu pod wyciągi narciarskie. Pod usługi sportowe tego rodzaju przeznaczono tereny w Bałuciance, Puławach Górnych (Kiczera) oraz w Rymanowie Zdroju. Wyciągi wyposażone są w kolejki linowe, trasy zjazdowe i nartostrady o różnych wzniesieniach. Wszelkie zasady i warunki zagospodarowania terenu pod tego typu inwestycje należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

7.1.6. Ruch pieszy

Należy dążyć do stworzenia dogodnych i bezpiecznych powiązań komunikacyjnych dla pieszych. W czasie budowy i modernizacji dróg należy wyposażać je w chodniki i przejścia dla pieszych, a także zapewnić system oświetlenia ulicznego.

7.2. Infrastruktura techniczna

7.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Rozwój jednostek osadniczych powinien być determinowany możliwością zapewnienia wody o wymaganej jakości i ilości. Gmina Rymanów zaopatrywana jest w wodę:

- ze studni kopanych przydomowych,
- ze studni wierconych,
- ze zbiornika zaporowego na rzece Wisłok w Sieniawie.

Na infrastrukturę wodociągową gminy składają się:

- Wodociąg publiczny zasilany w wodę ze stacji uzdatniania w Sieniawie;

- Sieć wodociągowa i ujęcia wód źródlanych powierzchniowych: Posada Górna, Królik Polski, Wisłoczek, Puławy, Rymanów Zdrój;
- Ujęcia wody w Rymanowie Zdroju: „Czarny Potok", „Nad Teresą", „Nad Zielonym Domkiem", „Nad Gozdawą",
- Indywidualne studnie kopane.

W ramach działań kierunkowych w aspekcie rozwoju systemu wodociągowego gminy, przewiduje się:

- rozbudowę sieci wodociągowej na tereny wyznaczone w studium pod rozwój,
- sukcesywne zwodociągowanie (w ramach zasadności ekonomicznej) wszystkich miejscowości w granicach gminy,
- bieżące naprawy wodociągów,
- modernizację istniejących ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody.

Dopuszcza się możliwość budowy nowych ujęć wody.

7.2.2. Kanalizacja sanitarna

Gmina Rymanów posiada generalnie rozwiązany problem gospodarki ściekowej. Kanalizacja sanitarna wykonana jest w większości miejscowości w gminie. Celem gminy jest objęcie kanalizacją zbiorczą wszystkich mieszkańców gminy Rymanów. Inwestycja ta ma poprawić stan sanitarny wsi, a przede wszystkim zlewni rzeki Tabor. Kanalizacją powinny zostać objęte następujące miejscowości:

- Rymanów
- Rymanów Zdrój

} w części, do tej pory nieobjętej kanalizacją

- Posada Górna
- Królik Polski,
- Klimkówka,
- Ladzin,
- Wróblik Szlachecki,
- Wróblik Królewski,
- Milcza,
- Sieniawa,
- Łazy,
- Głębokie,
- Bzianka,

- Bałucianka
- Wisłoczek,
- Zmysłówka
- Puławy,
- Rudawka Rymanowska.

Ścieki komunalne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Rymanowie, która ma znaczną rezerwę przepustowości i możliwości dalszej rozbudowy. Oczyszczalnia ścieków ma na celu ochronę ekologiczną rzeki Tabor, a co za tym idzie również rzeki Wisłok.

Polityka gminy w zakresie kanalizacji sanitarnej sprowadza się do:

- Sukcesywnej kanalizacji całego obszaru gminy (z uwzględnieniem nieopłacalności budowy systemów kanalizacji w przypadku rozproszonej zabudowy), w pierwszej kolejności w granicach aglomeracji ściekowej, a następnie na pozostałych obszarach.
- Poprawy stanu technicznego instalacji kanalizacyjnych, w tym uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, prowadzenie bieżącej konserwacji i regulacji rzek i potoków.
- Realizacja II etapu modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków.

7.2.3. Kanalizacja deszczowa

Kanalizacja deszczowa wykonana jest w części miasta Rymanów. Wody odprowadzane są do rzeki Tabor, natomiast we wsi Sieniawa wybudowany jest kolektor deszczowy odprowadzający wodę do rzeki Wisłok poniżej zapory.

7.2.4. Zaopatrzenie w ciepło

Należy sukcesywnie likwidować źródła ciepła na paliwo stałe, które nie będą spełniać odpowiednich norm środowiskowych. Kotłownie lokalne i indywidualne niespełniające norm środowiskowych należy przekształcić na kotłownie zasilanie paliwami płynnymi lub gazem ziemnym. Zaleca się rozwój niekonwencjonalnych źródeł ciepła (baterie słoneczne, energia geotermalna, biomasa) oraz termomodernizację budynków mieszkalnych, usługowych i użyteczności publicznej. Dopuszcza się lokalizacje kotłowni, w których następuje spalanie i zgazowywanie biomasy stałej (słoma, drewno odpadowe, rośliny energetyczne).

7.2.5. Gospodarka odpadami

Celem ogólnym gospodarki odpadami gminy Rymanów jest minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i unieszkodliwiania. Według planu dla zapobiegania i zmniejszania ilości powstających

odpadów powinny być prowadzone działania:

- Edukacyjno – informacyjne – polegające na kreowaniu zachowań konsumentów,
- Organizacyjne – polegające głownie na wprowadzaniu selektywnej zbiórki papieru w biurach i szkołach, recyklingu, organizowaniu zbiórki odpadów w miejscowościach.

Miasto i gmina Rymanów gospodarkę odpadami komunalnymi i przemysłowymi prowadzi w sposób uregulowany. Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów. Odpady z terenu miasta i gminy wywożone są na składowisko odpadów w Krośnie i Jaśle. Wywozem nieczystości stałych zajmuje się zakład Gospodarki Komunalnej w Rymanowie.

7.2.6. Elektroenergetyka

Na system elektroenergetyczny gminy Rymanów składają się:

- linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji GPZ Iskrzynia – Słowacja - eksploatacja Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Wschód S.A;
- linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko oraz Krosno Iskrzynia – Iwonicz – eksploatacja PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia 30 kV i 15 kV,
- linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV,
- stacje transformatorowe 30/0,4 kV i 15/0,4 kV.

Linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji GPZ Iskrzynia – Słowacja

- Pas technologiczny linii elektroenergetycznej 400kV wynosi 80m (po 40 m w obie strony od osi linii);

Linie elektroenergetyczne 110kV oraz niższych napięć:

- Wyklucza się z zadrzewienia obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- Dla linii 110 kV – 20 metrów (po 10 m w obie strony od osi linii),

- Dla linii SN - 11 metrów (po 5,5 w obie strony od osi linii), oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej

Na terenie gminy przewidywane są następujące zamierzenia inwestycyjne w zakresie budowy oraz modernizacji sieci 110 kV.

- Budowa linii 110 kV relacji Dukla – Jaśliska, dla której należy zarezerwować pas terenu o szerokości 40 m;
- Przebudowa jednotorowej linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Iwonicz na linię dwutorową;
- Modernizacja linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko poprzez dostosowanie linii do pracy przewodów roboczych w temperaturze +80°C (ze względu na potrzebę dostosowania linii do zwiększonego przesyłu mocy),

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla nowych terenów wskazanych do urbanizacji należy uwzględnić potrzeby rozbudowy sieci 15kV i 0,4 kV w celu zasilenia w energię elektryczną planowanych do zagospodarowania terenów oraz poprawy jakości zasilana już przyłączonych do sieci elektroenergetycznej odbiorców. Należy ująć zapisy umożliwiające budowę linii elektroenergetycznych 15 i 0,4kV oraz budowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów. W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy te sieci przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci. W przypadku zmiany trasy planowanej linii 110 kV należy w planach zagospodarowania przestrzennego wyznaczyć nowe pasy terenu, przez które będą mogły przebiegać trasy przebudowywanych urządzeń elektroenergetycznych. Koszty usunięcia kolizji, dostosowania urządzeń do zmienionych warunków pracy lub zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pokrywa w całości zainteresowany ich przebudową.

W związku z perspektywiczną możliwością zagospodarowania terenu pod budowę elektrowni wiatrowych, studium wskazuje, iż dla linii napowietrznych 110 kV wymagana odległość posadowienia siłowni wiatrowej od skrajnego przewodu powinna być większa niż 3d, gdzie d jest średnicą koła zataczanego przez łopaty siłowni wiatrowej.

Wzdłuż trasy linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia należy wyznaczyć pasy techniczne, w których przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może znaleźć się jakikolwiek jej element (w szczególności łopaty siłowni). Oś symetrii pasa technicznego wyznaczać powinny słupy. Szerokość pasów technicznych dla danego typu linii wynosi:

- linie niskiego napięcia jednotorowe/dwutorowe – 20m/25m,
- linie średniego napięcia jednotorowe/dwutorowe – 25m/30m

Lokalizację planowanych do budowy elektrowni wiatrowych względem linii elektroenergetycznych należy każdorazowo przesłać do uzgodnienia do dysponenta sieci dołączając typ urządzenia wraz z danymi technicznymi oraz rysunki przedstawiające usytuowanie w/w elektrowni względem linii w rzucie pionowym oraz w rzucie poziomym.

7.2.7. Zaopatrzenie w gaz

Na system gazowniczy gminy Rymanów składają się:

- Stacja gazowa I stopnia - SRP Wróblik Szlachecki, SRP Klimkówka;
- Stacja gazowa II stopnia - Rymanów nr 1, Rymanów nr 2 Rymatex;
- Gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 PN40 relacji Strachocina – Targowiska wybudowany w 1982 roku.;
- Gazociągi wysokiego ciśnienia DN 100 PN40 i DN 65 PN 16 zasilające w/w stacje gazowe

I stopnia,

- Sieci gazowe średniego i niskiego napięcia.

Prawie cała gmina jest zgazyfikowana i posiada dobre warunki zasilania w gaz. Sieci gazowej nie posiadają miejscowości Puławy, Wisłoczek, Łazy. Planuje się wykonanie gazyfikacji w miejscowości Łazy.

W procesie zagospodarowania przestrzennego należy zachować odpowiednie minimalne odległości bezpieczeństwa gazociągów wysokiego ciśnienia od obiektów terenowych (zgodnie z przepisami Normy Branżowej BN-80/8976-31):

- dla budynków mieszkalnych – odległość podstawowa 15 mb licząc od rzutu budynku w poziomie terenu do osi gazociągu,
- dla budynków niemieszkalnych i budynków pomocniczych (stodoły, szopy, itp.) – 10 m,
- do przewodów kanalizacyjnych, kanałów mających bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami przeznaczonymi dla ludzi i zwierząt – 15mb,
- do kabli elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych – 5 m,
- do budynków użyteczności publicznej – odległość podstawowa min. 20mb licząc od rzutu budynku w poziomie terenu do osi gazociągu,
- do miejsc postojowych dla samochodów osobowych – odległość podstawowa min 10mb licząc od granicy terenu do osi gazociągu.

Dla istniejących gazociągów średniego i niskiego ciśnienia wybudowanych w oparciu o pozwolenie na budowę wydane przed 11.12.2001 roku minimalne odległości bezpieczne gazociągów wynikają z przepisów obowiązujących w czasie ich budowy.

W odniesieniu do gazociągów, dla których pozwolenie na budowę wydano po 11.12.2001 roku oraz dla projektowanych obecnie gazociągów zastosowanie mają przepisy Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 30 lipca 2001 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. Zgodnie z powołanym rozporządzeniem szerokość stref kontrolowanych wynosi:

- Dla gazociągów podwyższonego ciśnienia i średniego ciśnienia:

Do DN 150 włącznie:	-	4m (po 2m w obie strony od osi gazociągu)
Powyżej DN 150 do DN 300 włącznie:		6m (po 3m w obie strony od osi gazociągu)
Powyżej DN 300 do DN 500 włącznie:		8m (po 4m w obie strony od osi gazociągu)
Powyżej DN 500:		12m (po 2m w obie strony od osi gazociągu)

- Dla gazociągów niskiego i średniego ciśnienia: 1m (po 0,5m w obie strony od osi gazociągu)

Ponadto w zakresie rozwoju systemów gazowych na terenie gminy, działania kierunkowe powinny odbywać się z zachowaniem następujących zasad:

- w strefach kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Za zgodą operatora dopuszcza się urządzanie parkingów nad gazociągiem.

Gazociągi na obszarach zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę powinny być lokalizowane pod chodnikami, pasami zieleni,

Dopuszcza się lokalizowanie gazociągów w drogowych obiektach inżynierskich zgodnie z odrębnymi przepisami, w tym:

- w tunelach przeznaczonych dla pieszych lub dla ruchu kołowego i przepustach, na mostach, wiaduktach lub specjalnych konstrukcjach,
- w kanałach i innych obudowanych przestrzeniach, pod warunkiem, że są one wentylowane lub wypełnione piaskiem bądź innym materiałem niepalnym lub zastosowano dla wodociągu rury ochronne, a w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się na terenach miast na układanie pod powierzchnią jezdni.
- nad i pod powierzchnią ziemi na terenach leśnych, górzystych, podmokłych, bagnistych, w wodzie, pod dnem cieków lub akwenów oraz nad innymi przeszkodami terenowymi.

Lokalizując gazociągi w miejscach wyżej wymienionych należy zabezpieczyć przed przemieszczaniem, a gazociągi układane na terenach górniczych powinny być zabezpieczone przed szkodliwym oddziaływaniem przemieszczania się gruntu.

Ponadto w ramach działań kierunkowych zmierzających do rozwoju sieci gazowych przewiduje się budowę sieci w Rymanowie (osiedle Bartoszów) i Łazach. Po analizie zasadności ekonomicznej i zapotrzebowania doprowadzenie gazu do Puław i Wisłoczka.

Ze względu na długofalowy charakter studium, dopuszcza się możliwość budowy nowych urządzeń, przebudowy, rozbudowy, remontu i rozbiórki istniejących urządzeń oraz innych budowli i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z eksploatacją gazu ziemnego i ropy naftowej. Ponadto zezwala się na prowadzenie prac poszukiwawczych zgodnie z otrzymanymi koncesjami poszukiwawczymi tj. badań geofizycznych, wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją złóż gazu ziemnego i ropy naftowej.

7.2.8. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem

w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie.

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu - np. za pomocą sieci Hotspotów.

8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do głównych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zaliczyć można:

- budowę oświetlenia publicznego na trasie Rymanów – Rymanów Zdrój,
- rozbudowę oświetlenia ulicznego w Głębokiem, Sieniawie, Klimkówce, Króliku Polskim i Milczy.
- wykonanie studni głębinowej wraz ze stacją uzdatniania wody w Posadzie Górnej.
- rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Rymanowie.
- budowę wodociągu w Rymanowie przy ul. Gospodarskiej.
- budowę systemu kanalizacyjnego w Rymanowie na ul. Dworskiej i ul. Paderewskiego.
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągu w miejscowości Łazy.
- budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Wisłoczek, Puławy, Rudawka Rymanowska, Bałucianka.
- budowę sieci wodociągowej w miejscowościach: Ladzin, Wróblik Królewski, Wróblik Szlachecki, Milcza, Bzianka.
- budowę budynku Urzędu Gminy w Rymanowie.
- rozbudowę Zespołu Szkół Publicznych w Milczy o salę gimnastyczną z częścią dydaktyczną.
- budowę Szkoły w Sieniawie.
- przebudowę obiektu GOK w Rymanowie.
- budowę boisk wielofunkcyjnych w Rymanowie Zdroju, Posadzie Górnej, Puławach, Sieniawie, Milczy i Głębokiem.
- termomodernizację sześciu obiektów użyteczności publicznej.
- budowę chodników przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

- sukcesywną rozbudowę układu dróg gminnych i dojazdowych wewnętrznych we wszystkich miejscowościach Gminy Rymanów.
- przebudowę dróg w ciągu dróg wojewódzkich Nr 887 relacji Brzozów - Rymanów-Daliowa oraz Nr 889 relacji Sieniawa - Szczawne.
- przebudowa drogi powiatowej Nr 2113R Pastwiska-Puławy wraz z remontem mostu na rzece Wisłok w Puławach.
- uzbrojenie terenu pod ewentualne budownictwo drobnego przemysłu i rzemiosła produkcyjnego.
- wykorzystanie zasobów wód geotermalnych zlokalizowanych na terenie gminy, w tym przeprowadzanie dokładnych badan geologicznych, w celu lokalizacji nowych odwiertów.

9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Rymanów wymagających wsparcia na poziomie rządowym i samorządu województwa w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego zaliczono:

- budowę obwodnicy miasta Rymanowa na drodze krajowej nr 28,
- modernizację drogi krajowej nr 28,
- budowę drogi ekspresowej S19 relacji Kuźnica Białostocka – Białystok – Rzeszów – Barwinek (możliwe warianty przebiegu projektowanej drogi w granicach gminy Rymanów przedstawione zostały na rysunku studium),
- modernizację dróg wojewódzkich nr 887 Brzozów – Rymanów – Daliowa i nr 889 Sieniawa – Bukowsko – Szczawne;
- utworzenie rezerwatów przyrody: „Dolina Wisłoka” i „ Góra Przymiarki”,
- wzmocnienie ochrony korytarzy ekologicznych, w tym wzdłuż dolin rzecznych o znaczeniu międzynarodowym,
- racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin – utworzenie uzdrowiska w Rudawce Rymanowskiej,
- budowę dużego wielofunkcyjnego zbiornika retencyjnego „Rudawka Rymanowska „na rzece Wisłok” (27,00 mln m3, 217 ha),
- utworzenie strefy ochrony sanitarnej dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłok w Sieniawie dla miejscowości: Krosno, Rymanów, Besko, Iwonicz, Iwonicz Zdrój, Zarszyn, Sieniawa, Odrzykoń, Korczyna, Miejsce Piastowe,
- budowę nowych wałów przeciwpowodziowych na rzece Morwawa (Wróblik Szlachecki),
- modernizacje istniejących wałów przeciwpowodziowych,
- budowę linii 110 kV relacji Dukla – Jaśliska,

- przebudowę jednotorowej linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Iwonicz na linię dwutorową,
- modernizację linii 110 kV relacji Krosno Iskrzynia – Besko,
- modernizację i elektryfikację linii kolejowej nr 108 relacji Stróże – Krościenko.

Ponadto Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego wskazuje na:

- Objęcie ochroną prawną układu urbanistycznego miasta Rymanowa;
- Uwzględnienie w zagospodarowaniu gminy szlaku kulturowego „Łukasiewicza" i „Architektury Drewnianej";
- Ochronę i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego terenów przygranicznych w zakresie unikatowej architektury drewnianej;
- Realizację programu zrównoważonego rozwoju na obszarze funkcjonalnym „Zielone Karpaty";
- Ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem przestrzennym i udokumentowanie obszaru GZWP 432 „Dolina rzeki Wisłok" wraz ze strefami ochronnymi ONO i OWO;
- Przeklasyfikowanie obszarów porolnych z gruntów rolnych na leśne;
- Ochronę krajobrazu i bioróżnorodności oraz kształtowanie struktury krajobrazu wiejskiego poprzez realizację programów rolno środowiskowych SAPARD i zalesianie terenów przewidzianych do renaturyzacji i rekultywacji;
- Minimalizowanie zasięgu procesów denudacyjnych i ich negatywnych skutków na terenach osuwiskowych;
- Tworzenie leśnych kompleksów promocyjnych;
- Regulację rzek i potoków;

10. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

10.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych konieczność wykonania opracowań planistycznych wynika dla obszarów gruntów rolnych i leśnych przeznaczanych na cele nierolnicze i nieleśne.

Sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w trybie określonym w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym wymagają, zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami, następujące grunty przeznaczane na cele nierolnicze i leśne:

- grunty rolne stanowiące użytki rolne klas III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha,
- grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa,
- pozostałe grunty leśne.

Przeznaczenie tych gruntów na cele inne niż rolne i leśne, wymaga uzyskania zgód na szczeblu ministerialnym lub zgody marszałka województwa (w przypadku pozostałych gruntów leśnych), po uzyskaniu odpowiednich opinii.

Ponadto, zgodnie z art. 38b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych Gmina, która na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw zdrowia uzyska potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na swoim obszarze, sporządza i uchwala miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w terminie do 2 lat od dnia otrzymania tej decyzji.

10.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Studium nie wyznacza jednoznacznie granic obszarów wymagających scaleń i podziałów. Uzależnione jest to od szczegółowego określenia przeznaczenia terenu oraz powierzchni i kształtu działki inwestycyjnej. Propozycje scaleń i podziałów poprzez wyznaczanie granic działek odbywać się będzie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

10.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

Na obszarze gminy Rymanów nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

10.4. Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznych mają na celu podniesienie prestiżu i walorów przestrzennych i funkcjonalnych poszczególnych terenów między innymi poprzez:

wprowadzenie wysokiej jakości form zabudowy;

- generowanie funkcji centro twórczych,
- lokalizację usług ogólno miejskich,
- prowadzenie rewitalizacji zabudowy, poprawy estetyki zabudowy i ciągów pieszych wraz

z małą architekturą.

Priorytetowym obszarem występowania przestrzeni publicznych, o znaczeniu ogólnomiejskim, wyznaczonym na rysunku studium są tereny:

- Rynku w Rymanowie,
- Stadionu Miejskiego w Rymanowie,
- Parku Miejskiego w Rymanowie,
- Parkingu Miejskiego w Rymanowie
- oraz na terenie gminy:
- Parku Zdrojowego,
- terenów sportu i rekreacji w miejscowości Rymanów Zdrój.

Postuluje się wyznaczanie kolejnych, lokalnych przestrzeni publicznych (place, ciągi uliczne i handlowe, skwery itp.) we wnętrzach poszczególnych jednostek i struktur przestrzennych, na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na etapie sporządzania planów miejscowych dla obszarów rozwojowych proponuje się również określanie przestrzeni stanowiących lokalne centra osiedlowe, w skład których będą wchodziły punkty handlowe, kulturalno – oświatowe, miejsca spotkań, zieleni urządzonej. Będą one tworzyły przestrzenie publiczne dla tych obszarów.

Działania w celu kreowania obszarów przestrzeni publicznej będą wpływać na poprawę jakości życia na obszarze gminy przez zaspokojenie potrzeb społecznych, kulturalnych, estetycznych mieszkańców wsi i pozostałych użytkowników oraz promowanie miejscowości. Umożliwią rozwój tożsamości lokalnej społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki poszczególnych wsi oraz wpływać będą na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy. Dla poszczególnych miejscowości pożądane jest zachowanie, rozwój, ukształtowanie przestrzeni publicznych, wpisujących się w strukturę wsi, kształtujących centra wsi i podkreślających ich charakter. Takie przestrzenie, urządzone, bądź wzbogacane w formie np. parku, skweru, placów, w tym placu zabaw itp. służyć powinny z jednej strony potrzebie poprawy wizerunku wsi i uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi, a z drugiej strony sprzyjać mają aktywizacji ludności, zaspakajaniu ich potrzeb oraz rozwijaniu kontaktów międzyludzkich. Istotna jest ochrona atrakcyjnego krajobrazu postrzeganego z powszechnie dostępnych miejsc i ciągów widokowych. Obszary przestrzeni publicznej na terenie gminy powinny być uwzględnione poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

11. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

11.1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania

przestrzennego

W ramach realizacji zadania samorządu dotyczącego utrzymania i przestrzegania ładu przestrzennego niezbędne jest kontynuowanie, rozwijanie działań zmierzających do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Rymanów. Zasadą powinno być sporządzanie MPZP dla większych obszarów, w szczególności dla wyznaczonych obszarów rozwoju oraz obszarów przekształceń, z ewentualną, uzasadnioną korektą granic, uwzględniającą istniejące podziały oraz granice przyległych obszarów objętych już planami. Wyznaczone w studium granice obszarów rozwojowych, z możliwością ich doprecyzowania, jak wyżej, zasadniczo wskazują na przewidywany docelowo zasięg zwartych obszarów zabudowy miasta oraz jednostek osadniczych.

Korzystne z punktu widzenia ładu przestrzennego będzie obejmowanie planami miejscowymi jeszcze większych struktur np. całych fragmentów pasm rozwojowych wraz z obszarami urbanizacji w granicach jednego, kilku obrębów, albo planów miejscowych dla całych obrębów geodezyjnych. Sporządzenie planów miejscowych dla większych obszarów pozwala na właściwe kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni publicznej, infrastruktury technicznej i komunikacji.

Dopuszcza się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach mniejszych niż wyznaczone na rysunku studium. Dopuszcza się także sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach innych niż wyznaczone na rysunku studium.

Proponuje się także sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zaproponowanych w studium obwodnic miejscowości.

Postuluje się ponadto opracowanie planów miejscowych dla wszystkich terenów rozwojowych oraz dla już zainwestowanych terenów, których sporządzenie jest zapisane w wieloletnich planach inwestycyjnych i dla których planuje się zmianę zagospodarowania oraz dla innych terenów w granicach gminy w zależności od potrzeb inwestycyjnych i możliwości finansowych. Granice i tereny poszczególnych planów miejscowych będą określone stosownymi uchwałami inicjującymi.

Obecnie gmina jest na etapie opracowania 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 4 zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (tabela 2).

Tabela 2 Obszary, dla których gmina podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania

Lp	Nazwa planu	Uchwała
1	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w miejscowości Łazy	Uchwała nr XII/100/07 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 30 listopada 2007 r.
2	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania	Uchwała nr XXXIV/355/2009 Rady Miejskiej w Rymanowie

	Przestrzennego "Rymanów"	z dnia 24 listopada 2009 r.
3	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego "Rymanów"	Uchwała Nr VI/43/11 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 lutego 2011 r.
4	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego "Rymanów"	Uchwała nr XXIV/278/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 22 czerwca 2012 r.
5	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Klimczówka 1/2012”	Uchwała nr XXI/235/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 27 marca 2012 r.
6	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Klimczówka 2”	Uchwała nr XXIV/277/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 22 czerwca 2012 r.
7	Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenu budowy turbin wiatrowych oraz otaczających je terenów rolnych w miejscowościach: Klimkówka, Rymanów, Ladzin (cz.zach.), Wróblik Królewski w Gminie Rymanów.	Uchwała nr XXIX/310/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 30 października 2012r
8	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Posada Górna”	Uchwała Nr XXII/196/08 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 7 listopada 2008 r.
9	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Milcza – Farma Fotowoltaiczna”	Uchwała Nr XXXIV/358/13 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 stycznia 2013 r.
10	Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Łazy – Farma Fotowoltaiczna”	Uchwała Nr XXXIV/359/13 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 stycznia 2013 r.

Ponadto gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie Łazy, z przeznaczeniem terenów pod lokalizację turbin wiatrowych.

11.2. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych konieczność wykonania opracowań planistycznych wynika dla obszarów gruntów rolnych i leśnych przeznaczanych na cele nierolnicze i nieleśne.

Sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w trybie określonym w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym wymagają, zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami, następujące grunty przeznaczane na cele nierolnicze i leśne:

- grunty rolne stanowiące użytki rolne klasy III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha;
- grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa;
- pozostałe grunty leśne.

Przeznaczenie tych gruntów na cele inne niż rolne i leśne, wymaga uzyskania zgód na szczeblu ministerialnym lub zgody marszałka województwa (w przypadku pozostałych gruntów leśnych), po uzyskaniu odpowiednich opinii.

Tereny wymagające zmiany przeznaczenia (objęte obowiązkiem sporządzenia mpzp) wskazane zostały na rysunku studium.

12. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Warunki prowadzenia gospodarki rolnej w gminie Rymanów są urozmaicone. Jak wynika z opisu rolniczej przestrzeni produkcyjnej w części A Studium, najwyższą urodzajnością odznaczają się grunty orne klasy III, które występują w dolinnej południowej części gminy. Im dalej na południe, warunki do produkcji rolniczej stają się mniej korzystne. W południowej górskiej części uprawa roli jest w zasadzie niemożliwa. Występują tu typowe pastwiska górskie.

W gminie Rymanów występuje wiele czynników zagrażających i ograniczających rolnicze zagospodarowanie. Do głównych zaliczyć należy:

- górskie warunki klimatyczne, niesprzyjające uprawie cennych gatunków roślin i ras zwierząt,
- znaczna przewaga gleb średniej i niskiej jakości, wymagających systematycznego wapnowania i wysokiego nawożenia,
- nadmierne rozdrobnienie ziemi i gospodarstw jest ograniczeniem towarowości i dochodowości oraz produkcji rolnej, a także główną przesłanką do zwiększenia powierzchni odłogów,
- występowanie wielkoprzestrzennych kompleksów gruntów klas V, na których już obecnie zwiększa się ilość wniosków w sprawie zmiany użytkowania rolniczego na dolesienia.

Mając na uwadze perspektywę wdrażania kierunku zrównoważonego rozwoju dla obszaru rolniczo – produkcyjnego zaleca się prowadzenie następującej polityki:

- Utrzymywać i intensyfikować wielokierunkową produkcję polową, hodowlaną i ogrodniczą z maksymalnym i ekonomicznie uzasadnionym zaangażowaniem podstawowych czynników produkcji (ziemia, praca, kapitał) w perspektywie ograniczony wymaganiami dotyczącymi środowiska przyrodniczego w kierunku tzw. produkcji

zintegrowanej,

- Wyłączyć teren od zabudowy, z wyjątkiem zabudowy mieszkaniowej związanej z obsługą terenów rolnych, inwestycji służących realizacji celu publicznego oraz urządzeń infrastruktury technicznej, a także elektrowni wiatrowych w granicach obszarów wskazanych na rysunku studium pod ich lokalizację. W granicach terenu oznaczonego symbolem 143.1R wyklucza się możliwość lokalizacji wszelkiej zabudowy mieszkaniowej oraz dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury turystycznej np. w postaci ścieżek i szlaków pieszych, rowerowych, konnych, tras narciarstwa biegowego, deszczochronów, ambon widokowych,
- Zaleca się podwyższanie standardu działalności rolniczej i przechodzenie na produkcję ekologicznie czystej żywności,
- Zwiększać obszar gospodarstw, poza granice 15 ha,
- Objąć ochroną przed zmianą na cele nierolnicze terenów szczególnie cennych dla rozwoju rolnictwa,
- Wspierać prawidłowe użytkowanie gleb i ich ochronę przed wprowadzaniem niewłaściwych zabiegów technicznych,
- Wzbogacać tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej zadrzewieniami śródpolnymi, wiatrochronnymi oraz realizacją zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz cieków wodnych i wód powierzchniowych, które zapobiegną erozji oraz zanieczyszczeniu wód i gleb,
- Prowadzić odpowiednią, dostosowaną do określonych wymogów, gospodarkę rolną na obszarach podlegających ochronie prawnej, w tym ograniczyć chemizację rolnictwa.
- Wspierać rozwój agroturystyki i innych form rekreacji na obszarach wiejskich, jak również ochraniać dziedzictwo kulturowe oraz specyficzny charakter krajobrazu i tradycji podkarpackiej wsi.

Spośród uwarunkowań szansami rozwoju rolnictwa w gminie są:

- Duży udział w powierzchni użytków rolnych gruntów III klas stanowiących grunty orne oraz wartościowe (łąki i pastwiska, będące najczęściej naturalnym składem roślinności),
- Wysoki udział gruntów z melioracyjnymi urządzeniami odwadniającymi podnoszącymi w istotnych wielkościach możliwości produkcji polowej,
- Wysoka obsada bydła i podtrzymywanie w wielu wsiach tradycje pasterskie zapewniające konkurencyjnie niskie koszty produkcji zwierzęcej.

Lasy i grunty leśne na terenie gminy Rymanów zajmują 42, 6 % powierzchni ogólnej gminy tj. 6 566 ha. Prognozuje się, że mało urodzajne grunty staną się coraz mniej przydatne dla rolnictwa i z konieczności będą zalesiane. Zalesia się niekorzystne terenowo lub nieużytkowane odłogi,

grunty trwale podmokłe i enklawy śródleśne. Proponuje się, aby tereny śródleśne i przedpola lasów wykorzystywać na cele rekreacyjne i wypoczynkowo – sportowe.

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych

W oparciu o opracowanie RZGW Kraków - Studium zagrożenia powodziowego, w granicach gminy Rymanów wyznaczono tereny szczególnego zagrożenia powodzią.

W odniesieniu do terenów szczególnego zagrożenia powodzią wskazane jest:

- Nie poszerzanie terenów przeznaczonych do zainwestowania w planach zagospodarowania przestrzennego,
- Nie zwiększanie intensywności zabudowy w obrębie już wyznaczonych terenów do zainwestowania,
- Wykorzystanie terenów szczególnego zagrożenia powodzią na cele lokalizacji terenów zieleni i urządzeń rekreacyjnych oraz innych obiektów, których zalanie nie spowoduje znacznych strat materialnych,
- Pozostawienie części terenu pod rolnicze wykorzystanie bez możliwości lokalizacji nowych obiektów kubaturowych,
- Kształtowaniu zieleni wysokiej na terenach zagrożonych w sposób nieutrudniający przepływu wód powodziowych,

Działania związane z ochroną przeciwpowodziową polegają także na zapewnieniu pełnej sprawności technicznej istniejących urządzeń przeciwpowodziowych, poprzez prowadzenie remontów, konserwacji oraz bieżących napraw wynikających z dokonywanych okresowo przeglądów.

Dla ochrony terenów w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zastosowanie maja przepisy Ustawy – Prawo Wodne.

14. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy nie występują obszary górnicze, dla których wprowadza się zakaz prowadzenia robót górniczych. Nie wyznacza się, zatem w złożu kopaliny filaru ochronnego.

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Rymanów nie występują obszary pomników zagłady.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji.

Nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji.

17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W granicach administracyjnych gminy Rymanów terenami zamkniętymi są tereny kolejowe obejmujące następujące działki ujęte w tabeli 5.

Tabela 3 Wykaz terenów zamkniętych w granicach gminy Rymanów

Lp	Obręb	Nr działki	Powierzchnia (ha)
1	Milcza	1363	1,96
2	Wróblik Królewski	385	3,96
3	Wróblik Królewski	387	1,22
4	Wróblik Szlachecki	1511/1	0,94
5	Wróblik Szlachecki	1511/2	6,24

Źródło: Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalania terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych

Wszystkie tereny zamknięte zostały wskazane na rysunku studium.

18. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Studium w aspekcie obszarów problemowych wskazuje na obszar kolizji obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XIV/149/2004 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 14 maja 2004 r.) ze strefą C ochrony uzdrowiskowej. Wspomniany plan przeznacza tereny (w ramach pojedynczych działek ewidencyjnych) pod lokalizacje elektrowni wiatrowych, a pozostały teren objęty miejscowym planem pozostał w rolniczym wykorzystaniu, bez prawa do zabudowy mieszkaniowej. Zakwalifikowanie tego obszaru jako problemowego zdeterminowane było przede wszystkim faktem, iż na terenie strefy uzdrowiskowej C aktualnie zostały wydane pozwolenia na budowę, a ich lokalizacja bezpośrednio wynika z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Obraz 1 - Obszar problemowy wskazany na etapie sporządzania studium

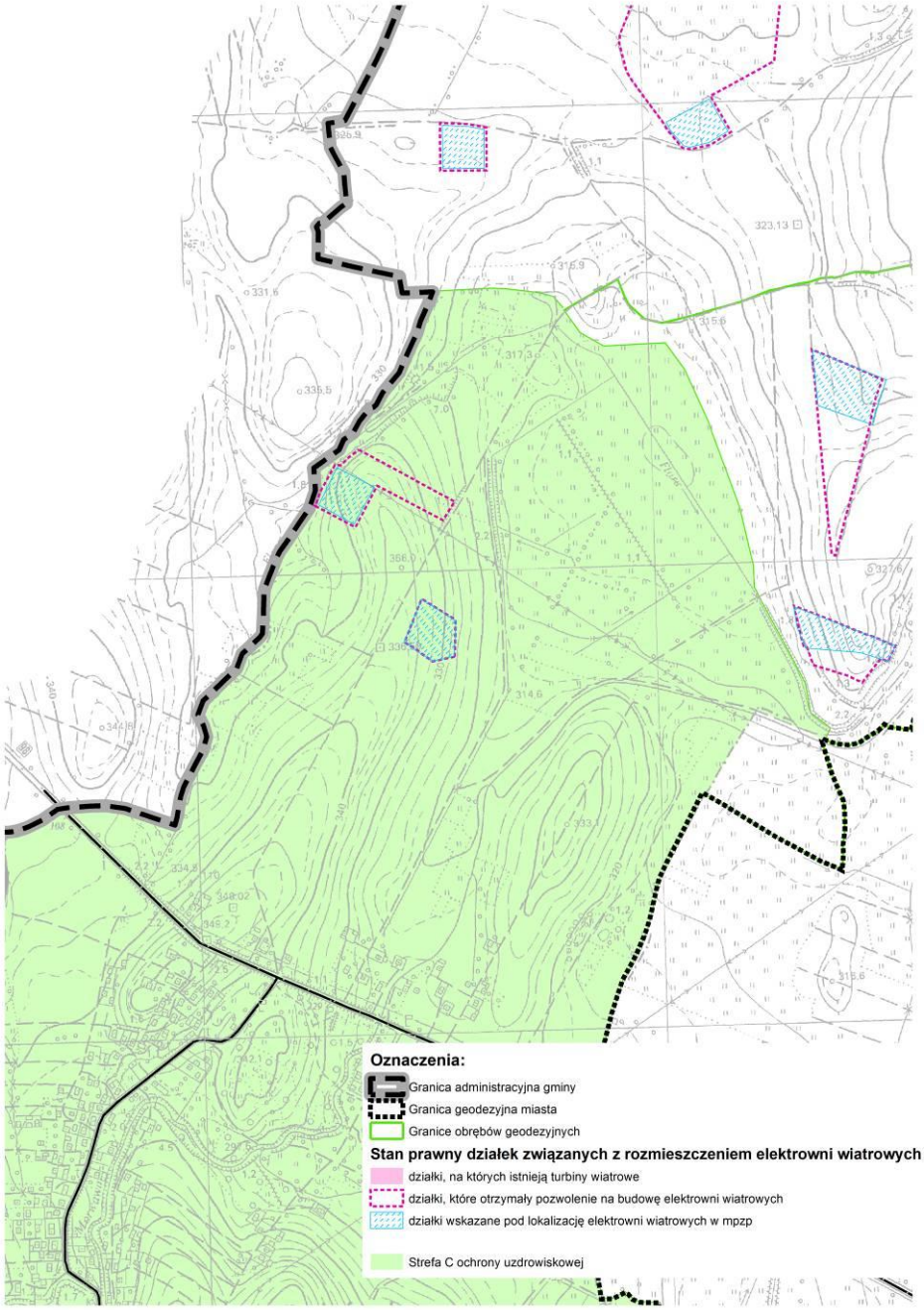

Kwestie związane z uchwaleniem planu w takiej formie, a tym bardziej z ustaleniem przebiegu granic stref ochrony uzdrowiskowej na etapie sporządzania projektu studium były sprawami zastałymi. Nie mniej jednak ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych jednoznacznie wskazuje, iż w granicach strefy C zabrania się lokalizacji nowych uciążliwych obiektów

budowlanych i innych uciążliwych obiektów. Kolizję obszarów rozmieszczenia elektrowni wiatrowych i strefy C ochrony uzdrowiskowej studium wskazuje jako obszar problemowy.

19. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu

Na rysunku Studium, w obszarach objętych zmianami, wskazano miejsca lokalizacji farm wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – farm fotowoltaicznych (oznaczonych symbolami 1EF, 2EF, 3EF na rysunku Studium) wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związane z lokalizacją farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW ograniczają się do granic obszaru inwestycji.

W części obszaru oznaczonego symbolem 3EF, zlokalizowana jest także strefa ochronna związana z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu od istniejącej elektrowni wiatrowej (oznaczenie na rysunku Studium – EW – obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych), która nie wpływa na sposób zagospodarowania terenu farmy fotowoltaicznej.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RYMANÓW

1:10 000

0 1 2 km

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
RYSUNEK JEDNOLITY

ZAŁĄCZNIK NR 2A DO UCHWAŁY NR LXI/553/2022
RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z DNIA 25 lutego 2022 r.

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM:

GRANICA OBSZARÓW OBJĘTYCH ZMIANĄ STUDIUM

Tereny wskazane pod rozwój:

- 105.1 MNR zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej
- 19.1 MN zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- 17.1 ZP zieleni urządzonej
- 3.1 US, 3.2 US sportu i rekreacji

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM UCHWALONEJ UCHWAŁĄ
NR LII/465/2021 RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z dnia 27 sierpnia2020 r.

granica obszaru objętego zmianą Studium

Tereny wskazane pod rozwój:

1UZT zabudowy uzdrowiskowej i usług turystycznych

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM UCHWALONEJ UCHWAŁĄ
NR XXVII/288/2020 RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z DNIA 8 maja 2020 r.

39.1 Ls teren leśny

4 EF obszar lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - elektrowni fotowoltaicznej ze strefą ochronną

Tereny wskazane pod rozwój:

28 MN zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

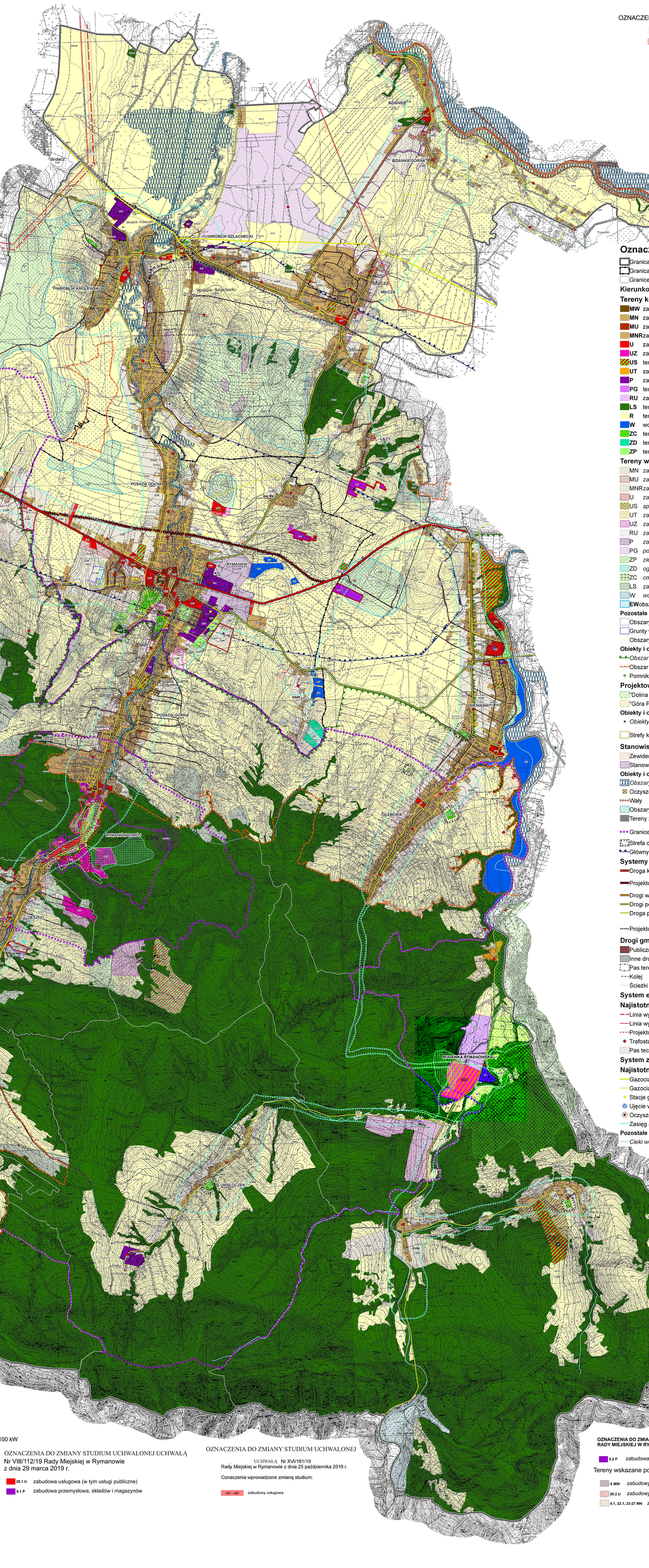

LEGENDA do uchwały Nr IV/31/15
Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 10 lutego 2015 r.

granice obszarów objętych zmianą studium (uchwaloną w/w uchwałą) - poszerzenie terenów 5P i 5UZ

OZNACZENIA INFORMACYJNE

- osuwisko nieaktywne
- osuwisko aktywne

LEGENDA

Oznaczenia:

- Granica administracyjna gminy
- Granica geodezyjna miasta
- Granice obrębów geodezyjnych

Kierunkowa struktura zagospodarowania przestrzennego gminy:

Tereny kontynuacji i uzupełnień zabudowy

- **MW** zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- **MN** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- **MU** zabudowa mieszkaniowo - usługowa
- **MNR** zabudowa mieszkaniowaj jednorodzinna i zagrodowa
- **U** zabudowa usługowa (w tym usługi publiczne)
- **UZ** zabudowa uzdrowiskowa
- **US** tereny sportu i rekreacji
- **UT** zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej
- **P** zabudowa przemysłowa, składów i magazynów
- **PG** tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin
- **RU** zabudowa usługowa związana z obsługą gospodarstw rolnych
- **LS** tereny leśne
- **R** tereny rolne
- **W** wody powierzchniowe
- **ZC** tereny cmentarzy
- **ZD** tereny ogrodów działkowych
- **ZP** tereny zieleni urządzonej

Tereny wskazane pod rozwój:

- MN *zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej*
- MU *zabudowy mieszkaniowo - usługowej*
- MNR *zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej*
- U *zabudowy usługowej*
- US *sportu i rekreacji*
- UT *zabudowy usług turystycznych i rekreacji indywidualnej*
- UZ *zabudowy uzdrowiskowej*
- RU *zabudowy usługowej związanej z obsługą gospodarstw rolnych*
- P *zabudowy przemysłowej składów i magazynów*
- PG *powierzchniowej eksploatacji kopalin*
- ZP *zieleni urządzonej*
- ZD *ogrodów działkowych*
- ZC *cmentarzy*
- LS *zalesień*
- W *wód powierzchniowych*
- **EW** obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych

Pozostałe elementy ilustrujące polityke przestrzenną gminy:

- Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- Grunty wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (obszary objęte obowiązkiem sporządzenia mpzp)
- Obszary przestrzeni publicznych (obszary objęte obowiązkiem sporządzenia mpzp)

Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów ochrony przyrody

- *Obszar chronionego krajobrazu Beskidu Niskiego*
- Obszar objęty siecią Natura 2000 (uszczegółowienie na rysunku uwarunkowań)
- Pomnik przyrody

Projektowane rezerwaty

- "Dolina Wisłoka"
- "Góra Przymiarki"

Obiekty i obszary dziedzictwa kulturowego i zabytków

- *Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego*
- Strefy konserwatorskie *(uszczegółowienie z rozbiciem na rodzaje stref na rysunku w części tekstowej studium)*

Stanowiska archeologiczne

- Zewidencjonowane stanowiska archeologiczne
- Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych

- *Obszary szczególnego zagrożenia powodzią*
- Oczyszczalnia ścieków
- Wały
- Obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych
- Tereny zamknięte
- Granice stref ochrony uzdrowiskowej (uszczegółowienie na rysunku uwarunkowań) *dla strefy 'A' obowiązek sporządzenia mpzp na podstawie przepisów odrębnych*
- Strefa ochrony sanitarnej cmentarzy (minimalny zasięg 50 m)
- Główny zbiornik wód podziemnych nr 432

Systemy komunikacji i infrastruktury technicznej

- Droga krajowa nr 28, klasa tech. GP
- Projektowana droga krajowa nr 28, klasa tech. GP *projektowana obwodnica miasta Rymanów w ciagu drogi krajowej nr 28*
- Drogi wojewódzkie, klasa tech. Z
- Drogi powiatowe, klasa tech. Z
- Droga powiatowa, klasa tech. L
- Projektowana droga powiatowa *Przebudowa i przedłużenie drogi powiatowej P2112R Królik Polski – Bałucianka do drogi powiatowej P2009R przez miejscowość Klimkówka*

Drogi gminne

- Publiczne drogi gminne
- Inne drogi gminne
- Pas terenu zarezerwowany pod projektowaną obwodnicę miasta Rymanów
- Kolej
- Ścieżki rowerowe *(uszczegółowienie na rysunku uwarunkowań studium)*

System elektroenergetyczny

Najistotniejsze elementy (uszczegółowienie na rysunku uwarunkowań studium))

- Linia wysokiego napięcia 400 kV
- Linia wysokiego napięcia 110 kV
- Projektowana linia wysokiego napięcia 110 kV
- Trafostacje
- Pas technologiczny od linii elektroenergetycznych

System zaopatrzenia w gaz

Najistotniejsze elementy (uszczegółowienie na rysunku uwarunkowań studium)

- Gazociąg wysokiego ciśnienia
- Gazociąg średniego ciśnienia
- Stacje gazowe
- Ujęcie wody
- Oczyszczalnia
- Zasięg aglomeracji ściekowej

Pozostałe oznaczenia rysunku

- *Cieki wodne*

Oznaczenia do zmiany studium uchwalonej uchwałą Nr XXXIV/330/17 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 24 lutego 2017 r.:

- **40U** zabudowa usługowa (w tym usługi publiczne)
- **10-11UZ** zabudowa uzdrowiskowa
- **5UT** zabudowa usług turystycznych i rekreacji indywidualnej
- **1-3EF** obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrowni fotowoltaicznej wraz ze strefą ochronną
- **105-106LS** tereny leśne
- **13 ZP** tereny zieleni urządzonej

Tereny wskazane pod rozwój:

- **20-21 MN** *zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej*
- **3-4 MU** *zabudowy mieszkaniowo - usługowej*
- **104-106 MNR** *zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej*

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM UCHWALONEJ UCHWAŁĄ
Nr VIII/112/19 Rady Miejskiej w Rymanowie
z dnia 29 marca 2019 r.

- 28.1 U zabudowa usługowa (w tym usługi publiczne)
- 9.1 P zabudowa przemysłowa, składów i magazynów

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM UCHWALONEJ
UCHWAŁĄ Nr XVI/181/19
Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 października 2019 r.

Oznaczenia wprowadzone zmianą studium:

- 41U - 44U zabudowy usługowa

OZNACZENIA DO ZMIANY STUDIUM UCHWALONEJ UCHWAŁĄ NR XXI/245/2020 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE Z DNIA 31 STYCZNIA 2020 R.

- 9.2 P zabudowa przemysłowa, składów i magazynów

Tereny wskazane pod rozwój:

- 6 MW *zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej*
- 28.2 U *zabudowy usługowej*
- 4.1, 22.1, 23-27 MN *zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej*

GMINA RYMANÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Synteza ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań

Załącznik nr 3 do Uchwały Nr LXI/553/2022 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 25 lutego 2022 r.

Rymanów

2022 r.

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów została sporządzona na podstawie dwóch uchwał:

- UCHWAŁY NR XXXI/315/2020 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmującej trzy obszary: dwa w mieście Rymanowie i jeden w Rymanowie Zdroju,
- UCHWAŁY NR XXXIV/327/2020 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmującej jeden obszar w mieście Rymanowie.

Z pierwszej Uchwały, dwa obszary zmiany w Rymanowie z fragmentu terenu rolnego oznaczonego symbolem 113R przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój - sportu i rekreacji" oznaczony symbolami 3.1US i 3.2US, a obszar zmiany w Rymanowie Zdroju z fragmentu terenu rolnego oznaczonego symbolem 80R przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój – zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej" oznaczony symbolem 105.1MNR.

Z drugiej Uchwały, obszar zmiany w Rymanowie z terenu wód powierzchniowych oznaczonego symbolem 7W przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój – zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej" oznaczony symbolem 19.1MN i „teren wskazany pod rozwój – zieleni urządzonej" oznaczony symbolem 17.1ZP.

Na rysunku Uwarunkowań (Załącznik nr 1A) zmiana dotyczy wprowadzenia granic obszarów objętych zmianą Studium, a w granicy obszaru zmiany położonego w Rymanowie (druga uchwała), teren o funkcji wód powierzchniowych oznaczony symbolem 1W został zmieniony na teren o funkcji zieleni (w tym zieleni naturalnej i izolacyjnej) oznaczony symbolem 5.1ZP (zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem). We wstępie tekstu Uwarunkowań (Załącznik nr 1) przywołano Uchwały o przystąpieniu do sporządzenia przedmiotowej zmiany i jego formę.

Zmiana Studium została sporządzona stosownie do przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.), ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1301) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2001r. poz. 2405).

W zmianie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rymanów stosownie do art.10 ust. 2 ustawy o pizp określono:

1. **uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:**
   a. kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Rymanów oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
   b. kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.

W tekście Studium *Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego* (Załącznik nr 2) ustalone w obowiązującym Studium kierunki zagospodarowania oraz użytkowania terenów i wskaźniki zagospodarowania terenu dla: terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN, terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej MNR i dla terenów zieleni urządzonej ZP

pozostają aktualne dla terenów zmiany oznaczonych odpowiednio symbolami: 19.1MN, 105.1MNR i 17.1ZP. Natomiast dla terenów sportu i rekreacji US w kierunkach zagospodarowania i użytkowania terenów wprowadzono w zagospodarowaniu podstawowym zapis „strzelnica sportowa w terenach 3.1US i 3.2US". Wskaźniki zagospodarowania dla terenu 3.1US i 3.2US pozostają jak w obowiązującym Studium dla terenów US.

Na rysunku Studium „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego (Załącznik nr 2A) wyznaczono: tereny wskazane pod rozwój: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (symbol 105.1MNR), zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (symbol 19.1MN), zieleni urządzonej (symbol 17.1ZP), sportu i rekreacji (symbol 3.1US i 3.2US).

Opracowana „Synteza bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę opracowana do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Rymanów uchwalonej Uchwałą Nr XXI/245/2020 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 31 stycznia 2020 r." została zaktualizowana (znajduje się w dokumentacji prac planistycznych). W zaktualizowanej syntezie bilansu uwzględniono powierzchnie terenów (w ha) przeznaczonych pod zabudowę w zmianie SUiKZP Gminy Rymanów na podstawie Uchwały Nr XXI/245/2020 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 31 stycznia 2020 r., Uchwały Nr XXVII/288/2020 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 8 maja 2020 r. oraz powierzchnie terenu 19.1MN i terenu 105.1 MNR z niniejszej zmiany Studium.

Z aktualizacji „Syntezy bilansu terenów …" wynika, że nie wyczerpano możliwości przeznaczenia nowych terenów pod zabudowę.

3. **obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk** – W tekście Studium *Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego* (Załącznik nr 2) na końcu rozdziału 5.4 Uzdrowiska wprowadzono zapis „Dla obszaru oznaczonego symbolem 105.1 MNR na załączniku graficznym nr 2A, położonego w strefie „C" ochrony uzdrowiskowej obowiązują zapisy, zgodne z Uchwałą NR XVII/190/19 RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIV/274/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Rymanów-Zdrój (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 21 listopada 2019 r. poz. 5546), w tym zapis w brzmieniu: *„W STREFIE "C" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 45% powierzchni strefy, z uwzględnieniem zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego."*

4. **obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej** - nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;

5. **kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej** - aktualne i obowiązujące dla obszarów objętych zmianą Studium;

6. **obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym –** nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;

7. **obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;

8. **obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;

9. **obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne**
   Podjęto uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „RYMANÓW 1/2020" dla obszaru tożsamego z terenami zmiany Studium w Rymanowie oznaczonymi symbolami 19.1MN i 17.1ZP, uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „RYMANÓW – strzelnica sportowa" dla obszaru obejmującego tereny zmiany Studium w Rymanowie oznaczone symbolami 3.1US i 3.2US oraz uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „RYMANÓW ZDRÓJ" dla obszaru tożsamego z terenem zmiany Studium w Rymanowie Zdroju oznaczonym symbolem 105.1MNR.
10. **kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej** – zmiana użytkowania objętych zmianą Studium terenów rolnych nie wpłynie negatywnie na rolniczą przestrzeń produkcyjną;
11. **obszary szczególnego zagrożenia powodzą oraz obszary osuwania się mas ziemnych** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;
12. **obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;
13. **obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady** (Dz.U. z 2015 r. poz. 2120) – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;
14. **obszary wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;
14. **a obszary zdegradowane** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium;
15. **granice terenu zamkniętego i jego strefy, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa** – nie dotyczy obszarów objętych zmianą Studium.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie uchwalenia

zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Gminy Rymanów

Projekt zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów (zwany dalej projektem zmiany Studium) został sporządzony na podstawie dwóch uchwał:

- UCHWAŁY NR XXXI/315/2020 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmującej trzy obszary: dwa w mieście Rymanowie i jeden w Rymanowie Zdroju,
- UCHWAŁY NR XXXIV/327/2020 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów obejmującej jeden obszar w mieście Rymanowie.

Z pierwszej Uchwały, dwa obszary zmiany w Rymanowie z fragmentu terenu rolnego oznaczonego symbolem 113R przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój - sportu i rekreacji" oznaczony symbolami 3.1US i 3.2US, a obszar zmiany w Rymanowie Zdroju z fragmentu terenu rolnego oznaczonego symbolem 80R przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój – zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej" oznaczony symbolem 105.1MNR.

Z drugiej Uchwały, obszar zmiany w Rymanowie z terenu wód powierzchniowych oznaczonego symbolem 7W przeznacza się na „teren wskazany pod rozwój – zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej" oznaczony symbolem 19.1MN i „teren wskazany pod rozwój – zieleni urządzonej" oznaczony symbolem 17.1ZP.

Na rysunku Uwarunkowań (załącznik nr 1A) zmiana dotyczy wprowadzenia granic obszarów objętych zmianą Studium, a w granicy obszaru zmiany położonego w Rymanowie (druga uchwała), teren o funkcji wód powierzchniowych oznaczony symbolem 1W został zmieniony na teren o funkcji zieleni (w tym zieleni naturalnej i izolacyjnej) oznaczony symbolem 5.1ZP (zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem). We wstępie tekstu Uwarunkowań (Załącznik nr 1) przywołano Uchwały o przystąpieniu do sporządzenia przedmiotowej zmiany i jego formę.

Projekt Zmiany Studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko uzyskał opinię Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej (14 maja 2021 r.) oraz uzgodnienia i opinie właściwych organów i instytucji (maj 2021 r.). Następnie projekt zmiany Studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wyłożono do publicznego wglądu (w terminie od 16 sierpnia 2021 r. do 7 września 2021 r.), a także zorganizowano dyskusję publiczną nad przyjętymi w dokumencie rozwiązaniami (31 sierpnia 2021 r.). W trakcie wyłożenia i w ustalonym terminie składania uwag (do 28 września 2021 r.) nie wpłynęły żadne uwagi.

W trakcie procedury zmiany Studium zapewniono udział społeczeństwa w pracach nad tą zmianą, poprzez umożliwienie składania wniosków oraz udostępnienie projektu zmiany Studium w trakcie jego wyłożenia do publicznego wglądu, w tym w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej gminy. Zachowano jawność i przejrzystość procedur planistycznych poprzez dotrzymanie wszystkich elementów procedury sporządzenia zmiany Studium zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym w szczególności związanych z informowaniem społeczeństwa gminy o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany Studium, możliwości składania wniosków, wyłożeniu projektu zmiany Studium do publicznego wglądu i możliwości wzięcia udziału w dyskusji publicznej.

W przedstawianym do uchwalenia projekcie zmiany Studium względem projektu wyłożonego do publicznego wglądu dokonano korekt o charakterze porządkowym, tj.:

- tereny strzelnicy sportowej określone w tekście (Załącznik nr 2) i na rysunku (Załącznik nr 2A) *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* symbolem 3US i 3.1US zmieniono na 3.1US i 3.2 US,

- zapis w tekście (Załącznik nr 2) *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* w rozdziale 5.4 Uzdrowiska o treści:

W grudniu 2019 r. weszła w życie zmiana Statutu Uzdrowiska Rymanów-Zdrój wprowadzona UCHWAŁĄ NR XVII/190/19 RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE z dnia 5 listopada 2019 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 21 listopada 2019 r. poz. 5546) ustalająca (m. innymi) następujące wskaźniki terenów zieleni lub terenów biologicznie czynnych oraz powierzchnię nowo wydzielanych działek:

W STREFIE "A" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 65% powierzchni strefy, terenów biologicznie czynnych nie mniej niż 60 %, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

W STREFIE "B" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 50% powierzchni strefy, terenów biologicznie czynnych nie mniej niż 60 % powierzchni każdej działki, z uwzględnieniem zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

W STREFIE "C" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 45% powierzchni strefy, z uwzględnieniem zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego".

zastąpiono zapisem:

„Dla obszaru oznaczonego symbolem 105.1 MNR na załączniku graficznym nr 2A położonego w strfie „C" ochrony uzdrowiskowej obowiązują zapisy, zgodne z Uchwałą NR XVII/190/19 RADY MIEJSKIEJ w RYMANOWIE z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/274/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Rymanów-Zdrój (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 21 listopada 2019 r. poz. 5546) w tym zapis w brzmieniu: *„W STREFIE "C" wskaźnik powierzchni zieleni wynosi nie mniej niż 45% powierzchni strefy, z uwzględnieniem zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.""*

Dokonana korekta nie zmienia merytorycznych skutków uchwalenia zmiany Statutu Uzdrowiska Rymanów-Zdrój jako aktu prawa miejscowego, natomiast jednoznacznie wskazuje obszar zmiany oznaczony symbolem 105.1 MNR, jako położony w strefie „C" ochrony uzdrowiskowej.

Stosownie do §4 ust.1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. Nr 118 poz.1233) w związku z § 9.1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2001 r. poz. 2405) projekt studium/zmiany studium zawiera:

- Załącznik nr 1 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - Tekst jednolity z prowadzonymi zmianami,
- Załącznik nr 1A Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego – Rysunek jednolity wraz z zaznaczeniem obszarów objętych zmianą - załącznik graficzny w skali 1:10 0000,
- Załącznik nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Kierunki zagospodarowania przestrzennego – Tekst jednolity z wprowadzonymi zmianami,
- Załącznik nr 2A Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego - Rysunek jednolity wraz z zaznaczeniem obszarów objętych zmianą - załącznik graficzny w skali 1:10 0000,

- Załącznik nr 3 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów - Synteza ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów wraz z uzasadnieniem przyjętych rozwiązań.

Stosownie do art. 67a ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do uchwały uchwalającej zmianę Studium załączono Załącznik Nr 4 – Dane przestrzenne.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do uchwały uchwalającej studium załącza się oprócz tekstu i rysunku studium, rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 9 ustawy. W okresie wyłożenia do publicznego wglądu do projektu zmiany Studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko nie wpłynęła żadna uwaga, stąd brak załącznika rozstrzygającego o sposobie rozpatrzenia uwag.

Projekt zmiany Studium został sporządzony stosownie do przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.) i *ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1301) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. *w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz.U. z 2001 r. poz. 2405). Procedura sporządzania przedmiotowego projektu zmiany Studium, wynikająca z powyższych przepisów, została w pełni uwzględniona, a terminy zachowane.

Biorąc pod uwagę powyższe, przedkłada się Radzie Miejskiej w Rymanowie do uchwalenia projekt zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów.

…….
Burmistrz Gminy Rymanów

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr LXI/553/2022

Rady Miejskiej w Rymanowie

z dnia 25 lutego 2022 r.

Zalacznik4.7z